

2019

Document pentru informare publică

Raportul, elaborat în temeiul art.219(2) din Legea educației naționale 1/2011, a fost adoptat de Consiliul National pentru Finanțarea Învățământului Superior, publicat în anul 2019 (integrează și raportul anual pentru anul 2017, aprobat în anul 2018).

RAPORT PUBLIC 2017 și 2018

Starea finanțării învățământului superior

UEFISCDI – CNFIS 2019

Grupul de lucru pentru elaborarea Raportului a fost compus din:

Claudia Popescu, Gabriela Jitaru, Vasile Vântu, Gabriela Prelipceanu, Dan Cașcaval, Nicolae Istudor,
(coordonatori),

Daniela Bădescu, Oana Derviş, Bogdan Florian, Andreea Gheba, Remus Nica, Sebastian Țoc, Ramona Zgreabăn

CNFIS - CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU FINANȚAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR

Web page: www.cnfis.ro

E-mail: cnfis@cnfis.ro

Adresa: **Str. Academiei nr. 39-41, sector 5, București**

Telefon: 021.307.19.23, Fax: 021.307.19.29

Cuprins

Listă de figuri și tabele	2
Introducere	5
Capitolul I. Elemente generale referitoare la finanțarea învățământului superior din România	7
I.1. Cadrul legal al finanțării învățământului superior	7
I.1.1. Scurtă descriere a sistemului de învățământ superior din România, în perioada 2017-2018	9
Capitolul II. Egalitatea de șanse în sistemul de învățământ superior	13
II.1. Inegalitățile de gen în cariera academică	13
II.2. Analiza, din perspectiva egalității de șanse între femei și bărbați, a personalului pe funcții didactice în universități	14
II.3. Absolvenți de bacalaureat, înmatriculări în anul I la ciclul de studii licență, absolvenți ai programelor de studii universitare de nivel licență	19
II.3.1. Date generale privind absolvenții de bacalaureat din România	20
II.3.2. Diferențe specifice determinate de gen și mediul de rezidență al liceului absolvenților de bacalaureat	22
II.3.3. Evoluția înmatriculărilor în sistemul de educație universitară, pentru nivelul de studii de licență	27
Capitolul III. Finanțarea de la buget a universităților de stat, în anii 2017 și 2018	39
III.1. Numărul de studenți și fondurile bugetare pentru universitățile de stat în anii 2017 și 2018, comparativ cu anii anteriori	39
III.2. Distribuția fondurilor pentru finanțarea instituțională a universităților de stat, în anii 2017 și 2018	46
III.3. Finanțarea granturilor doctorale	47
III.4. Finanțarea de bază	50
III.5. Finanțarea suplimentară	55
III.6. Alte componente ale finanțării instituționale în 2017 și 2018	59
III.6.1. Fondul pentru dezvoltare instituțională în anii 2017 și 2018	59
III.6.2. Fondul pentru situații speciale în anii 2017 și 2018	63
III.7. Metodologia de transport	66
III.8. Bursa socială	69
III.9. Concluzii privind finanțarea în anii 2017 și 2018	71
Capitolul IV. Tendințe internaționale în finanțarea învățământului terțiar	75
IV.1. Noua agendă a Uniunii Europene pentru învățământul superior	78
IV.2. Condițiile socio-economice ale vieții de student în România și Europa. Raportul EUROSTUDENT	82
IV.2.1. Caracteristici demografice ale studenților și tranziția către învățământul universitar	82
IV.2.2. Caracteristicile mediului familial din care provin studentele și studenții	84
IV.2.3. Situația locativă a studentelor și studenților	85
IV.2.4. Bugetul de timp al studenților și situația pe piața muncii	86
IV.2.5. Evaluarea programelor de studiu	87
Capitolul V. Rezultate ale indicatorilor de calitate propuși pentru pilotare în anul 2017	90
V.1. Rata de absolvire a programelor de studii de licență (IC1.5)	90
V.2. Numărul total de puncte de credit (IC1.6)	94
V.3. Mobilități profesionale internaționale ale cadrelor didactice (IC3.3)	94
V.4. Doctorate în cotutelă internațională (IC3.4)	100
V.5. Finalizare studii persoane din medii dezavantajate (IC4.6)	101
V.6. Monitorizarea angajabilității absolvenților (IC4.7)	103
Capitolul VI. Propuneri de optimizare a finanțării din fonduri publice a învățământului superior din România	104
VI.1. Viziunea și principiile CNFIS, cu privire la finanțarea învățământului superior din România	104
VI.2. Prezentarea propunerii de metodologie de finanțare pentru anul 2019	105
VI.2.1. Finanțarea de bază	105
VI.2.2. Finanțarea suplimentară	106
VI.2.3. Fondul pentru dezvoltarea instituțională	107
VI.3. Propuneri de optimizare pe termen mediu a finanțării învățământului superior din România	108
VI.3.1. Ajustarea finanțării instituționale totale a învățământului superior la cadrul normativ și la obiectivele Strategiei 2020	108

VI.3.2. Diversificarea formelor de sprijin financiar pentru studenți	109
VI.4. Propuneri referitoare la diversificarea surselor de finanțare a învățământului superior din România	110
VI.5. Propuneri privind creșterea acurateții bazei informaționale a finanțării învățământului superior	111
VI.6. Concluzii.....	113

Listă de figuri și tabele

Graficul 2.1 - Evoluția ponderii cadrelor didactice femei în totalul cadrelor didactice (mediul universitar)	15
Graficul 2.2 - Distribuția cadrelor didactice în funcție de gen și funcții universitare.....	16
Graficul 2.3 - Evoluția absolvenților de învățământ universitar în România și Uniunea Europeană (în totalul populației 15-64 ani)	17
Graficul 2.4 - Evoluția absolvenților de învățământ universitar în România în funcție de gen (în totalul populației 15-64 ani)	18
Graficul 2.5 - Ponderea absolventelor de doctorat, master și licență în totalul absolvenților.....	18
Graficul 2.6 - Populația cu vârsta teoretică pentru absolvirea nivelului secundar superior al sistemului educațional (18 ani).....	20
Graficul 2.7 - Absolvenții de bacalaureat (2016 și 2017) în funcție de mediul de rezidență al liceului absolvit și gen.....	21
Graficul 2.8 - Rata de absolvire a bacalaureatului, raportată la populația în vârstă de 18 ani, în funcție de gen	22
Graficul 2.9 - Distribuția mediilor de absolvire a examenului de bacalaureat (2017) pe grupe de note și gen	23
Graficul 2.10 - Distribuția notelor absolvenților de bacalaureat în funcție de mediul de rezidență (2007 – 2017)	24
Graficul 2.11 - Distribuția mediilor de absolvire a examenului de bacalaureat în funcție de mediul de rezidență al liceului absolvit (2017)	25
Graficul 2.12 - Distribuția absolvenților de bacalaureat în funcție de gen și profilul liceului absolvit (2017)	25
Graficul 2.13 - Distribuția absolvenților de bac care nu s-au înscris în universități - pe gen și mediu de rezidență	26
Graficul 2.14 - Distribuția înmatriculărilor în funcție de gen (anul I de studii, licență, universitățile publice 2017-2018)	27
Graficul 2.15 - Forma de finanțare a studiilor, pentru studenții înmatriculați în anul I (2017) în funcție de gen.....	28
Graficul 2.16 - Forma de finanțare a studiilor, pentru studenții înmatriculați în anul I (2017) în funcție de mediul de domiciliu.....	28
Graficul 2.17 - Distribuția de gen pe categorii de universități a persoanelor înmatriculate în anul I (2017)	29
Graficul 2.18 - Distribuția de gen a persoanelor înmatriculate în anul I (2017-2018) în universitățile publice (de stat)	30
Graficul 2.19 - Distribuția de gen a persoanelor înmatriculate în anul I (2017-2018) pe domenii de studii	32
Graficul 2.20 - Distribuția de gen a persoanelor înmatriculate în anul I (2017-2018) pe domenii de studii	34
Graficul 2.21 - Distribuția pe universități a persoanelor înmatriculate în anul I (2017) în funcție de profilul liceului absolvit	35
Graficul 2.22 - Distribuția de gen a persoanelor înmatriculate în anul I (2017 - 2018) în funcție de media obținută la examenul de bacalaureat și categoria universității	37
Graficul 3.1 - Evoluția ponderilor numărului de studenți în regim cu taxă și buget, pentru toate ciclurile de studii (2008–2018).....	40
Graficul 3.2 - Evoluția ponderilor numărului de studenți în regim cu taxă, pe cicluri de studii (2008–2018).....	41
Graficul 3.3 - Rezultatele competiției de proiecte FDI-2017	61
Graficul 3.4 - Rezultatele competiției de proiecte FDI-2017	62
Graficul 4.1 - Cheltuielile guvernamentale destinate educației de țările europene în pentru anul 2017, ca procent din PIB	75
Graficul 4.2 - Ponderea în PIB a cheltuielilor guvernamentale cu educația, România vs. Media UE-28, în perioada 2007-2017	76
Graficul 4.3 - Cheltuieli guvernamentale destinate educației, pe categorii, ca procent din PIB, în 2017	77
Graficul 4.4 - Evoluția procentului din populația cu vârste între 30 și 34 de ani cu studii superioare în perioada 2008-2018.....	80
Graficul 4.5 - Evoluția procentului din populația cu vârste între 30 și 34 de ani cu studii superioare în perioada 2015-2018.....	80
Graficul 4.6 - Tranziția spre învățământul superior	83
Graficul 4.7 - Nivelul de școlarizare al părinților	84
Graficul 4.8 - Procentul din populația cu vârste între 25 și 74 de ani cu studii superioare	84
Graficul 4.9 - Percepția studenților români asupra propriei situații financiare.....	85
Graficul 4.10 - Situația locativă a studentelor și studenților	85

Graficul 4.11 - Bugetul săptămânal de timp (măsurat în ore) al studenților (împărțit pe activități)	86
Graficul 4.12 - Prezența pe piața muncii a studenților români	87
Graficul 4.13 - Prezența pe piața muncii a studenților europeni	87
Graficul 4.14 - Evaluarea afirmației: “aș recomanda programul de studiu urmat”	88
Graficul 4.15 - Estimarea propriei pregătiri pentru piața muncii în rândul studenților europeni.....	89
Graficul 5.1 - Rezultate IC 3.3 (2017).....	96
Graficul 5.2 - Ponderea categoriilor de mobilități outgoing în total mobilități (perioada 2015 - 2017).....	98
Graficul 5.3 - Ponderea participării cadrelor didactice la mobilități outgoing, în funcție de durată (perioada 2015 - 2017)	99
Graficul 5.4 - Valorile indicatorilor IC4.6 și IC4.1, pe categorii de universități.....	102
Tabelul 1.1 - Numărul de studenți înmatriculați la programe de studii universitare (2011-2018).....	10
Tabelul 1.2 - Numărul de studenți înmatriculați în anul I de studii (2011–2018).....	10
Tabelul 1.3 - Numărul cadrelor didactice titulare, pe funcții didactice, la universități publice (2006-2018)	11
Tabelul 2.1 - Distribuția cadrelor didactice în funcție de gen, funcții universitare și categorii de universități	16
Tabelul 2.2 - Distribuția cadrelor didactice în funcție de grupe de vârste și tipuri de universități în anul 2017.....	17
Tabelul 2.3 - Distribuția absolvenților de doctorat în total absolvenți pe categorii de universități.....	19
Tabelul 2.4 - Distribuția de gen pe domenii de studii a persoanelor înmatriculate în anul I (2017).....	33
Tabelul 3.1 - Numărul de studenți înmatriculați în programe de studii universitare (2008–2018).....	39
Tabelul 3.2 - Numărul de studenți înmatriculați în anul I de studii, pe cicluri de studii (2008–2018).....	41
Tabelul 3.3 - Numărul studenților pe formă de finanțare și cicluri de studii, la universități de stat (2017)	42
Tabelul 3.4 - Numărul studenților pe formă de finanțare și cicluri de studii, la universități de stat (2018)	43
Tabelul 3.5 - Alocații bugetare pentru finanțarea instituțională a universităților publice (2008–2018)	45
Tabelul 3.6 - Alocația medie pe student fizic (2008–2018).....	46
Tabelul 3.7 - Structura fondurilor bugetare pentru finanțarea instituțională a universităților de stat (2013–2018)	47
Tabelul 3.8 - Fondurile alocate în 2017 universităților de stat pentru studiile universitare de doctorat, prin granturi doctorale (GD)	48
Tabelul 3.9 - Fondurile alocate în 2018 universităților de stat pentru studiile universitare de doctorat, prin granturi doctorale (GD)	49
Tabelul 3.10 - Structura fondurilor alocate universităților de stat pentru studiile universitare de doctorat (2008 - 2018)	50
Tabelul 3.11 - Numărul de studenți echivalenți unitari și alocația per student echivalent unitar în perioada 2009–2018.....	51
Tabelul 3.12 - Situația repartizării finanțării de bază pe universități, pentru anul 2017	53
Tabelul 3.13 - Situația repartizării finanțării de bază pe universități, pentru anul 2018	54
Tabelul 3.14 - Situația finanțării instituțiilor de învățământ superior de stat din fonduri publice, în perioada 2013-2018.....	56
Tabelul 3.15 - Situația repartizării pe universități a finanțării suplimentare, pentru anul 2017	57
Tabelul 3.16 - Situația repartizării pe universități a finanțării suplimentare, pentru anul 2018	58
Tabelul 3.17 - Evoluția repartizării pe universități a fondului pentru situații speciale (fss), în perioada 2017-2018	64
Tabelul 3.18 - Situația finanțărilor propuse/avizate de cnfis pe universități din fondul pentru situații speciale (fss) în perioada 2018-2017	65
Tabelul 3.19 - Finanțarea complementară, prin Subvenții de Transport, perioada 2014-2018.....	66
Tabelul 3.20 - Studenți fizici eligibili transport și propunere repartizare pe universități alocații bugetare facilități transport urban, perioada 2014-2018.....	67
Tabelul 3.21 - Studenți fizici eligibili transport, propunere repartizare alocații bugetare transport, alocații bugetare medii/student pe centre universitare, pentru perioada 2014 - 2018	68
Tabelul 3.22 - Valoarea (min. și max.) regie cămine și quantum burse (pentru anul universitar 2017/2018)	69
Tabelul 3.23 - Situația repartizării pe universități a finanțării instituționale totale, pentru anul 2017	71
Tabelul 3.24 - Situația repartizării pe universități a finanțării instituționale totale, pentru anul 2018	72
Tabelul 3.25 - Comparatie între finanțarea instituțională pe universități, 2018 și 2017	73
Tabelul 4.1 - Cheltuieli guvernamentale destinate educației terțiare în perioada 2008-2017, ca procent din PIB.....	78

Raport public anual – 2017 și 2018

Tabelul 5.1 – Rata de absolvire a programelor de studii de licență la nivel național	92
Tabelul 5.2 - Rata de absolvenți de doctorat în cotutelă internațională din total doctoranzi	100
Tabelul 5.3 - Rata de absolvenți SDE din total absolvenți	102
Tabelul 6.1 - Lista indicatorilor de calitate propuși pentru anul 2019 în vederea repartizării finanțării suplimentare	107

Introducere

În cele peste două decenii de activitate neîntreruptă, Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS) a avut un rol central în procesul de modernizare treptată și permanentă a metodologiei de finanțare a universităților, putând fi considerat astăzi una dintre instituțiile cele mai importante în administrarea sistemului public național de învățământ universitar. În tot acest timp, Consiliul și-a bazat activitatea pe un set de valori și obiective, acceptate și neschimbate încă de la înființare:

- o creșterea nivelului de predictibilitate și echitate în alocarea fondurilor publice și utilizarea unor metode riguroase, obiective și transparente;
- o susținerea permanentă a autonomiei universităților, prin dimensionarea alocațiilor nu numai în funcție de cheltuielile implicate de desfășurarea activităților didactice și științifice, ci și în funcție de rezultatele efective ale acestora;
- o încurajarea creșterii calității în învățământul superior prin includerea elementelor calitative în formulele de finanțare și prin preocuparea pentru asigurarea stabilității la nivelul sistemului, utilizând algoritmi cu variații maxime prestabile.

CNFIS a transpus valorile pe care le-a agreat inițial în principiile generale ale finanțării, dintre care cele mai importante sunt **alocarea fondurilor în funcție de numărul de studenți**, luându-se în considerare diferențele existente între resursele necesare pregătirii studenților pentru diferite forme sau domenii de studiu, și **susținerea calității învățământului**, prin alocarea diferențiată a fondurilor în funcție de performanțele înregistrate. Doar în acest fel au putut fi fundamentate obiectiv formulele matematice riguroase care au garantat mai mult de un deceniu obiectivitatea și transparența alocării fondurilor publice către universități. Dacă, într-o primă etapă, a fost introdusă finanțarea pe student, o abordare cantitativă strictă, care reprezintă și în prezent o barieră esențială în calea adoptării unor decizii arbitrare în procesul de alocare a fondurilor de la buget către universități, trecerea la finanțarea pe baza indicatorilor de calitate a fost primul pas ce a condus la metodologia de finanțare actuală, care conține și elemente de natură calitativă pe ramuri de știință (cuantificarea riguroasă a performanței, prin intermediul unui set complex de indicatori, reprezentând o abordare inovativă chiar și din perspectiva europeană). Astfel, se poate evidenția faptul că dacă în anul 2016, la propunerea CNFIS, un procent de 25% din alocațiile bugetare destinate Finanțării Suplimentare (FS) era rezultat din evaluarea și aplicarea indicatorilor de calitate, creșterea graduală din anii următori a condus în 2018 la un procent de 100%. De asemenea, anii 2017 și 2018 au continuat alocarea Fondului de Dezvoltare Instituțională (FDI) prin competiție de proiecte.

Activitatea CNFIS nu s-a limitat la elaborarea politicilor privind finanțarea învățământului superior, ci a vizat și implementarea acestora, în colaborare directă și permanentă cu Ministerul, contribuind la stabilitatea și dezvoltarea sistemului. Încă de la înființare, Consiliul și-a asumat sarcina de a coordona activitatea unui grup executiv de experți, care a asigurat transpunerea metodologiilor adoptate în propuneri – atât anuale, cât și lunare – de alocare a fondurilor disponibile către universități. Totodată, de-a lungul activității sale, Consiliul s-a implicat în mod direct în derularea unor proiecte cu importanță majoră pentru sistemul de învățământ superior, care au depășit granițele stricte ale politicilor de finanțare și au vizat identificarea și analiza rezultatelor și efectelor educației universitare. Se pot menționa proiecte precum „*Registrul Matricol Unic*”, „*Absolvenții și piața muncii*” și „*Politici bazate pe evidențe și impactul asupra pieței forței de muncă*”, *EUROSTUDENT*, care după implementare își demonstrează pe deplin utilitatea, răspunzând provocărilor importante cu care se confruntă în prezent sistemul universitar public din România.

O parte dintre subiectele tratate în acest raport au constituit obiectul unor studii realizate la nivelul CNFIS, în scopul fundamentării propunerilor de aplicare a metodologiei de finanțare, raportul fiind un document integrator adresat nu numai experților și decidenților, ci tuturor celor interesați de evoluția mediului academic românesc. În acest fel, Consiliul urmărește instituționalizarea acestei practici de raportare, având ca obiectiv principal identificarea provocărilor majore existente la adresa sistemului național de educație și

cercetare universitară și propunerea unor soluții pe termen scurt și mediu, în vederea îmbunătățirii continue a calității universităților publice. Raportul evidențiază, de asemenea, importanța cadrului normativ care guvernează învățământul public și privat superior din România, inclusiv necesitatea ca eventualele modificări ale acestuia să fie rezultatul unor dezbateri publice, bazate pe riguroase analize ex-ante ale implicațiilor acestor modificări și să fie integrate într-o viziune sistemică despre dezvoltarea pe termen lung a societății

Raportul este structurat pe șase capitole, capitolul destinat analizei indicatorilor de calitate propuși pentru pilotare pentru Finanțarea Suplimentare (FS), dar și capitolul axat pe analiza egalității de șanse în învățământul superior, constituind elemente de noutate față de rapoartele anterioare.

Consiliul subliniază din nou importanța majoră a abordării în strategia națională privind învățământul superior, precum și în documentele de programare a fondurilor europene pentru perioada 2014-2020, a unor politici publice care să vizeze atingerea Țintelor asumate de România în contextul „Strategiei 2020”: a) ajustarea metodologiei de finanțare în vederea stimulării performanțelor în educație și cercetare științifică de cel mai înalt nivel; b) implementarea unei finanțări care să țină seama de prioritizarea domeniilor cu potențial competitiv, respectiv a celor de specializare inteligentă sau de prioritate publică; c) creșterea predictibilității și a capacității de planificare strategică în cadrul sistemului, precum și d) diversificarea formelor de sprijin acordate studenților.

În capitolul final, Consiliul reiterează elementele pe care le consideră fundamentale și pe care dorește să le supună dezbaterii publice în vederea îmbunătățirii propunerilor sale, dar și pentru găsirea unor noi soluții. CNFIS își menține invitația pentru actorii instituționali și organizaționali interesați de sistemul de învățământ superior de a contribui cu argumente fundamentate la elaborarea unor politici publice în acest domeniu.

Capitolul I. Elemente generale referitoare la finanțarea învățământului superior din România

În acest capitol se prezintă cadrul instituțional și organizațional al formulării și implementării politicilor de finanțare a învățământului superior.

I.1. Cadrul legal al finanțării învățământului superior

Legea Educației Naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, reprezintă în continuare, principalul reper normativ care reglementează finanțarea învățământului superior din România. Modificările aduse de-a lungul timpului legii educației naționale nu au avut implicații în privința modalității de finanțare directă a instituțiilor de învățământ superior, ca urmare nu se pot constata măsuri care să conducă spre instabilitate sau lipsă de predictibilitate.

Cele două surse majore de finanțare a activităților de educație, indiferent de nivelul acestora (preuniversitară sau universitară) sunt, conform articolului 8 al Legii Educației Naționale: bugetul de stat¹ și venituri proprii pe care instituțiile de învățământ le pot utiliza autonom. Finanțarea învățământului superior de stat se face prin fonduri publice (art. 222, alineatul 3), în baza următorului set de cerințe: considerarea dezvoltării învățământului superior ca responsabilitate publică și a învățământului, în general, ca prioritate națională; asigurarea calității învățământului superior la nivelul standardelor din Spațiul European al Învățământului Superior pentru pregătirea resurselor umane și dezvoltarea personală ca cetățeni ai unei societăți democratice bazate pe cunoaștere; profesionalizarea resurselor umane în concordanță cu diversificarea pieței muncii; dezvoltarea învățământului superior, a cercetării științifice și creației artistice universitare pentru integrarea la vârf în viața științifică mondială.

Instituțiile de învățământ superior de stat obțin, potrivit art. 223, venituri din următoarele surse, enumerate de lege: alocări de la bugetul Ministerului Educației Naționale, pe bază de contract, pentru finanțarea de bază, finanțarea complementară și finanțarea suplimentară, realizarea de obiective de investiții, fonduri alocate pe bază competițională pentru dezvoltare instituțională, fonduri alocate pe bază competițională pentru incluziune, burse și protecția socială a studenților, precum și din venituri proprii, dobânzi, donații, sponsorizări și taxe percepute în condițiile legii de la persoane fizice și juridice, române sau străine, și din alte surse. Potrivit legii, toate acestea reprezintă venituri proprii ale instituțiilor de învățământ superior.

Finanțarea de bază se alocă pe baza unui contract instituțional încheiat între Minister și fiecare universitate de stat în parte și este multianuală pe toată durata unui ciclu de studii. Finanțarea complementară este alcătuită din trei categorii, în funcție de destinația cheltuielilor: subvenții pentru cazare și masă, fonduri alocate pe bază de priorități și norme specifice pentru dotări și alte cheltuieli de investiții și reparații capitale; fonduri alocate pe baze competiționale pentru cercetarea științifică universitară. Finanțarea suplimentară se realizează potrivit art. 197 prin alocarea către universități a unei sume totale de minimum 30% din suma alocată la nivel național universităților de stat ca finanțare de bază, pe baza unor criterii și a standardelor de calitate stabilite de Consiliul Național al Finanțării Învățământului Superior și aprobate de către Minister. În conformitate cu art. 197 alin. 2 se formează un fond distinct pentru dezvoltarea instituțională, din bugetul alocat Ministerului Educației Naționale. Fondul de dezvoltare instituțională se alocă după criterii competitive bazate pe standarde internaționale. Finanțarea instituțiilor de învățământ superior se face pe bază de contracte încheiate între Ministerul Educației Naționale și fiecare universitate

¹ În bugetul adoptat pentru anul 2017, potrivit informațiilor prezentate public de Guvernul României (http://discutii.mfinante.ro/static/10/Mfp/buget2017/Anexa3/Ministerul_Educatiei_Nationale.pdf), pentru finanțarea de bază s-au alocat prin bugetul de stat 2.705.619 mii lei, iar în bugetul adoptat pentru anul 2018, potrivit informațiilor prezentate public de Guvernul României s-au alocat 3.356.284 mii lei.

În parte, în funcție de tipul finanțării (v. art. 223): contract instituțional pentru finanțarea de bază, pentru fondul de burse și protecție socială a studenților, pentru fondul de dezvoltare instituțională; contract complementar pentru finanțarea reparațiilor capitale, a dotărilor și a altor cheltuieli de investiții, precum și subvenții de cazare și masă. În baza art. 222, al. 1, din LEN nr.1/2011, învățământul universitar de stat este gratuit pentru cifra de școlarizare aprobată prin hotărâre de guvern și cu taxă. Pentru anii universitari 2016-2017, respectiv 2017-2018, OMEN 3165/2015 (cu modificările și completările ulterioare) reglementează cadrul general de organizare și desfășurare a admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de master și de doctorat în timp ce Hotărârea Guvernului nr. 376/2016 și Hotărârea Guvernului nr. 140/2017 (cu modificările și completările următoare) reglementează Nomenclatorul domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior.

Pentru anii 2017 și 2018, în privința actelor normative semnalăm și emiterea ordinelor de ministru care oferă un cadru explicit și dedicat de acordare a fondului pentru dezvoltare instituțională (OMEN nr. 3629/2017, respectiv OMEN 3094/2018) și a fondului pentru situații speciale (OMEN nr. 3630/2017, respectiv OMEN nr. 3514/2018). Aceste reglementări sunt complementare Metodologiei de alocare a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară, a instituțiilor de învățământ superior de stat din România, pentru anul 2017 aprobată prin OMEN nr. 3279/20.02.2017, respectiv pentru anul 2018 aprobată prin OMEN 3047/15.01.2018

Alături de acestea, amintim și:

- Hotărârea Guvernului nr. 136/2017 privind aprobarea cifrelor de școlarizare pentru învățământul preuniversitar de stat și pentru învățământul superior de stat în anul școlar/universitar 2017-2018
- OMEN nr. 3392/2017 cu privire la criteriile generale pentru acordarea burselor studentești și OMEN 4104/2017, respectiv OMEN nr. 5076/2017 care îl modifică și completează;
- Hotărârea Guvernului nr. 42/2017 și OMEN nr. 1600/5515/2017 cu privire la normele metodologice de acordare a facilităților de transport intern de care beneficiază elevii și studenții din învățământul de stat și învățământul particular acreditat;
- OMEN nr. 5473/2017 pentru aprobarea Metodologiei privind evaluarea anuală a activității cluburilor sportive universitare și a fluxurilor aferente procesului de alocare a subvențiilor de la bugetul de stat pentru cluburile sportive studentești din subordinea Ministerului Educației Naționale și din subordinea instituțiilor de învățământ superior de stat;
- Hotărârea Guvernului nr. 131/2018 privind aprobarea cifrelor de școlarizare pentru învățământul preuniversitar de stat și pentru învățământul superior de stat în anul școlar/universitar 2018 – 2019, precum și Hotărârea Guvernului nr. 923/2018 pentru modificarea acesteia;
- OMEN nr. 3058/943/2018 privind reglementarea funcțiilor cu statut de personal didactic auxiliar care nu se regăsesc în anexa I "Familia ocupațională de funcții bugetare Învățământ" la Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice;
- OMEN nr. 3329/2018 privind stabilirea cuantumului burselor pentru studenții doctoranzi înmatriculați la studii universitare de doctorat finanțate de la bugetul de stat cu bursă, la forma de învățământ cu frecvență, în instituțiile de învățământ superior de stat;
- OMEN nr. 3514/2018 privind constituirea și utilizarea fondului pentru finanțarea situațiilor speciale care nu pot fi integrate în formula de finanțare a instituțiilor de învățământ superior de stat, pentru anul 2018;
- OMEN nr. 3560/2018 privind stabilirea modalității de acordare a tichetelor de vacanță pentru unitățile/instituțiile de învățământ de stat, Ministerul Educației Naționale și alte unități din subordinea/coordonarea acestuia, precum și OMEN nr. 3751/2018 pentru modificarea acestuia;
- OMEN nr. 5454/2018 privind corelarea prin transfer a numărului de locuri între cicluri de studii universitare și numărul de locuri - granturi de studii (anul I) finanțate de la bugetul de stat din instituțiile de învățământ superior de stat, pentru anul universitar 2018 – 2019.

Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS) este un organism consultativ al Ministerului Educației Naționale și are, potrivit legii, următoarele atribuții: propune metodologia de finanțare a universităților și stabilește costul mediu per student echivalent pe cicluri și domenii de studii;

verifică periodic, la solicitarea Ministerului Educației Naționale sau din proprie inițiativă, realizarea proiectelor de dezvoltare instituțională și eficiența gestionării fondurilor publice de către universități și face propuneri pentru finanțarea complementară a universităților pe bază de proiecte instituționale; realizează periodic și prezintă Ministerului Educației Naționale un raport privind starea finanțării învățământului superior și măsurile de optimizare ce se impun. CNFIS contribuie la elaborarea unor indicatori multipli care să permită monitorizarea la nivel național a funcționării sistemului de învățământ superior. De asemenea, alături de Ministerul Educației Naționale, CNFIS poate efectua controale periodice asupra respectării condițiilor asumate de către universități prin contractele instituționale și contractele complementare.

I.1.1. Scurtă descriere a sistemului de învățământ superior din România, în perioada 2017-2018

În anul universitar 2017/2018, în România funcționau², 55 de universități publice (de stat, inclusiv cele cu profil militar) și 39 de universități private (particulare) acreditate sau autorizate să funcționeze provizoriu. Avem în vedere aici acele organizații care administrează programe de studii de nivel universitar, sunt acreditate instituțional potrivit legii și au obținut implicit dreptul de a folosi titlatura universitate sau o altă denumire similară. În cadrul acestora funcționau 554 facultăți (dintre care 406 în cadrul universităților finanțate de la bugetul de stat), în care erau înmatriculați aproximativ 539.000 studenți. În anul universitar 2018/2019, funcționau, potrivit datelor publicate de Institutul Național de Statistică³, 55 de universități publice (de stat, inclusiv cele cu profil militar) și 37 de universități private (particulare) acreditate sau autorizate să funcționeze provizoriu. În cadrul acestora funcționau 545 de facultăți (dintre care 406 în cadrul universităților finanțate de la bugetul de stat), în care erau înmatriculați aproximativ 534.000 studenți. Trebuie menționat faptul că datele disponibile nu permit încă identificarea numărului exact de persoane unice înmatriculate în universitățile din România, fie ele de stat sau private. Aceasta pentru că o persoană înmatriculată în mai multe universități poate fi numărată de mai multe ori, Registrul Matricol Unic fiind într-un proces susținut de operaționalizare și de actualizare a situației școlare a datelor studenților la momentul redactării acestui raport. Important de menționat este caracterul temporar al acestei situații având în vedere nivelul semnificativ de populare cu date a sistemului informatic amintit.

Se poate remarca continuarea tendinței de contractare cantitativă a sistemului învățământului superior din România. Astfel, trendul de masificare prevalent în anii 1990-2008⁴ a fost inversat începând din anul universitar 2009/2010, sub impactul combinat al scăderii numerice a cohortelor născute după 1990, al reducerii numărului anilor de studii la nivel licență datorită implementării sistemului Bologna începând din 2005 (cu efecte statistice vizibile în 2008 și 2009) și al scăderii numărului absolvenților de bacalaureat (efect combinat al abandonului școlar în învățământul preuniversitar și al creșterii exigenței examenului de bacalaureat începând din 2011). Este evident faptul că există mai multe surse potențiale pentru scăderea drastică și constantă a numărului de înmatriculări în universitățile din România. Aceste cauze sunt atât interne sistemului universitar cât și externe acestuia. Rata de tranziție extrem de mică dinspre programele de studii de licență spre cele de master afectează vizibil ratele de cuprindere pe vârste ale persoanelor tinere în acest nivel de educație. De asemenea, aparent, nu există o relație statistic semnificativă între valorile absolute ale populației absolvenților ciclului secundar al sistemului național de educație și numărul de înmatriculări în anul I la universitățile publice. Consiliul menține și pentru actualul Raport public, ideea ca aceste constatări descriptive ar trebui să constituie baza unor studii aprofundate care să identifice corect sursele declinului înmatriculărilor în universitățile din România și să propună politici publice informate pentru corectarea acestor tendințe. În acest sens, remarcăm faptul că MEN a făcut un prim pas

² Conform informațiilor disponibile în baza de date TEMPO-online a Institutului Național de Statistică (<http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>), secțiunea *Educație*, subsecțiunea *Unități școlare*, în momentul redactării prezentului raport, corectate cu datele din HG nr. 140/2017 și HG 158 și 876/2018.

³ Conform informațiilor disponibile în baza de date TEMPO-online a Institutului Național de Statistică (<http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>), secțiunea *Educație*, subsecțiunea *Unități școlare*, în momentul redactării prezentului raport.

pe parcursul anului 2016, revitalizând Consiliul Național pentru Statistică și Prognoză a Învățământului Superior (CNSPIS), care probabil va avea în vedere și astfel de studii.

TABELUL 1.1 - NUMĂRUL DE STUDENȚI ÎNMATRICULAȚI LA PROGRAME DE STUDII UNIVERSITARE (2011-2018)

An universitar	Total (public și privat)	Public	Public (MEN)	din care		Privat
				buget	taxă	
2018/2019	533.749	459.688	448.964	297.994	150.970	65.818
2017/2018	538.871	471.376	449.139	292.912	156.227	67.495
2016/2017	531.586	464.642	445.064	291.142	153.922	66.944
2015/2016	535.218	465.012	449.152	289.982	159.170	70.206
2014/2015	541.653	464.149	448.939	287.927	161.012	77.504
2013/2014	578.705	485.148	461.582	287.300	174.282	93.557
2012/2013	618.157	501.623	479.876	285.652	194.224	116.534
2011/2012	705.333	543.484	520.853	289.087	231.766	161.849
2010/2011	871.842	598.828	579.290	288.580	287.710	273.014

Sursa: INS, pentru datele privind învățământul universitar de stat / public și particular / privat (raportarea pentru începutul anului universitar), datele pentru învățământul public, perioada 2011-2018, incluzând și datele privind învățământul militar de stat; CNFIS, pentru datele privind învățământul universitar de stat / public finanțat de MEN (raportarea cu data de referință 1 ianuarie).

Tabelul 1.1 evidențiază scăderea dramatică la nivelul studenților înmatriculați în regim cu taxă la toate cele trei niveluri de programe de studii (licență, master și doctorat), ceea ce a condus la reducerea semnificativă a ponderii studenților cu taxă din numărul total de studenți și implicit la diminuarea veniturilor universităților publice și private deopotrivă. Cu toate acestea, trebuie remarcată creșterea ușoară, însă constantă a numărului studenților din universitățile de stat, finanțati de la buget (aprox.298.000) pentru al șaselea an consecutiv, având în vedere trendul semnificativ descendent identificat începând dinainte de 2012.

Analiza separată a numărului de studenți înmatriculați în anul I de studii la universitățile de stat permite sesizarea mai clară a evoluției acestor modificări ale numărului total de studenți. Sintetic se observă o creștere ușoară a numărului de doctoranzi, tendința de stabilizare începută în anul 2015/2016 la nivelul masteratului și scăderea drastică a studenților înmatriculați la ciclul licență, în învățământul public și mai ales în cazul învățământului public cu taxă (v. Tabelul 1.2).

TABELUL 1.2 - NUMĂRUL DE STUDENȚI ÎNMATRICULAȚI ÎN ANUL I DE STUDII (2011–2018)⁵

An universitar	Total licență (public+ privat)	Public MEN (licență, anul 1)	din care		Privat (licență, anul 1)	Total master MEN (public, anul 1 ⁶)	Total doctorat MEN (public, anul 1)
			buget	cu taxă			
2018/2019	-	102.116	63.477	38.639	-	50.824	5.036
2017/2018	-	105.193	61.871	43.322	-	49.196	4.718
2016/2017	-	101.313	60.935	40.251	-	48.369	4.568
2015/2016	-	109.813	63.231	46.582	-	48.500	4.674
2014/2015	123.568	102.167	61.795	40.372	18.628	49.521	4.719
2013/ 2014	128.992	106.741	62.264	44.477	22.251	50.923	4.619
2012/ 2013	134.011	105.966	60.865	45.101	28.045	53.683	3.856
2011/ 2012	142.348	110.577	61.903	48.674	31.771	53.094	4.148

Sursa: INS, pentru datele privind învățământul universitar particular / privat (raportarea pentru începutul anului universitar); CNFIS, pentru datele privind învățământul universitar de stat / public (pe baza raportărilor realizate de universități, cu data de referință 1 ianuarie a fiecărui an universitar, datele privind anii universitari 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2017/2018 și 2018/2019 au fost actualizate pe baza rezultatelor etapei de verificare a datelor raportate de universități).

⁵ Valorile pentru universitățile private, implicit cele totale, nu erau disponibile public la INS, la data redactării prezentului raport. Datele privind universitățile de stat sunt disponibile din baza de date utilizată de CNFIS, pe baza raportărilor realizate de universități către MEN.

⁶ Erată la Raportul public anual – 2016, în TABELUL 1.2 —pentru anii universitari 2015/2016 și 2016/2017 la ciclul de Master nu sunt incluși și studenții din anul I de la Master cu durată de 1 an.

Desigur, este necesar ca datele referitoare la numărul studenților înmatriculați în anul I să fie completate și cu o analiză a fenomenului de abandon al studiilor universitare, fenomen influențat direct și de criza economică, de serviciile de consiliere și orientare profesională oferite de instituțiile de învățământ superior, și de stimulentele aferente finalizării cu succes a diverselor cicluri de studii. Începând din anul 2016, consolidarea serviciilor de consiliere și orientare profesională a fost avută în vedere de CNFIS și MEN prin susținerea în cadrul Competiției pentru alocarea fondului pentru dezvoltare instituțională a unui domeniu strategic dedicat acestei dimensiuni, acțiuni care se dorește a fi continuată și în viitor.

Efectele scăderii dramatice a numărului de studenți cu taxă au fost resimțite cu precădere de universitățile private. Dacă în anul universitar 2008/2009, anul de vârf al înmatriculărilor în învățământul superior privat, peste 410.000 de studenți cu taxă studiau la universități private (v. secțiunea I.3.1 a Raportului public pentru anul 2014), numărul lor a scăzut la sub 80.000 în anul universitar 2014/2015, continuând să scadă și în anii următori, plasându-se sub pragul de 70.000 de studenți la nivelul anului universitar 2016/2017, înregistrând o ușoară creștere (de aprox. 500 studenți) în anul universitar 2017/2018, pentru ca în anul universitar 2018/2019 să scadă în jurul valorii de 66.000 (v. Tabelul 1.1).

Analizând datele din ultimii 10 ani privind numărul total al persoanelor angajate în sistemul învățământului superior se observă o scădere mai semnificativă a acestora pentru anii universitari 2010/2011 și 2011/2012, datorită aplicării prevederilor cu privire la pensionare din Legea educației naționale nr. 1/2011 și din cauza blocării multă vreme a concursurilor pentru ocuparea posturilor. Eliminarea unora dintre aceste restricții a condus începând cu anul universitar 2012/2013 la încetinirea acestei evoluții negative, v. Tabelul 1.3, doar pentru învățământul de stat.

TABELUL 1.3 - NUMĂRUL CADRELOR DIDACTICE TITULARE, PE FUNCȚII DIDACTICE, LA UNIVERSITĂȚI PUBLICE (2006-2018)

An universitar	Total	Profesor	Conferențiar	Lector/Șef de lucrări	Asistent universitar	Preparator
2018/2019	23.596	4.184	5.764	8.919	4.729	0
2017/2018	22.147	4.308	5.660	8.524	3.654	1
2016/2017	22.207	4.228	5.518	8.477	3.980	4
2015/2016	22.323	4.240	5.380	8.317	4.314	72
2014/2015	22.947	4.071	5.299	8.258	4.923	396
2013/2014	23.045	3.855	5.065	8.278	5.274	573
2012/2013	23.124	3.734	4.748	8.086	5.742	814
2011/2012	23.593	4.232	4.596	7.445	6.214	1.106
2010/2011	24.291	4.733	4.647	6.755	6.523	1.633
2009/2010	25.374	5.023	4.846	7.024	6.733	1.748
2008/2009	25.189	5.113	4.717	6.725	6.839	1.795
2007/2008	24.788	5.046	4.503	6.596	6.794	1.849
2006/2007	24.543	4.917	4.315	6.547	6.824	1.940

Sursa: CNFIS, pe baza raportărilor realizate de universități, cu data de referință 1 ianuarie a fiecărui an universitar.

Un aspect care merită consemnat este reprezentat de raportul reieșit în urma analizei procentuale a scăderii numărului de studenți în perioada 2010 – 2018, comparativ cu numărul de cadre didactice titulare în aceeași perioadă. Cu alte cuvinte, dacă în universitățile publice numărul studenților a scăzut în perioada menționată cu 22,5%, de la 579.290 la 448.964 de studenți, nu putem spune același lucru și despre dinamica numărului de cadre didactice, care pentru aceeași perioadă s-a contractat cu 2,8%, de la 24.291 la 23.596 de cadre didactice titulare.

Tot pentru intervalul anilor 2010 – 2018 se poate constata că în valori medii la începutul perioadei invocate, unui cadru didactic titular îi corespundeau 23,84 studenți, ajungând ca la nivelul anului 2018 să îi corespundă cu aproape 5 studenți mai puțin, adică 19,02 studenți per cadru didactic, ceea ce aparent ar putea conduce către o creștere a calității actului educațional însă aceasta ar putea fi consemnat doar ca unul dintre indicatorii de calitate ce pot fi avuți în vedere.

În opinia CNFIS, tendințele generale de evoluție ale sistemului învățământului superior din România continuă să fie îngrijorătoare. Pentru ameliorarea tensionării sistemului este nevoie de adoptarea unor măsuri coerente, preferabil subsumate unei viziuni strategice cu privire la rolul învățământului superior în dezvoltarea viitoare a României. Aceste măsuri vor trebui să vizeze nu doar îndeplinirea obiectivelor asumate în cadrul Strategiei 2020 a Uniunii Europene, ci și dezvoltarea pe termen mediu și lung a universităților din România, sporirea competitivității lor la nivel mondial, precum și maximizarea contribuției lor la creșterea potențialului capitalului uman din societatea românească. Unele dintre propunerile concrete în acest sens vor fi expuse în capitolul V al prezentului raport.

Capitolul II. Egalitatea de șanse în sistemul de învățământ superior

Inegalitățile în accesul la educație generate de criterii precum gen, rasă, etnie, clasă socială, dizabilitate etc., au început să fie considerate probleme fundamentale în democrațiile liberale, în special în perioada de după cel de-al doilea război mondial când majoritatea statelor naționale occidentale își propun să promoveze egalitatea de acces pe criterii meritocratice în toate domeniile. Începând cu această perioadă se discută intens despre necesitatea eliminării oricăror forme de discriminare pe criterii considerate nemeritocratice. Astfel, în forma ei inițială, egalitatea de șanse în educație era definită prin eliminarea tuturor îngrădirilor de ordin legal care limita accesul la educație. Odată cu Raportul Coleman (1966), în special în Statele Unite ale Americii se discută despre o accepțiune mai largă a inegalităților educaționale în contextul în care rezultatele școlare, fie că erau măsurate prin testări standardizate sau examene de admitere, ori prin fenomene precum abandon școlar, sau acces la învățământ superior (în cele mai multe cazuri fiind vorba de cel universitar), erau influențate puternic de factori nemeritocratici precum genul, clasa sau etnia. Această relație există și în prezent, inclusiv în România. De exemplu, dacă se analizează cele mai recente date furnizate de Monitorul Educației și Formării (European Commission 2017), se observă inegalități importante în privința rezultatelor școlare, inclusiv la testele PISA, abandonului școlar timpuriu, analfabetismului funcțional, accesului la învățământ universitar în funcție de criterii precum statutul socio-economic al familiei, mediul de proveniență sau etnia (în special între romi și ne-romi). Genul nu reprezintă un factor la fel de important precum cei menționați fiind mai des întâlnite situațiile în care bărbații au rezultate mai slabe decât femeile. Nu există însă suficiente studii care să arate măsura în care reducerea inegalităților din educație sunt observabile și pe piața muncii. Tradițional, femeile au ocupat mai puține funcții considerate importante inclusiv în învățământul universitar și au acces mai degrabă limitat la poziții de management. Practic, istoric vorbind, femeile au fost subreprezentate în poziții didactice și de cercetare în învățământul universitar. În această secțiune se analizează accesul la funcții didactice în învățământul universitar românesc, inclusiv în funcții didactice mai înalte, din perspectiva egalității de șanse între femei și bărbați.

II.1. Inegalitățile de gen în cariera academică

Analiza inegalităților de gen în învățământul universitar și în particular în carierele academice ale femeilor și bărbaților, reprezintă o preocupare destul de importantă în țările occidentale. Studii precum cel al lui Jacobs (1996) sugerează că în Statele Unite ale Americii accesul femeilor la învățământ universitar este ridicat, situația este relativ bună în privința experiențelor de participare, însă nu foarte bună în privința rezultatelor. De exemplu, femeile aveau șanse mai mici să intre în învățământul universitar și să rămână o minoritate în corpul profesoral. De asemenea, femeile ocupau în general funcții didactice/academice inferioare bărbaților, în pofida numărului mai mare de absolvenți în multe dintre domeniile de studii.

De asemenea, cercetări calitative realizate tot în SUA (Monroe et al. 2008) demonstrează că nu numai diferențele de salarizare sau în privința pozițiilor ocupate sunt indicatori relevanți, ci și experiențele pe care femeile le au în mediul academic: de la discriminare directă manifestată inclusiv prin hărțuire sexuală, la forme mai subtile de discriminare instituțională și forme culturale de discriminare (de exemplu devalorizarea sau minimizarea muncii făcute de femei într-o măsură mai mare decât a bărbaților).

Chiar și în țări cu o importantă tradiție de promovare a politicilor de reducere a inegalităților de gen, precum Islanda, se întâmplă ca bărbații să aibă o probabilitate mai mare de a ocupa poziția de profesor universitar, când sunt controlate aspecte ce țin de muncă și familie. Prin urmare, se poate spune că femeile sunt dezavantajate pe parcursul carierei academice, durata de promovare fiind mai mare (Heijstra et al. 2015).

Cea mai recentă meta-analiză pe cercetările existente privind manifestarea inegalităților de gen în cariera academică (Winslow și Davis 2016) confirmă faptul că nu atât discriminarea directă/deschisă, cât politicile instituționale sau practicile și normele organizaționale și *bias*-uri subtile perpetuează inegalitățile de gen. Deși există un trend global potrivit căruia femeile au depășit bărbații în privința ratelor de absolvire a studiilor universitare, continuă să persiste deferențe de gen în alegerea domeniului de studiu. Aceste diferențe de gen se transformă de obicei în inegalități de venituri pe piața muncii, în condițiile în care structura pieței muncii favorizează din punct de vedere salarial ocupațiile preponderent masculine.

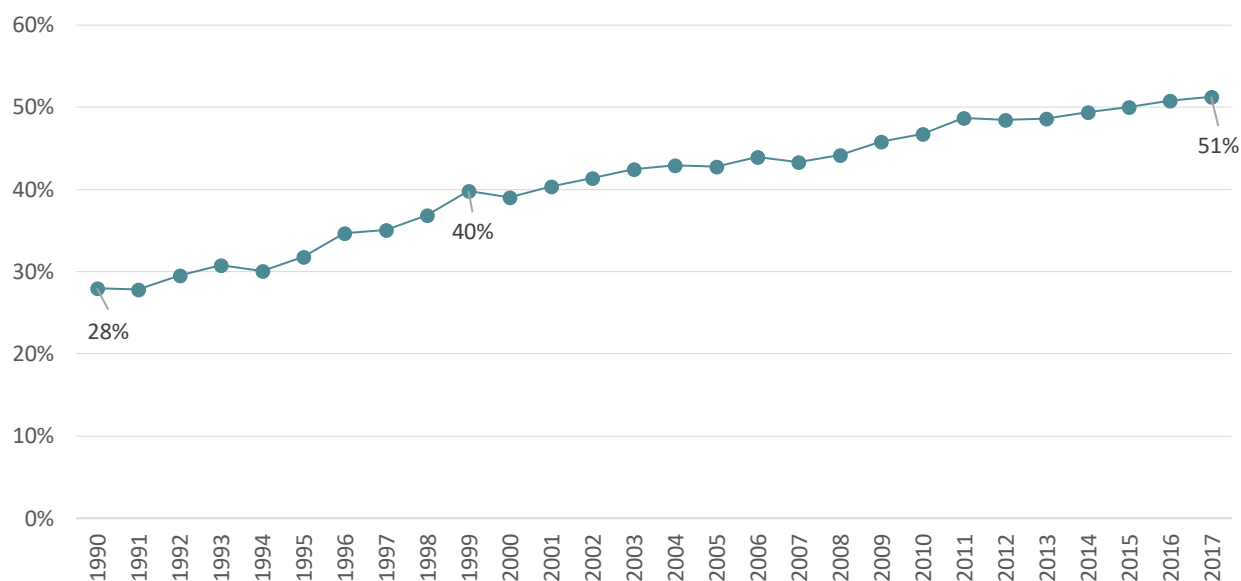
Raportul dintre numărul de absolvenți de doctorat și numărul de femei care intră în sistemul universitar s-a mai diminuat, însă procesul de promovare al femeilor este mai îndelungat decât în cazul bărbaților. Cauzele diferă de la *lipsa unor politici instituționale clare*, la *sarcini diferențiate în funcție de gen*, femeile primind în medie mai multe sarcini decât bărbații, astfel că ultimii pot să investească mai mult timp în activitatea de cercetare. De asemenea, femeile sunt mai afectate de responsabilitățile familiale decât bărbații. În absența unor politici instituționale formale, normele sociale genizate ajung să aibă un rol important: bărbații sunt etichetați mai competenți decât femeile, în special când e vorba de aspecte precum abilitățile de conducere și management dar și realizările academice (Winslow și Davis 2016). Concluzia studiului este că deși în ultimii 25 de ani s-au făcut eforturi de reducere a inegalităților de gen în mediul academic din SUA, inegalitățile continuă să persiste. Există o probabilitate mai ridicată ca femeile să înceapă cariera la instituții mai puțin prestigioase, chiar dacă inegalitățile de acces s-au mai diminuat. Femeile sunt mai „rare” în poziția de profesor universitar (*full professor*) și în poziții de management, iar când sunt realizările acestora sunt mai puțin apreciate.

Cazul României este mai puțin studiat, însă cele mai recente informații arată progrese în privința participării femeilor în domeniile universitare dominate tradițional de bărbați. Cu toate acestea, încă există segregare de gen în funcție de domeniul de studiu. Absolvenții de științe sociale, umaniste și medicale au fost preponderent femei (un trend constant de aproximativ 60% în ultimii 10 ani); absolvenții reprezintă o majoritate și în domenii tradițional masculine precum științe, matematică și informatică; iar în domeniul ingineriei și industriei aproximativ 35% dintre absolvenți sunt femei, peste media europeană (World Bank 2018, 21-23).

II.2. Analiza, din perspectiva egalității de șanse între femei și bărbați, a personalului pe funcții didactice în universități

Potrivit datelor Institutului Național de Statistică, în anul 1990 numărul femeilor cadre didactice care activau în învățământul universitar era foarte scăzut, raportat la numărul bărbaților. Astfel numai 28% din totalul cadrelor didactice din învățământul universitar erau femei. În primii 10 ani de tranziție, pe fondul creșterii numărului total al cadrelor didactice de la aproximativ 14.000 de persoane la aproximativ 29.000 persoane, ponderea femeilor a ajuns la 40%. Creșterea numărului de cadre didactice (deopotrivă femei și bărbați) a avut loc până în anul 2008, când din totalul celor 32.000 de cadre didactice, 42% erau femei. Ulterior, pe fondul scăderii numărului cadrelor didactice, se poate sesiza o egalizare a numărului de femei și bărbați, astfel că anul 2017, este primul an în care procentul de femei cadre didactice femei l-a depășit pe cel al bărbaților. Așadar, pe fondul dezvoltării cantitative a învățământului universitar și a creșterii specializărilor umaniste și de științe sociale, puțin dezvoltate în perioada socialistă, accesul femeilor în funcții universitare a crescut. În ultimii zece ani, a avut loc un proces de egalizare a distribuției femeilor și bărbaților pe funcțiile didactice din învățământul universitar, astfel că în prezent avem un număr aproape egal de femei și bărbați care activează în învățământul universitar public. Însă egalizarea distribuției nu a avut loc datorită creșterii accesului femeilor în poziții academice, ci pe fondul scăderii numărului de bărbați ce a urmat crizei economice din 2008. Numărul total al cadrelor didactice a scăzut cu aproximativ 6.000 între 2008 și 2017, dintre care 5.000 au fost bărbați. Astfel, se poate spune că egalizarea distribuției a survenit în urma fenomenului natural de pensionare preponderent a bărbaților care erau în sistem din perioada socialistă și mai puțin prin creșterea accesului generată de deschiderea de noi poziții în sistem.

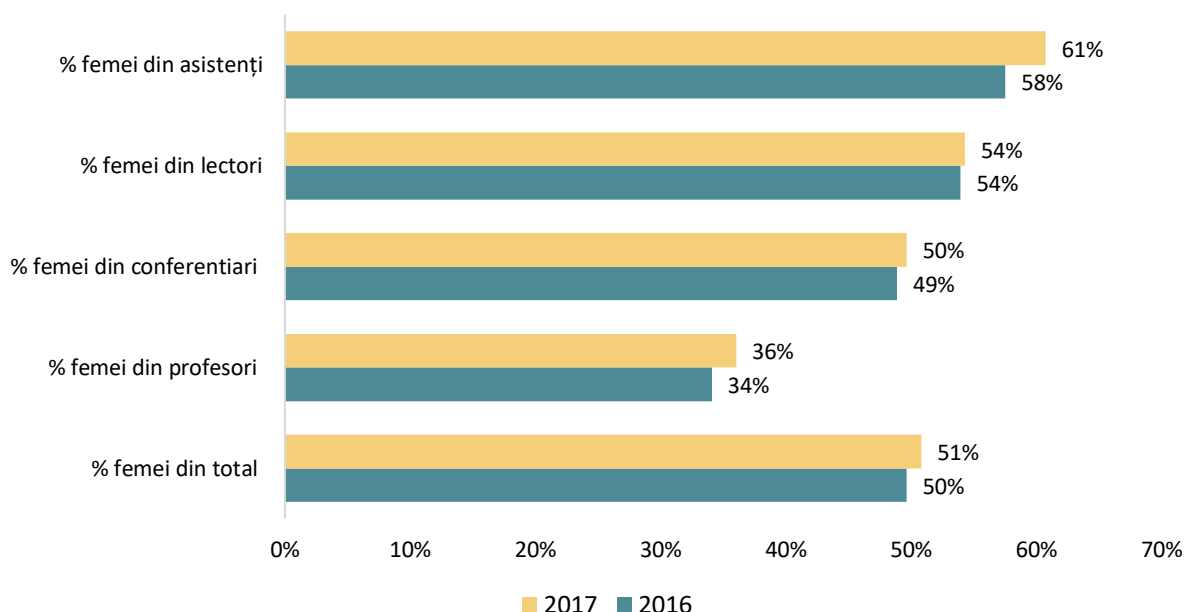
GRAFICUL 2.1 - EVOLUȚIA PONDERII CADRELOR DIDACTICE FEMEI ÎN TOTALUL CADRELOR DIDACTICE (MEDIUL UNIVERSITAR)

Sursa: INS Tempo, indicator SCL104A

În ceea ce privește distribuția cadrelor didactice pe gen, pentru anii 2016 și 2017 se poate observa că numărul femeilor și bărbaților este aproape egal. În ceea ce privește ponderea de femei în totalul fiecărei funcții didactice se observă mai multe femei la baza ierarhiei și mai puține la vârf (a se vedea Graficul 2.2). Astfel, aproximativ 6 din 10 femei ocupau în anii de referință o poziție de asistent universitar; aproape 55% din totalul pozițiilor de lectori universitari erau ocupate de femei; jumătate din numărul de conferențieri era ocupat de femei și aproximativ 35% din pozițiile de profesor universitar erau ocupate de femei. Practic, se constată un echilibru între pozițiile ocupate de bărbați și femei în mediul universitar românesc, însă cea mai importantă poziție, cea de profesor universitar este ocupată preponderent de bărbați. Este însă necesară realizarea de cercetări calitative ulterioare pentru a testa teza conform căreia femeile avansează mai greu în învățământul universitar comparativ cu bărbații, în principal din cauza existenței unor prejudecăți subtile cu privire la rolurile de gen.

GRAFICUL 2.2 - DISTRIBUȚIA CADRELOR DIDACTICE ÎN FUNCȚIE DE GEN ȘI FUNCȚII UNIVERSITARE

Sursa: CNFIS, pe baza raportărilor realizate de universități, cu data de referință 1 ianuarie a fiecărui an universitar.

Dacă analizăm ponderea femeilor cadre didactice din totalul cadrelor didactice pe categorii de universități și funcții universitare, distribuția în funcție de gen este aproximativ egală în domenii precum (1) arhitectură, artă, sport; (2) agronomic, veterinar; științe, socio-umane, economic; (3) comprehensive. În domeniul „tehnic” femeile sunt subreprezentate atât în total cât și pe grade didactice, iar în domeniul „medicină” aproximativ 60% din totalul cadrelor didactice sunt femei. În ceea ce privește distribuția în funcție de gradele universitare deținute, în toate domeniile incluse în analiză femeile sunt subreprezentate în cazul poziției de „profesor universitar” (cu excepția domeniului medicină) și suprareprezentate pe funcțiile de asistenți și lectori universitari (cu excepția domeniului tehnic, iar pe funcția de lector în cazul domeniului „arhitectură, artă și sport”). În cazul conferențiarilor, distribuția pe gen este relativ egală între femei și bărbați cu excepția domeniului tehnic, unde numai 36% în 2016, respectiv 37% în 2017 din totalul conferențiarilor universitari erau femei.

TABELUL 2.1 - DISTRIBUȚIA CADRELOR DIDACTICE ÎN FUNCȚIE DE GEN, FUNCȚII UNIVERSITARE ȘI CATEGORII DE UNIVERSITĂȚI

An	Categorie universitate	% femei din total	% femei din profesori	% femei din conferențieri	% femei din lectori	% femei din asistenți
2016	Tehnic	38%	23%	36%	44%	46%
	Arhitectura, Arta, Sport	48%	37%	49%	49%	54%
	Agronomic, Veterinar	50%	34%	50%	56%	62%
	Științe, Socio-Uman, Economic	50%	37%	49%	54%	65%
	Medicina	58%	47%	56%	60%	60%
	Comprehensive	51%	33%	53%	57%	56%
2017	Tehnic	38%	24%	37%	44%	47%
	Arhitectura, Arta, Sport	48%	38%	47%	49%	61%
	Agronomic, Veterinar	53%	38%	52%	58%	68%
	Științe, Socio-Uman, Economic	51%	39%	49%	55%	66%
	Medicina	60%	49%	58%	62%	62%
	Comprehensive	52%	35%	53%	56%	60%

Sursa: CNFIS, pe baza raportărilor realizate de universități, cu data de referință 1 ianuarie a fiecărui an universitar.

În privința vârstei cadrelor didactice, se constată existența unui procent mai ridicat (25-30%) de persoane tinere (25-39 ani) în toate domeniile. Așadar, se poate spune că cel puțin o parte din absolvenții de doctorat au intrat din sistemul universitar în ultimii zece ani. Cele mai multe cadre didactice tinere sunt în științe, științele socio-umane și economice, dar și tehnic, domenii care au crescut cantitativ înainte de criza

economică. De asemenea, în medicină, domeniul în care sunt angajate cele mai multe femei, întâlnim cea mai mare pondere a cadrelor didactice sub 50 de ani.

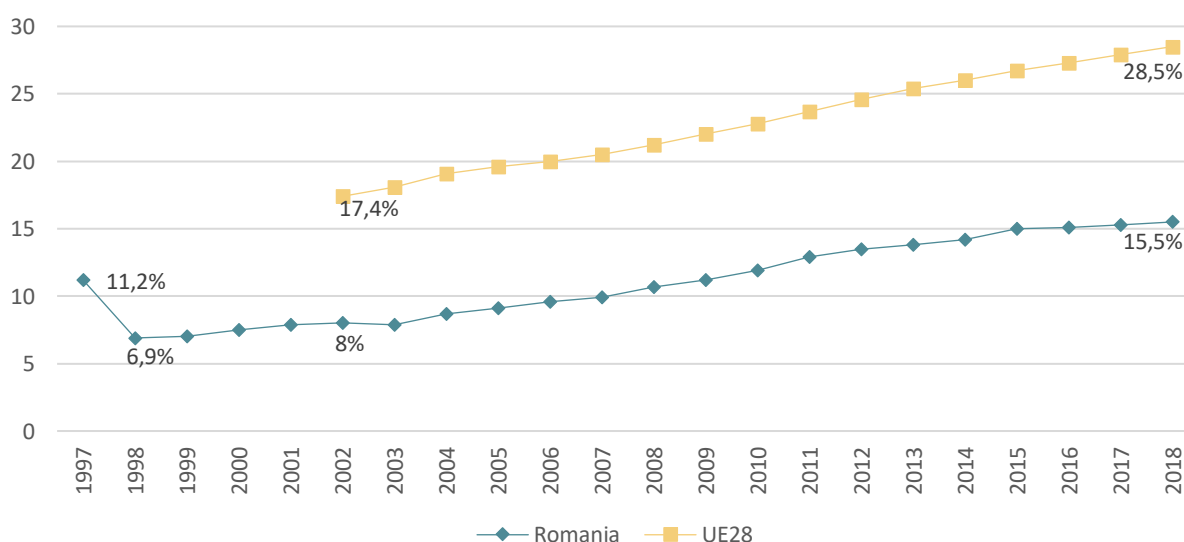
TABELUL 2.2 - DISTRIBUȚIA CADRELOR DIDACTICE ÎN FUNCȚIE DE GRUPE DE VÂRSTE ȘI TIPURI DE UNIVERSITĂȚI ÎN ANUL 2017

Categorie universitate	25-29	30-39	40-49	50-59	60+	Total
Tehnic	3%	30%	28%	23%	16%	3.887
Arhitectura, Arta, Sport	0%	27%	30%	23%	19%	975
Agronomic, Veterinar	0%	24%	42%	24%	10%	1.101
Științe, Socio-Uman, Economic	2%	30%	39%	18%	12%	4.936
Medicina	3%	28%	40%	20%	10%	4.736
Comprehensive	0%	24%	40%	22%	14%	611
Total	2%	27%	37%	21%	13%	22.046

Sursa: CNFIS, pe baza raportărilor realizate de universități, cu data de referință 1 ianuarie a fiecărui an universitar.

Creșterea numărului de cadre didactice a avut loc și pe fondul politicii de expansiune a învățământului universitar. România este țara din Uniunea Europeană cu cea mai scăzută pondere de absolvenți de studii universitare, astfel că unui dintre obiectivele politice a fost creșterea acestui procent (a se vedea de exemplu, Strategia Europa 2020 în care România și-a asumat atingerea unei ținte de 26,7% persoane cu vârsta 30-34 ani care au absolvit studii universitare⁷). Potrivit Eurostat, România are o rată scăzută a absolvenților de studii universitare comparativ cu media țărilor UE 28 (a se vedea Graficul 2.3). Practic, în 1998 rata de absolvenți de studii universitare din totalul populației cu vârsta cuprinsă între 15-64 de ani a fost sub 10% până în 2008, iar în 2018, procentul populației a ajuns la 15,5%. Decalajul față de media țărilor UE continuă să existe și în prezent, ponderea populației cu studii universitare fiind în România de 2 ori mai mică.

GRAFICUL 2.3 - EVOLUȚIA ABSOLVENȚILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT UNIVERSITAR ÎN ROMÂNIA ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ (ÎN TOTALUL POPULAȚIEI 15-64 ANI)

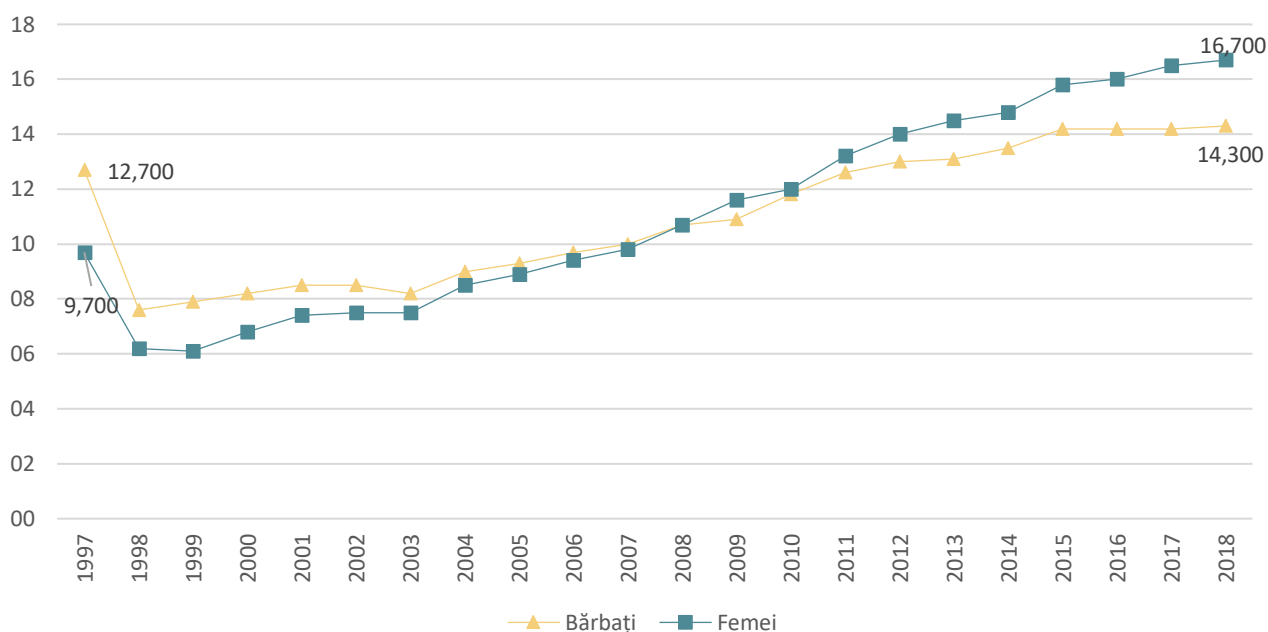

Sursa: Eurostat, indicator edat_ifse_03

⁷ Țintele Europa 2020 și gradul de îndeplinire pot fi consultate la următorul link: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester-your-country/romania/europe-2020-targets-statistics-and-indicators-romania_en#tertiary-education-attainment

În ceea ce privește distribuția în funcție de gen, se poate observa din Graficul 2.4 faptul că ponderea bărbaților cu studii universitare în totalul absolvenților a fost mai mare până în 2007. Practic începând cu intrarea României în Uniunea Europeană ponderea femeilor absolvente de studii universitare a fost mai mare decât a bărbaților.

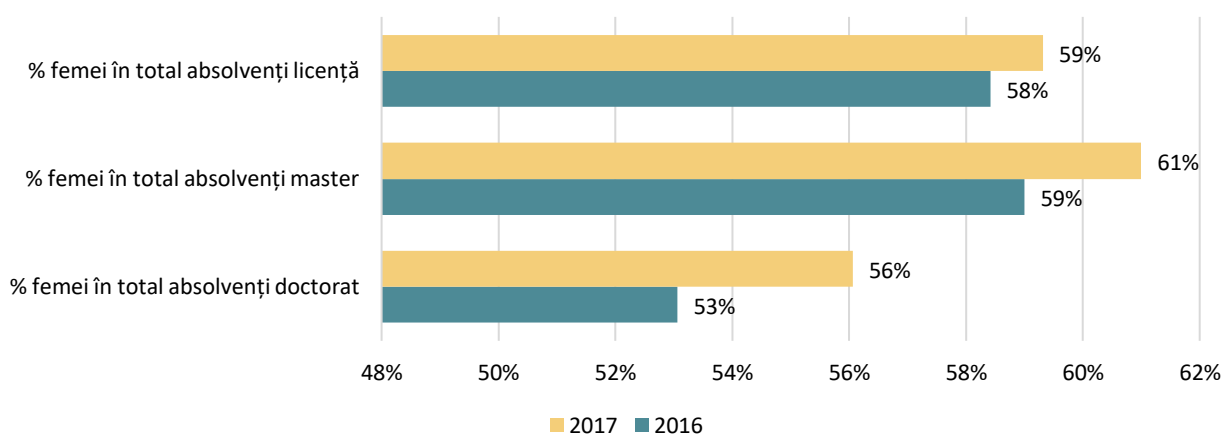
GRAFICUL 2.4 - EVOLUȚIA ABSOLVENȚILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT UNIVERSITAR ÎN ROMÂNIA ÎN FUNCȚIE DE GEN (ÎN TOTALUL POPULAȚIEI 15-64 ANI)

Sursa: Eurostat, indicator edat_lfse_03

Referitor la numărul de absolvente de studii universitare pe domenii de studii în ultimii doi ani, se poate observa că procentul femeilor în totalul absolvenților de licență, master și doctorat atât în 2016 cât și în 2017 este mai mare decât al bărbaților. Așadar, procentul de absolvente de doctorat este mai mare decât procentul de femei cadre didactice, însă diferența nu este substanțială.

GRAFICUL 2.5 - PONDEREA ABSOLVENTELOR DE DOCTORAT, MASTER ȘI LICENȚĂ ÎN TOTALUL ABSOLVENȚILOR

Sursa: CNFIS, pe baza raportărilor realizate de universități, cu data de referință 1 ianuarie a fiecărui an universitar.

Cu excepția domeniului tehnic, la toate cele trei nivele de învățământ, procentul femeilor absolvente este cel puțin 50% din totalul absolvenților. Domeniile în care cele mai multe absolvente sunt femei sunt medicină și științe, socio-uman, economic. Practic, în toate domeniile, procentul de femei din totalul absolvenților este asemănător cu procentul de femei cadre didactice din poziții inferioare: asistent și lector

universitar. În schimb, diferența dintre procentul femeilor care se află pe poziția de profesor universitar și procentul femeilor absolvente de licență, master și doctorat este una importantă, accesul la poziții înalte în ierarhie fiind cel mai probabil mai redus pentru femei.

TABELUL 2.3 - DISTRIBUȚIA ABSOLVENTELOR DE DOCTORAT ÎN TOTAL ABSOLVENȚI PE CATEGORII DE UNIVERSITĂȚI

An	Categorie universitate	% femei în total absolvenți doctorat	% femei în total absolvenți masterat	% femei în total absolvenți licență
2016	Tehnic	34%	38%	34%
	Arhitectura, Arta, Sport	58%	58%	58%
	Agronomic, Veterinar	49%	53%	48%
	Științe, Socio-Uman, Economic	60%	69%	70%
	Medicina	59%	79%	71%
	Comprehensive	48%	59%	57%
2017	Tehnic	40%	41%	34%
	Arhitectura, Arta, Sport	60%	59%	59%
	Agronomic, Veterinar	53%	54%	47%
	Științe, Socio-Uman, Economic	61%	73%	72%
	Medicina	65%	79%	70%
	Comprehensive	53%	59%	59%

Sursa: CNFIS, pe baza raportărilor realizate de universități, cu data de referință 1 ianuarie a fiecărui an universitar.

În concluzie, pe fondul creșterii numărului de absolvente de învățământ universitar și depășirii numărului de absolvenți bărbați, se observă o îmbunătățire a accesului femeilor în învățământul universitar. Cu toate acestea, femeile sunt predominante în poziții didactice inferioare, precum asistent și lector universitar, în poziția de mijloc, cea de conferențiar, raportul este aproximativ egal, iar bărbații continuă să ocupe cele mai multe funcții de profesor universitar. De asemenea, ponderea femeilor cadre didactice în învățământul tehnic continuă să fie pe toate pozițiile didactice una scăzută, respectând însă ponderea la fel de scăzută a femeilor absolvent de învățământ tehnic (licență, master și doctorat).

II.3. Absolvenți de bacalaureat, înmatriculări în anul I la ciclul de studii licență, absolvenți ai programelor de studii universitare de nivel licență

Analiza din prezentul raport constituie o continuare a analizelor statistice descriptive prezentate în „Raportul privind starea finanțării învățământului superior pentru anul 2015”, care a utilizat datele statistice disponibile la nivelul anului 2015. Reluarea acestor analize, la trei ani distanță, urmărește să prezinte elementele de coerență și predictibilitate pentru funcționarea sistemului de învățământ superior. Mai mult, în această ediție a Raportului este realizată inclusiv o analiză longitudinală, pe serii de date coerente și similare în timp, variabilele și indicatorii analizați în prezentul raport fiind identici cu cei dinainte. Analizele prezentate în acest capitol sunt structurate în două părți: prima vizează evoluția cohortelor absolvenților de bacalaureat în anii școlari 2016 – 2017 și 2017-2018; cea de-a doua analiză vizează înmatriculările în anul I în universitățile de stat în aceeași perioadă de timp. Obiectivul principal al analizelor îl constituie analiza descriptivă a datelor existente la nivel național⁸ din perspectiva echității sociale și a egalității de oportunități de acces la educație de nivel universitar, fiind folosite variabilele dihotomice care definesc genul precum și mediul de domiciliu al persoanelor care au absolvit bacalaureatul și s-au înmatriculat ulterior în învățământul universitar în universități de stat.

⁸ Datele analizate provin din baze de date de tip recensământ, nu au fost utilizate eșantioane. Astfel, analizele prezentate descriu situația existentă pentru indicatorii măsurați, nu o aproximare a acesteia. Singura precauție necesară în înțelegerea și utilizarea acestor rezultate, din punct de vedere metodologic, este legată de calitatea datelor brute înregistrate în bazele de date investigate. Responsabilitatea pentru calitatea acestor date revine în primul rând unităților de învățământ, respectiv universităților care le-au declarat.

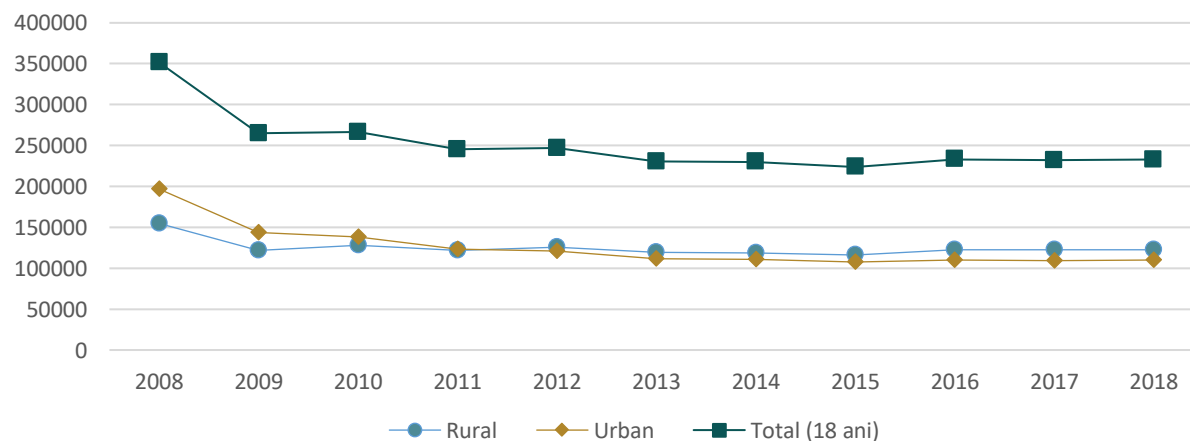
Datele statistice utilizate în acest subcapitol provin din următoarele surse: pentru populație și infrastructură școlară au fost folosite date publicate de Institutul Național de Statistică, în platforma Tempo-online; pentru date privind absolvenții de bacalaureat a fost utilizată baza de date consolidată de UEFISCDI, pe baza datelor disponibile în SIIIR (modulul de bacalaureat din sistemul informatic pentru învățământul preuniversitar, gestionat la nivelul MEN); iar pentru înmatriculările în anul I a fost utilizat Registrul Matricol Unic, gestionat de UEFISCDI.

II.3.1. Date generale privind absolvenții de bacalaureat din România

Datele statistice privind populația României din grupa de vârste 18 – 19 ani, în perioada 2008 – 2018 indică o stabilizare a declinului demografic. Astfel, dacă în perioada 2006 – 2012 numărul total al persoanelor cu vârste cuprinse între 18 și 19 ani a scăzut relativ rapid de la aproximativ 750.000 de persoane la puțin sub 500.000 de persoane, perioada 2012 – 2018 este marcată de o stabilizare a numărului de persoane în aceste grupe de vârste, în jurul valorii de 460.000 de persoane. Aceasta reprezintă de fapt cohorta cu vârsta teoretică de absolvire a bacalaureatului și de înmatriculare în primul an de studii universitare, dacă presupunem o tranziție imediată între ciclurile liceal și terțiar – universitar ale educației. Cu toate acestea, după se observă în prezentul raport, absolvenții de bacalaureat din anul 2017, spre exemplu, sunt în total 108.208 persoane. Astfel, pentru anul 2017 cel puțin, dacă raportăm numărul absolvenților la populația din grupa de vârstă de 18 ani (aproximativ 233 mii persoane) se constată un procent de aproximativ de 46,5% din populație care au absolvit studiile liceale.

Deși declinul demografic pentru grupele de vârste 18 și 19 ani pare să se fi stabilizat, cel puțin în perioada 2012 – 2018, se observă faptul că evoluția în funcție de mediul de domiciliu al persoanelor este diferită. Astfel, începând cu anul 2012 apare un decalaj din ce în ce mai mare între persoanele care domiciliază în mediul rural și cele care domiciliază în mediul urban. Populația din mediul rural tinde să stagneze ca valoare, în timp ce cea domiciliată în mediul urban înregistrează o tendință de scădere constantă în perioada prezentată.

GRAFICUL 2.6 - POPULAȚIA CU VÂRSTA TEORETICĂ PENTRU ABSOLVIREA NIVELULUI SECUNDAR SUPERIOR AL SISTEMULUI EDUCAȚIONAL (18 ANI)

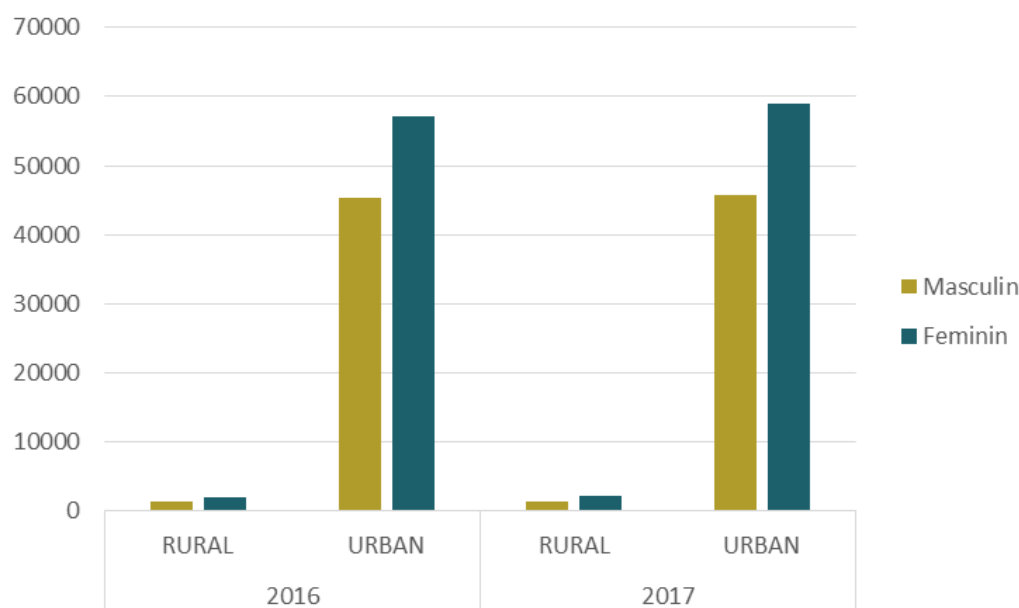

Sursa: INS, raportul privind POPULAȚIA DUPA DOMICILIUL la 1 iulie pe grupe de varsta și varste, sexe, medii de rezidență, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe.

Clivajul rural – urban este fundamental pentru a putea explica, parțial, la nivel național, rata extrem de redusă a absolvirii bacalaureatului la nivel de cohortă. Astfel, deși cele mai multe persoane din cohortă domiciliază în mediul rural, absolvirea bacalaureatului este posibilă aproape exclusiv în mediul urban. Acest fapt se datorează rețelei școlare evident inadecvate structurii populației, liceele fiind aproape în totalitate poziționate în mediul urban. Potrivit datelor disponibile la Institutul Național de Statistică, pentru anul 2017, în mediul rural funcționau 223 de unități de învățământ de nivel liceal, în timp ce în mediul urban existau 1274 (de aproape 5 ori mai multe). În acest context, al suprareprezentării unităților școlare la nivel

de liceu în mediul urban, structura absolvenților de bacalaureat în funcție de mediul de rezidență al liceului absolvit este una evident dezechilibrată.

GRAFICUL 2.7 - ABSOLVENȚII DE BACALAUREAT (2016 ȘI 2017) ÎN FUNCȚIE DE MEDIUL DE REZIDENȚĂ AL LICEULUI ABSOLVIT ȘI GEN.

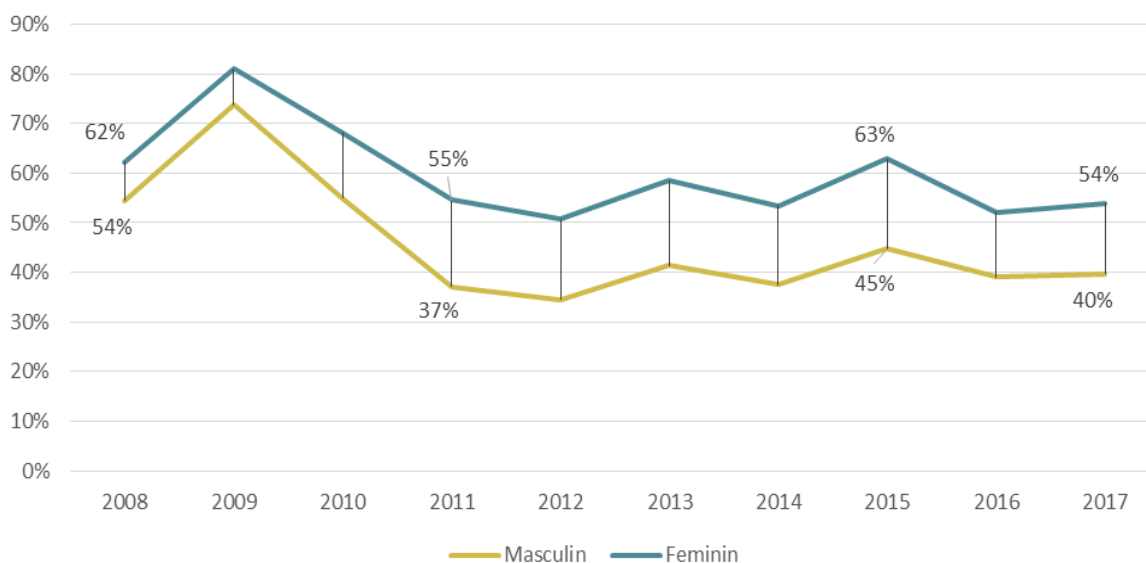
Sursa: MEC, sistemul SIIIR, modulul date_bac.

Clivajul rural – urban determină un decalaj imens în ceea ce privește valorile absolute ale numărului de absolvenți de bacalaureat, numărul total al persoanelor care au absolvit bacalaureatul și provin dintr-un liceu aflat în mediul urban depășindu-l de 30 de ori pe cel al persoanelor care absolvă un liceu din mediul rural. Decalajul este în creștere, prin comparație cu situația descrisă în raportul anterior, unde constatăm o diferență de doar 26 de ori mai mare în cazul absolvenților de licee din mediul urban. După cum putem constata din Graficul 2.7, o a doua variabilă care diferențiază, în valori absolute, absolvenții de bacalaureat este genul. Există o diferență evidentă și semnificativă între numărul băieților și cel al fetelor care absolvă bacalaureatul, care se păstrează indiferent de mediul de rezidență al liceului absolvit. Această diferență este cu atât mai importantă, cu cât la nivelul populației numărul băieților este mai mare decât cel al fetelor (cu aproximativ 11.000 persoane).

Se constată astfel o situație dezechilibrată din perspectiva genului: grupul cel mai numeros în cadrul populației cu vârste de 18 și 19 ani, bărbații care locuiesc în mediul rural (aproximativ 126 mii persoane în anul 2017) au cele mai mici șanse de a încheia cu succes nivelul secundar al parcursului educațional. Dacă se raportează numărul absolvenților de bacalaureat de gen masculin din licee din mediul rural la numărul total al populației cu vârsta de 18 ani din mediul rural, de gen masculin, putem considera teoretic că probabilitatea ca un băiat din mediul rural să absolve bacalaureatul într-un liceu din mediul rural, în România, în anul 2017 este de 0,012 (ceea ce poate fi tradus în aproximativ 1% șanse de absolvire în mediul rural). Cel mai recent raport privind starea sistemului de învățământ⁹ preuniversitar consemna faptul că, la nivelul anului 2015, rata de abandon școlar pentru nivelul liceal era, în cazul bărbaților de 4,5% la nivel național. Din păcate raportul nu conține analize pe medii de rezidență, însă putem avansa ipoteza că bărbații din mediul rural au șanse mai mari să abandoneze liceul decât să absolve cu diplomă de bacalaureat.

⁹ Vezi în special paginile 22 -31 în care sunt prezentate analize specifice la nivelul învățământului liceal și profesional din *Raport privind starea sistemului național de învățământ preuniversitar, 2016*, disponibil online: https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2017/transparenta/Stare%20preuniv%202016.pdf Raportul citat utilizează date la nivelul anului 2015.

GRAFICUL 2.8 - RATA DE ABSOLVIRE A BACALAUREATULUI, RAPORTATĂ LA POPULAȚIA ÎN VÂRSTĂ DE 18 ANI, ÎN FUNCȚIE DE GEN

Sursa: INS, raportul privind POPULAȚIA DUPĂ DOMICILIUL la 1 iulie pe grupe de vârstă și sexe, medii de rezidență, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe; MEC, sistemul SIIR, modulul date_bac.

Indicatorul utilizat pentru a măsura procentul populației care a absolvit bacalaureatul este construit din două variabile: populația în vârstă de 18 ani¹⁰ la 1 iulie a anului în care se susține examenul de bacalaureat și numărul total de absolvenți. În cazul diferențierii dintre bărbați și femei, s-a folosit populația de bărbați, respectiv de femei, pentru coerență și comparabilitate. Dacă în raportul anterior (publicat în anul 2016) se constată o creștere în valori absolute a diferenței dintre femeile și bărbații care absolvă bacalaureatul, prin utilizarea valorilor procentuale observăm în prezent o permanentizare a diferențelor, însoțită de o tendință de accentuare treptată a acestora. Astfel, dacă în anul 2008 exista o diferență procentuală de doar 8% între fete și băieți, cu alte cuvinte 54% din băieții de 18 ani erau absolvenți de bacalaureat și 62% dintre fete, în perioada 2011 – 2017 observăm o fluctuație a diferenței situată între 12% și 17% (valoarea maximă fiind înregistrată în anul 2015, când absolventele de bacalaureat reprezentau 63% din cohorta de 18 ani, iar absolvenții băieți 45%). În anul 2017 clivajul se păstrează în continuare și observăm o diferență de 14 procente, între fete și băieți, astfel fetele care au absolvit bacalaureatul reprezintă 54% din cohorta de 18 ani, în timp ce băieții absolvenți de bacalaureat doar 40%. Mai merită menționat aici faptul că niciodată în perioada 2008 – 2017 ponderea în populația de 18 ani, de gen feminin a absolventelor de bacalaureat nu a coborât sub 50%, în timp ce în cazul băieților aceasta nu a urcat peste 50%.

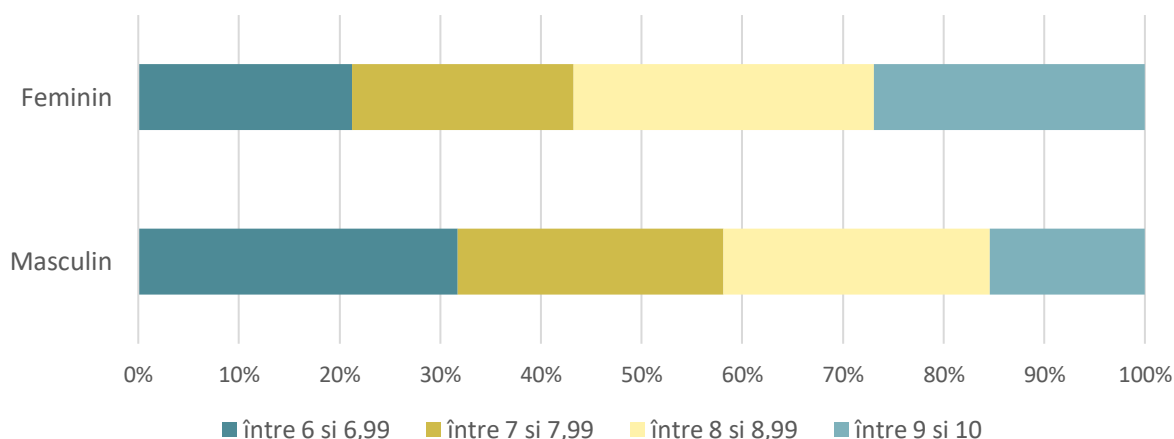
II.3.2. Diferențe specifice determinate de gen și mediul de rezidență al liceului absolvenților de bacalaureat

Rezultate analizelor în funcție de gen și mediul de rezidență al liceului absolvit arată faptul că băieții absolvă într-o proporție mai mică, raportată la populație, dar obțin și note mai mici decât fetele. Chiar dacă la admiterea la facultate mediile de bacalaureat nu reprezintă cu necesitate un criteriu de intrare, existând diferite metodologii de admitere care nu iau deloc în considerare media bacalaureatului, sau o iau parțial cu o pondere redusă în media finală de admitere, totuși există cel puțin două consecințe posibile ale acestei stări de fapt: băieții, fiind notați mai slab la examenul de bacalaureat, pot fi descurajați, într-o măsură mai

¹⁰ Notă metodologică: s-a ales raportarea la populația în vârstă de 18 ani pentru a asigura o comparabilitate a datelor și pentru a crea o disociere între absolvirea bacalaureatului și înscrierea în primul an de studii universitare. Deoarece absolvenții din alte promoții, ca număr, este extrem de redus (exemplu, în anul 2017 aceștia au reprezentat 7% din totalul absolvenților de bacalaureat), se consideră că efectul pe care această valoare îl are asupra indicatorului, de supra-estimare a ratei de absolvire, este neglijabil, neinfluențând interpretarea rezultatelor.

mare decât fetele, să își continue parcursul educațional, prin înscrierea la o universitate. Un al doilea efect îl reprezintă nivelul mai redus de cunoștințe și competențe pe care populația tânără masculină pare că îl manifestă la finalul ciclului liceal de educație. Existența persistentă în timp a unui dezechilibru între rezultatele educaționale ale fetelor și cele ale băieților indică existența unei inegalități la nivelul sistemului educațional și poate chiar fi considerată o formare și întreținere a unui stereotip de gen, conform căruia fetele sunt „cuminți și învață mai bine” iar băieții sunt „neastâmpărați și au performanțe mai slabe la învățătură”. Aceste ipoteze de cercetare pot fi dezvoltate ulterior în diferite studii și analize aprofundate asupra acestor fapte.

GRAFICUL 2.9 - DISTRIBUȚIA MEDIILOR DE ABSOLVIRE A EXAMENULUI DE BACALAUREAT (2017) PE GRUPE DE NOTE ȘI GEN

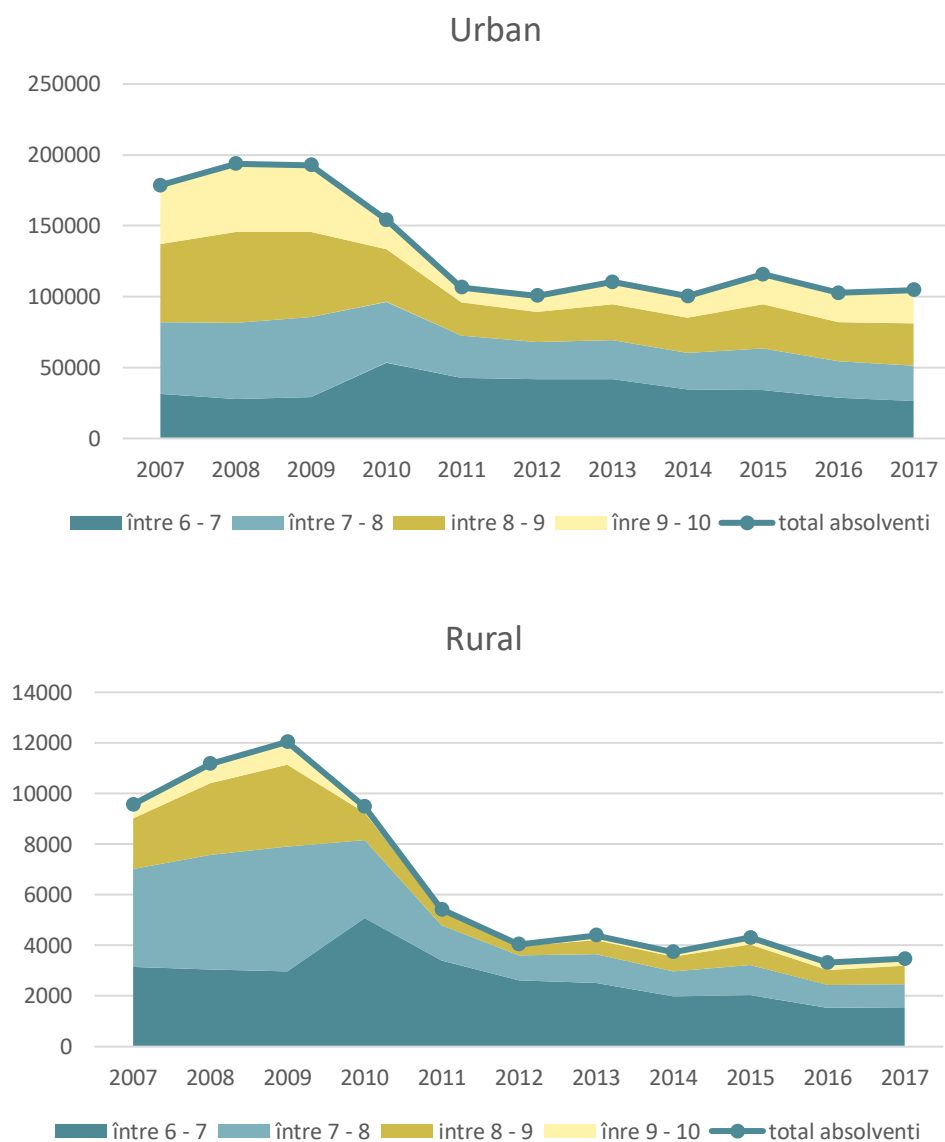

Sursa: MEC, sistemul SIIR, modulul date_bac.

Privită pe seria de timp 2004 – 2017 decalajul dintre distribuția notelor obținute de băieți și a celor obținute de fete la examenul de bacalaureat arată faptul că indiferent de forma de organizare a examenului de bacalaureat, care a cunoscut multiple modificări în perioada menționată, băieții au obținut întotdeauna medii de absolvire mai mici decât fetele. Mai mult, distribuția notelor în perioada 2004 – 2010 este înclinată spre notele mai mari (categoriile 8 – 8,99 și 9 – 10), în cazul fetelor, și este relativ echilibrată pe categorii de note pentru băieți.

Diferențele de notare sunt de asemenea vizibile între absolvenții liceelor din mediul rural și cei ai celor din mediul urban. O diferență notabilă este cea a curbei care descrie reducerea numărului de absolvenți, este evident că după anul 2010 reducerea absolvenților de liceu din mediul rural care absolvă bacalaureatul este mult mai mare față de colegii lor din mediul urban. Însă cea mai mare diferență între absolvenții de bacalaureat în funcție de mediul de rezidență al liceului absolvit este dată de distribuția notelor. Elevii care au absolvit un liceu în mediul rural obțin constant note aflate în vecinătatea valorilor minime ale intervalului de notare. Astfel, în perioada 2010 – 2012, spre exemplu, numărul celor care obțin note cuprinse între 9 și 10 la bacalaureat și au absolvit un liceu din mediul rural este de exact 88 de persoane (aproximativ 1% dintre absolvenții de bacalaureat din mediul rural sau 0,07% din totalul absolvenților de bacalaureat).

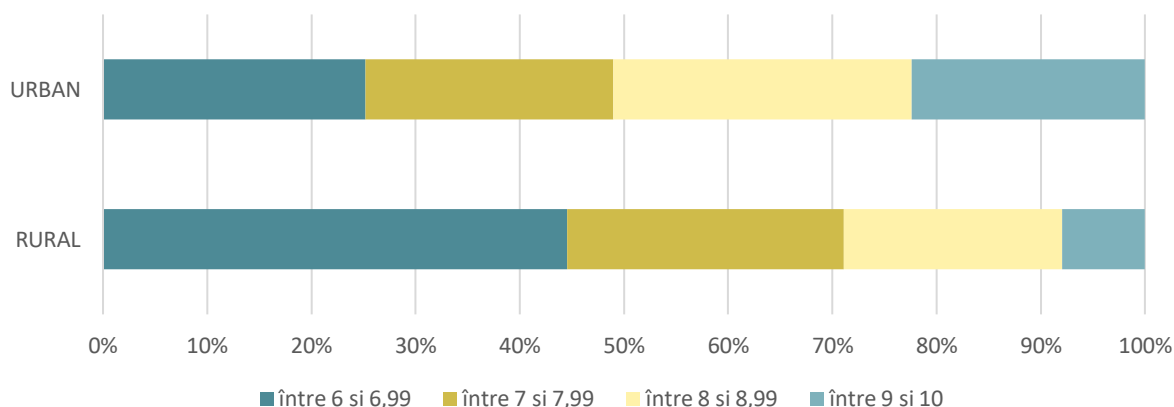
GRAFICUL 2.10 - DISTRIBUȚIA NOTELOR ABSOLVENȚILOR DE BACALAUREAT ÎN FUNCȚIE DE MEDIUL DE REZIDENȚĂ (2007 – 2017)

Sursa: MEC, sistemul SIIR, modulul date_bac.

Astfel, în anul 2017, aproximativ o jumătate dintre absolvenții care provin de la licee din mediul rural (45%) au obținut notele minime necesare pentru absolvirea bacalaureatului. Prin contrast, distribuția notelor în mediul urban, după perioada 2010 -2012 a urmat o tendință de re-echilibrare. În anul 2017 se observă o distribuție aproape perfect echilibrată, fiecare categorie de note încadrând aproximativ 25% dintre persoanele care absolvă examenul de bacalaureat.

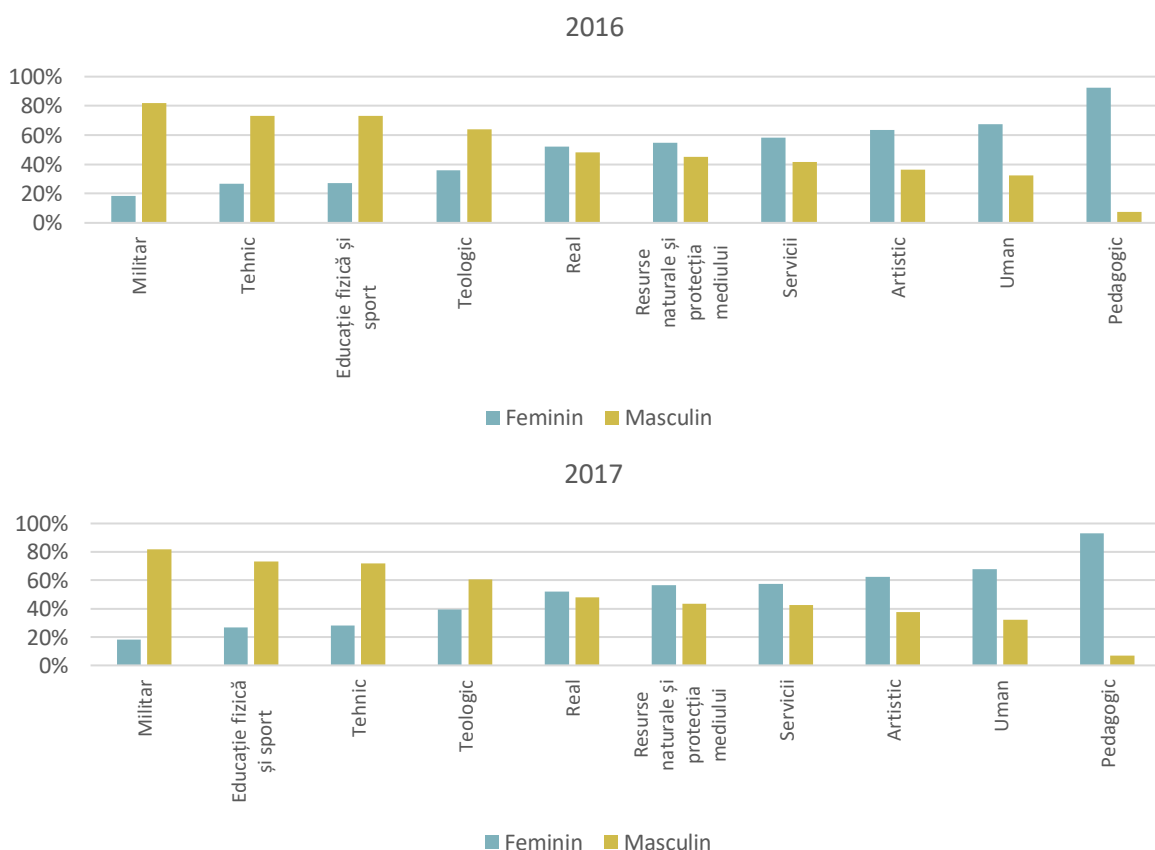
GRAFICUL 2.11 - DISTRIBUȚIA MEDIILOR DE ABSOLVIRE A EXAMENULUI DE BACALAUREAT ÎN FUNCȚIE DE MEDIUL DE REZIDENȚĂ AL LICEULUI ABSOLVIT (2017)

Sursa: MEC, sistemul SIIR, modulul date_bac.

Un alt factor care determină formarea și menținerea unui dezechilibru evident în ceea ce privește oportunitățile de acces la educație în sistemul românesc de educație, la nivel liceal, este profilul liceului. În anul 2016 se remarcă faptul că există, în funcție de profil, „licee de fete” și „licee de băieți”. Tendințele observate atunci pe seria de timp 2004 – 2015 sunt reconfirmate de analiza datelor cu privire la absolvenții și absolventele promoțiilor 2016 și 2017.

GRAFICUL 2.12 - DISTRIBUȚIA ABSOLVENȚILOR DE BACALAUREAT ÎN FUNCȚIE DE GEN ȘI PROFILUL LICEULUI ABSOLVIT (2017)

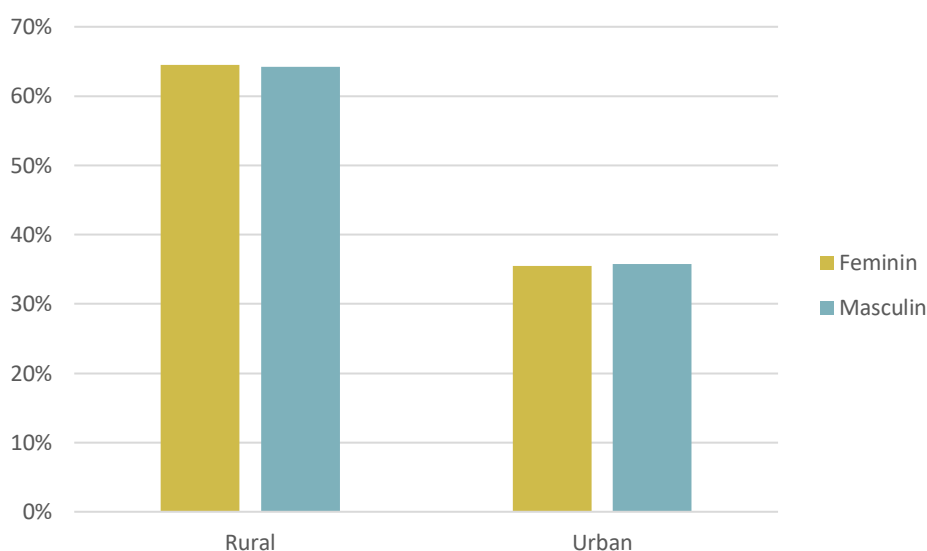
Sursa: MEC, sistemul SIIR, modulul date_bac.

Se observă faptul că la liceele (în ordine descrescătoare) cu profil militar, de educație fizică, tehnic și teologic ponderea băieților, absolvenți de bacalaureat este cu mult mai mare decât a fetelor. În cazul

liceelor cu profil real există un relativ echilibru de gen, în sensul că reprezentarea fetelor și a băieților este relativ echilibrată și corespunde raportului demografic existent pe această grupă de vârste. În cazul liceelor cu profil pedagogic, uman, artistic sau servicii ponderea fetelor este mult mai mare decât cea a băieților. Momentul absolvirii bacalaureatului reprezintă un punct cheie de evaluare a funcționării sistemului educațional, faptul că produsul imediat (output) care poate fi cuantificat al sistemului educațional prezintă caracteristica unui dezechilibru de gen semnificativ, determinat de profilul liceului nu este încurajator. Din perspectiva procesului de politici publice, această constatare necesită o atenție sporită și măsuri remediale ar trebui să fie dezvoltate pe termen scurt pentru a adresa această provocare.

În cele din urmă, dacă revenim la clivajul urban-rural o observație nouă, care nu a fost analizată în raportul anterior, contribuie la descrierea inechităților de acces în sistemul național de educație, la nivelul tranziției dintre ciclul secundar (superior) și cel terțiar (universitar).

GRAFICUL 2.13 - DISTRIBUȚIA ABSOLVENȚILOR DE BAC CARE NU S-AU ÎNSCRIS ÎN UNIVERSITĂȚI - PE GEN ȘI MEDIU DE REZIDENȚĂ

Sursa: MEC, sistemul SIIIR, modulul date_bac.

Valoarea absolută a numărului absolvenților de bacalaureat (băieți și fete) care provin de la licee din mediul urban este atât de mare încât distorsionează profund rezultatele oricăror indicatori agregați. În graficul de mai sus s-a utilizat, ca valoare de referință, totalul absolvenților pentru fiecare mediu de rezidență în parte (numărul total de absolvenți băieți de bacalaureat care NU s-au înmatriculat într-un program de studii universitare de licență în anul absolvirii bacalaureatului a fost raportat la numărul total de băieți care au absolvit bacalaureatul în mediul rural). Rezultatele indică faptul că aproape jumătate dintre absolvenții de bacalaureat care au absolvit un liceu în mediul rural nu își continuă cariera educațională în învățământul universitar public / de stat cel puțin la nivelul anilor 2016 și 2017 (cel reprezentat grafic). Mai mult, este la fel de important faptul că un sfert (aproximativ 25%, în cazul băieților valoarea este ușor mai ridicată fiind apropiată de 30%) dintre absolvenții de bacalaureat din licee din mediul urban nu fac tranziția imediată către ciclul terțiar universitar. Se poate considera ipoteza că există cauze complet diferite care determină întreruperea carierei educaționale de către absolvenții din mediul rural prin comparație cu cele din mediul urban. Din perspectiva sistemului de învățământ superior însă, în special cea a finanțării publice alocate acestuia, în contextul demografic al unei populații în scădere, această situație impune elaborarea unor politici publice de recuperare a persoanelor care își întrerup cariera educațională după momentul absolvirii ciclului secundar superior și obținerea diplomei de bacalaureat și, suplimentar, politici publice de finanțare specifică.

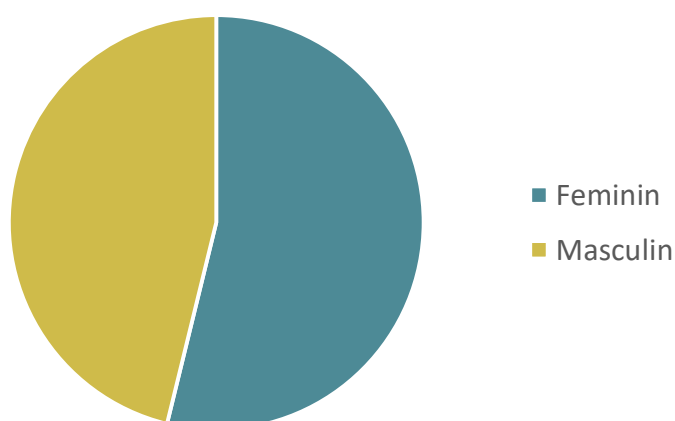
În concluzie, momentul tranziției de la ciclul secundar (liceal) la cel terțiar (universitar) este unul critic în cadrul sistemului național de educație. Acesta înregistrează pierderi semnificative pentru sistemul

universitar public din România. Clivajul rural – urban poate determina pierderi mai importante decât diferențele de gen. Astfel, elevii din mediul rural absolvă în proporție mai mică examenul de bacalaureat, obțin note semnificativ mai mici la acest examen decât colegii lor din mediul urban și în final, în proporție de aproape 50%, nu mai realizează tranziția spre nivelul terțiar universitar. Din perspectiva genului remarcăm faptul că anumite profile ale liceelor sunt populate covârșitor cu fete sau cu băieți, determinând existența unui dezechilibru de gen în ceea ce privește accesul la educație liceală și, ulterior, universitară. Pentru a rezuma, se poate avansa constatarea că, aproximativ două treimi din cohortă reușesc să absolve bacalaureatul, dintre care doar aproximativ 75% se înmatriculează într-o universitate publică fără a întrerupe parcursul educațional. Dacă se includ și informațiile legate de abandonul școlar sau întreruperea temporară a parcursului educațional, putem spune că din 232 mii persoane care aveau vârsta de 18 ani în anul 2017, au absolvit bacalaureatul 108 mii (46%), dintre care s-au înmatriculat în universitățile publice 69 mii persoane (64%).

II.3.3. Evoluția înmatriculărilor în sistemul de educație universitară, pentru nivelul de studii de licență

În universitățile din România s-au înmatriculat în anul 2017, în anul I al ciclului de studii universitare de licență, aproximativ 74.000 de persoane, din promoția curentă, în universitățile publice și private, potrivit datelor extrase din Registrul Matricol Unic. Dintre acestea, majoritatea cvasi-absolută o constituie persoanele înmatriculate în universitățile publice (aproximativ 69 mii persoane), date ce descriu fără echivoc declinul puternic al înmatriculărilor în universități private.

GRAFICUL 2.14 - DISTRIBUȚIA ÎNMATRICULĂRILOR ÎN FUNCȚIE DE GEN (ANUL I DE STUDII, LICENȚĂ, UNIVERSITĂȚILE PUBLICE 2017-2018)

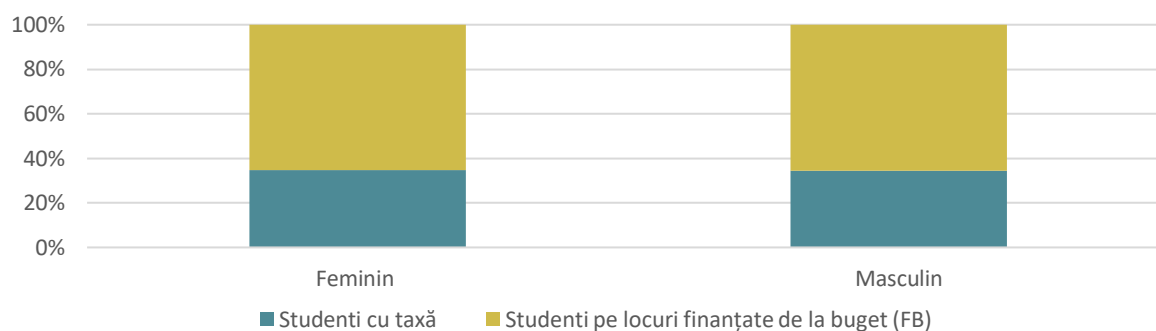

Sursa: MEC, sistemul SIIR, modulul date_bac.

În universitățile publice, în anul 2017, femeile reprezintă majoritatea persoanelor înmatriculate (54%) în anul I al ciclului de studii de licență. Tendința este una constantă, raportată la datele anterioare (2015), și reprezintă o consecință firească a ponderii mai mari a absolvenților de bacalaureat în totalul populației.

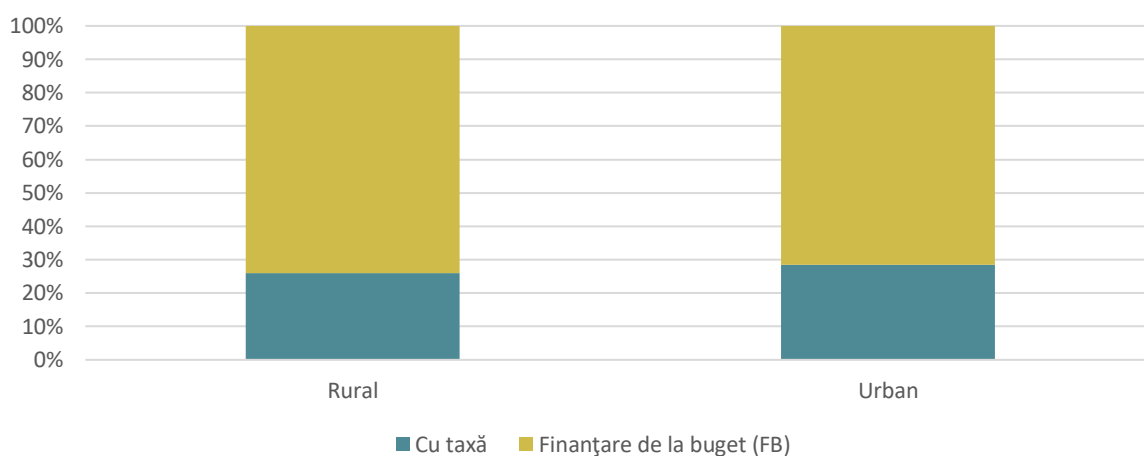
În ceea ce privește forma de finanțare a studiilor, se remarcă faptul că, indiferent de gen sau mediul în care își au domiciliul studenții și studentele înmatriculați în anul I, proporțiile sunt aproximativ egale. Astfel, aproximativ trei sferturi ocupă locuri finanțate de la bugetul de stat prin finanțarea de bază, în timp ce restul ocupă locuri cu taxă.

GRAFICUL 2.15 - FORMA DE FINANȚARE A STUDIILOR, PENTRU STUDENȚII ÎNMATRICULAȚI ÎN ANUL I (2017) ÎN FUNCȚIE DE GEN

Sursa: MEC, sistemul SIIIR, modulul date_bac.

GRAFICUL 2.16 - FORMA DE FINANȚARE A STUDIILOR, PENTRU STUDENȚII ÎNMATRICULAȚI ÎN ANUL I (2017) ÎN FUNCȚIE DE MEDIUL DE DOMICILIU

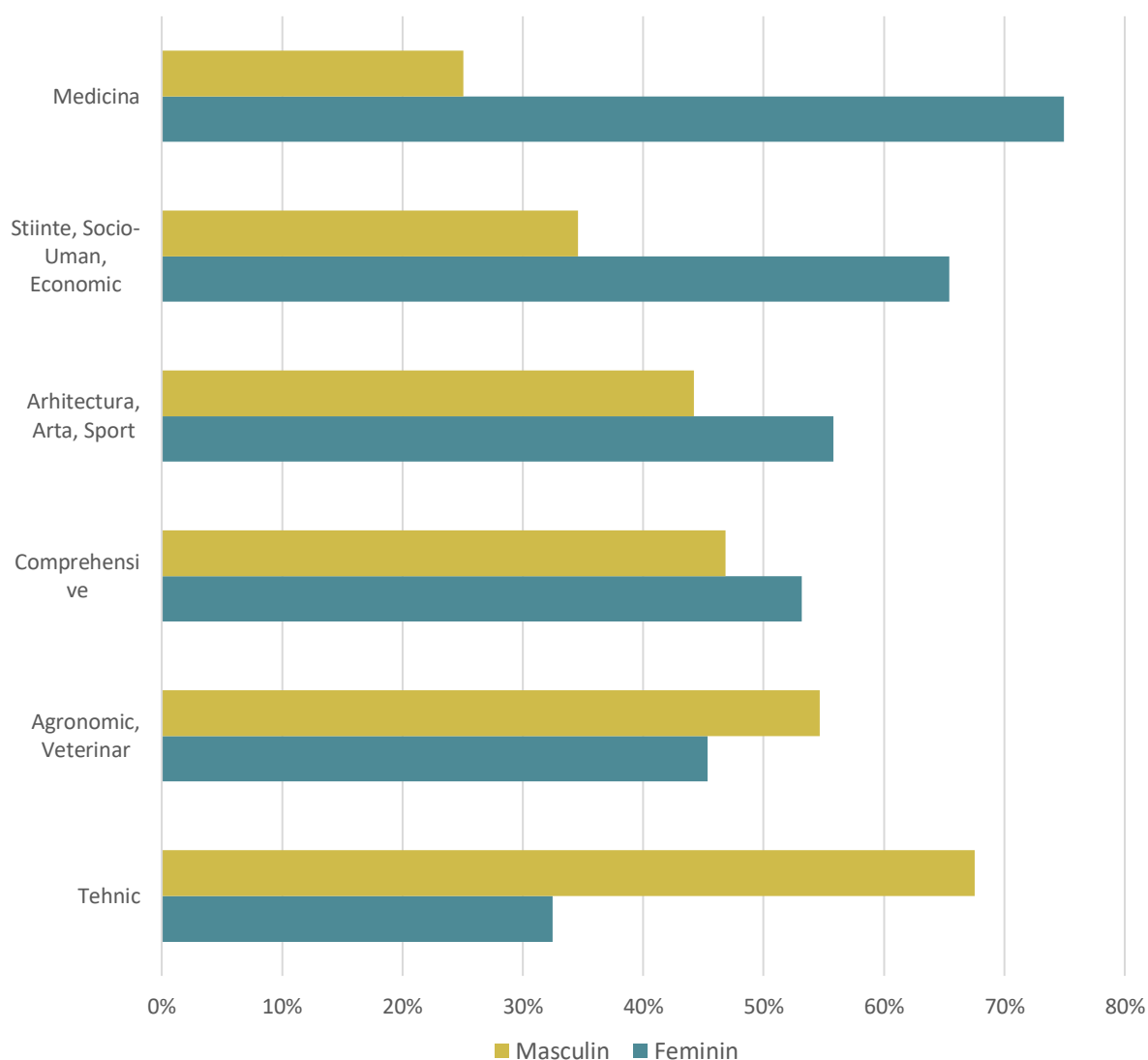

Sursa: MEC, sistemul RMU din platforma REI.

Trebuie precizat aici faptul că datele de mai sus nu includ aproximativ 10.000 de cazuri, deoarece sunt date incomplete în Registrul Matricol Unic, pentru unele universități. Din acest motiv, în analizele ulterioare nu au fost folosite ca variabile discriminatorii forma de finanțare și nici mediul de domiciliu al studenților.

Din perspectiva genului, se observă că tendința pe care sistemul educațional o manifestă la nivelul ciclului secundar (liceal), de a disocia între profiluri de specializări dedicate băieților și cele dedicate fetelor, se menține și se perpetuează și la nivel universitar.

GRAFICUL 2.17 - DISTRIBUȚIA DE GEN PE CATEGORII DE UNIVERSITĂȚI A PERSOANELOR ÎNMATRICULATE ÎN ANUL I (2017)

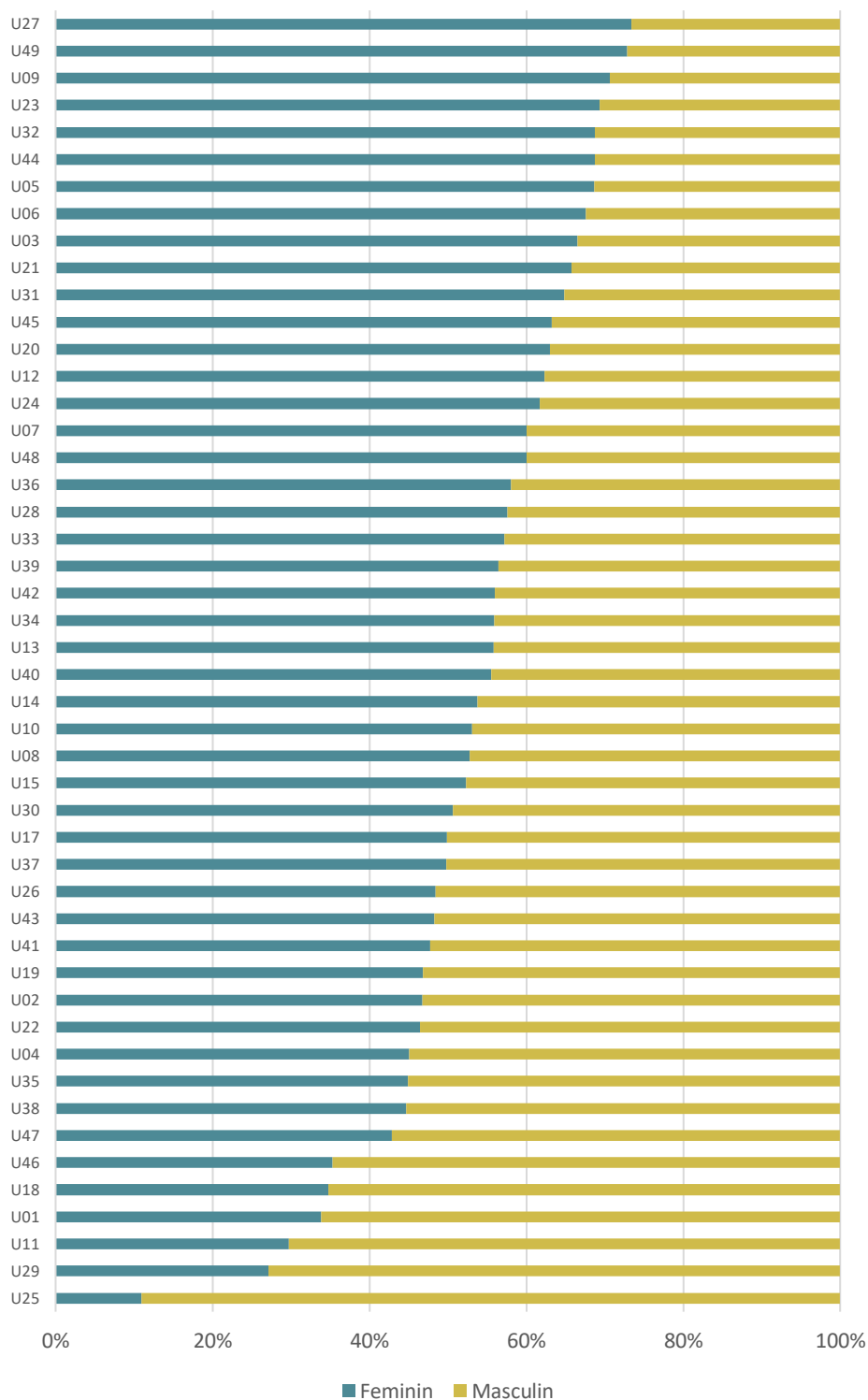

Sursa: MEC, sistemul RMU din platforma REI

Universitățile de medicină¹¹ precum și cele care includ preponderent programe de studii în domeniul științelor, al socio-umanelor sau științelor economice, atrag preponderent femeile în anul I. În aceste cazuri ponderea femeilor este de cel puțin două treimi din totalul înmatriculărilor. La polul opus se află universitățile cu profil tehnic și agronomic care înmatriculează preponderent bărbați. Universitățile comprehensive și cele de arhitectură / artă sau sport prezintă un raport relativ echilibrat. Din punct de vedere al distribuției de gen pe universități se remarcă o variație semnificativă a ponderii femeilor și bărbaților de la un caz la altul.

¹¹ Taxonomia și gruparea universităților pe categorii aparține Biroului CNFIS și este utilizată ca atare în analizele CNFIS. Ea nu corespunde altor ordonări ale universităților, utilizate spre exemplu la nivelul Institutului Național de Statistică, al legislației în vigoare sau clasificării universităților.

GRAFICUL 2.18 - DISTRIBUȚIA DE GEN A PERSOANELOR ÎNMATRICULATE ÎN ANUL I (2017-2018) ÎN UNIVERSITĂȚILE PUBLICE (DE STAT)

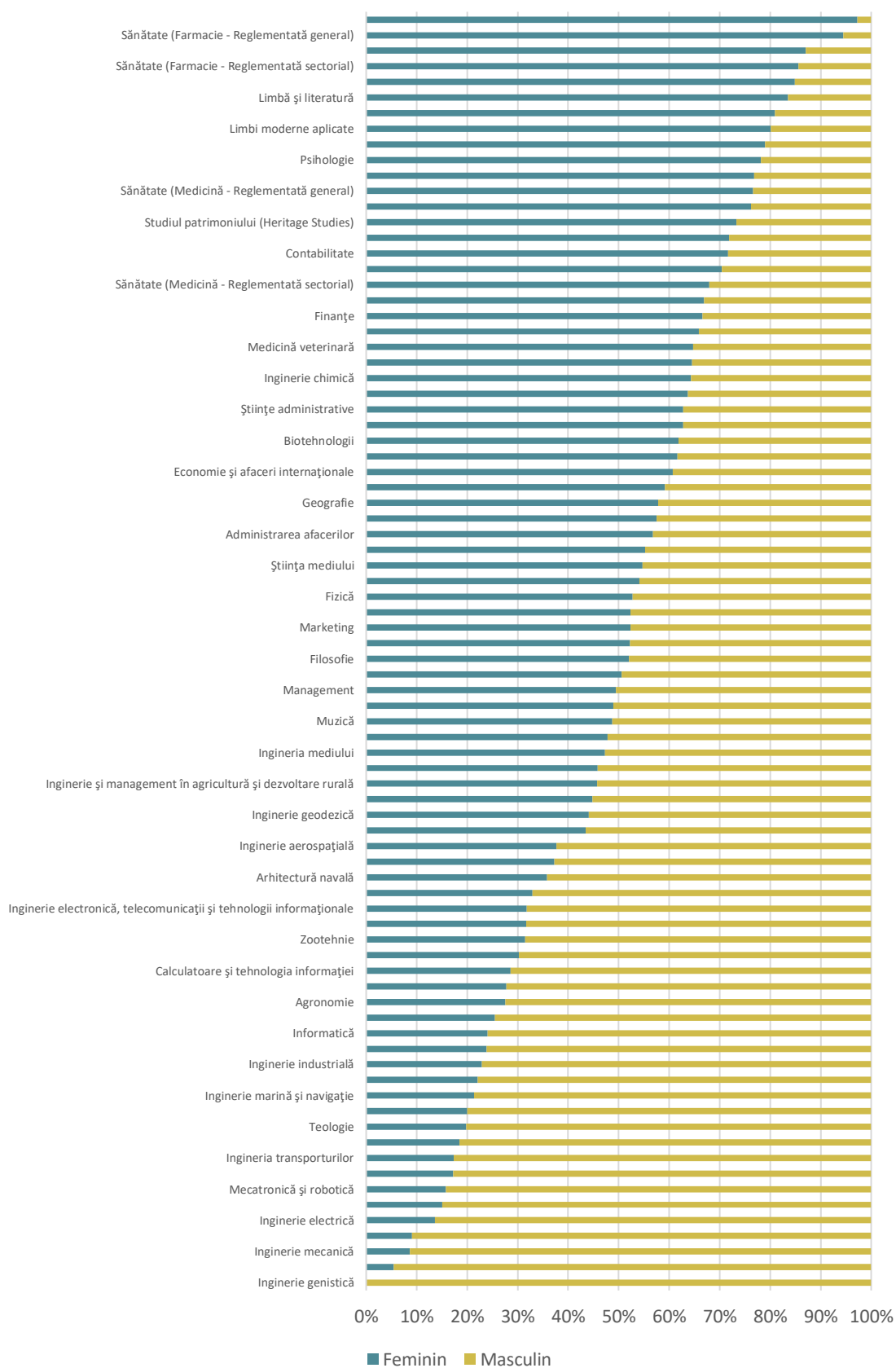
Sursa: MEC, sistemul RMU din platforma REI

Universitatea de Medicină și Farmacie din Craiova este cea care înregistrează cea mai mare pondere a femeilor în rândul persoanelor înmatriculate în anul I (89%) și este urmată de UMF "Victor Babes" Timisoara (73% femei) și Universitatea Națională de Arte din București (71%). Evoluția în timp a ponderii femeilor care se înmatriculează în anul I în universitățile publice arată faptul că există totuși o dinamică. Astfel, UMF Craiova, spre exemplu, în anul universitar 2015 – 2016 înregistra o pondere relativ mai scăzută

(79%) a femeilor în rândul persoanelor înmatriculate în anul I. Similar UNARTE București, se afla în primele zece universități cu o pondere mare a femeilor în rândul înmatriculărilor, însă a urcat în clasament, fiind în prezent pe locul 3 și devansând mai multe universități cu profil medical. Evoluția în timp a acestui indicator este importantă și semnificativă, fiindcă este evident că există o oarecare variație în funcție de profilul universităților în ceea ce privește preferințele de înmatriculare.

În ceea ce privește universitățile care au înmatriculat preponderent băieți, în anul universitar 2017 – 2018, lista acestora, cu unele mici variații rămâne și ea identică cu cea prezentată în Raportul din anul 2016. Dacă excludem universitățile cu profil militar, cele care înmatriculează preponderent băieți sunt Universitatea Maritimă din Constanța, Universitatea de Educație Fizică și Sport și Universitatea Politehnică din București. Deși procente variază ușor de la un an la altul (spre exemplu ponderea băieților în cazul UPB a scăzut de la 68% la 66%) tendințele sunt evidente și, mai mult, corespund celor identificate în cazul absolvenților de bacalaureat în funcție de profilul liceului absolvit. Se poate astfel afirma că există motive rezonabile să se considere că, în funcție de specializare / profil, băieții și fetele parcurg anumite rute educaționale relativ rigide, care își au originea la începutul studiilor de nivel secundar și continuă până la finalizarea ciclului terțiar – universitar.

GRAFICUL 2.19 - DISTRIBUȚIA DE GEN A PERSOANELOR ÎNMATRICULATE ÎN ANUL I (2017-2018) PE DOMENII DE STUDII

Sursa: MEC, sistemul RMU din platforma REI

Chiar dacă foarte fragmentată și relativ dificil de urmărit, distribuția în funcție de gen a înmatriculărilor în anul I pe domenii de studii (există 82 de domenii de studii oficial recunoscute) completează tabloul modului în care femeile și bărbații parcurg cariere educaționale diferite. În tabelul de mai jos sunt reproduse selectiv, pentru domenii alese la aleator, ponderile femeilor și bărbaților înmatriculați în anul I pe domenii:

TABELUL 2.4 - DISTRIBUȚIA DE GEN PE DOMENII DE STUDII A PERSOANELOR ÎNMATRICULATE ÎN ANUL I (2017)

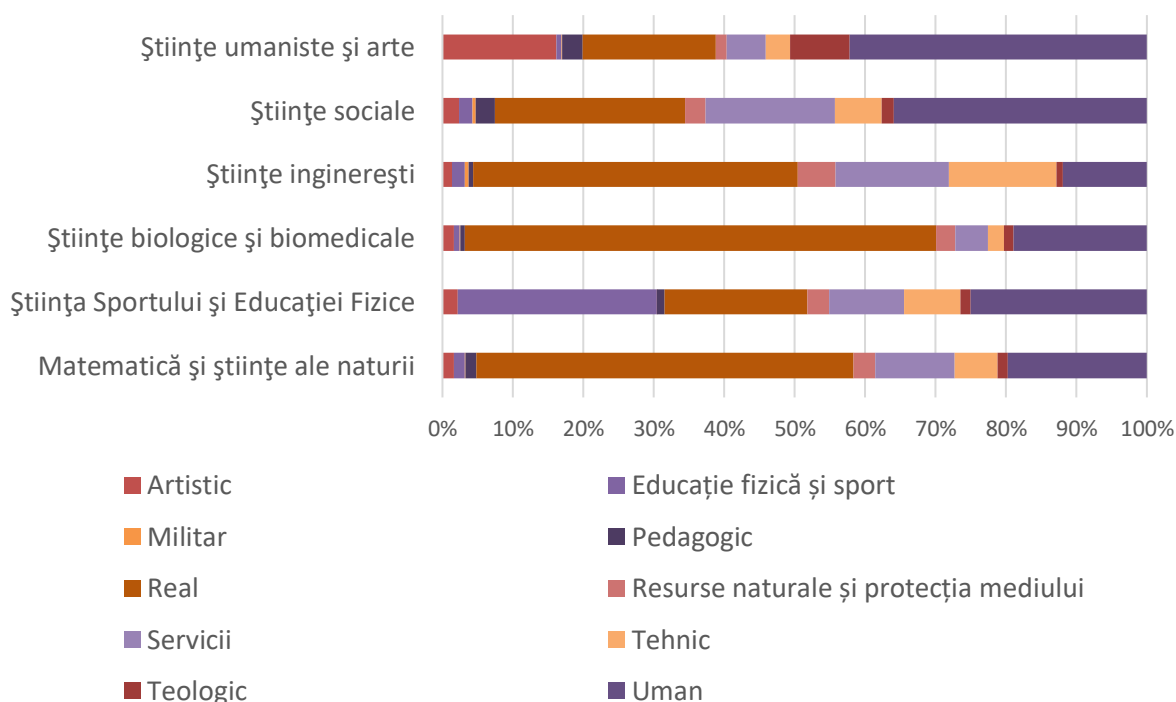
Domeniu de studii	Feminin	Masculin
Inginerie genistică	0%	100%
Ingineria autovehiculelor	5%	95%
Inginerie mecanică	9%	91%
Ingineria instalațiilor	9%	91%
Inginerie electrică	14%	86%
Silvicultură	15%	85%
Mecatronică și robotică	16%	84%
Mine, petrol și gaze	17%	83%
Ingineria transporturilor	17%	83%
Inginerie forestieră	18%	82%
Teologie	20%	80%
Inginerie de armament, rachete și muniții	20%	80%
Inginerie marină și navigație	21%	79%
Inginerie energetică	22%	78%
Inginerie industrială	23%	77%
Educație fizică și sport	24%	76%
Informatică	24%	76%
Ingineria sistemelor	25%	75%
Agronomie	28%	72%
Muzică	49%	51%
Cibernetică, statistică și informatică economică	49%	51%
Management	49%	51%
Kinetoterapie	51%	49%
Filosofie	52%	48%
Științe politice	52%	48%
Marketing	52%	48%
Fizică	53%	47%
Drept	54%	46%
Știința mediului	55%	45%
Economie	55%	45%
Administrarea afacerilor	57%	43%
Matematică	57%	43%
Limbi moderne aplicate	80%	20%
Biologie	81%	19%
Limbă și literatură	84%	16%
Asistență socială	85%	15%
Sănătate (Farmacie - Reglementată sectorial)	86%	14%
Biologie (Biochimie)	87%	13%
Sănătate (Farmacie - Reglementată general)	95%	5%
Științe ale educației	97%	3%

În afară de gen, care determină în unele cazuri în mod decisiv probabilitatea ca o persoană să urmeze un anumit program de studii universitare de licență, profilul liceului absolvit reprezintă un alt factor care influențează înmatricularea într-un anumit tip de universitate. Spre exemplu, UMF "Carol Davila" din București a înmatriculat în anul I în anul universitar 2017 – 2018 în proporție covârșitoare (90%) absolvenți

de licee cu profil real. Școala Națională de Studii Politice și Administrative a înmatriculat predominant (72%) absolvenți de licee cu profil uman. Iar universități precum: Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" București, Universitatea Națională de Muzică București, Universitatea de Arte din București, Academia Muzică "Gh.Dima" Cluj Napoca și Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca în proporții variate, dar peste 60%, absolvenți ai liceelor cu profil artistic. Profilul liceului este o variabilă explicativă semnificativă și din punct de vedere al preferințelor individuale, manifestate prin înmatricularea într-o universitate.

Universitatea Politehnică din București este aleasă drept destinație de cei mai mulți dintre absolvenții de licee cu profil real, fiind urmată de Universitatea "Babeș - Bolyai" Cluj și de Universitatea Tehnică din Cluj. Absolvenții liceelor cu profil uman s-au îndreptat în principal spre Universitatea din București, Universitatea "Babeș - Bolyai" Cluj și Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași. În cele din urmă categoria a treia, cea mai numeroasă a absolvenților de bacalaureat, cei proveniți din licee cu profil servicii, se remarcă concentrarea lor în universități precum Academia de Studii Economice, Universitatea "Babeș - Bolyai" Cluj și Universitatea Transilvania din Brașov. Se remarcă de asemenea faptul că 8 universități, din cele 56 de universități publice, concentrează aproximativ 53% dintre absolvenții de bacalaureat din anul 2017 care au decis să își continue studiile la nivel universitar (aproximativ 36 mii persoane). Astfel, în ordine: Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca (peste 7000 de persoane), Universitatea din București (aproape 6000), Academia de Studii Economice din București (4800 de persoane), Universitatea Politehnică din București (4500 de persoane), Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași, Universitatea "Transilvania" din Brașov, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca și Universitatea de Vest din Timișoara, concentrează majoritatea absolvenților de bacalaureat. Cu excepția UBB – Cluj, care atrage absolvenți de liceu din toate profilele, datorită acoperirii comprehensive a domeniilor de studii prin programe de studii specializate, celelalte universități își datorează popularitatea faptului că reprezintă destinații predilecte pentru absolvenții de liceu cu anumite profiluri (UB, pentru absolvenții de profil uman, spre exemplu) sau faptului că reprezintă poli de atracție la nivel regional (cum ar fi Universitatea de Vest sau "Transilvania" din Brașov), datorită distanței geografice relativ mari față de centrele universitare București, Cluj sau Iași.

GRAFICUL 2.20 - DISTRIBUȚIA DE GEN A PERSOANELOR ÎNMATRICULATE ÎN ANUL I (2017-2018) PE DOMENII DE STUDII

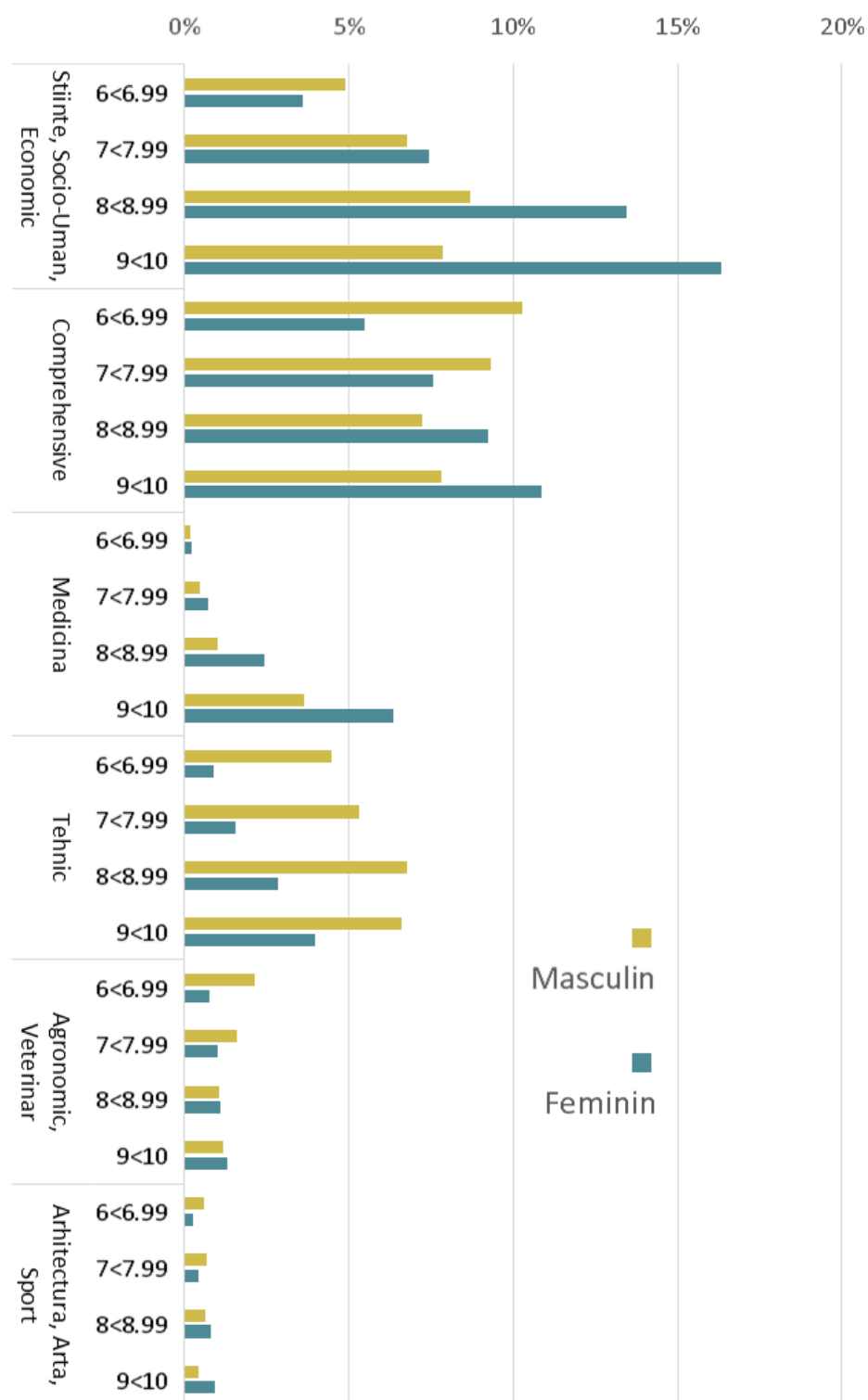
Sursa: MEC, sistemul RMU din platforma REI

GRAFICUL 2.21 - DISTRIBUȚIA PE UNIVERSITĂȚI A PERSOANELOR ÎNMATRICULATE ÎN ANUL I (2017) ÎN FUNCȚIE DE PROFILUL LICEULUI ABSOLVIT

Notele obținute la examenul de bacalaureat reprezintă un factor important în alegerea unei universități. Prin intersectarea categoriei de note obținute la examenul de bacalaureat, cu tipul universității în care s-au înmatriculat absolvenții observăm diferențe între opțiuni, care variază inclusiv în funcție de gen. Astfel, o tendință generală, care se poate observa este faptul că, pe măsură ce notele sunt mai mici, concentrarea preferințelor de înmatriculare la un anumit tip de universitate este mai mare. Spre exemplu, în cadrul categoriei de note 6 – 6.99 se observă o preferință clară a absolvenților de liceu spre universitățile comprehensive (peste 50% dintre băieții și fetele care au obținut note în această categorie s-au înmatriculat în acest tip de universități). Pe locul al doilea în cazul preferințelor băieților care au obținut note în această categorie se află universitățile cu profil tehnic (21% dintre băieții care au obținut note între 6 și 6,99 s-au înmatriculat în acest tip de universități); în timp ce în cazul fetelor au prevalat universitățile din categoria celor de științe, socio – umane și științe economice (25% dintre fetele care au obținut note în această categorie înmatriculându-se în acest tip de universități). Pe măsură ce notele cresc preferințele sunt mai echilibrate între cel puțin două tipuri de universități și nu mai întâlnim majorități de absolvenți (fete sau băieți) care să se înmatriculeze la un singur tip de universitate. Spre exemplu, în cadrul grupei de note 8 – 8,99 fetele preferă în egală măsură (aproximativ 36% din înmatriculări) universitățile cu programe în domeniul științelor, al științelor socio-umane și al celor economice precum și universitățile comprehensive, în timp ce băieții aleg să se înmatriculeze preponderent în universități tehnice și comprehensive (aproximativ 30% din înmatriculări). Un caz particular îl reprezintă universitățile cu profil medical, care se află pe locul al treilea în cazul opțiunilor de înmatriculare ale fetelor care obțin la bacalaureat note cuprinse între 9 și 10. Datorită numărului relativ redus de universități cu un astfel de profil, precum și al capacității de școlarizare mai mici, în raport cu universitățile comprehensive, spre exemplu, poziția acestora este una importantă. Astfel, universitățile de medicină se află pe ultimul loc în clasamentul preferințelor persoanelor care obțin note mici la bacalaureat (sub 8) și ocupă poziții tot mai importante pe măsură ce mediile cresc.

GRAFICUL 2.22 - DISTRIBUȚIA DE GEN A PERSOANELOR ÎNMATRICULATE ÎN ANUL I (2017 - 2018) ÎN FUNCȚIE DE MEDIA OBTINUTĂ LA EXAMENUL DE BACALAUREAT ȘI CATEGORIA UNIVERSITĂȚII

Sursa: MEC, sistemul RMU din platforma REI

Privită din perspectiva universităților, aceeași situație confirmă preferința unor universități pentru înmatricularea acelor persoane care obțin medii foarte mari (în categoria 9 – 10) și mari (categoria 8 – 8,99). Pe baza unor proceduri de admitere foarte selective, probabil cu grad înalt de dificultate, universitățile care doresc să selecteze și înmatriculeze persoane cu medii de absolvire a bacalaureatului

foarte mare reușesc să facă acest lucru. Astfel, universitățile de medicină și farmacie, au înmatriculat majoritar absolvenți de bacalaureat cu note cuprinse între 9 și 10. Cu excepția UMF Craiova, unde aceștia au o pondere de doar 51% din înmatriculările în anul I, celelalte universități de medicină au înmatriculat peste 60% dintre studenții din rândul acestor persoane. UMF "Iuliu Hațieganu" din Cluj Napoca înregistrează o pondere de 76% dintre persoanele înmatriculate în anul I a celor care au obținut note între 9 și 10 la bacalaureat. Prin contrast, alte universități par a fi mai puțin selective și înmatriculează studenți care au obținut la bacalaureat medii relativ mai scăzute. Astfel, spre exemplu Universitatea Maritimă din Constanța, Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița sau USAMV Timișoara au înmatriculat în proporție de aproximativ 30% persoane cu medii de absolvire a bacalaureatului cuprinse între 6 și 6,99. Majoritatea universităților însă prezintă o distribuție relativ echilibrată a înmatriculărilor în funcție de media obținută la examenul de bacalaureat, înmatriculând proporții aproximativ egale pentru fiecare categorie de medii de absolvire. Astfel, se poate avansa ipoteza că există universități sau chiar domenii de studii pentru care media de absolvire a bacalaureatului este foarte importantă (spre exemplu domeniul științelor medicale) și altele pentru care această medie nu este foarte relevantă la admitere. Această categorie fiind mai numeroasă. De asemenea se poate intui existența unor universități în cadrul sistemului care sunt mai puțin selective la admitere sau că studenții se concentrează mai degrabă de examenul de admitere la facultate și trec pe plan secund examenul de bacalaureat. Ceea ce merită însă subliniat aici este faptul că, dacă se elimină situația particulară a absolvenților cu medii foarte mari (între 9 și 10) care constituie majoritatea persoanelor înmatriculate de universitățile de medicină, distribuția mediilor de absolvire a bacalaureatului arată un mediu educațional relativ echilibrat, din perspectiva șanselor de admitere într-o anumită universitate.

Capitolul III. Finanțarea de la buget a universităților de stat, în anii 2017 și 2018

Capitolul de față prezintă principalele elemente ale finanțării de la buget a universităților de stat pentru anii 2017 și 2018, comparativ cu situația din anii precedenți. Pornind de la numărul de studenți și de la valoarea totală a alocăției bugetare pentru instituțiile de învățământ superior de stat, finanțate din bugetul MEN, sunt prezentate diversele componente ale finanțării instituționale și evoluția acestora în ultimii ani. Sunt furnizate atât date generale, la nivel național, ce permit formarea unei imagini globale privind finanțarea întregului sistem de învățământ superior public, cât și date detaliate, privind sumele alocate universităților finanțate de la bugetul de stat, pentru fiecare componentă a finanțării instituționale.

III.1. Numărul de studenți și fondurile bugetare pentru universitățile de stat în anii 2017 și 2018, comparativ cu anii anteriori

Cifrele de școlarizare pentru universitățile de stat au fost aprobate, pentru anul universitar 2016/2017, prin HG nr. 267/2016, iar pentru anul universitar 2017/2018, prin HG nr. 136/2017. Evoluția numărului total de studenți fizici înmatriculați în universitățile de stat (incluzând programele de studii de licență, masterat și doctorat) este prezentată în Tabelul 3.1. Atât în anul 2017, cât și în anul 2018, numărul total de studenți pentru care universitățile au primit subvenții bugetare a cunoscut foarte mici variații față de anul precedent, în jurul valorii de 291.000 în anul 2017, respectiv 293.000 în anul 2018. Chiar dacă se constată o tendință de creștere a numărului de studenți bugetați la programele de licență în ultimii ani, aceasta este destul de redusă, fiind însoțită de o ușoară fluctuație a numărului de studenți de la programele de master. De asemenea, numărul de studenți bugetați la programele de studii de doctorat nu a fluctuat notabil în ultimii șase ani, posibil și în contextul diminuării semnificative a efectelor modificărilor legislative legate de durată, formă de învățământ și modul de susținere financiară etc.

TABELUL 3.1 - NUMĂRUL DE STUDENȚI ÎNMATRICULAȚI ÎN PROGRAME DE STUDII UNIVERSITARE (2008–2018)

Ani univ. (date de ref. la 1 ian)	Studenți fizici (LMD)			Licență			Master			Doctorat		
	Total (LMD)	din care:		Total (L)	din care:		Total (M)	din care:		Total (D)	din care:	
		buget	taxa		buget	taxa		buget	taxa		buget	taxa
2018	449.139	292.912	156.227	339.619	212.968	126.651	90.723	68.324	22.399	18.797	11.620	7.177
2017	445.064	291.142	153.922	337.669	212.107	125.562	89.716	67.788	21.928	17.679	11.247	6.432
2016	449.152	289.982	159.170	341.720	211.898	129.822	90.642	67.212	23.430	16.790	10.872	5.918
2015	448.939	287.927	161.012	338.214	209.517	128.697	94.123	67.777	26.346	16.602	10.633	5.969
2014	461.582	287.300	174.282	346.493	208.777	137.716	98.124	68.076	30.048	16.965	10.447	6.518
2013	479.876	285.652	194.224	360.588	208.475	152.113	100.995	66.605	34.390	18.293	10.572	7.721
2012	520.853	289.087	231.766	391.170	211.078	180.092	107.828	66.444	41.384	21.855	11.565	10.290
2011	576.290	288.580	287.710	426.435	209.101	217.334	123.973	66.307	57.666	25.882	13.172	12.710
2010	616.506	282.237	334.269	447.660	204.369	243.291	139.211	62.792	76.419	29.635	15.076	14.559
2009	624.654	284.616	340.038	473.393	220.872	252.521	120.673	46.550	74.123	30.588	17.194	13.394
2008	650.247	289.132	361.115	525.880	240.919	284.961	91.825	27.195	64.630	32.542	21.018	11.524

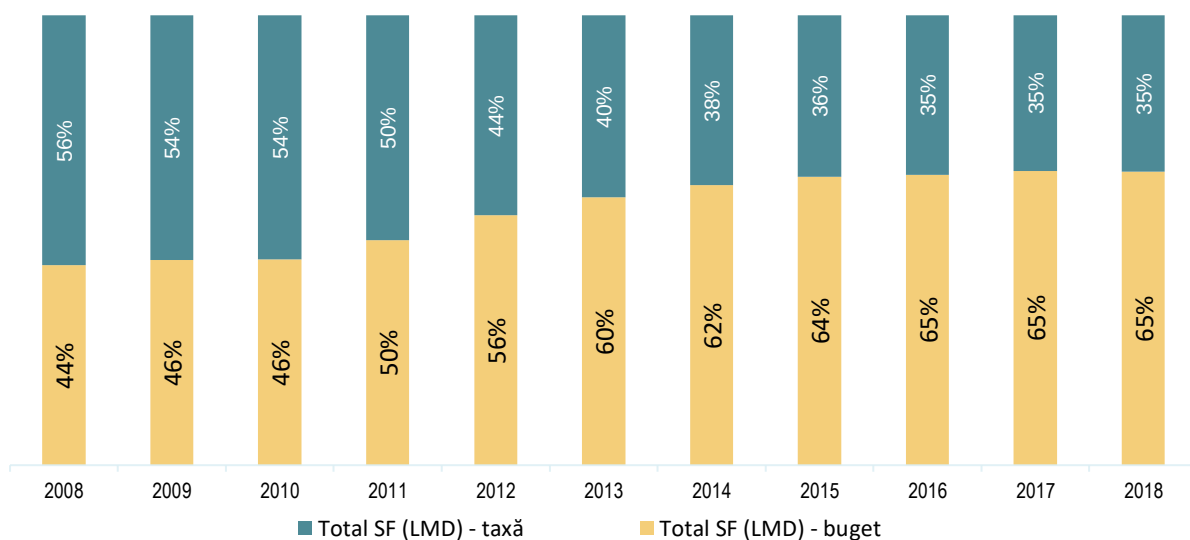
Sursa: CNFIS, date disponibile conform raportărilor realizate de universitățile de stat

Tabelul 3.1 prezintă și evoluția numărului de studenți în regim cu taxă, înmatriculați la nivelul celor trei cicluri de studii (licență, master și doctorat). Se evidențiază o scădere dramatică a numărului acestor studenți la toate cele trei cicluri. De exemplu, la studiile de licență cu taxă numărul studenților a scăzut de la peste 284.000, înainte de declanșarea crizei economice, la sub 126.000 în 2017, respectiv sub 127.000 în 2018. Variația negativă reprezintă peste 55% din numărului de studenți cu taxă înmatriculați în

universitățile publice. O scădere mult mai drastică, ajungând în jurul valorii de 66% se constată și la programele de studii de masterat.

Mai mult, se poate observa și schimbarea semnificativă a ponderilor studenților cu taxă din numărul total de studenți înmatriculați în universitățile de stat (Graficul 3.1).

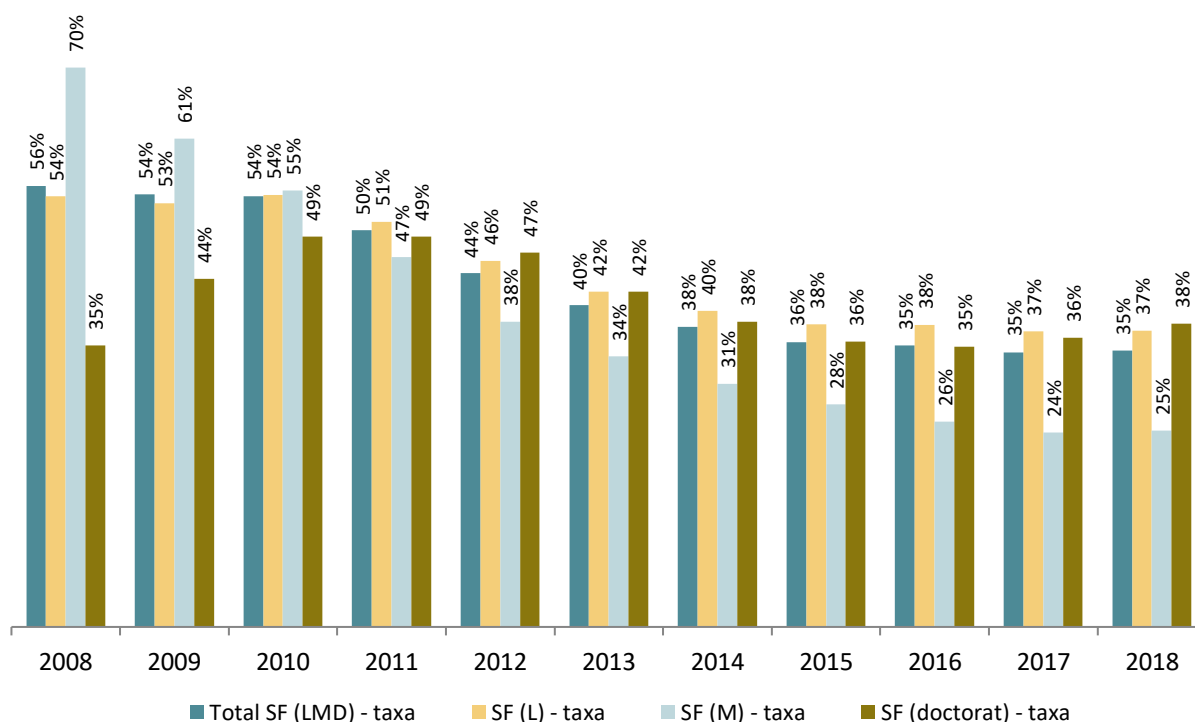
GRAFICUL 3.1 - EVOLUȚIA PONDERILOR NUMĂRULUI DE STUDENȚI ÎN REGIM CU TAXĂ ȘI BUGET, PENTRU TOATE CICLURILE DE STUDII (2008–2018)

Sursa: CNFIS, date disponibile conform raportărilor realizate de universitățile de stat

Dacă până în 2010, la studiile de licență, studenții în regim cu taxă reprezentau aproximativ 54% din numărul total al studenților, numărul lor a scăzut apoi an de an, ajungându-se ca în anii 2017 și 2018 să reprezinte aproximativ 37% din numărul total de studenți. În mod similar, la studiile de masterat ponderea studenților cu taxă a scăzut de la peste 55% la aproximativ 25% în 2018 (Graficul 3.2).

GRAFICUL 3.2 - EVOLUȚIA PONDERILOR NUMĂRULUI DE STUDENȚI ÎN REGIM CU TAXĂ, PE CICLURI DE STUDII (2008–2018)

Sursa: CNFIS, date disponibile conform raportărilor realizate de universitățile de stat cu data de referință 1 ianuarie a fiecărui an universitar; s-a notat cu 2018 anul universitar 2017/2018

La nivelul studiilor de masterat, o cauză a scăderii numărului de studenți poate fi aceea că, în anii anteriori, au absolvit aceste studii persoane din generațiile mai vechi, uneori chiar în contextul unor prevederi legislative care cereau studii de acest tip pentru ocuparea unor posturi (de exemplu, în cazul celor din administrația publică). Este posibil ca în aceste variații să joace un rol și schimbările legislative, mai ales în domeniul doctoratului, în ceea ce privește durata și forma studiilor, modul de susținere financiară etc.

Pentru a identifica mai precis rolul diversilor factori care afectează evoluția numărului de studenți, Tabelul 3.2 prezintă numărul de studenți înmatriculați în anul I la fiecare ciclu de studii, atât în regim subvenționat de la buget, cât și cu taxă.

TABELUL 3.2 - NUMĂRUL DE STUDENȚI ÎNMATRICULAȚI ÎN ANUL I DE STUDII, PE CICLURI DE STUDII (2008–2018)

Ani universitari (date de ref. la 1 ian)	Studenți fizici (LMD) - an1			Licență - an1			Master - an1			Doctorat - an1		
	Total (LMD)	din care:		Total (L)	din care:		Total (M)	din care:		Total (D)	din care:	
		buget	taxă		buget	taxă		buget	taxă		buget	taxă
2018	159.107	101.317	57.790	105.193	61.871	43.322	49.196	36.265	12.931	4.718	3.181	1.537
2017	154.250	100.520	53.730	101.313	61.060	40.253	48.369	36.345	12.024	4.568	3.115	1.453
2016 ¹²	162.971	101.874	61.097	109.813	63.231	46.582	48.500	35.533	12.967	4.658	3.110	1.548
2015	156.407	100.416	55.991	102.167	61.795	40.372	49.521	35.367	14.154	4.719	3.254	1.465
2014	162.283	100.687	61.596	106.741	62.264	44.477	50.923	35.268	15.655	4.619	3.155	1.464

¹² Erată la Raportul public anual – 2016 in TABELUL 3.2) pentru anul 2016 la ciclul de Master an I nu sunt incluși și studenții din anul I de la Master cu durata de 1 an.

Ani universitari (date de ref. la 1 ian)	Studenti fizici (LMD) - an1			Licență - an1			Master - an1			Doctorat - an1		
	Total (LMD)	din care:		Total (L)	din care:		Total (M)	din care:		Total (D)	din care:	
		buget	taxă		buget	taxă		buget	taxă		buget	taxă
2013	163.505	99.446	64.059	105.966	60.865	45.101	53.683	35.669	18.014	3.856	2.912	944
2012	167.819	98.606	69.213	110.577	61.903	48.674	53.094	33.886	19.208	4.148	2.817	1.331
2011	193.885	100.527	93.358	125.987	62.277	63.710	61.936	34.718	27.218	5.962	3.532	2.430
2010	229.417	97.323	132.094	149.155	61.887	87.268	73.419	31.992	41.427	6.843	3.444	3.399
2009	224.686	80.355	144.331	151.163	61.493	89.670	66.725	15.837	50.888	6.798	3.025	3.773
2008	201.721	76.471	125.250	141.415	56.455	84.960	54.308	18.185	36.123	5.998	1.831	4.167

Sursa: CNFIS, pe baza raportărilor realizate de universități, cu data de referință 1 ianuarie a fiecărui an universitar; s-a notat cu 2018 anul universitar 2017/2018

Numărul total al studenților din anul I subvenționați de la buget a înregistrat în ultimii ani mici variații în jurul valorii de 100.000, ajungând ca în anul 2018 să crească peste 101.000. La studiile de licență, datele indică variații minore ale numărului de studenți bugetați în primul an, în concordanță cu cifrele de școlarizare anunțate de MEN. La programele de masterat s-a înregistrat un salt în 2011, ca o consecință a implementării procesului Bologna, urmat de mici fluctuații în ultimii șapte ani, cunoscând o ușoară creștere succesivă în ultimii trei ani, ajungând în 2018 să depășească valoarea de 36.000. La programele de doctorat, variațiile din ultimii șase ani reflectă și schimbările permise între cifrele de școlarizare ale diverselor cicluri.

În cazul studenților înmatriculați în primul an de studiu în regim cu taxă, s-a înregistrat o scădere semnificativă. Dacă în 2009 erau înmatriculați în total peste 144.000 de studenți cu taxă, în 2017 numărul acestora a scăzut cu peste 63%, la sub 53.000, iar în anul 2018 a înregistrat o ușoară creștere ajungând la circa 58.000. Acest declin se observă la toate ciclurile de studii, în proporții comparabile.

Analizând simultan numărul studenților raportați în Tabelele 3.1 și 3.2, se observă faptul că scăderea numărului de studenți în regim cu taxă poate fi corelată atât cu scăderea numărului de absolvenți de liceu care promovează examenul de bacalaureat, reflectată cu precădere în situația din anul I de studii de licență, cât și cu dificultățile financiare cauzate de criza economică, ce afectează abandonul școlar, așa cum se vede din scăderea globală, pe toți anii de studii.

Numărul de studenți bugetați și în regim cu taxă, pe cicluri de studii, este prezentat pentru fiecare universitate de stat în Tabelul 3.3, pentru anul 2017, respectiv în Tabelul 3.4, pentru anul 2018.

TABELUL 3.3 - NUMĂRUL STUDENȚILOR PE FORMĂ DE FINANȚARE ȘI CICLURI DE STUDII, LA UNIVERSITĂȚI DE STAT (2017)

Cod univ.	Universități (date de ref. la 1 ian 2017)	Studenti fizici (LMD)			Licență (L)			Master (M)			Doctorat (D)		
		Total (LMD)	din care:		Total (L)	din care:		Total (M)	din care:		Total (D)	din care:	
			buget	taxă		buget	taxă		buget	taxă		buget	taxă
U01	Universitatea Politehnica din București	29.030	24.918	4.112	19.730	16.435	3.295	7.430	6.771	659	1.870	1.712	158
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	5.630	3.999	1.631	3.785	2.657	1.128	1.511	1.176	335	334	166	168
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București	2.863	1.551	1.312	2.616	1.398	1.218	111	102	9	136	51	85
U04	USAMV din București	12.040	6.932	5.108	9.722	5.066	4.656	2.009	1.601	408	309	265	44
U05	Universitatea din București	31.100	20.524	10.576	21.906	13.218	8.688	7.770	6.227	1.543	1.424	1.079	345
U06	UMF „Carol Davila” din București	11.947	5.924	6.023	10.355	5.309	5.046	151	108	43	1.441	507	934
U07	ASE București	22.181	12.248	9.933	15.470	8.358	7.112	5.753	3.545	2.208	958	345	613
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	895	802	93	637	589	48	169	161	8	89	52	37
U09	Universitatea de Arte din București	1.478	984	494	1.030	623	407	347	314	33	101	47	54
U10	UNATC „I.L. Caragiale” din București	826	727	99	491	460	31	210	191	19	125	76	49
U11	UNEFS din București	1.477	891	586	1.033	585	448	308	246	62	136	60	76
U12	SNSPA din București	5.600	4.107	1.493	3.002	2.303	699	2.316	1.613	703	282	191	91

Capitolul III. Finanțarea de la buget a universităților de stat, în anii 2017 și 2018

Cod univ.	Universități (date de ref. la 1 ian 2017)	Studenți fizici (LMD)			Licență (L)			Master (M)			Doctorat (D)		
		Total (LMD)	din care:		Total (L)	din care:		Total (M)	din care:		Total (D)	din care:	
			buget	taxă		buget	taxă		buget	taxă		buget	taxă
U13	Universitatea „1 decembrie 1918” din Alba-Iulia	4.279	2.721	1.558	3.165	2.199	966	963	449	514	151	73	78
U14	Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad	5.376	2.268	3.108	4.112	1.742	2.370	1.238	510	728	26	16	10
U15	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	4.876	3.017	1.859	3.655	2.271	1.384	1.165	715	450	56	31	25
U17	Universitatea „Transilvania” din Brașov	19.148	12.666	6.482	15.168	9.855	5.313	3.522	2.627	895	458	184	274
U18	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	20.117	15.749	4.368	15.072	11.375	3.697	4.160	3.520	640	885	854	31
U19	USAMV din Cluj-Napoca	5.781	4.608	1.173	4.554	3.541	1.013	951	802	149	276	265	11
U20	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	36.371	22.654	13.717	27.703	15.103	12.600	7.409	6.571	838	1.259	980	279
U21	UMF „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca	7.419	3.599	3.820	6.701	3.174	3.527	325	114	211	393	311	82
U22	Academia de Muzică „Gh. Dima” din Cluj-Napoca	1.110	755	355	905	562	343	156	145	11	49	48	1
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca	998	717	281	698	470	228	219	185	34	81	62	19
U24	Universitatea „Ovidius” din Constanța	13.938	6.243	7.695	11.462	4.928	6.534	2.110	1.215	895	366	100	266
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	4.931	785	4.146	4.122	551	3.571	786	211	575	23	23	0
U26	Universitatea din Craiova	16.596	12.436	4.160	12.278	9.216	3.062	3.952	3.048	904	366	172	194
U27	UMF din Craiova	4.353	2.144	2.209	3.981	1.988	1.993	139	68	71	233	88	145
U28	Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați	11.492	9.479	2.013	8.874	7.149	1.725	2.388	2.167	221	230	163	67
U29	Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași	13.239	12.086	1.153	9.175	8.353	822	3.467	3.259	208	597	474	123
U30	USAMV „Ion Ionescu de la Brad” din Iași	4.409	3.674	735	3.510	2.803	707	737	714	23	162	157	5
U31	Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași	23.133	16.658	6.475	17.079	11.306	5.773	5.244	4.623	621	810	729	81
U32	UMF „Gr. T. Popa” din Iași	9.375	4.259	5.116	8.717	3.770	4.947	317	220	97	341	269	72
U33	Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași	1.474	1.319	155	1.006	911	95	353	317	36	115	91	24
U34	Universitatea din Oradea	13.868	7.701	6.167	10.852	6.086	4.766	2.698	1.535	1.163	318	80	238
U35	Universitatea din Petroșani	3.145	2.379	766	2.255	1.905	350	733	438	295	157	36	121
U36	Universitatea din Pitești	9.240	3.693	5.547	6.625	2.796	3.829	2.498	856	1.642	117	41	76
U37	Universitatea „Petrol-Gaze” din Ploiești	6.624	3.797	2.827	5.324	3.139	2.185	1.211	609	602	89	49	40
U38	Universitatea „Eftimie Murgu” din Reșița	1.298	1.147	151	872	730	142	403	396	7	23	21	2
U39	Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu	14.095	7.967	6.128	10.784	6.050	4.734	2.931	1.745	1.186	380	172	208
U40	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava	7.442	5.243	2.199	5.586	4.002	1.584	1.642	1.119	523	214	122	92
U41	Universitatea „Valahia” din Târgoviște	5.409	4.066	1.343	3.951	3.200	751	1.129	817	312	329	49	280
U42	Universitatea „Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu	2.763	1.720	1.043	2.169	1.466	703	594	254	340	0	0	0
U43	Universitatea „Petru Maior” din Târgu Mureș	2.860	1.967	893	2.247	1.481	766	562	450	112	51	36	15
U44	UMF Târgu Mureș	5.695	3.185	2.510	5.108	2.961	2.147	344	111	233	243	113	130
U45	Universitatea de Arte din Târgu Mureș	429	362	67	220	186	34	146	135	11	63	41	22
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	12.646	10.310	2.336	9.349	7.395	1.954	2.856	2.603	253	441	312	129
U47	USAMV a Banatului „Regele Mihai I al României” din Timișoara	4.760	3.527	1.233	3.713	2.696	1.017	900	708	192	147	123	24
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	13.920	9.367	4.553	10.091	6.662	3.429	3.265	2.428	837	564	277	287
U49	UMF „Victor Babeș” din Timișoara	7.388	3.267	4.121	6.809	3.084	3.725	118	49	69	461	134	327
Total		445.064	291.142	153.922	337.669	212.107	125.562	89.716	67.788	21.928	17.679	11.247	6.432

Sursa: CNFIS, pe baza raportărilor realizate de universități, cu data de referință 1 ianuarie 2017, anul universitar 2016/2017

TABELUL 3.4 - NUMĂRUL STUDENȚILOR PE FORMĂ DE FINANȚARE ȘI CICLURI DE STUDII, LA UNIVERSITĂȚI DE STAT (2018)

Cod univ.	Universități (date de ref. la 1 ian 2018)	Studenți fizici (LMD)			Licență (L)			Master (M)			Doctorat (D)		
		Total (LMD)	din care:		Total (L)	din care:		Total (M)	din care:		Total (D)	din care:	
			buget	taxă		buget	taxă		buget	taxă		buget	taxă
U01	Universitatea Politehnica din București	29.437	25.204	4.233	19.804	16.372	3.432	7.698	7.046	652	1.935	1.786	149
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	5.251	3.895	1.356	3.484	2.537	947	1.443	1.203	240	324	155	169
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București	2.838	1.543	1.295	2.578	1.391	1.187	111	102	9	149	50	99
U04	USAMV din București	11.857	7.178	4.679	9.253	5.253	4.000	2.131	1.647	484	473	278	195
U05	Universitatea din București	32.042	20.691	11.351	22.384	13.341	9.043	7.918	6.023	1.895	1.740	1.327	413
U06	UMF „Carol Davila” din București	12.004	6.225	5.779	10.290	5.555	4.735	147	110	37	1.567	560	1.007
U07	ASE București	22.589	12.361	10.228	15.856	8.437	7.419	5.761	3.581	2.180	972	343	629
U08	Universitatea Națională de Muzică din	906	802	104	650	591	59	173	163	10	83	48	35

Raport public anual – 2017 și 2018

Cod univ.	Universități (date de ref. la 1 ian 2018)	Studenți fizici (LMD)			Licență (L)			Master (M)			Doctorat (D)		
		Total (LMD)	din care:		Total (L)	din care:		Total (M)	din care:		Total (D)	din care:	
			buget	taxă		buget	taxă		buget	taxă		buget	taxă
	București												
U09	Universitatea de Arte din București	1.453	1.005	448	981	621	360	343	314	29	129	70	59
U10	UNATC „I.L. Caragiale” din București	855	753	102	493	457	36	230	210	20	132	86	46
U11	UNEFIS din București	1.500	909	591	1.030	588	442	330	256	74	140	65	75
U12	SNSPA din București	5.780	4.243	1.537	3.022	2.304	718	2.454	1.754	700	304	185	119
U13	Universitatea „1 decembrie 1918” din Alba-Iulia	4.660	2.765	1.895	3.364	2.228	1.136	1.143	459	684	153	78	75
U14	Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad	5.231	2.309	2.922	3.928	1.773	2.155	1.274	521	753	29	15	14
U15	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	4.939	2.929	2.010	3.688	2.186	1.502	1.192	720	472	59	23	36
U17	Universitatea „Transilvania” din Brașov	19.100	12.905	6.195	15.327	10.071	5.256	3.330	2.653	677	443	181	262
U18	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca	20.169	15.662	4.507	15.128	11.279	3.849	4.136	3.516	620	905	867	38
U19	USAMV din Cluj-Napoca	5.541	4.424	1.117	4.328	3.364	964	930	796	134	283	264	19
U20	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca	38.047	22.761	15.286	29.306	15.222	14.084	7.480	6.559	921	1.261	980	281
U21	UMF „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca	7.635	3.592	4.043	6.844	3.184	3.660	357	104	253	434	304	130
U22	Academia de Muzică „Gh. Dima” din Cluj-Napoca	1.132	772	360	923	577	346	161	149	12	48	46	2
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca	1.040	726	314	740	473	267	214	183	31	86	70	16
U24	Universitatea „Ovidius” din Constanța	13.712	6.189	7.523	11.210	4.873	6.337	2.104	1.220	884	398	96	302
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	4.532	831	3.701	3.662	604	3.058	844	205	639	26	22	4
U26	Universitatea din Craiova	16.795	12.475	4.320	12.357	9.208	3.149	4.036	3.101	935	402	166	236
U27	UMF din Craiova	4.441	2.130	2.311	4.019	1.977	2.042	155	63	92	267	90	177
U28	Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați	11.849	9.551	2.298	8.887	7.019	1.868	2.673	2.352	321	289	180	109
U29	Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași	13.391	12.137	1.254	9.285	8.404	881	3.452	3.186	266	654	547	107
U30	USAMV „Ion Ionescu de la Brad” din Iași	4.300	3.641	659	3.412	2.792	620	725	690	35	163	159	4
U31	Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași	23.024	16.643	6.381	17.126	11.398	5.728	5.062	4.504	558	836	741	95
U32	UMF „Gr. T. Popa” din Iași	9.416	4.199	5.217	8.773	3.725	5.048	302	220	82	341	254	87
U33	Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași	1.483	1.328	155	1.022	915	107	344	320	24	117	93	24
U34	Universitatea din Oradea	14.002	7.693	6.309	10.970	6.077	4.893	2.653	1.546	1.107	379	70	309
U35	Universitatea din Petroșani	3.118	2.381	737	2.293	1.921	372	679	428	251	146	32	114
U36	Universitatea din Pitești	8.955	3.745	5.210	6.349	2.825	3.524	2.505	879	1.626	101	41	60
U37	Universitatea „Petrol-Gaze” din Ploiești	6.258	3.699	2.559	4.949	3.042	1.907	1.229	609	620	80	48	32
U38	Universitatea „Eftimie Murgu” din Reșița	1.246	1.033	213	831	649	182	397	368	29	18	16	2
U39	Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu	14.194	8.017	6.177	11.045	6.069	4.976	2.733	1.760	973	416	188	228
U40	Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava	7.924	5.549	2.375	5.831	4.183	1.648	1.848	1.235	613	245	131	114
U41	Universitatea „Valahia” din Târgoviște	5.173	4.005	1.168	3.726	3.145	581	1.145	817	328	302	43	259
U42	Universitatea „Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu	2.739	1.750	989	2.159	1.492	667	580	258	322	0	0	0
U43	Universitatea „Petru Maior” din Târgu Mureș	2.806	1.986	820	2.182	1.504	678	572	447	125	52	35	17
U44	UMF Târgu Mureș	5.799	3.229	2.570	5.189	3.020	2.169	385	105	280	225	104	121
U45	Universitatea de Arte din Târgu Mureș	391	324	67	223	198	25	127	113	14	41	13	28
U46	Universitatea Politehnică Timișoara	12.752	10.438	2.314	9.438	7.567	1.871	2.867	2.613	254	447	258	189
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	4.961	3.553	1.408	3.807	2.725	1.082	998	705	293	156	123	33
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	14.450	9.516	4.934	10.653	6.786	3.867	3.245	2.459	786	552	271	281
U49	UMF „Victor Babeș” din Timișoara	7.422	3.216	4.206	6.820	3.046	3.774	107	52	55	495	118	377
	Total	449.139	292.912	156.227	339.619	212.968	126.651	90.723	68.324	22.399	18.797	11.620	7.177

Sursa: CNFIS, pe baza raportărilor realizate de universități, cu data de referință 1 ianuarie 2018, anul universitar 2017/2018

La nivel național, în anul 2017 bugetul alocat învățământului superior a fost de **3.710 mil** lei, ceea ce reprezintă 0,43% din PIB. Din această sumă, 172 mil lei au fost alocați pentru investiții, reparații capitale, obiective de capital și alte dotări și 831 mil lei pentru sprijinirea financiară a studenților (burse, subvenții transport și subvenții cămine și cantine), iar pentru **finanțarea instituțională a învățământului superior** (incluzând fondul de rezervă și pe cel pentru dezvoltare instituțională) **2.707,42 mil lei**, sumă ce reprezintă aproximativ 0,32% din produsul intern brut (PIB) aferent anului 2017.

Capitolul III. Finanțarea de la buget a universităților de stat, în anii 2017 și 2018

Similar anului 2017, și în anul 2018, la nivel național, bugetul alocat învățământului superior a crescut ajungând la valoarea de 4.346 mil lei, ceea ce reprezintă 0,46% din PIB. Din această sumă 78 mil lei au fost alocate pentru investiții, reparații capitale, obiective de capital și alte dotări și 924,1 mil lei pentru sprijinirea financiară a studenților (burse, subvenții transport și subvenții cămine și cantine), iar pentru **finanțarea instituțională a învățământului superior** (incluzând fondul de rezervă și pe cel pentru dezvoltare instituțională) **3.343,73 mil lei**, sumă ce reprezintă aproximativ 0,36% din produsul intern brut (PIB) aferent anului 2018. Pentru comparație, în Tabelul 3.5 sunt prezentate și sumele alocate în anii precedenți. Dacă se are în vedere rata medie anuală a inflației, de 1,3% în 2017¹³, respectiv de 4,6% în 2018¹⁴, suma alocată în 2017, respectiv în 2018 este, în termeni reali, mai mare decât cea din anii precedenți. Totuși, deși fondurile bugetare alocate universităților de stat au cunoscut, în termeni reali, o creștere atât pentru anul 2017, cât și pentru anul 2018, aceasta nu acoperă în totalitate creșterile salariale și ale utilităților aplicate în cei doi ani 2017 și 2018.

TABELUL 3.5 - ALOCAȚII BUGETARE PENTRU FINANȚAREA INSTITUȚIONALĂ A UNIVERSITĂȚILOR PUBLICE (2008–2018)

(mil lei)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Finanțare de baza/finanțare instituțională - FB	1.947,30	1.950,04	1.908,68	1.710,61	1.678,71	1.759,91	1.787,86	1.896,25	2.343,39	2.707,42	3.343,73
Suport financiar studenți (burse, transport, cămine-cantine)	389,01	351,65	342,61	342,01	362,99	399,77	461,89	432,76	467,45	830,52	924,10
Investiții și RK	556,06	344,48	158,26	103,29	119,58	43,88	84,70	164,99	133,99	171,81	76,23
Obiective de capital și alte dotări	1.009,59	246,86	93,29	82,69	68,44	32,82	47,36	125,56	96,915		
TOTAL finanțare buget învățământ superior – IS*	3.901,95	2.893,03	2.502,94	2.238,60	2.229,71	2.251,36	2.381,82	2.619,57	3.041,74	3.709,74	4.344,10
% FB din PIB	0,39%	0,37%	0,37%	0,31%	0,29%	0,29%	0,27%	0,27%	0,31%	0,32%	0,36%
% IS_{buget} din PIB	0,77%	0,55%	0,49%	0,40%	0,38%	0,38%	0,36%	0,37%	0,40%	0,43%	0,46%
PIB ³⁾ (mil.lei)	504.659	530.783	511.580	557.348	587.400	596.798	669.050	712.832	761.474	858.660	940.470

Sursa: PIB: Eurostat pentru perioada 2008-2009; date naționale pentru perioada 2010-2017.

*Pentru anul 2013, valoarea totală a bugetului pentru învățământ superior include și alocățiile bugetare pentru sentințe judecătorești, iar pentru anul 2018 valoarea totală nu include sentințele judecătorești, vaucherele de vacanță și Euro 200

În Tabelul 3.5 sunt prezentate și valorile procentuale ale raportului dintre fondurile alocate finanțării instituționale a învățământului superior și produsul intern brut. Se poate observa o tendință de ușoară creștere a procentului din PIB. Scăderea numărului de studenți înmatriculați în regim cu taxă din ultimii ani a determinat un declin important al veniturilor din taxele de școlarizare, presiunea financiară exercitată asupra instituțiilor de învățământ superior în acești ani fiind una foarte însemnată.

Pe baza alocăției totale destinate finanțării instituționale, împărțind la numărul de studenți subvenționați de la buget, se poate determina alocăția publică medie pe student fizic. Așa cum rezultă din Tabelul 3.6, alocăția medie a depășit pentru prima dată valoarea atinsă în anul 2008, 1.630 EUR, valoarea fiind cu puțin peste 1.800 EUR în 2017, aceasta păstrându-și trendul ascendent, ajungând în anul 2018 în jurul valorii de 2.200 EUR.

¹³ Banca Națională a României, *Raport asupra inflației*, februarie 2018 (<http://bnro.ro/Publicatii-periodice-204.aspx>)

¹⁴ Banca Națională a României, *Raport asupra inflației*, februarie 2019 (<http://bnro.ro/Publicatii-periodice-204.aspx>)

TABELUL 3.6 - ALOCAȚIA MEDIE PE STUDENT FIZIC (2008–2018)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Alocația medie/Student Fizic (LEI)*	6.004	5.930	5.828	5.090	5.107	5.461	5.503	5.823	7.149	8.272	10.187
Cursul de schimb mediu anual (LEI/EUR)**	3,6827	4,2373	4,2099	4,2379	4,4560	4,419	4,4446	4,445	4,4908	4,5681	4,6535
Alocația medie/Student Fizic (EUR)*	1.630	1.400	1.384	1.201	1.146	1.236	1.238	1.310	1.592	1.811	2.189

Sursa: CNFIS (note: *sunt incluși și: rezidenții, studenții în ani pregătitori, gradele didactice; **calculat de BNR),

Alocația medie pe student fizic este una dintre cele mai mici din Uniunea Europeană, valorile medii fiind, în 2014, de circa 12.655 EUR în țările OECD și de aproximativ 12.680 EUR în EU2215, iar în 2015, de circa 14.670 EUR în țările OECD și de aproximativ 15.000 EUR în EU2216.

III.2. Distribuția fondurilor pentru finanțarea instituțională a universităților de stat, în anii 2017 și 2018

Propunerile CNFIS de Metodologii de finanțare a instituțiilor de învățământ superior pentru anii 2017 și 2018, au avut la bază principiile metodologice aplicate începând cu anul 2016, formele acestora fiind adoptate de Consiliu în cadrul ședinței din luna noiembrie 2016 și 2017 și aprobate de MEN prin OM nr. 3279/20.02.2017, respectiv OM nr. 3047/15.01.2018.

Metodologia pentru anul 2017 se bazează pe aceleași principii care vizează asigurarea stabilității și predictibilității finanțării sistemului de învățământ superior, similar anilor anteriori, păstrând schema de alocare a fondurilor din 2016: după „rezervarea” unui fond de 1,5% față de 2% în anul 2015, pentru situații speciale, care nu pot fi integrate în formula de finanțare, și după deducerea valorii granturilor doctorale, suma rămasă este împărțită prin formulă între finanțarea de bază (cu ponderea propusă de 72,5% din finanțarea instituțională), finanțarea suplimentară (26,5%) și fondul pentru dezvoltare instituțională (1%).

Metodologia pentru anul 2018 are la bază aceleași principii metodologice ca și în anul 2017, diferența constând în scăderea ponderii propuse pentru finanțarea de bază la 72,0% de la 72,5 % în anul 2017, respectiv creșterea ponderii fondului pentru dezvoltare instituțională la 1,5% de la 1,0% în anul 2017.

¹⁵ Education at a Glance 2017: OECD Indicators, OECD Publishing, 2017 p.178 (https://www.hm.ee/sites/default/files/eag2017_eng.pdf); IRS, Yearly average currency exchange rates (<http://www.irs.gov/Individuals/International-Taxpayers/Yearly-Average-Currency-Exchange-Rates>)

¹⁶ Education at a Glance 2018: OECD Indicators, OECD Publishing, 2018 p.255 (http://www.cnedu.pt/content/noticias/internacional/Education_at_a_glance_2018.pdf);

Capitolul III. Finanțarea de la buget a universităților de stat, în anii 2017 și 2018

Atât metodologia de finanțare pentru anul 2017, cât și cea pentru anul 2018, continuă principiul aplicat în anul 2016, conform căruia alocarea finanțării suplimentare se realizează pe baza unui set complex de indicatori de calitate, conform ultimelor prevederi ale legii nr. 1/2011, modificate prin OUG 117/2013.

În contextul finanțării scăzute și a dificultății universităților de a face față tuturor cheltuielilor, atât în cursul anului 2017, cât și în anul 2018, un număr semnificativ de universități au făcut solicitări de alocare de fonduri în afara formulei de calcul. Pentru a răspunde acestor solicitări, s-a adoptat atât soluția de a acorda diverse sume ca avans unora dintre universitățile solicitante, urmând să se realizeze ulterior o regularizare, cât și din fondul pentru situații speciale (FSS). Finanțarea cazurilor particulare/speciale ale universităților fiind realizată din FSS, pe baza unor solicitări fundamentate ale universităților, conform OM 3630/2017 și OM 3514/2018. Consecvent cu poziția adoptată în anii anteriori, CNFIS a susținut faptul că universitățile trebuie sprijinite pentru a putea funcționa normal. Alocarea fondurilor din FSS, care se încadrează la lit. f) din ambele ordine de ministru și pentru care CNFIS acordă un aviz prealabil, se realizează pe o perioadă limitată la maximum 6 luni în 2 ani bugetari.

TABELUL 3.7 - STRUCTURA FONDURILOR BUGETARE PENTRU FINANȚAREA INSTITUȚIONALĂ A UNIVERSITĂȚILOR DE STAT (2013–2018)

Subcomponente		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Finanțarea de bază (FB)		73,50%	73,50%	73,50%	72,50%	72,50%	72,00%
Finanțarea suplimentară (FS)		25,50%	25,50%	25,50%	26,50%	26,50%	26,50%
din care:	<i>Finanțarea suplimentară pe bază pe excelență (FSE)</i>	25,00%	25,00%	25,00%			
	<i>Finanțarea preferențială a programelor de studii de master și doctorat în științe și tehnologii avansate, a programelor în limbi de circulație internațională și a doctoratelor în cotutelă (FSEP)</i>	0,00%	0,00%	0,00%			
	<i>Creșterea capacității instituționale și a eficienței manageriale (FSCM)</i>	0,00%	0,00%	0,00%			
	<i>Asumarea de către instituțiile de învățământ superior a unui rol activ la nivel local și regional (FSL)</i>	0,50%	0,50%	0,50%			
Dezvoltare instituțională		1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,50%
Total Finanțare instituțională (fără fondul pentru granturi doctorale și fondul pentru situații speciale)		100%	100%	100%	100%	100%	100%

Sursa: CNFIS.

III.3. Finanțarea granturilor doctorale

Conform OM nr. 3279/2017 și OM nr.3047/2018, fondurile alocate universităților pentru granturile de doctorat (exceptând bursele studenților doctoranzi, care au fost alocate din fondul de burse) au cuprins în anul 2017 un total de **244.991.800 lei**, iar în anul 2018 un total de **243.810.300 lei**.

Structura granturilor doctorale a fost fundamentată de către CNFIS pe baza unei analize a costurilor potrivit reglementărilor legale – Legea educației naționale nr. 1/2011 (îndeosebi art.160, alin.2, art.193, alin.5 și art.219, alin.2) și H.G. nr. 681/2011, privind aprobarea Codului studiilor universitare de doctorat. Prin Metodologia CNFIS, structura grantului doctoral a fost ajustată cu coeficienți corespunzători pe domenii disciplinare și profesionale ale doctoratului și nu a făcut apel în finanțarea studiilor de doctorat la conceptele de student echivalent și student echivalent unitar. Dat fiind faptul că bursele studenților doctoranzi au fost acoperite din fondul de burse alocat separat, în grantul doctoral au fost cuprinse salarizarea conducătorului de doctorat și cea a membrilor comisiei de îndrumare, costurile programului de pregătire, bazat pe studii avansate, și ale programului de pregătire suplimentar, fonduri pentru cercetare (diferențiate pe patru domenii de finanțare) și regia școlii doctorale, iar sumele pentru aceste componente

sunt similare pentru anii 2017 și 2018 fiind prezentate (v. Anexa nr. 2 a Metodologiei de finanțare aplicată¹⁷ în anul 2017, respectiv Anexa nr. 2 a Metodologiei de finanțare aplicată¹⁸ în anul 2018).

Începând cu anul universitar 2011/2012, repartizarea pe universități a fondului pentru finanțarea granturilor pentru studenții doctoranzi înmatriculați se face prin cumularea valorii sumelor aferente granturilor doctorale (GD) repartizate universității respective (Tabelul 3.8) pentru anul 2017, respectiv (Tabelul 3.9) pentru anul 2018 .

TABELUL 3.8 - FONDURILE ALOCATE ÎN 2017 UNIVERSITĂȚILOR DE STAT PENTRU STUDIILE UNIVERSITARE DE DOCTORAT, PRIN GRANTURI DOCTORALE (GD)

Cod univ	Universitatea	Număr GD*	Alocatie GD (lei)	Alocatie GD din FI (%)
U01	Universitatea Politehnica din București	1.193	30.182.900	11,92%
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	166	4.199.800	11,25%
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" din București	49	1.430.800	6,97%
U04	USAMV din București	265	7.078.900	11,09%
U05	Universitatea din București	1.040	24.238.500	15,26%
U06	UMF "Carol Davila" din București	408	11.913.600	11,32%
U07	ASE din București	345	7.965.800	9,98%
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	52	1.518.400	7,88%
U09	Universitatea de Arte din București	47	1.372.400	8,46%
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București	44	1.284.800	6,23%
U11	UNEFS din București	38	961.400	9,59%
U12	SNSPA din București	191	4.278.400	15,36%
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba-Iulia	56	1.254.400	7,74%
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	16	358.400	2,46%
U15	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	31	784.300	3,24%
U17	Universitatea "Transilvania" din Brașov	184	4.692.100	4,59%
U18	Universitatea Tehnică din Cluj Napoca	633	15.946.000	10,96%
U19	USAMV din Cluj Napoca	261	6.993.300	15,15%
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj-Napoca	980	22.846.000	11,13%
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" din Cluj Napoca	311	9.081.200	13,84%
U22	Academia Muzică " GH. DIMA" din Cluj Napoca	48	1.401.600	7,98%
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	50	1.460.000	13,20%
U24	Universitatea "Ovidius "din Constanța	100	2.644.000	5,07%
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	17	430.100	6,90%
U26	Universitatea din Craiova	172	4.070.300	4,39%
U27	UMF din Craiova	88	2.569.600	7,47%
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	163	3.926.700	4,84%
U29	Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași	337	8.526.100	7,41%
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași	124	3.285.400	9,89%
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași	536	12.522.600	9,91%
U32	UMF "Gr. T. Popa" din Iași	269	7.854.800	11,69%
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași	70	2.044.000	8,06%
U34	Universitatea din Oradea	78	1.973.200	3,13%
U35	Universitatea din Petroșani	36	910.800	5,17%
U36	Universitatea din Pitești	41	1.025.700	3,99%
U37	Universitatea "Petrol-Gaze" din Ploiești	42	1.062.600	4,29%
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	18	455.400	5,38%
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	136	3.369.400	5,47%
U40	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	122	2.927.100	7,08%
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	49	1.141.100	3,87%
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu	0	0	0,00%

¹⁷ Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior, Metodologia de alocare a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară, a instituțiilor de învățământ superior de stat din România, pentru anul 2017 (OM nr. 3279/20.02.2017)

¹⁸ Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior, Metodologia de alocare a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară, a instituțiilor de învățământ superior de stat din România, pentru anul 2018 (OM nr. 3047/15.01.2018)

Capitolul III. Finanțarea de la buget a universităților de stat, în anii 2017 și 2018

Cod univ	Universitatea	Număr GD*	Alocație GD (lei)	Alocație GD din FI (%)
U43	Universitatea "Petru Maior" din Tg. Mureș	36	806.400	6,43%
U44	UMF din Tg. Mureș	108	3.153.600	5,67%
U45	Universitatea de Arte din Tg. Mureș	13	379.600	3,08%
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	245	6.233.600	6,60%
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	109	2.847.400	8,97%
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	277	6.581.700	8,87%
U49	UMF "Victor Babeș" din Timișoara	103	3.007.600	6,02%
	Total	9.697	244.991.800	9,06%

Sursa: CNFIS, pe baza raportărilor realizate de universități, cu data de referință 1 ianuarie 2017, anul universitar 2016/2017;

*) An1, an2, an3 și an 4 de studii de doctorat, anul 4 doar pentru domeniile Medicină, Medicină veterinară, Medicină dentară și Farmacie.

TABELUL 3.9 - FONDURILE ALOCATE ÎN 2018 UNIVERSITĂȚILOR DE STAT PENTRU STUDIILE UNIVERSITARE DE DOCTORAT, PRIN GRANTURI DOCTORALE (GD)

Cod univ	Universitatea	Număr GD*	Alocație GD (lei)	Alocație GD din FI (%)
U01	Universitatea Politehnica din București	1.236	31.270.800	10,00%
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	154	3.896.200	9,33%
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" din București	50	1.460.000	6,13%
U04	USAMV din București	278	7.427.300	9,04%
U05	Universitatea din București	1.073	25.027.000	13,74%
U06	UMF "Carol Davila" din București	409	11.942.800	9,53%
U07	ASE din București	343	7.950.000	7,49%
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	48	1.401.600	6,09%
U09	Universitatea de Arte din București	48	1.401.600	6,95%
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București	52	1.518.400	5,59%
U11	UNEFS din București	36	910.800	7,40%
U12	SNSPA din București	185	4.144.000	12,40%
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba-Iulia	56	1.254.400	5,83%
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	15	336.000	1,70%
U15	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	23	581.900	1,98%
U17	Universitatea "Transilvania" din Brașov	181	4.660.900	3,63%
U18	Universitatea Tehnică din Cluj Napoca	618	15.583.000	8,81%
U19	USAMV din Cluj Napoca	256	6.866.800	12,70%
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj-Napoca	980	22.875.200	9,29%
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" din Cluj Napoca	304	8.876.800	10,83%
U22	Academia Muzică "GH. DIMA" din Cluj Napoca	45	1.314.000	6,24%
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	46	1.343.200	10,65%
U24	Universitatea "Ovidius" din Constanța	96	2.503.900	4,00%
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	10	253.000	3,43%
U26	Universitatea din Craiova	165	3.907.700	3,35%
U27	UMF din Craiova	90	2.628.000	6,25%
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	180	4.351.000	4,14%
U29	Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași	370	9.361.000	6,57%
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași	119	3.151.100	7,81%
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași	495	11.528.800	7,31%
U32	UMF "Gr. T. Popa" din Iași	254	7.416.800	9,29%
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași	68	1.985.600	6,40%
U34	Universitatea din Oradea	70	1.804.700	2,22%
U35	Universitatea din Petroșani	32	809.600	3,69%
U36	Universitatea din Pitești	39	978.000	2,90%
U37	Universitatea "Petrol-Gaze" din Ploiești	34	860.200	3,07%
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	11	278.300	3,05%
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	126	3.172.600	4,10%
U40	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	131	3.143.200	5,47%
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	43	1.006.700	2,87%
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu	0	0	0,00%
U43	Universitatea "Petru Maior" din Tg. Mureș	35	784.000	4,79%
U44	UMF din Tg. Mureș	102	2.978.400	4,08%
U45	Universitatea de Arte din Tg. Mureș	13	379.600	2,77%

Cod univ	Universitatea	Număr GD*	Alocație GD (lei)	Alocație GD din FI (%)
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	258	6.546.900	5,33%
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	98	2.569.100	6,47%
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	271	6.449.400	6,81%
U49	UMF "Victor Babeș" din Timișoara	100	2.920.000	4,94%
	Total	9.646	243.810.300	7,29%

Sursa: CNFIS, pe baza raportărilor realizate de universități, cu data de referință 1 ianuarie 2018, anul universitar 2017/2018;

*) An1, an2, an3 și an 4 de studii de doctorat, anul 4 doar pentru domeniile Medicină, Medicină veterinară, Medicină dentară și Farmacie

Fondul pentru granturile doctorale a scăzut atât ca valoare în anul 2017, față de anul 2016, cât și ca valoare procentuală în anul 2017, reprezentând doar 9,06% din finanțarea instituțională, față de 10,72% în anul 2016, creșterile din perioada anterioară fiind determinate și de acumulările succesive a cohorte de doctoranzi, pentru anii 2015 și 2016 cuprinzând și doctoranzii de la anul 4, doar domeniile Medicină, Medicină veterinară, Medicină dentară și Farmacie.

Trendul descendent al fondului pentru granturi doctorale s-a continuat și în anul 2018, ajungând la valoarea de 243,81 milioane lei, ceea ce reprezintă doar 7,29% din finanțarea instituțională.

Așa cum se observă și în Tabelul 3.10, începând cu anul 2015 (anul universitar 2014/2015), odată cu introducerea granturilor doctorale, ciclul de doctorat este finanțat doar prin intermediul acestora, ca urmare nu s-au mai primit alocații pe bază de formulă.

TABELUL 3.10 - STRUCTURA FONDURILOR ALOCATE UNIVERSITĂȚILOR DE STAT PENTRU STUDIILE UNIVERSITARE DE DOCTORAT (2008 -2018)

Ani	Alocație totală finanțare instituțională (FI) (mil.lei)	Ciclul universitar de doctorat			
		Total alocație (mil.lei)	din care:		% total alocație doctorat din total alocație FI
			Alocație repartizată pe bază de formulă (mil.lei)	Alocație repartizată pe granturi (mil.lei)	
A	B	1	1.1	1.2	2
2018	3.343,73	243,81	0,00	243,81	7,29%
2017	2.707,42	244,99	0,00	244,99	9,05%
2016	2.343,39	251,15	0,00	251,15	10,72%
2015	1.896,25	240,70	0,00	240,70	12,69%
2014	1.787,86	226,54	6,47	220,07	12,67%
2013	1.759,91	210,08	68,63	141,45	11,94%
2012	1.678,71	179,32	117,01	62,31	10,68%
2011	1.710,61	176,43	176,43	0	10,31%
2010	1.908,68	198,06	198,06	0	10,38%
2009	1.950,04	207,85	207,85	0	10,66%
2008	1.947,30	220,51	220,51	0	11,32%

Sursa: CNFIS.

III.4. Finanțarea de bază

Legea educației naționale prevede, la art. 223, alin. 4, că finanțarea de bază a universităților de stat este asigurată prin granturi de studii, calculate pe baza costului mediu per student echivalent, per domeniu, per cicluri de studiu și per limbă de predare.

Având în vedere discrepanțele majore existente între estimările costurilor reale și valoarea alocației per student, și plecând de la dezideratul de a nu crea dezechilibre majore în finanțarea instituțiilor de învățământ superior de stat, CNFIS a propus creșterea graduală a alocației per student. Având în vedere și

Capitolul III. Finanțarea de la buget a universităților de stat, în anii 2017 și 2018

valoarea totală a fondurilor pentru finanțarea de bază cuprinsă în bugetul de stat, așa cum se va vedea din datele prezentate mai jos, alocația per student în ultimii ani și-a menținut trendul ascendent început încă din 2012.

În aceste condiții, metodologia de calcul a finanțării de bază, atât în anul 2017, cât și în anul 2018 a pornit de la premise similare celor din anii anteriori: sumele atribuite fiecărei universități pentru finanțarea de bază pentru studenții înmatriculați într-un program de studii de licență sau de master și pentru doctoranzi se alocă pe baza cifrelor de școlarizare primite de universitate, proporțional cu numărul de studenți echivalenți unitari ai acestora, pentru programele de studii de licență sau master, respectiv cu numărul de granturi doctorale corespunzătoare ciclului de doctorat. Numărul de studenți echivalenți unitari ai universității se determină prin ponderarea numărului fizic de studenți ai acesteia cu coeficienți de echivalare și de cost.

Preocuparea de a evita șocurile în finanțare a determinat CNFIS să păstreze nivelul coeficienților de echivalare și de cost din anii anteriori (v. Anexa 3 a Metodologiei de finanțare aplicată¹⁹ în anul 2017, respectiv Anexa 3 a Metodologiei de finanțare aplicată²⁰ în anul 2018). Astfel, numărul de studenți echivalenți unitari și alocația per student echivalent unitar au fost calculate conform metodologiilor aprobate prin OM nr. 3279/20.02.2017, pentru anul 2017, respectiv OM nr. 3047/15.01.2018, pentru anul 2018. Rezultatele sunt prezentate în Tabelul 3.11.

TABELUL 3.11 - NUMĂRUL DE STUDENȚI ECHIVALENȚI UNITARI ȘI ALOCAȚIA PER STUDENT ECHIVALENT UNITAR ÎN PERIOADA 2009–2018

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Număr total studenți fizici - NSF (L, M, D și R), din care	298.166	296.574	304.051	304.546	301.792	303.804	303.511	306.001	307.035	309.128
NSF - Rezidențiat	13.550	14.337	15.471	15.459	16.140	16.504	15.584	16.019	15.893	16.216
Alți participanți (An pregătitor + Grade didactice)	30.659	30.922	31.997	24.134	20.494	21.080	22.156	21.769	20.279	19.099
Număr total studenți echivalenți (NSE)	396.160	416.824	433.849	425.960	413.060	402.750	402.800	405.026	405.778	408.727
Număr total studenți echivalenți unitari (NSEU), din care:	641.609	670.113	699.465	684.225	662.493	644.066	641.421	646.651	648.943	655.084
NSEU (Licență)	404.062	375.345	383.720	380.664	379.376	381.857	384.750	390.241	390.287	392.256
NSEU (Masterat)	172.056	225.458	244.321	248.537	253.794	259.437	256.670	256.410	258.656	262.828
NSEU (Doctorat)	65.491	69.310	71.424	55.024	29.323	2.772	0	0	0	0
Alocația unitară/SEU (RON)²⁾	3.031	2.841	2.444	2.202	2.340	2.434	2.581	3.128	3.692	4.620
Alocația medie/SE (RON)	4.922	4.579	3.943	3.839	4.061	4.118	4.339	5.321	6.672	7.534
Alocația unitară Globală Totală/SEU (RON)²⁾	3.039	2.848	2.446	2.362	2.443	2.434	2.581	3.227	4.172	5.104
Alocația medie/SF (RON)	5.930	5.828	5.090	5.107	5.461	5.503	5.823	7.149	8.272	10.187
Finanțarea de baza, repartizată conform formulei (mil. RON)	1.944,54	1.903,51	1.709,61	1.569,19	1.681,65	1.712,91	1.835,52	2.279,44	2.640,83	3.248,59
TOTAL finanțare de baza/finanțare instituțională (mil. RON)	1.950,04	1.908,68	1.710,61	1.678,71	1.759,90 ₅	1.787,86	1.896,25	2.343,39	2.707,42	3.343,73

Sursa: CNFIS

Examinând Tabelul 3.11, se observă că numărul de studenți echivalenți unitari a crescut în 2017, mai ales pe seama creșterii numărului de studenți fizici de la ciclul de masterat. Numărul de studenți echivalenți unitari își păstrează trendul ascendent și în anul 2018, având la bază creșterea numărului de studenți fizici atât de la ciclul de licență, cât și de la ciclul de master. Alocația per student echivalent unitar a fost de 3.692 lei în 2017, respectiv de 4.620 lei în anul 2018, în creștere față de anii precedenți, datorită creșterii finanțării instituționale totale.

¹⁹ Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior, Metodologia de alocare a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară, a instituțiilor de învățământ superior de stat din România, pentru anul 2017 (OM nr. 3279/20.02.2017)

²⁰ Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior, Metodologia de alocare a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară, a instituțiilor de învățământ superior de stat din România, pentru anul 2018 (OM nr. 3047/15.01.2018)

Pornind de la cifrele de studenți fizici raportate de universități și pe baza formulelor de calcul, în cadrul finanțării de bază pe parcursul anului 2017 a fost alocat către cele 48 universități de stat, finanțate din bugetul MEN, un total de aproximativ 1.754,3 mil. lei (Tabelul 3.12), valoarea crescând în anul 2018, ajungând la un total de aproximativ 2.196,38 mil. lei (Tabelul 3.13).

Capitolul III. Finanțarea de la buget a universităților de stat, în anii 2017 și 2018

TABELUL 3.12 - SITUAȚIA REPARTIZĂRII FINANȚĂRII DE BAZĂ PE UNIVERSITĂȚI, PENTRU ANUL 2017

Cod uni v.	Universitatea	Total studenți fizici (NSF) - (L,M,D) (ian.2017)	Total studenți echivalenți unitari (NSEU) (ian.2017)	Total FB (72,5%)	din care,	
					Licența (%)	Master (%)
A	B	1	2	3	4	5.
U01	Universitatea Politehnica din București	24.918	54.987,81	148.669.154	55,81%	44,19%
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	3.999	8.690,02	23.494.989	54,86%	45,14%
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" din București	1.551	4.033,75	10.905.949	87,36%	12,64%
U04	USAMV din București	6.932	15.157,93	40.982.103	63,47%	36,53%
U05	Universitatea din București	20.524	34.725,14	93.885.493	56,28%	43,72%
U06	UMF "Carol Davila" din București	5.924	24.731,78	66.866.682	48,30%	51,70%
U07	ASE din București	12.248	18.194,75	49.192.677	55,22%	44,78%
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	802	4.719,94	12.761.184	64,16%	35,84%
U09	Universitatea de Arte din București	984	3.664,04	9.906.373	49,89%	50,11%
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București	727	5.201,30	14.062.624	55,31%	44,69%
U11	UNEFIS din București	891	2.207,78	5.969.120	58,55%	41,45%
U12	SNSPA din București	4.107	5.846,00	15.805.683	39,39%	60,61%
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba-Iulia	2.721	4.099,58	11.083.932	75,98%	24,02%
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	2.268	4.134,87	11.179.330	66,82%	33,18%
U15	Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău	3.017	6.498,32	17.569.347	63,89%	36,11%
U17	Universitatea "Transilvania" din Brașov	12.666	26.729,77	72.268.612	66,24%	33,76%
U18	Universitatea Tehnică din Cluj Napoca	15.749	33.954,15	91.800.976	64,51%	35,49%
U19	USAMV din Cluj Napoca	4.608	9.797,60	26.489.526	69,41%	30,59%
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj Napoca	22.654	47.557,03	128.578.755	59,94%	40,06%
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" din Cluj Napoca	3.599	13.522,05	36.559.229	52,83%	47,17%
U22	Academia de Muzică "GH. DIMA" din Cluj Napoca	755	4.315,49	11.667.682	66,88%	33,12%
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	717	2.574,80	6.961.422	56,32%	43,68%
U24	Universitatea "Ovidius" din Constanța	6.243	14.459,27	39.093.168	64,19%	35,81%
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	785	1.690,50	4.570.563	57,04%	42,96%
U26	Universitatea din Craiova	12.436	24.680,29	66.727.484	61,78%	38,22%
U27	UMF din Craiova	2.144	8.525,70	23.050.722	52,46%	47,54%
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	9.479	21.543,38	58.246.298	63,77%	36,23%
U29	Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași	12.086	27.069,30	73.186.591	56,74%	43,26%
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași	3.674	7.812,87	21.123.462	68,01%	31,99%
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași	16.658	29.628,24	80.105.131	58,80%	41,20%
U32	UMF "Gr. T. Popa" din Iași	4.259	15.621,55	42.235.594	53,59%	46,41%
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași	1.319	6.254,42	16.909.919	58,68%	41,32%
U34	Universitatea din Oradea	7.701	17.695,98	47.844.179	62,72%	37,28%
U35	Universitatea din Petroșani	2.379	4.285,31	11.586.086	70,19%	29,81%
U36	Universitatea din Pitești	3.693	7.430,09	20.088.537	64,42%	35,58%
U37	Universitatea "Petrol - Gaze" din Ploiești	3.797	6.789,93	18.357.765	77,52%	22,48%
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	1.147	1.904,80	5.149.961	50,93%	49,07%
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	7.967	16.372,73	44.266.541	60,82%	39,18%
U40	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	5.243	10.090,06	27.280.243	67,60%	32,40%
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	4.066	7.319,48	19.789.496	69,10%	30,90%
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu	1.720	2.736,75	7.399.281	78,46%	21,54%
U43	Universitatea "Petru Maior" din Tg. Mureș	1.967	3.340,19	9.030.787	64,81%	35,19%
U44	UMF din Tg. Mureș	3.185	14.127,93	38.197.332	67,64%	32,36%
U45	Universitatea de Arte din Tg. Mureș	362	3.147,28	8.509.221	46,99%	53,01%
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	10.310	22.919,38	61.966.542	58,61%	41,39%
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	3.527	7.694,76	20.804.131	67,48%	32,52%
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	9.367	17.901,04	48.398.582	59,62%	40,38%
U49	UMF "Victor Babeș" din Timișoara	3.267	12.557,93	33.952.542	55,26%	44,74%
	Total	291.142	648.943.01	1.754.531.000	60,14%	39,86%

Sursa: CNFIS

TABELUL 3.13 - SITUAȚIA REPARTIZĂRII FINANȚĂRII DE BAZĂ PE UNIVERSITĂȚI, PENTRU ANUL 2018

Cod uni v.	Universitatea	Total studenți fizici (NSF) - (L,M,D) (ian.2018)	Total studenți echivalenți unitari (NSEU) (ian.2018)	Total FB (72%)	din care,	
					Licență (%)	Master (%)
A	B	1	2	3	4	5.
U01	Universitatea Politehnica din București	25.204	56.051,93	187.932.422	54,68%	45,32%
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	3.895	8.504,78	28.515.059	53,66%	46,34%
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" din București	1.543	4.015,00	13.461.597	87,30%	12,70%
U04	USAMV din București	7.178	15.725,32	52.724.261	63,65%	36,35%
U05	Universitatea din București	20.691	33.943,57	113.806.924	56,29%	43,71%
U06	UMF "Carol Davila" din București	6.225	25.251,08	84.662.490	49,50%	50,50%
U07	ASE din București	12.361	19.227,61	64.466.856	55,17%	44,83%
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	802	4.769,34	15.990.770	63,97%	36,03%
U09	Universitatea de Arte din București	1.005	3.657,64	12.263.438	49,69%	50,31%
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București	753	5.518,78	18.503.513	52,04%	47,96%
U11	UNEFIS din București	909	2.290,56	7.679.853	58,42%	41,58%
U12	SNSPA din București	4.243	6.125,00	20.536.070	37,62%	62,38%
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba-Iulia	2.765	4.201,81	14.087.945	74,93%	25,07%
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	2.309	4.422,04	14.826.319	64,87%	35,13%
U15	Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău	2.929	6.348,00	21.283.749	62,73%	37,27%
U17	Universitatea "Transilvania" din Brașov	12.905	27.720,65	92.942.540	65,03%	34,97%
U18	Universitatea Tehnică din Cluj Napoca	15.662	33.710,67	113.026.038	64,29%	35,71%
U19	USAMV din Cluj Napoca	4.424	9.409,15	31.547.257	69,03%	30,97%
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj Napoca	22.761	48.090,20	161.238.116	60,43%	39,57%
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" din Cluj Napoca	3.592	13.763,70	46.147.304	52,05%	47,95%
U22	Academia de Muzică "GH. DIMA" din Cluj Napoca	772	4.430,14	14.853.492	66,77%	33,23%
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	726	2.546,60	8.538.310	56,31%	43,69%
U24	Universitatea "Ovidius" din Constanța	6.189	14.502,20	48.623.353	63,44%	36,56%
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	831	1.769,25	5.931.992	59,74%	40,26%
U26	Universitatea din Craiova	12.475	24.985,85	83.773.236	61,31%	38,69%
U27	UMF din Craiova	2.130	8.431,20	28.268.357	52,76%	47,24%
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	9.551	22.138,65	74.227.055	61,84%	38,16%
U29	Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași	12.137	26.943,66	90.337.419	57,53%	42,47%
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași	3.641	7.750,28	25.985.354	68,84%	31,16%
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași	16.643	29.336,55	98.360.385	58,58%	41,42%
U32	UMF "Gr. T. Popa" din Iași	4.199	15.594,90	52.287.006	53,01%	46,99%
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași	1.328	6.299,13	21.119.894	59,06%	40,94%
U34	Universitatea din Oradea	7.693	17.959,04	60.213.545	62,47%	37,53%
U35	Universitatea din Petroșani	2.381	4.238,55	14.211.124	70,35%	29,65%
U36	Universitatea din Pitești	3.745	7.593,15	25.458.500	63,75%	36,25%
U37	Universitatea "Petrol - Gaze" din Ploiești	3.699	6.520,54	21.862.246	76,53%	23,47%
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	1.033	1.757,15	5.891.417	50,94%	49,06%
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	8.017	16.463,05	55.197.761	60,38%	39,62%
U40	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	5.549	10.591,13	35.510.230	65,98%	34,02%
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	4.005	7.233,24	24.251.800	67,45%	32,55%
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu	1.750	2.834,37	9.503.152	78,95%	21,05%
U43	Universitatea "Petru Maior" din Tg. Mureș	1.986	3.388,82	11.362.124	64,69%	35,31%
U44	UMF din Tg. Mureș	3.229	14.282,55	47.886.926	67,82%	32,18%
U45	Universitatea de Arte din Tg. Mureș	324	3.036,28	10.180.119	53,35%	46,65%
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	10.438	23.471,99	78.697.514	59,19%	40,81%
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	3.553	7.747,93	25.977.471	68,01%	31,99%
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	9.516	18.298,24	61.350.820	59,60%	40,40%
U49	UMF "Victor Babeș" din Timișoara	3.216	12.193,20	40.881.727	56,21%	43,79%
	Total	292.912	655.084,40	2.196.384.850,00	59,88%	40,12%

Sursa: CNFIS

III.5. Finanțarea suplimentară

Finanțarea suplimentară se alocă „pe baza criteriilor și a standardelor de calitate stabilite de CNFIS și aprobate de MEN” (art.197, alin. a). Atât pentru anul 2017, cât și pentru anul 2018, metodologia de calcul a finanțării suplimentare a pornit de la premise similare metodologiei de finanțare care a fost aplicată în anul 2016, conform OM nr. 3530/29.03.2016. Similar metodologiei de finanțare pentru anul 2016 și în anii 2017, respectiv 2018 în algoritmul de calcul a finanțării suplimentare sunt utilizate 4 (patru) clase de indicatori de calitate: C1. Predare/Învățare, C2. Cercetare științifică / creație artistică, C3. Orientare internațională și C4. Orientare regională & echitate socială, fiecare clasa de indicatori fiind ponderată diferit, păstrându-și aceeași pondere ca și în anul 2016.

Setul de indicatori de calitate urmărește să reflecte, în mod sintetic și echilibrat, atât diferitele aspecte ale calității activității instituțiilor de învățământ superior, fiind aplicat la nivelul ramurilor de știință pentru a evita astfel distorsiunile induse de structura și specificul diferit al diverselor categorii de universități, cât și performanța activităților de cercetare/creație artistică/performanță sportivă, de predare-învățare, precum și de orientare internațională și orientare socială și regională a instituțiilor de învățământ superior. Aplicarea indicatorilor de calitate s-a realizat gradual prin creșterea de la 25% , în anul 2016, la 50%, în anul 2017, ajungând la 100%, în anul 2018, a ponderii rezultatelor din finanțarea suplimentară în cadrul finanțării instituționale. Astfel în anul 2017 s-a continuat aplicarea graduală a indicatorilor de calitate (50% pe indicatori de calitate, 50% conform rezultatelor din ultimii 2 ani), iar în anul 2018 s-a ajuns la aplicarea integrală pe indicatori de calitate.

Având în vedere experiența aplicării indicatorilor de calitate din anul 2016, în anul 2017 au fost rafinate unele dintre formulele de calcul ale acestora, în special a celor din C4 “Orientare regională & echitate socială” (ex: C4.1 Capacitatea de a integra persoanele provenite din medii dezavantajate socio-economic în programe educaționale și C4.3 Activitatea de practică pentru ciclul de studii de licență), la care s-a avut în vedere faptul că în sintagma “medii dezavantajate socio-economic” trebuie incluse și persoanele care provin din orașe sub 10.000 de locuitori, până în anul 2017 aceștia nefiind luați în calcul; iar la indicatorul C4.3 s-a introdus în formula de calcul și numărul mediu de ore de practică realizat de un student fizic cu frecvență de la ciclul de licență. Deoarece raportările de la 1 ianuarie 2016 nu au inclus și datele necesare pentru calcularea acestor indicatori, aplicarea formulei pentru anul 2017 s-a realizat doar pentru un an, respectiv datele raportate la 1 ianuarie 2017, urmând ca pentru anii următori să se calculeze gradual, cu încă un an, până la colectarea datelor pentru o perioadă de 4 ani. Ceilalți indicatori de calitate au fost calculați pe baza datelor disponibile la 1 ianuarie 2017. Rezultatele indicatorilor de calitate pe categorii de universități pentru fiecare din cele 4 clase de indicatori de calitate, atât pentru anul 2017, cât și pentru anul 2018 sunt prezentate în Anexe.

TABELUL 3.14 - SITUAȚIA FINANȚĂRII INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR DE STAT DIN FONDURI PUBLICE, ÎN PERIOADA 2013-2018

Subcomponente finanțare / Cicluri de studii		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Valori (lei)	TOTAL Finanțare instituțională (FI), din care:	1.759.905.000	1.787.864.000	1.896.253.028	2.343.386.000	2.707.419.000	3.343.731.000
	Finanțare situații speciale (FSS)	54.798.000	52.220.991	37.085.000	44.481.378	42.385.000	49.783.100
	Finanțare granturi doctorale (GD)	141.451.737	220.071.704	240.696.610	251.147.096	244.991.800	243.810.300
	Finanțare de baza (FB)	1.149.286.618	1.113.944.909	1.158.706.500	1.450.217.604	1.754.531.000	2.196.384.850
	Finanțare suplimentară (FS sau FSE)	390.913.816	378.892.827	394.117.900	530.080.050	641.312.000	808.392.150
	Finanțare dezvoltare instituțională (FDI) /(+Finanțare suplimentară nivel local, FSL)	23.454.829	22.733.569	23.647.018	19.459.872	24.199.200	45.360.600
	Suplimentare buget (Creșteri salariale - CS)			42.000.000	48.000.000	0	0
	Creșteri anuale (Total FI)	105%	102%	106%	124%	116%	124%
Ponderi în Total FI (%)	Total FI, din care	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100%
	FSS	3,11%	2,92%	1,96%	1,90%	1,57%	1,49%
	GD	8,04%	12,31%	12,69%	10,72%	9,05%	7,29%
	FB	65,30%	62,31%	61,11%	61,89%	64,80%	65,69%
	FS sau FSE	22,21%	21,19%	20,78%	22,62%	23,69%	24,18%
	FDI /(FSL)	1,33%	1,27%	1,25%	0,83%	0,89%	1,36%
	CS			2,21%	2,05%	0,00%	0,00%
Ponderi în FI (pe formulă) (%)	FB	73,50%	73,50%	73,50%	72,52%	72,50%	72,01%
	FS sau FSE	25,00%	25,00%	25,00%	26,51%	26,51%	26,50%
	FDI /(FSL)	1,50%	1,50%	1,50%	0,97%	1,00%	1,49%
	Pondere FS din FB	30,29%	28,40%	34,01%	36,55%	36,55%	36,81%
Finanțare Licență	Total, din care	877.627.122	881.137.075	927.245.620	1.185.953.278	1.431.155.521	1.789.195.644
	FB	658.137.137	660.441.251	695.039.749	875.176.901	1.055.208.612	1.315.167.249
	FS sau FSE	219.489.985	220.695.824	232.205.871	310.776.377	375.946.909	474.028.395
	Ponderi ciclu din total	49,87%	49,28%	48,90%	50,61%	52,86%	53,51%
Finanțare Master	Total, din care	593.946.791	605.230.491	625.578.780	794.344.376	964.687.479	1.215.581.356
	FB	440.279.902	448.709.343	463.666.751	575.040.703	699.322.388	881.217.601
	FS sau FSE	153.666.889	156.521.148	161.912.029	219.303.673	265.365.091	334.363.755
	Ponderi ciclu din total	33,75%	33,85%	32,99%	33,90%	35,63%	36,35%
Finanțare Doctorat	Total, din care	210.078.258	226.541.874	240.696.610	251.147.096	244.991.800	243.810.300
	GD	141.451.737	220.071.704	240.696.610	251.147.096	244.991.800	243.810.300
	FB	50.869.579	4.794.315				
	FS sau FSE	17.756.942	1.675.855				
	Ponderi ciclu din total	11,94%	12,67%	12,69%	10,72%	9,05%	7,29%

Sursa: CNFIS

Finanțarea suplimentară a cunoscut o ușoară creștere în termeni nominali, ponderea sa din sumele totale fiind în ușoară creștere: 23,69% în 2017, respectiv 24,18% în 2018, față de 22,62% în 2016, comparativ cu perioada anterioară.

Analizând ponderile totale ale ciclurilor de studii universitare din totalul finanțării instituționale (repartizată pe bază de formulă) se observă ușoare creșteri pentru ciclurile de licență și master și o scădere pentru ciclul de doctorat. Însușind contribuțiile celor trei cicluri de studii se obțin aproximativ 3,25 miliarde lei în 2018, respectiv 2,64 miliarde lei în 2017, față de circa 2,23 miliarde lei în 2016. Creșterea fondurilor alocate pe baze transparente, prin formulă, prin granturi și prin competiție de proiecte de dezvoltare instituțională, este datorată în principal creșterii finanțării, procentul fondurilor acordate fără o metodă de calcul transparentă reducându-se semnificativ.

Pe baza formulei de calcul pentru finanțarea suplimentară a fost alocat în anul 2017 un total de **641.312.000 lei**, iar în anul 2018 un total de **808.392.150 lei**. Detalii privind repartizarea fondurilor alocate pentru finanțarea suplimentară, pe universități, sunt prezentate în Tabelul 3.15 pentru anul 2017, respectiv în Tabelul 3.16 pentru anul 2018.

Capitolul III. Finanțarea de la buget a universităților de stat, în anii 2017 și 2018

TABELUL 3.15 - SITUAȚIA REPARTIZĂRII PE UNIVERSITĂȚI A FINANȚĂRII SUPLIMENTARE, PENTRU ANUL 2017

Cod univ.	Universitatea	Total FS (26,5%) (fără granturi doctorale)	din care		Pondere FS din alocația de referință (fără granturi doctorale)
			Licența (%)	Master (%)	
A	B	1	1,1	1,2	2
U01	Universitatea Politehnica din București	69.879.764	55,26%	44,74%	34,08%
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	9.006.086	54,57%	45,43%	27,79%
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" din București	4.722.182	87,36%	12,64%	31,39%
U04	USAMV din București	14.132.503	63,03%	36,97%	25,00%
U05	Universitatea din București	37.881.741	53,56%	46,44%	29,25%
U06	UMF "Carol Davila" din București	25.318.049	48,30%	51,70%	27,45%
U07	ASE din București	20.833.343	54,58%	45,42%	30,70%
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	4.789.404	63,69%	36,31%	27,21%
U09	Universitatea de Arte din București	4.223.460	49,63%	50,37%	30,91%
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București	4.537.357	55,04%	44,96%	23,39%
U11	UNEFS din București	2.506.215	54,32%	45,68%	30,44%
U12	SNSPA din București	5.795.168	39,39%	60,61%	26,58%
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba-Iulia	3.144.811	74,35%	25,65%	20,57%
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	2.762.118	65,52%	34,48%	17,91%
U15	Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău	5.368.578	61,17%	38,83%	22,15%
U17	Universitatea "Transilvania" din Brașov	23.077.246	65,24%	34,76%	23,15%
U18	Universitatea Tehnică din Cluj Napoca	35.631.830	63,82%	36,18%	28,14%
U19	USAMV din Cluj Napoca	11.262.577	69,01%	30,99%	30,82%
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj Napoca	50.239.667	58,31%	41,69%	28,33%
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" din Cluj Napoca	18.464.708	52,83%	47,17%	36,62%
U22	Academia de Muzică "GH.- Dima" din Cluj Napoca	4.118.301	65,87%	34,13%	25,59%
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	2.533.351	55,42%	44,58%	26,38%
U24	Universitatea "Ovidius" din Constanța	9.484.786	62,45%	37,55%	17,59%
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	1.123.625	57,04%	42,96%	17,82%
U26	Universitatea din Craiova	19.776.624	60,12%	39,88%	21,49%
U27	UMF din Craiova	8.463.170	52,46%	47,54%	26,62%
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	17.116.660	62,86%	37,14%	21,31%
U29	Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași	30.992.103	56,60%	43,40%	30,70%
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași	7.319.633	67,65%	32,35%	25,12%
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași	31.904.314	56,10%	43,90%	28,88%
U32	UMF "Gr. T. Popa" din Iași	15.918.169	53,59%	46,41%	27,32%
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași	6.147.759	57,39%	42,61%	26,36%
U34	Universitatea din Oradea	12.153.149	61,62%	38,38%	18,42%
U35	Universitatea din Petroșani	2.904.469	69,52%	30,48%	18,17%
U36	Universitatea din Pitești	4.370.234	61,04%	38,96%	15,77%
U37	Universitatea "Petrol - Gaze" din Ploiești	4.919.314	76,21%	23,79%	19,43%
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	1.353.777	49,70%	50,30%	19,06%
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	11.687.421	59,71%	40,29%	19,14%
U40	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	9.184.844	65,05%	34,95%	24,41%
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	4.908.576	67,23%	32,77%	17,98%
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu	1.767.020	78,19%	21,81%	17,31%
U43	Universitatea "Petru Maior" din Tg. Mureș	1.923.500	63,36%	36,64%	15,44%
U44	UMF din Tg. Mureș	12.932.708	67,64%	32,36%	24,55%
U45	Universitatea de Arte din Tg. Mureș	2.935.887	46,78%	53,22%	25,01%
U46	Universitatea Politehnică Timișoara	24.818.836	58,61%	41,39%	29,04%
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	7.335.274	66,88%	33,12%	25,56%
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	17.249.118	58,37%	41,63%	25,84%
U49	UMF "Victor Babeș" din Timișoara	12.392.571	55,26%	44,74%	26,46%
Total		641.312.000	58,62%	41,38%	26,50%

Sursa: CNFIS

TABELUL 3.16 - SITUAȚIA REPARTIZĂRII PE UNIVERSITĂȚI A FINANȚĂRII SUPLIMENTARE, PENTRU ANUL 2018

Cod univ.	Universitatea	Total FS (26,5%) (fără granturi doctorale)	din care		Pondere FS din alocația de referință (fără granturi doctorale)
			Licența (%)	Master (%)	
A	B	1	1,1	1,2	2
U01	Universitatea Politehnica din București	86.015.270	54,06%	45,94%	32,96%
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	7.835.252	53,26%	46,74%	19,79%
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" din București	5.890.096	87,30%	12,70%	31,51%
U04	USAMV din București	19.132.518	63,22%	36,78%	26,13%
U05	Universitatea din București	39.514.315	54,53%	45,47%	25,00%
U06	UMF "Carol Davila" din București	26.711.241	49,50%	50,50%	22,72%
U07	ASE din București	30.140.090	54,71%	45,29%	33,67%
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	5.048.147	63,49%	36,51%	22,73%
U09	Universitatea de Arte din București	5.580.668	49,46%	50,54%	32,77%
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București	6.067.954	51,77%	48,23%	23,61%
U11	UNEFIS din București	3.009.749	53,45%	46,55%	28,22%
U12	SNSPA din București	8.038.963	37,62%	62,38%	28,19%
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba-Iulia	4.697.379	73,58%	26,42%	24,01%
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	3.956.999	63,74%	36,26%	19,22%
U15	Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău	6.905.779	60,06%	39,94%	23,36%
U17	Universitatea "Transilvania" din Brașov	27.890.564	64,07%	35,93%	21,61%
U18	Universitatea Tehnică din Cluj Napoca	45.270.626	63,64%	36,36%	28,84%
U19	USAMV din Cluj Napoca	13.784.351	68,56%	31,44%	31,46%
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj Napoca	57.773.591	58,85%	41,15%	25,80%
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" din Cluj Napoca	25.450.544	52,05%	47,95%	39,71%
U22	Academia de Muzică "GH.- Dima" din Cluj Napoca	4.172.212	65,89%	34,11%	20,23%
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	2.606.361	55,49%	44,51%	21,98%
U24	Universitatea "Ovidius" din Constanța	9.302.527	61,57%	38,43%	13,78%
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	927.677	59,74%	40,26%	11,26%
U26	Universitatea din Craiova	25.824.887	59,67%	40,33%	22,20%
U27	UMF din Craiova	10.764.762	52,76%	47,24%	27,42%
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	23.679.297	60,82%	39,18%	22,97%
U29	Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași	39.289.025	57,38%	42,62%	31,32%
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași	9.195.156	68,51%	31,49%	25,48%
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași	44.557.901	56,26%	43,74%	32,62%
U32	UMF "Gr. T. Popa" din Iași	18.032.306	53,01%	46,99%	24,83%
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași	7.570.376	57,81%	42,19%	25,81%
U34	Universitatea din Oradea	16.397.503	61,18%	38,82%	19,61%
U35	Universitatea din Petroșani	3.824.241	69,75%	30,25%	19,38%
U36	Universitatea din Pitești	6.416.163	60,65%	39,35%	18,15%
U37	Universitatea "Petrol - Gaze" din Ploiești	4.972.172	75,06%	24,94%	16,38%
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	1.869.579	49,46%	50,54%	22,85%
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	15.635.707	59,58%	40,42%	20,40%
U40	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	15.867.608	63,40%	36,60%	32,18%
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	7.926.462	65,84%	34,16%	23,54%
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu	2.770.134	78,63%	21,37%	20,99%
U43	Universitatea "Petru Maior" din Tg. Mureș	3.391.052	63,58%	36,42%	21,49%
U44	UMF din Tg. Mureș	20.116.791	67,82%	32,18%	30,25%
U45	Universitatea de Arte din Tg. Mureș	2.578.553	53,11%	46,89%	18,24%
U46	Universitatea Politehnică Timișoara	34.910.393	58,96%	41,04%	31,94%
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	9.382.387	67,19%	32,81%	26,01%
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	23.351.913	58,47%	41,53%	27,41%
U49	UMF "Victor Babeș" din Timișoara	14.344.909	56,21%	43,79%	25,27%
Total		808.392.150	58,64%	41,36%	26,50%

Sursa: CNFIS

III.6. Alte componente ale finanțării instituționale în 2017 și 2018

Așa cum este prezentat în Tabelul 3.7, și în anii 2017 și 2018 finanțarea instituțională a cuprins, pe lângă subcomponentele FB, FS și GD, atât fondul pentru dezvoltare instituțională (FDI), cât și fondul pentru situații speciale (FSS), procentele corespunzătoare acestora din finanțarea instituțională fiind în anul 2017 de 1% pentru FDI, respectiv 1,5% pentru FSS, în timp ce în anul 2018 procentul corespunzător FDI a crescut la 1,5%, iar procentul corespunzător FSS din finanțarea instituțională s-a menținut la 1,5%.

III.6.1. Fondul pentru dezvoltare instituțională în anii 2017 și 2018

În continuarea procesului început în anul 2016, atât în anul 2017, cât și în 2018 repartizarea fondului de dezvoltare instituțională (FDI) s-a realizat pe baza unei competiții de proiecte organizată de CNFIS, sub coordonarea MEN, conform metodologiei de alocare și utilizare a fondului pentru dezvoltare instituțională (FDI) a universităților de stat, aprobată prin OMEN nr. 3629/12.04.2017, pentru anul 2017, respectiv OMEN nr. 3094/25.01.2018, pentru anul 2018.

Competiția FDI-2017 s-a organizat după aceleași principii ca în anul 2016, având totuși câteva modificări importante, atât de ordin teoretic cât și funcțional:

- S-a extins numărul domeniilor de aplicare, ajungându-se, prin dublarea numărului din 2016, la opt domenii strategice;
- Depunerea și implicit evaluarea proiectelor s-a realizat într-o singură etapă, extinzându-se astfel perioada de implementare a proiectelor;
- Documentele specifice raportării finale s-au completat online, în platforma <https://uefiscdi-direct.ro>, în zona dedicată competiției FDI;

Competiția FDI-2018 s-a organizat după principii similare Competiției FDI-2017 (ex: depunerea proiectelor și evaluarea acestora, cât și completarea on-line, în platforma <https://uefiscdi-direct.ro> a documentelor specifice raportării finale), elementele de noutate fiind:

- Ajustarea numărului de domenii de finanțare, acestea rămânând în număr de șase. Domeniul 8 din 2017 a fost integrat în cadrul Domeniului 1, Domeniul 6 s-a considerat integrat în ansamblul domeniilor existente în competiție, iar la Domeniul 3 RMU s-a renunțat dată fiind popularea pe parcursul celor doi ani de finanțare a sistemului informatic. Domeniilor rămase din anul 2017 li s-a adăugat unul nou și anume "Domeniul 6: susținerea cercetării de excelență din universități";
- S-a creat facilitatea tehnică ca fișele de execuție dimensionate în urma evaluării să fie completate online, în platforma <https://uefiscdi-direct.ro>, în zona dedicată competiției FDI;
- Creșterea finanțării acordate prin fondul de dezvoltare instituțională la 1,5% din finanțarea instituțională.

Depunerea proiectelor. Astfel, în anii 2017 și 2018 competițiile FDI s-au derulat în câte o singură etapă (începând cu 18 aprilie în anul 2017 și 19 februarie în anul 2018), instituțiile de învățământ superior de stat putând depune, în platforma informatică <https://uefiscdi-direct.ro> administrată de UEFISCDI, maximum un proiect pe fiecare domeniu strategic de dezvoltare instituțională.

Domeniile strategice de dezvoltare instituțională pentru anul 2017:

- Domeniul 1: creșterea echității sociale, în vederea incluziunii sociale și sporirea accesului la învățământul superior (inclusiv cele privitoare la consilierea și orientarea în carieră);
- Domeniul 2: internaționalizarea învățământului superior din România;
- Domeniul 3: asigurarea transparenței în gestiunea studenților și implementarea Registrului Matricol al Universităților din România;

- Domeniul 4: asigurarea funcționării în bune condiții a grădinilor botanice universitare, a stațiunilor didactice, a bazelor de practică și a altor infrastructuri de susținere a activităților didactice și de cercetare, din subordinea universităților;
- Domeniul 5: înființarea și susținerea activităților societăților antreprenoriale studențești (SAS) din subordinea universităților;
- Domeniul 6: creșterea capacității instituționale;
- Domeniul 7: îmbunătățirea calității activității didactice, inclusiv a respectării deontologiei și eticii academice;
- Domeniul 8: corelarea ofertei educaționale cu cererea pieței muncii.

Domeniile strategice de dezvoltare instituțională pentru anul 2018:

- Domeniul 1: creșterea echității sociale, în vederea incluziunii sociale și sporirea accesului la învățământul superior, corelarea ofertei educaționale cu cererea pieței muncii (inclusiv cele privitoare la consilierea și orientarea în carieră);
- Domeniul 2: internaționalizarea învățământului superior din România;
- Domeniul 3: asigurarea funcționării în bune condiții a grădinilor botanice universitare, a stațiunilor didactice, a bazelor de practică și a altor infrastructuri de susținere a activităților didactice din cadrul universităților;
- Domeniul 4: susținerea activităților societăților antreprenoriale studențești (SAS) din cadrul universităților;
- Domeniul 5: îmbunătățirea calității activității didactice, inclusiv a respectării deontologiei și eticii academice;
- Domeniul 6: susținerea cercetării de excelență din universități.

De asemenea, CNFIS a decis, cu acordul MEN, o alocare principală a finanțării pentru Competiția FDI-2017, pe fiecare domeniu strategic, după cum urmează:

- Suma totală alocată fiecărui domeniu de finanțare nu putea să depășească 25% din suma totală a fondului pentru FDI-2017.
- Suma maximă alocată per proiect/universitate a fost în valoare de 400 mii lei, cu următoarele excepții: D3 (raportare date RMU) - 200 mii lei; D5 (societăți antreprenoriale studențești - SAS) - 150 mii lei; D4 (doar pentru grădini botanice) - 500 mii lei.

Pentru Competiția FDI-2018 au fost păstrate alocările din 2017, crescându-se doar suma maximă ce putea să fie alocată pentru proiectele de la D4 (societăți antreprenoriale studențești - SAS) la 250 mii lei. Astfel, pentru domeniile 1, 2, 5, și 6 suma maximă per proiect a fost 400 mii lei, iar la domeniul D3 (doar pentru grădini botanice) a rămas 500 mii lei.

În acest context, la finalul perioadei de depunere universitățile au încărcat în cadrul Competiției FDI-2017 un număr de 305 proiecte, iar în anul 2018, 239 de proiecte (comparativ cu 127 de proiecte depuse în cele două competiții din 2016), ceea ce a creat premisele unui proces reușit, având în vedere creșterea gradului de interes arătat de instituțiile de învățământ superior, materializat prin numărul semnificativ de proiecte elaborate. Verificarea eligibilității a fost asigurată de către personalului UEFISCDI-CNFIS, sub coordonarea Biroului CNFIS.

Evaluarea proiectelor. Pentru proiectele care au fost depuse și declarate eligibile au urmat două faze de evaluare. În prima etapă, **evaluarea individuală** de către experții evaluatori, fiecare proiect a fost evaluat de trei membri ai comisiei în al cărei domeniu strategic era depus proiectul. Dacă minim două din cele trei punctaje acordate în etapa de evaluare individuală nu au atins fiecare minimul de 70 de puncte, proiectul putea fi descalificat/ nefinanțat. În cea de-a doua etapă, **evaluarea la nivel de comisie**, proiectele care au fost evaluate cu peste 70 de puncte doar de către doi dintre evaluatori, au fost analizate în cadrul Comisiei pe domeniu, care a stabilit un punctaj final al proiectului, precum și valoarea finanțării acordate.

Capitolul III. Finanțarea de la buget a universităților de stat, în anii 2017 și 2018

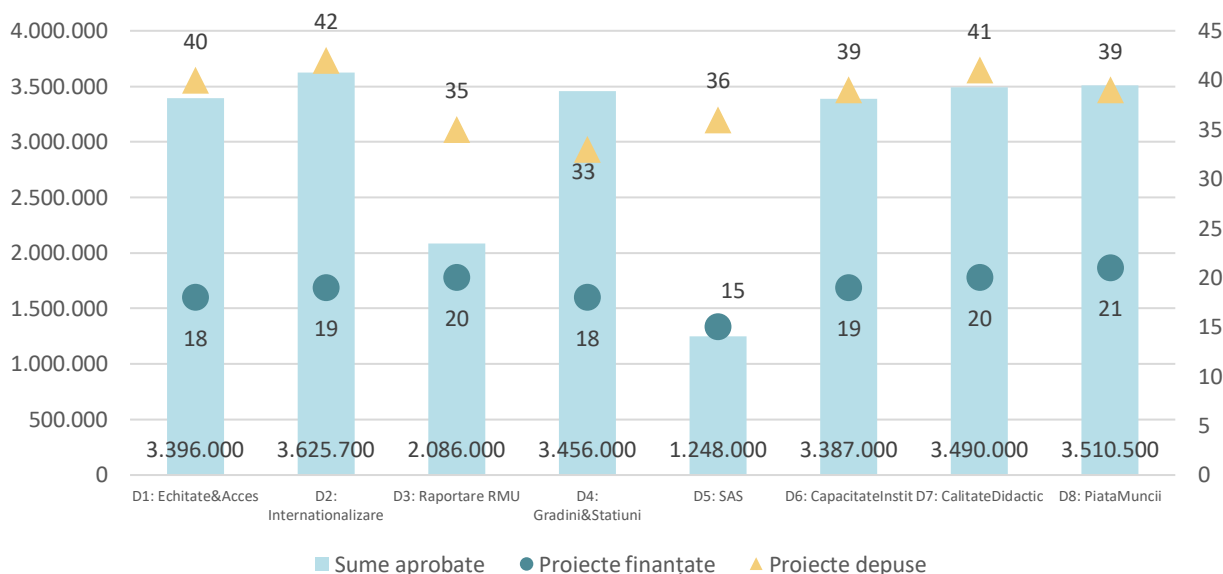
Propunerile formulate de comisiile de evaluare, ordonate descrescător în ordinea punctajului obținut, au fost prezentate, spre analiză, Biroului CNFIS, rezultatele finale fiind supuse spre aprobare Consiliului, propunerea CNFIS privind lista proiectelor selectate pentru finanțare fiind înaintată MEN, în ordinea punctajelor.

După afișarea rezultatelor evaluării și evaluarea contestațiilor, lista finală a proiectelor propuse pentru finanțare și valoarea finanțării, au fost transmise spre aprobare MEN, în vederea realizării acordurilor instituționale, între universitate și MEN, ca anexă la contractul instituțional.

Astfel, după etapa de evaluare a proiectelor, în anul 2017 au fost propuse spre finanțare 150 proiecte din cele 305 depuse de 46 de universități, suma propusă spre finanțare fiind în valoare de 24.199.200 lei, din suma de 89.571.196 lei solicitată de universități. Situația finanțării pe fiecare domeniu este prezentată în Graficul 3.3.

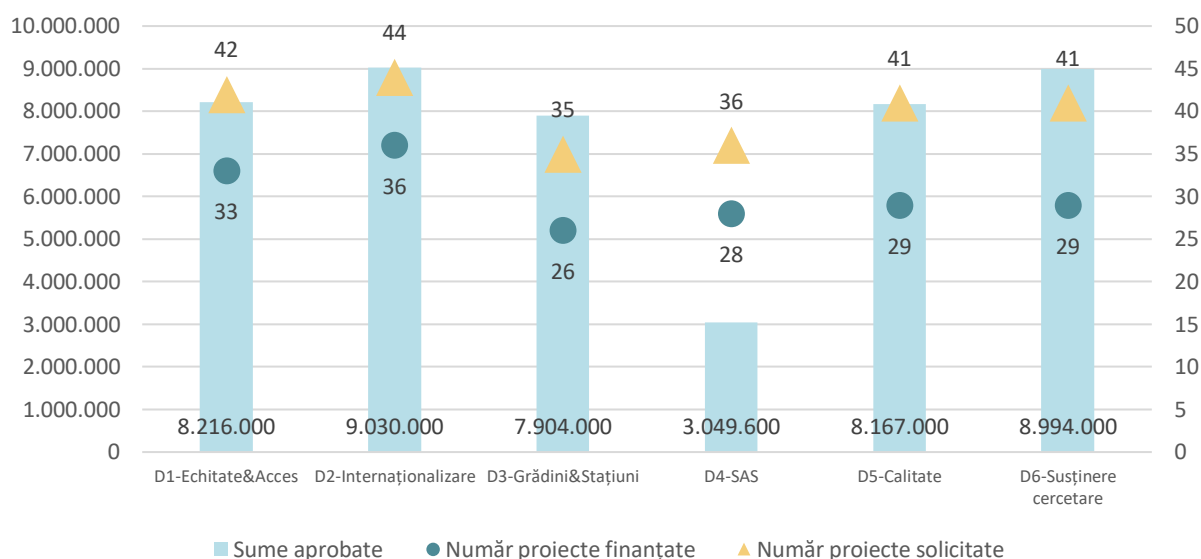
Pentru anul 2018, după evaluarea proiectelor s-au propus spre finanțare 181 de proiecte din cele 239 depuse de 46 de universități, suma propusă fiind în valoare de 45.360.600 lei, din 78.068.606 lei solicitați de universități. Situația finanțării pe fiecare domeniu se regăsește în Graficul 3.4.

GRAFICUL 3.3 - REZULTATELE COMPETIȚIEI DE PROIECTE FDI-2017

Sursa: CNFIS, Raportul rezultatelor competiției FDI-2017

GRAFICUL 3.4 - REZULTATELE COMPETIȚIEI DE PROIECTE FDI-2017

Sursa: CNFIS, Raportul rezultatelor competiției FDI-2018

Implementarea și finanțarea proiectelor. În urma aprobării finanțării, fiecare proiect și-a dimensionat cheltuielile în concordanță cu alocarea bugetară, aceasta fiind sintetizată prin încărcarea fișei de execuție, completată cu activitățile, indicatorii și rezultatele asumate pentru sumele aprobate, în platforma <https://uefiscdi-direct.ro>.

Perioada de implementare a proiectelor a fost 15 iunie – 15 decembrie 2017, respectiv 02 mai - 17 decembrie 2018, alocările financiare fiind repartizate în șase tranșe alocate diferit pentru cei doi ani competiționali:

Pentru FDI-2017, primele două tranșe a câte 10% din valoarea fiecărui proiect, au fost deschise în lunile iulie – august; a treia tranșă de 20% în luna septembrie; tranșele patru și cinci a câte 25% în lunile octombrie și noiembrie; iar ultima tranșă de 10% din valoarea fiecărui proiect în luna decembrie.

Pentru FDI-2018, prima tranșă de 30%, a fost deschisă în luna iulie, a doua și a patra tranșă corespunzătoare lunilor august și octombrie au fost de câte 15%; a treia tranșă, de 25%, a fost alocată în luna septembrie; a cincea tranșă corespunzătoare lunii noiembrie a fost de 10%, iar ultima tranșă, în luna decembrie a fost de 5%.

Raportarea intermediară a stadiului de implementare a proiectelor s-a realizat în lunile noiembrie ale anilor 2017 și 2018, fiind precizată situația proiectului la data specificată, planificarea/ previzionarea activităților economico-financiare până la finalizarea proiectului, precum și obiectivele/acțiunile și resursele necesare în vederea continuării demersurilor inițiate prin proiect. Execuția bugetară finală, împreună cu documentele asumate de conducerea universității (certificarea îndeplinirii obiectivelor și indicatorilor, evitarea dublei finanțări și respectarea specificului liniei de buget finanțarea de bază), s-au realizat după finalizarea proiectului, de regula în luna ianuarie a anului următor.

Rezultatele finale FDI 2017. Situația la finalul implementării proiectelor finanțate din fondul pentru dezvoltare instituțională corespunzător anului 2017 este următoarea:

- 305 proiecte depuse, suma totală solicitată fiind de 89.571.196 lei;
- 150 proiecte finanțate, suma totală finanțată fiind în valoare de 24.199.200 lei, din care suma totală cheltuită este de 23.703.702 lei (aproximativ 98%);
- 38 de universități de stat finanțate prin minimum un proiect;
- 81 de proiecte (din 17 universități) care au execuție bugetară 100%;

- 21 de proiecte (din 6 universități) pentru care s-a cheltuit mai puțin de 95% din suma alocată;
- 2 universități de stat care nu au aplicat cu proiecte.

Rezultatele finale FDI 2018. Situația la finalul implementării proiectelor finanțate din fondul pentru dezvoltare instituțională corespunzător anului 2018 este următoarea:

- 239 proiecte depuse, suma totală solicitată fiind de 78.068.606 lei;
- 181 proiecte finanțate, suma totală finanțată fiind în valoare de 45.360.600 lei, din care suma totală cheltuită este de 44.814.596 lei (aproximativ 99%);
- 44 de universități de stat finanțate prin minimum un proiect
- 128 de proiecte (din 37 universități) care au execuție bugetară 100%;
- 14 proiecte (din 9 universități) pentru care s-a cheltuit mai puțin de 95% din suma alocată;
- 2 universități de stat care nu au aplicat cu proiecte.

Lista proiectelor finanțate în anii 2017 și 2018 din fondul de dezvoltare instituțională și situația centralizată pe universități a execuției bugetare sunt prezentate în Anexe.

III.6.2. Fondul pentru situații speciale în anii 2017 și 2018

Începând din anul 2016 a fost reglementată și situația referitoare la fondul pentru situații speciale (FSS), prin aprobarea OMENCS nr. 5014/25.08.2016 pentru anul 2016, respectiv OMEN nr. 3.630/12.04.2017 pentru anul 2017, privind constituirea și utilizarea FSS, pentru situații speciale care nu pot fi integrate în formula de finanțare. Pentru anul 2018 situația referitoare la fondul pentru situații speciale (FSS) a fost reglementată prin aprobarea OMEN nr.3514/02.04.2018. Ca urmare a aplicării ordinelor mai sus menționate, universităților care au solicitat MEN fonduri pentru situațiile speciale/neprevăzute, le-au fost alocate fondurile în urma unor justificări temeinic argumentate. Conform structurii ordinelor de ministru care reglementează acordarea finanțărilor din FSS, pentru anii mai sus menționați, CNFIS se pronunță/face propuneri pentru alocările încadrate la art. 2, alin (3), lit. f) - "asigurarea derulării activității curente a instituțiilor de învățământ superior, în condițiile în care veniturile nu mai pot acoperi costurile necesare, ca urmare a unui management defectuos care afectează desfășurarea procesului didactic. Alocarea fondurilor se face pentru o perioadă limitată la maximum 6 luni în 2 ani bugetari. Acest proces este condiționat de implementarea unui program de restructurare/plan de măsuri, asumat de senatul universității și aprobat de MEN, cu avizul prealabil al Consiliului Național pentru Finanțarea Învățământului Superior;"

Principiile generale de alocare și utilizare a FSS menționate în OMEN nr. 5014/2016 au fost menținute și în anii următori.

Au existat mai multe solicitări de acordare de fonduri din FSS din partea instituțiilor de învățământ superior. Dintre acestea unele au făcut referire explicită în solicitare la încadrarea acestora în litera corespunzătoare art. 2, alin. (3), al ordinelor mai sus menționate, însă în aceeași măsură, au existat și universități care nu au transmis cereri concrete, motiv pentru care unele încadrări au fost realizate de către MEN, la propunerea CNFIS sau direct de către MEN.

Ministerul Educației Naționale, la propunerea CNFIS, a aprobat sumele alocate fiecărei universități, pe baza analizei Planului de restructurare prezentat, pentru solicitările care se încadrează la art. art. 2, alin (3), lit. f din ordinelor de ministru mai sus enunțate.

Sumele repartizate de către MEN pe universități corespunzătoare fondului pentru situații speciale (FSS) care nu pot fi integrate în formula de finanțare, în perioadei 2017 - 2018 sunt prezentate în Tabelul 3. 17.

TABELUL 3.17 - EVOLUȚIA REPARTIZĂRII PE UNIVERSITĂȚI A FONDULUI PENTRU SITUAȚII SPECIALE (FSS), ÎN PERIOADA 2017-2018

Cod Univ.	Universitatea	2018		2017	
		Valoare FSS	% din FI	Valoare FSS	% din FI
A	B	1	1.1	2	2.1
U01	Universitatea Politehnica din București	5.628.720	1,80%	3.433.398	1,36%
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	396.800	0,95%	363.000	0,97%
U03	Universitatea de Arhitectură din București	3.015.371	12,66%	3.459.000	16,86%
U04	USAMV din București	1.187.076	1,44%	695.000	1,09%
U05	Universitatea din București	1.758.800	0,97%	1.544.000	0,97%
U06	UMF "Carol Davila" din București	1.215.700	0,97%	1.030.000	0,98%
U07	ASE din București	2.068.954	1,95%	821.432	1,03%
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	221.200	0,96%	189.000	0,98%
U09	Universitatea de Arte din București	189.700	0,94%	153.000	0,94%
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București	257.100	0,95%	727.000	3,53%
U11	UNEFS din București	114.300	0,93%	593.000	5,91%
U12	SNSPA din București	501.609	1,50%	1.756.000	6,30%
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba-Iulia	367.465	1,71%	181.824	1,12%
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	251.798	1,27%	141.000	0,97%
U15	Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău	283.400	0,97%	235.000	0,97%
U17	Universitatea "Transilvania" din Brașov	1.236.500	0,96%	990.000	0,97%
U18	Universitatea Tehnică din Cluj Napoca	1.732.000	0,98%	1.419.000	0,98%
U19	USAMV din Cluj Napoca	514.700	0,95%	443.000	0,96%
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj Napoca	2.384.500	0,97%	2.037.000	0,99%
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" din Cluj Napoca	793.400	0,97%	984.000	1,50%
U22	Academia de Muzică "GH. Dima" din Cluj Napoca	200.500	0,95%	170.000	0,97%
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	123.100	0,98%	108.000	0,98%
U24	Universitatea "Ovidius" din Constanța	595.400	0,95%	507.000	0,97%
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	70.100	0,95%	61.000	0,98%
U26	Universitatea din Craiova	1.469.361	1,26%	1.073.775	1,16%
U27	UMF din Craiova	410.600	0,98%	337.000	0,98%
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	1.753.800	1,67%	1.061.000	1,31%
U29	Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași	1.483.858	1,04%	1.115.000	0,97%
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași	377.800	0,94%	314.000	0,95%
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași	1.522.300	0,97%	1.232.000	0,98%
U32	UMF "Gr. T. Popa" din Iași	766.300	0,96%	653.000	0,97%
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași	302.300	0,97%	248.000	0,98%
U34	Universitatea din Oradea	2.272.500	2,79%	613.000	0,97%
U35	Universitatea din Petroșani	2.899.692	13,22%	2.072.000	11,75%
U36	Universitatea din Pitești	500.200	1,48%	252.000	0,98%
U37	Universitatea "Petril - Gaze" din Ploiești	272.900	0,97%	241.000	0,97%
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	896.944	9,83%	1.469.000	17,35%
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	1.719.725	2,22%	1.087.000	1,77%
U40	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	1.102.747	1,92%	950.000	2,30%
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	1.353.140	3,86%	3.361.000	11,40%
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu	120.900	0,94%	91.000	0,98%
U43	Universitatea "Petru Maior" din Tg. Mureș	153.100	0,94%	116.000	0,92%
U44	UMF din Tg. Mureș	699.400	0,96%	837.000	1,50%
U45	Universitatea de Arte din Tg. Mureș	575.262	4,19%	517.000	4,19%
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	1.184.100	0,96%	920.000	0,97%
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	562.360	1,42%	307.000	0,97%
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	1.702.523	1,80%	987.910	1,33%
U49	UMF "Victor Babeș" din Timișoara	573.095	0,97%	489.661	0,98%
Total FSS		49.783.100	1,49 %	42.385.000	1.57%

Sursa: CNFIS

Capitolul III. Finanțarea de la buget a universităților de stat, în anii 2017 și 2018

În tabelul de mai sus este prezentată repartizarea pe universități a fondului pentru situații speciale (FSS) pentru anii 2017 și 2018, fiind menționate sumele finale repartizate de MEN, inclusiv sumele propuse/avizate de CNFIS pentru acele universități care au făcut solicitări pentru situația prevăzută la art. 2, alin (3), lit. f) din ordinele de ministru corespunzătoare.

Sintetic, structura solicitărilor din perioada 2017 – 2018 încadrate la art. 2, alin (3), lit. f) care face referire la „management defectuos”, propuse/avizate în prealabil de CNFIS este prezentată în Tabelul 3.18

TABELUL 3.18 - SITUAȚIA FINANȚĂRILOR PROPUSE/AVIZATE DE CNFIS PE UNIVERSITĂȚI DIN FONDUL PENTRU SITUAȚII SPECIALE (FSS) ÎN PERIOADA 2018-2017

Cod Univ.	Universitatea	2018			2017		
		Valoare FSS solicitată	Valoare FSS alocat	% FSS alocat	Valoare FSS solicitată	Valoare FSS alocat	% FSS alocat
A	B	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3
U03	Universitatea de Arhitectură din București	3.500.000	3.000.000	85,71%			
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București						
U35	Universitatea din Petroșani	3.000.000	2.400.000	80,00%	2.400.000	1.920.000	80,00%
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița				2.894.552	1.400.000	48,37%
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște				3.500.000	2.800.000	80,00%
Total FSS (cnf. lit. f) din OM)		6.500.000	5.400.000		8.794.552	6.120.000	

Sursa: CNFIS

Astfel, se constată faptul că în perioada 2017 – 2018 doar cinci universități au solicitat FSS, pentru situația prevăzută la art. 2, alin (3), lit. f) din OMENCS 5014/2016, OMEN 3630/2017 și OMEN 3514/2018, fapt ce presupune că majoritatea universităților își asigură desfășurarea activității prin finanțarea de bază și finanțarea suplimentară, precum și din venituri proprii.

În toate cazurile în care CNFIS a propus finanțarea din Fondul pentru situații speciale s-au avut în vedere materialele justificative care au stat la baza solicitărilor, cu recomandarea generală pentru universități de a implementa planurile de măsuri asumate în vederea optimizării cheltuielilor, cu asigurarea calității procesului educațional, urmând ca CNFIS să monitorizeze gradul de implementare a acestora. În cazul solicitărilor care impuneau avizul CNFIS au fost analizate atât datele financiare puse la dispoziție de universitate, cât și cele care au vizat elementele specifice de încadrare a personalului didactic, normele universitare, capacitatea instituției de învățământ superior de atragere de venituri. La universitățile la care a existat continuitate în cazul solicitărilor de finanțare (ex: Universitatea din Petroșani) s-au urmărit modul cum au fost aplicate măsurile de restructurare propuse în anul anterior, efectele acestora pe termen scurt, precum și proiecția unor rezultate pe termen mediu și lung odată cu implementarea măsurilor de optimizare financiară și managerială.

În urma analizei documentelor transmise de către cele trei universități care au beneficiat de FSS în anul 2017 (conform situației prevăzute la art. 2, alin 3, lit. f din OMEN 3630/2017) s-a constatat faptul că universitățile și-au îndeplinit într-o proporție mare măsurile din planurile de restructurare propuse.

III.7. Metodologia de transport

Propunerile CNFIS privind repartizarea pe universități a alocațiilor bugetare destinate cheltuielilor de transport pentru studenți, pentru anul 2017 și pentru anul 2018, au avut la bază metodologia de transport aplicată în anul 2016.

Atât în anul 2017, cât și în anul 2018, au fost menținute aceleași principii de repartizare pe universități a alocațiilor bugetare disponibile, ca și în anul 2016, acestea realizându-se în funcție de dimensiunea universității din punct de vedere al numărului de studenți fizici, bugetați, forma de învățământ zi, de la ciclul de studii universitare de licență și master (considerați studenți eligibili-opțiune impusă de nivelul scăzut al alocațiilor bugetare), cu excepția formelor de învățământ: studii în afara localității de rezidență a universității și studii în extensie universitară în afara țării.

Fundamentarea de către CNFIS a propunerilor privind metodologia de transport și implementarea acesteia, are la bază date statistice raportate de universități către MEN, iar începând din anul 2016 prin platforma online ANS (<https://date.invatamant-superior.ro/>).

Formula de calcul utilizată în metodologia de transport, pentru repartizarea pe universități a fondurilor alocate de la bugetul de stat pentru subvenționarea cheltuielilor de transport urban în comun ale studenților, are ca parametri principali: **numărul de studenți** (fizici) **eligibili pentru transport**, **coeficientul agregat de transport**, care diferențiază cheltuielile de transport pe centre universitare (în funcție de mărimea centrului universitar și de valoarea cheltuielilor unitare de transport), și **alocația totală la nivel național pentru această destinație**.

În tabelul de mai jos sunt prezentate alocațiile bugetare destinate subvențiilor de transport urban pentru studenți, numărul de studenți eligibili pentru transport și alocațiile medii la nivel național pe student, pentru perioada 2013-2018. Propunerea CNFIS privind alocațiile bugetare destinate subvențiilor de transport urban pentru studenți, pentru anul 2017, a fost în valoare de 26,59 mil.lei, similar anului financiar anterior, aceasta crescând pentru anul 2018 până la valoarea de 27,255 mil. lei.

În Tabelul 3.19 se poate observa că, în perioada 2014-2018, alocația medie la nivel național prezintă fluctuații mici, cuprinse în intervalul 100 lei - 98 lei, determinate și de menținerea bugetului anual alocat pentru subvențiile de transport urban local.

TABELUL 3.19 - FINANȚAREA COMPLEMENTARĂ, PRIN SUBVENȚII DE TRANSPORT, PERIOADA 2014-2018

An financiar	Studenți fizici eligibili transport (L+M)	Buget anual repartizat (propunere CNFIS) mii lei	Alocație medie /student lei
2014	269.062	26.950	100
2015	269.698	26.950	100
2016	271.392	26.590	98
2017	271.416	26.590	98
2018	272.485	27.255	100

Sursa: CNFIS

Propunerile de repartizare pe universități a alocațiilor bugetare privind facilitățile pentru transport urban, cât și numărul de studenți fizici eligibili pentru transport corespunzătorii perioadei 2014 - 2018, sunt prezentate în Tabelul 3.20.

Capitolul III. Finanțarea de la buget a universităților de stat, în anii 2017 și 2018

TABELUL 3.20 - STUDENȚI FIZICI ELIGIBILI TRANSPORT ȘI PROPUNERE REPARTIZARE PE UNIVERSITĂȚI ALOCAȚII BUGETARE FACILITĂȚI TRANSPORT URBAN, PERIOADA 2014-2018

Cod Univ.	Universitatea	2014		2015		2016		2017		2018	
		Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2014)	Propunere Repartizare 2014	Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2015)	Propunere Repartizare 2015	Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2016)	Propunere Repartizare 2016	Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2017)	Propunere Repartizare 2017	Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2017)	Propunere Repartizare 2017
U01	Universitatea Politehnica din București	22.342	2.853.335	23.087	2.939.685	23.474	2.933.400	23.206	2.901.000	23.418	2.988.000
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	4.951	632.301	4.391	559.109	4.021	502.500	3.833	479.000	3.740	477.000
U03	Universitatea de Arhitectură din București	1.510	192.845	1.484	188.959	1.414	176.700	1.466	183.000	1.459	186.000
U04	USAMV din București	5.263	672.147	5.637	717.763	6.108	763.300	6.443	805.000	6.641	847.000
U05	Universitatea din București	19.245	2.457.812	19.382	2.467.925	19.129	2.390.400	19.074	2.384.000	18.970	2.420.000
U06	UMF "Carol Davila" din București	4.935	630.257	5.077	646.458	5.250	656.000	5.417	677.000	5.665	723.000
U07	ASE din București	11.885	1.517.854	11.898	1.514.981	11.925	1.490.200	11.903	1.488.000	12.018	1.533.000
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	704	89.909	699	89.004	730	91.200	750	94.000	754	96.000
U09	Universitatea de Arte din București	944	120.560	941	119.818	934	116.700	937	117.000	935	119.000
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București	615	78.543	618	78.690	636	79.400	651	81.000	667	85.000
U11	UNEFS din București	814	103.957	823	104.793	825	103.100	831	104.000	844	108.000
U12	SNSPA din București	3.376	431.155	3.634	462.720	3.755	469.200	3.916	490.000	4.058	518.000
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba-Iulia	2.414	102.765	2.516	106.788	2.610	108.700	2.648	110.000	2.687	114.000
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	2.290	97.487	2.281	96.814	2.296	95.700	2.252	94.000	2.294	98.000
U15	Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău	2.756	117.324	2.846	120.794	2.931	122.100	2.986	124.000	2.906	124.000
U17	Universitatea "Transilvania" din Brașov	11.630	990.191	11.596	984.352	12.399	1.032.900	12.482	1.040.000	12.724	1.082.000
U18	Universitatea Tehnică din Cluj Napoca	14.155	1.807.759	13.850	1.763.531	13.560	1.694.500	13.495	1.687.000	13.432	1.714.000
U19	USAMV din Cluj Napoca	4.327	552.609	4.370	556.435	4.348	543.400	4.343	543.000	4.160	531.000
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj Napoca	20.493	2.617.196	20.416	2.599.585	20.393	2.548.300	19.942	2.493.000	20.041	2.557.000
U21	UMF "Iuliu Hatieganu" din Cluj Napoca	3.253	415.446	3.226	410.769	3.244	405.400	3.288	411.000	3.288	420.000
U22	Academia de Muzică "GH.Dima" din Cluj Napoca	636	81.225	620	78.945	606	75.800	621	78.000	640	82.000
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	645	82.374	643	81.874	650	81.200	655	82.000	656	84.000
U24	Universitatea "Ovidius" din Constanța	6.061	387.030	6.118	389.505	6.164	385.100	6.143	384.000	6.093	389.000
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	724	46.232	736	46.858	753	47.000	762	48.000	809	52.000
U26	Universitatea din Craiova	11.504	734.598	11.433	727.886	11.372	710.600	11.157	697.000	11.207	715.000
U27	UMF din Craiova	2.118	135.247	2.112	134.461	2.092	130.700	2.056	129.000	2.040	130.000
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	7.472	636.175	7.608	645.822	7.729	643.900	7.702	642.000	7.584	645.000
U29	Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași	12.440	1.323.945	11.848	1.257.179	11.646	1.212.700	11.612	1.210.000	11.590	1.232.000
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași	3.029	322.366	3.101	329.044	3.291	342.700	3.517	366.000	3.482	370.000
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași	15.726	1.673.662	15.892	1.686.284	15.765	1.641.700	15.410	1.605.000	15.322	1.629.000
U32	UMF "Gr. T. Popa" din Iași	3.809	405.378	3.925	416.478	3.975	413.900	3.990	416.000	3.945	419.000
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași	1.133	120.581	1.169	124.041	1.212	126.200	1.228	128.000	1.235	131.000
U34	Universitatea din Oradea	7.590	484.666	7.586	482.966	7.557	472.100	7.535	471.000	7.534	481.000
U35	Universitatea din Petroșani	2.509	0	2.471	0	2.418	0	2.343	0	2.349	0
U36	Universitatea din Pitești	3.578	152.317	3.457	146.727	3.479	144.900	3.484	145.000	3.537	150.000
U37	Universitatea "Petrol-Gaze" din Ploiești	3.673	156.362	3.730	158.315	3.740	155.800	3.748	156.000	3.651	155.000
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	1.411	60.067	1.380	58.572	1.259	52.400	1.057	44.000	942	40.000
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	7.784	331.369	7.711	327.282	7.759	323.200	7.758	323.000	7.791	331.000
U40	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	4.535	193.058	4.656	197.617	4.841	201.700	5.121	213.000	5.418	230.000
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	3.895	165.812	3.789	160.819	3.757	156.500	3.769	157.000	3.671	156.000
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu	1.537	65.431	1.576	66.891	1.605	66.900	1.720	72.000	1.750	74.000
U43	Universitatea "Petru Maior" din Tg. Mureș	1.965	125.477	1.884	119.946	1.918	119.900	1.931	121.000	1.951	124.000
U44	UMF din Tg. Mureș	2.731	174.390	2.818	179.409	2.931	183.100	3.072	192.000	3.125	199.000
U45	Universitatea de Arte din Tg. Mureș	309	19.731	303	19.291	319	19.900	321	20.000	311	20.000

Report public anual – 2017 și 2018

Cod Univ.	Universitatea	2014		2015		2016		2017		2018	
		Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2014)	Propunere Repartizare 2014	Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2015)	Propunere Repartizare 2015	Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2016)	Propunere Repartizare 2016	Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2017)	Propunere Repartizare 2017	Studenti fizici eligibili (2) transport (L+M) (1 Ian2017)	Propunere Repartizare 2017
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	9.309	990.724	9.125	968.244	9.203	958.400	9.234	962.000	9.416	1.001.000
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	3.206	340.185	3.260	339.500	3.260	339.500	3.404	355.000	3.430	366.000
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	8.701	926.016	8.840	938.003	8.954	932.500	9.090	946.000	9.245	984.000
U49	UMF "Victor Babeș" din Timișoara	3.196	340.136	3.189	338.381	3.155	328.600	3.113	323.000	3.060	326.000
Total		269.062	26.950.000	269.698	26.950.000	271.392	26.590.000	271.416	26.590.000	272.485	27.255.000
Alocația medie la nivel național		100		100		98		98		100	

La nivel de centre universitare, alocațiile bugetare medii/student și numărul de studenți fizici eligibili pentru perioada 2014-2018 sunt prezentate în tabelul de mai jos.

TABELUL 3.21 - STUDENȚI FIZICI ELIGIBILI TRANSPORT, PROPUNERE REPARTIZARE ALOCAȚII BUGETARE TRANSPORT, ALOCAȚII BUGETARE MEDII/STUDENT PE CENTRE UNIVERSITARE, PENTRU PERIOADA 2014 - 2018

Nr cert	Centru universitar	2015			2016			2017			2018		
		Studenti fizici eligibili transport (L+M)	Propunere Repartizare	Alocația bugetara medie/student	Studenti fizici eligibili transport (L+M)	Propunere Repartizare	Alocația bugetara medie/student	Studenti fizici eligibili transport (L+M)	Propunere Repartizare	Alocația bugetara medie/student	Studenti fizici eligibili transport (L+M)	Propunere Repartizare	Alocația bugetara medie/student
1	București	77.671	9.889.907	127	78.201	9.772.100	125	78.427	9.803.000	125	79.169	10.100.000	128
2	Alba-Iulia	2.516	106.788	42	2.610	108.700	42	2.648	110.000	42	2.687	114.000	42
3	Arad	2.281	96.814	42	2.296	95.700	42	2.252	94.000	42	2.294	98.000	43
4	Bacău	2.846	120.794	42	2.931	122.100	42	2.986	124.000	42	2.906	124.000	43
5	Baia Mare	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na	na
6	Brașov	11.596	984.352	85	12.399	1.032.900	83	12.482	1.040.000	83	12.724	1.082.000	85
7	Cluj Napoca	43.125	5.491.139	127	42.801	5.348.600	125	42.344	5.294.000	125	42.217	5.388.000	128
8	Constanța	6.854	436.362	64	6.917	432.100	62	6.905	432.000	63	6.902	441.000	64
9	Craiova	13.545	862.348	64	13.464	841.300	62	13.213	826.000	63	13.247	845.000	64
10	Galați	7.608	645.822	85	7.729	643.900	83	7.702	642.000	83	7.584	645.000	85
11	Iași	35.935	3.813.026	106	35.889	3.737.200	104	35.757	3.725.000	104	35.574	3.781.000	106
12	Oradea	7.586	482.966	64	7.557	472.100	62	7.535	471.000	63	7.534	481.000	64
13	Petroșani	2.471			2.418			2.343			2.349		
14	Pitești	3.457	146.727	42	3.479	144.900	42	3.484	145.000	42	3.537	150.000	42
15	Ploiești	3.730	158.315	42	3.740	155.800	42	3.748	156.000	42	3.651	155.000	42
16	Reșița	1.380	58.572	42	1.259	52.400	42	1.057	44.000	42	942	40.000	42
17	Sibiu	7.711	327.282	42	7.759	323.200	42	7.758	323.000	42	7.791	331.000	42
18	Suceava	4.656	197.617	42	4.841	201.700	42	5.121	213.000	42	5.418	230.000	42
19	Târgoviște	3.789	160.819	42	3.757	156.500	42	3.769	157.000	42	3.671	156.000	42
20	Târgu Jiu	1.576	66.891	42	1.605	66.900	42	1.720	72.000	42	1.750	74.000	42
21	Târgu Mureș	5.005	318.645	64	5.168	322.900	62	5.324	333.000	63	5.387	343.000	64
22	Timișoara	24.360	2.584.814	106	24.572	2.559.000	104	24.841	2.586.000	104	25.151	2.677.000	106
Total		269.698	26.950.000	100	271.392	26.590.000	98	271.416	26.590.000	98	272.485	27.255.000	100

Sursa: CNFIS

Menționăm faptul că studenții fizici eligibili pentru transport prezentați în tabelele de mai sus corespund datelor raportate de universități având dată de referință 1 ianuarie a fiecărui an universitar.

III.8. Bursa socială

Printre atribuțiile CNFIS se identifică și fundamentarea, respectiv formularea propunerilor anuale privind cuantumul minim al bursei sociale pentru susținerea financiară a studenților cu venituri reduse. Cuantumul minim al bursei sociale se propune anual de către CNFIS, *“ținând cont de faptul că acestea trebuie să acopere cheltuielile minime de masă și cazare”*, conform art. 223, alin 10, din Legea Educației Naționale 1/2011.

Fundamentarea și formularea propunerii are la bază analizele realizate cu ajutorul experților UEFISCDI în vederea aplicării prevederilor legale în vigoare menționate mai sus: *“cuantumul minim al bursei sociale (...) trebuie să acopere cheltuielile minime de masă și cazare”*. Astfel, aplicarea algoritmului de estimare a cuantumului minim al bursei sociale pentru anul universitar 2017/2018 are la bază datele statistice privind cuantumul regiei pentru cămine, cuantumul bursei pentru studenți și numărul de studenți fizici (cursuri de zi) de la ciclurile de licență și master (raportate cu data de referință 1 ianuarie 2017).

Rezultatul aplicării algoritmului de estimare a cheltuielilor minime de cazare și masă, pentru anul universitar 2017/2018 a fost următorul: valoarea medie la nivel național a cheltuielilor minime cu cazarea este în valoare de aproximativ 130 lei/lună (costurile minime putând varia, la nivel de universități, între 75 lei/lună – 440 lei/lună), valoarea minimă a cheltuielilor pentru masă este cuprinsă între 450 lei/lună și 510 lei/lună, rezultând o valoare medie la nivel național a cheltuielilor minime de cazare și masă în valoare de **580 lei/ lună**, care ar acoperi cheltuielile minime de masă și cazare pentru un student (valoarea medie la nivel național). Nivelul minim al cheltuielilor de cazare și masă poate varia de la o universitate la alta, în funcție de valoarea minimă a cheltuielilor de cazare la nivel de universitate, precum și de subvențiile acordate de către acestea din alocațiile bugetare sau din veniturile proprii pentru cheltuielile de cazare, respectiv pentru masă.

În tabelul de mai jos este prezentat calculul privind estimarea cuantumului bursei sociale pentru anul universitar 2017/2018, analiză care a avut la bază datele statistice raportate de un număr de 46 de universități.

TABELUL 3.22 - VALOAREA (MIN. ȘI MAX.) REGIE CĂMINE ȘI CUANTUM BURSE (PENTRU ANUL UNIVERSITAR 2017/2018)

Cod Univ	Universitatea	Total studenți (învățământ de zi) - licență și master	Val. regie cămine (lei)		Val. regie cămine (lei)		Val. masă/zi* (lei)		Cuantumul bursă (lei)				Burse (venituri proprii) / Total fond burse (%)	Total burse sociale / Total fond burse (%)	Burse sociale (buget) / Fond burse (buget) (%)
			valoare minimă	valoare maximă	valoare minimă medie	valoare maximă medie	valoare minimă	valoare maximă	Bursă socială	Bursă de studiu	Bursă de merit	Bursă de performanță			
U01	Universitatea Politehnica București	27.160	150	150	150	150	15	25	250	350	450	600	3,14%	5,52%	5,65%
U02	Universitatea Tehnică de Construcții București	5.296	105	210	118	183	15	25	375	390	450	650	0,00%	6,54%	6,54%
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" București	2.727	120	300	120	300	15	25	300	350	450	0	0,00%	11,49%	11,49%
U04	USAMV București	8.933	120	1600	120	704	15	25	300	450	750	1050	6,97%	17,03%	16,19%
U05	Universitatea București	27.586	115	130	115	123	15	25	320	345	394	517	19,23%	9,86%	12,21%
U06	UMF "Carol Davila" București	10.506	150	310	196	310	15	25	155	270	312	0	6,14%	1,45%	0,00%
U07	ASE București	19.943	120	150	122	150	15	25	360	420	555	720	5,63%	13,14%	13,93%
U08	Universitatea Națională de Muzică București	806	145	145	145	145	15	25	200	200	230	0	0,56%	8,17%	8,22%
U09	Universitatea de Arte din București	1.377	160	190	160	190	15	25	260	310	428	0	12,02%	15,94%	9,66%
U10	UNATC "I.L.Caragiale" București	701	133	400	133	400	15	25	350	350	400	0	0,21%	0,00%	0,00%
U11	UNEFS București	1.227	120	250	120	250	15	25	250	400	600	600	1,26%	14,80%	13,71%
U12	SNSPA București	4.828	120	150	130	150	15	25	300	350	400	550	33,10%	6,47%	9,67%
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" Alba-Iulia	3.701	200	200	200	200	15	25	350	400	450	0	3,64%	5,87%	6,09%
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" Arad	5.350	170	500	170	500	15	25	650	727	767	0	5,63%	3,61%	3,83%
U15	Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău	4.276	105	245	110	185	15	25	175	208	291	262	7,64%	3,93%	4,25%
U17	Universitatea "Transilvania" Brașov	16.231	170	180	173	180	15	25	250	293	400	650	23,87%	13,59%	17,85%
U18	Universitatea Tehnică Cluj Napoca	19.040	140	460	164	417	15	25	260	280	350	400	5,68%	7,90%	4,72%
U19	USAMV Cluj Napoca	5.162	110	250	110	233	15	25	250	350	450	500	0,07%	7,41%	7,35%

Raport public anual – 2017 și 2018

Cod Univ	Universitatea	Total studenți (învățământ de zi) - licență și masterat	Val. regie cămine (lei)		Val. regie cămine (lei)		Val. masă/zi* (lei)		Cuantumul bursă (lei)				Burse (venituri proprietăți) / Total fond burse (%)	Total burse sociale / Total fond burse (%)	Burse sociale (buget) / Fond burse (buget) (%)
			valoare minimă	valoare maximă	valoare minimă medie	valoare maximă medie	valoare minimă	valoare maximă	Bursă socială	Bursă de studiu	Bursă de merit	Bursă de performanță			
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" Cluj Napoca	31.001	100	350	100	182	15	25	240	420	480	450	20,65%	7,00%	6,26%
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" Cluj Napoca	7.026	140	450	145	450	15	25	250	0	275	500	19,19%	5,53%	6,85%
U22	Academia Muzică "Gh. Dima" Cluj Napoca	751	180	260	180	260	15	25	300	350	400	0	0,00%	11,95%	11,95%
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	917	170	220	170	195	15	25	175	230	285	0	0,00%	4,07%	4,07%
U24	Universitatea "Ovidius" Constanța	12.630	165	165	165	165	15	25	235	350	450	700	0,00%	0,00%	0,00%
U25	Universitatea Maritimă Constanța	3.427	80	329	175	175	15	25	133	216	332	0	11,94%	14,95%	16,98%
U26	Universitatea din Craiova	15.333	135	195	135	195	15	25	156	288	221	338	48,66%	9,63%	8,79%
U27	UMF Craiova	4.120	170	260	170	235	15	25	150	230	300	0	0,19%	2,68%	2,49%
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" Galați	10.996	120	400	121	385	15	25	163	209	319	398	5,69%	5,99%	6,26%
U29	Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" Iași	12.642	120	200	120	145	15	25	188	288	397	667	1,56%	8,32%	8,23%
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" Iași	3.821	126	151	129	151	15	25	250	275	400	500	12,44%	17,22%	9,02%
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" Iași	19.930	120	500	120	257	15	25	275	311	460	632	8,11%	10,38%	10,44%
U32	UMF "Gr. T. Popa" Iași	9.034	140	430	150	345	15	25	200	260	300	500	23,17%	4,58%	2,98%
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" Iași	1.359	150	250	150	250	15	25	228	285	317	0	14,90%	5,69%	4,59%
U34	Universitatea din Oradea	13.051	80	140	80	140	15	25	250	300	350	0	23,76%	16,22%	20,97%
U35	Universitatea din Petroșani	2.887	200	250	200	233	15	25	200	295	324	650	0,00%	5,25%	5,25%
U36	Universitatea din Pitești	8.807	440	440	440	440	15	25	235	0	285	400	1,50%	30,38%	30,84%
U37	Universitatea "Petrol-Gaze" Ploiești	5.565	165	225	168	215	15	25	225	0	300	425	13,52%	0,00%	0,00%
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" Reșița	1.193	100	100	100	100	15	25	240	300	360	0	0,05%	7,75%	7,76%
U39	Universitatea "Lucian Blaga" Sibiu	11.705	165	615	165	578	15	25	205	302	354	675	39,38%	10,61%	9,46%
U40	Universitatea "Stefan cel Mare" Suceava	6.414	140	220	165	217	15	25	225	388	458	571	14,15%	4,95%	4,32%
U41	Universitatea "Valahia" Târgoviște	4.915	75	615	165	565	15	25	300	0	400	700	32,72%	16,15%	22,28%
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" Târgu Jiu	2.584	220	300	260	300	15	25	300	0	400	600	10,62%	14,99%	14,67%
U43	Universitatea "Petru Maior" Târgu Mureș	2.562	0	0	0	0	15	25	210	226	305	415	1,02%	12,84%	12,97%
U44	UMF Târgu Mureș	5.452	0	0	0	0	15	25	215	220	270	0	16,47%	17,98%	17,80%
U45	Universitatea de Arte Târgu Mureș	366	150	150	150	150	15	25	150	200	250	0	50,07%	5,93%	5,94%
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	11.679	95	100	98	100	15	25	227	264	329	440	1,20%	17,89%	18,00%
U47	USAMV a Banatului Timișoara	4.116	270	700	285	700	15	25	250	0	400	800	0,00%	12,91%	12,91%
U48	Universitatea de Vest Timișoara	12.806	100	200	104	148	15	25	200	200	270	400	0,63%	13,01%	12,65%
U49	UMF "Victor Babeș" Timișoara	6.927	75	200	75	142	15	25	212	248	300	345	0,33%	20,32%	20,23%
Total (media la nivel național)		398.866	145	310	153	265	15	25	249	312	384	551	12,36%	10,40%	10,60%
Total (media ponderată la nivel național)			137	310	144	249	15	25	251	325	398	547	13,43%	10,30%	10,83%

Notă: Analiza a fost realizată pe baza datelor raportate de 46 de universități (ianuarie 2017)

Valoarea minimă rezultată pentru bursa socială 587 - 595 lei/luna (30 zile cheltuieli masă) 467 - 475 lei/luna (22 zile cheltuieli masă)

Sursa: CNFIS

În anul universitar 2017/2018 s-au menținut principiile de acordare ale bursei sociale. La nivel național a rezultat un cuantum mediu minim al bursei sociale, acordat pentru anul anterior, în valoare de 580 lei/lună, dar acest nivel minim al cheltuielilor de cazare și masă poate varia de la o universitate la alta în funcție de subvențiile atribuite de către acestea din alocațiile bugetare sau din veniturile proprii.

Rezultatul aplicării algoritmului de estimare a cheltuielilor minime de cazare și masă, pentru anul universitar 2017/2018 a fost următorul: valoarea medie la nivel național a costurilor minime cu cazarea a fost de aproximativ 130 lei/lună (costurile minime putând varia, la nivel de universități, între 75 lei/lună – 440 lei/lună), iar valoarea medie a costurilor minime pentru masă a fost de 450 lei/lună.

III.9. Concluzii privind finanțarea în anii 2017 și 2018

Situația repartizării pe universități a finanțării instituționale totale și ponderile pe subcomponente din total finanțare, pentru anul 2017 (inclusiv suplimentare decembrie), este prezentată în Tabelul 3.23, iar pentru anul 2018 (inclusiv suplimentare decembrie), este prezentată în Tabelul 3.24.

TABELUL 3.23 - SITUAȚIA REPARTIZĂRII PE UNIVERSITĂȚI A FINANȚĂRII INSTITUȚIONALE TOTALE, PENTRU ANUL 2017

Cod univ	Universitatea	Total finanțare instituțională (FI)	Total FB (72,5%) (fără GD)	Total FS (26,5%) (fără GD)	Granturi doctorat	FDI proiecte	FSS total (situații speciale)
A	B	1	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5
U01	Universitatea Politehnica din București	253.246.216	58,71%	27,59%	11,92%	0,43%	1,36%
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	37.318.875	62,96%	24,13%	11,25%	0,68%	0,97%
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" din București	20.517.931	53,15%	23,01%	6,97%	0,00%	16,86%
U04	USAMV din București	63.806.506	64,23%	22,15%	11,09%	1,44%	1,09%
U05	Universitatea din București	158.789.734	59,13%	23,86%	15,26%	0,78%	0,97%
U06	UMF "Carol Davila" din București	105.248.331	63,53%	24,06%	11,32%	0,11%	0,98%
U07	ASE din București	79.834.252	61,62%	26,10%	9,98%	1,28%	1,03%
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	19.257.988	66,26%	24,87%	7,88%	0,00%	0,98%
U09	Universitatea de Arte din București	16.226.233	61,05%	26,03%	8,46%	3,52%	0,94%
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București	20.611.781	68,23%	22,01%	6,23%	0,00%	3,53%
U11	UNEFS din București	10.029.735	59,51%	24,99%	9,59%	0,00%	5,91%
U12	SNSPA din București	27.852.251	56,75%	20,81%	15,36%	0,78%	6,30%
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba-Iulia	16.211.967	68,37%	19,40%	7,74%	3,37%	1,12%
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	14.594.848	76,60%	18,93%	2,46%	1,06%	0,97%
U15	Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău	24.197.225	72,61%	22,19%	3,24%	0,99%	0,97%
U17	Universitatea "Transilvania" din Brașov	102.301.958	70,64%	22,56%	4,59%	1,25%	0,97%
U18	Universitatea Tehnică din Cluj Napoca	145.524.806	63,08%	24,49%	10,96%	0,50%	0,98%
U19	USAMV din Cluj Napoca	46.167.403	57,38%	24,40%	15,15%	2,12%	0,96%
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj Napoca	205.328.422	62,62%	24,47%	11,13%	0,79%	0,99%
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" din Cluj Napoca	65.612.137	55,72%	28,14%	13,84%	0,80%	1,50%
U22	Academia Muzică "GH. Dima" din Cluj Napoca	17.569.583	66,41%	23,44%	7,98%	1,21%	0,97%
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	11.062.773	62,93%	22,90%	13,20%	0,00%	0,98%
U24	Universitatea "Ovidius" din Constanța	52.188.954	74,91%	18,17%	5,07%	0,88%	0,97%
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	6.231.288	73,35%	18,03%	6,90%	0,74%	0,98%
U26	Universitatea din Craiova	92.663.183	72,01%	21,34%	4,39%	1,10%	1,16%
U27	UMF din Craiova	34.420.492	66,97%	24,59%	7,47%	0,00%	0,98%
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	81.204.658	71,73%	21,08%	4,84%	1,05%	1,31%
U29	Univ. Tehnica "Gheorghe Asachi" din Iași	115.131.794	63,57%	26,92%	7,41%	1,14%	0,97%
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași	33.223.495	63,58%	22,03%	9,89%	3,55%	0,95%
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași	126.313.045	63,42%	25,26%	9,91%	0,43%	0,98%
U32	UMF "Gr. T. Popa" din Iași	67.206.563	62,84%	23,69%	11,69%	0,81%	0,97%
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași	25.349.678	66,71%	24,25%	8,06%	0,00%	0,98%
U34	Universitatea din Oradea	63.072.028	75,86%	19,27%	3,13%	0,77%	0,97%
U35	Universitatea din Petroșani	17.629.355	65,72%	16,48%	5,17%	0,88%	11,75%
U36	Universitatea din Pitești	25.736.471	78,05%	16,98%	3,99%	0,00%	0,98%
U37	Universitatea "Petrol-Gaze" din Ploiești	24.749.679	74,17%	19,88%	4,29%	0,68%	0,97%
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	8.466.138	60,83%	15,99%	5,38%	0,45%	17,35%
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	61.577.362	71,89%	18,98%	5,47%	1,90%	1,77%
U40	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	41.349.187	65,98%	22,21%	7,08%	2,44%	2,30%
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	29.472.172	67,15%	16,65%	3,87%	0,92%	11,40%
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu	9.257.301	79,93%	19,09%	0,00%	0,00%	0,98%
U43	Universitatea "Petru Maior" din Târgu - Mureș	12.548.687	71,97%	15,33%	6,43%	5,36%	0,92%
U44	UMF din Tg. Mureș	55.623.340	68,67%	23,25%	5,67%	0,90%	1,50%
U45	Universitatea de Arte din Târgu - Mureș	12.341.708	68,95%	23,79%	3,08%	0,00%	4,19%
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	94.422.978	65,63%	26,28%	6,60%	0,51%	0,97%
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	31.727.805	65,57%	23,12%	8,97%	1,37%	0,97%
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	74.219.310	65,21%	23,24%	8,87%	1,35%	1,33%
U49	UMF "Victor Babeș" din Timișoara	49.981.374	67,93%	24,79%	6,02%	0,28%	0,98%
Total		2.707.419.000	64,80%	23,69%	9,05%	0,89%	1,57%

Sursa: CNFIS; Ponderile pe subcomponente sunt raportate la total finanțare.

TABELUL 3.24 - SITUAȚIA REPARTIZĂRII PE UNIVERSITĂȚI A FINANȚĂRII INSTITUȚIONALE TOTALE, PENTRU ANUL 2018

Cod univ	Universitatea	Total finanțare instituțională (FI)	Total FB (72 %) (fără GD)	Total FS (26,5%) (fără GD)	Granturi doctorat	FDI Proiecte (1,5%)	FSS total (situații speciale)
A	B	1	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5
U01	Universitatea Politehnica din București	312.705.212	60,10%	27,51%	10,00%	0,59%	1,80%
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	41.753.911	68,29%	18,77%	9,33%	2,66%	0,95%
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" din București	23.827.064	56,50%	24,72%	6,13%		12,66%
U04	USAMV din București	82.201.155	64,14%	23,28%	9,04%	2,10%	1,44%
U05	Universitatea din București	182.093.039	62,50%	21,70%	13,74%	1,09%	0,97%
U06	UMF "Carol Davila" din București	125.356.231	67,54%	21,31%	9,53%	0,66%	0,97%
U07	ASE din București	106.120.900	60,75%	28,40%	7,49%	1,41%	1,95%
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	23.003.717	69,51%	21,94%	6,09%	1,49%	0,96%
U09	Universitatea de Arte din București	20.165.406	60,81%	27,67%	6,95%	3,62%	0,94%
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București	27.177.967	68,08%	22,33%	5,59%	3,06%	0,95%
U11	UNEFS din București	12.314.702	62,36%	24,44%	7,40%	4,87%	0,93%
U12	SNSPA din București	33.420.642	61,45%	24,05%	12,40%	0,60%	1,50%
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba-Iulia	21.518.189	65,47%	21,83%	5,83%	5,16%	1,71%
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	19.807.116	74,85%	19,98%	1,70%	2,20%	1,27%
U15	Universitatea Ț Vasile Alecsandri" din Bacău	29.334.828	72,55%	23,54%	1,98%	0,95%	0,97%
U17	Universitatea "Transilvania" din Brașov	128.547.504	72,30%	21,70%	3,63%	1,41%	0,96%
U18	Universitatea Tehnică din Cluj Napoca	176.874.664	63,90%	25,59%	8,81%	0,71%	0,98%
U19	USAMV din Cluj Napoca	54.056.108	58,36%	25,50%	12,70%	2,48%	0,95%
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj Napoca	246.257.407	65,48%	23,46%	9,29%	0,81%	0,97%
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" din Cluj Napoca	81.976.048	56,29%	31,05%	10,83%	0,86%	0,97%
U22	Academia Muzică "GH. Dima" din Cluj Napoca	21.070.204	70,50%	19,80%	6,24%	2,52%	0,95%
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	12.610.971	67,71%	20,67%	10,65%		0,98%
U24	Universitatea "Ovidius" din Constanța	62.563.180	77,72%	14,87%	4,00%	2,46%	0,95%
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	7.369.769	80,49%	12,59%	3,43%	2,54%	0,95%
U26	Universitatea din Craiova	116.742.184	71,76%	22,12%	3,35%	1,51%	1,26%
U27	UMF din Craiova	42.071.719	67,19%	25,59%	6,25%		0,98%
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	105.194.152	70,56%	22,51%	4,14%	1,12%	1,67%
U29	Univ. Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași	142.384.302	63,45%	27,59%	6,57%	1,34%	1,04%
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași	40.362.410	64,38%	22,78%	7,81%	4,10%	0,94%
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași	157.674.386	62,38%	28,26%	7,31%	1,08%	0,97%
U32	UMF "Gr. T. Popa" din Iași	79.867.412	65,47%	22,58%	9,29%	1,71%	0,96%
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași	31.028.170	68,07%	24,40%	6,40%	0,16%	0,97%
U34	Universitatea din Oradea	81.349.248	74,02%	20,16%	2,22%	0,81%	2,79%
U35	Universitatea din Petroșani	21.930.657	64,80%	17,44%	3,69%	0,85%	13,22%
U36	Universitatea din Pitești	33.730.863	75,48%	19,02%	2,90%	1,12%	1,48%
U37	Universitatea "Petrol-Gaze" din Ploiești	28.051.518	77,94%	17,73%	3,07%	0,30%	0,97%
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	9.120.240	64,60%	20,50%	3,05%	2,02%	9,83%
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	77.291.793	71,41%	20,23%	4,10%	2,03%	2,22%
U40	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	57.448.785	61,81%	27,62%	5,47%	3,18%	1,92%
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	35.097.102	69,10%	22,58%	2,87%	1,59%	3,86%
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu	12.862.186	73,88%	21,54%		3,64%	0,94%
U43	Universitatea "Petru Maior" din Târgu - Mureș	16.369.276	69,41%	20,72%	4,79%	4,15%	0,94%
U44	UMF din Tg. Mureș	72.945.517	65,65%	27,58%	4,08%	1,73%	0,96%
U45	Universitatea de Arte din Târgu - Mureș	13.713.534	74,23%	18,80%	2,77%		4,19%
U46	Universitatea Politehnica Timișoara	122.855.907	64,06%	28,42%	5,33%	1,23%	0,96%
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	39.677.318	65,47%	23,65%	6,47%	2,99%	1,42%
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	94.677.656	64,80%	24,66%	6,81%	1,93%	1,80%
U49	UMF "Victor Babeș" din Timișoara	59.158.731	69,11%	24,25%	4,94%	0,74%	0,97%
Total		3.343.731.000	65,69%	24,18%	7,29%	1,36%	1,49%

Sursa: CNFIS; Ponderile pe subcomponente sunt raportate la total finanțare.

Situația repartizării pe universități a finanțării instituționale pentru anul 2018, în comparație cu anul 2017, este prezentată în Tabelul 3.25. Întrucât principiile generale ale metodologiei de finanțare aplicată în anul

Capitolul III. Finanțarea de la buget a universităților de stat, în anii 2017 și 2018

2018 au fost similare celei aplicate în anul 2017, variația față de anul 2017 poate fi determinată atât de variația numărului de studenți fizici, pe cicluri de studii, și implicit a numărului de studenți echivalenți unitari (SEU), cât și de variația alocațiilor bugetare repartizate în afara formulei de finanțare.

TABELUL 3.25 - COMPARAȚIE ÎNTRE FINANȚAREA INSTITUȚIONALĂ PE UNIVERSITĂȚI, 2018 ȘI 2017

Cod univ.	Universitatea	Finanțare totală 2017	Finanțare totală 2018	Variație finanțare totală 2018 vs. 2017	Variație SEU 2018vs. 2017
A	B	1	2	3	4
U01	Universitatea Politehnica din București	253.246.216	312.705.212	23,5%	1,94%
U02	Universitatea Tehnică de Construcții din București	37.318.875	41.753.911	11,9%	-2,13%
U03	Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu" din București	20.517.931	23.827.064	16,1%	-0,46%
U04	USAMV din București	63.806.506	82.201.155	28,8%	3,74%
U05	Universitatea din București	158.789.734	182.093.039	14,7%	-2,25%
U06	UMF "Carol Davila" din București	105.248.331	125.356.231	19,1%	2,10%
U07	ASE din București	79.834.252	106.120.900	32,9%	5,68%
U08	Universitatea Națională de Muzică din București	19.257.988	23.003.717	19,5%	1,05%
U09	Universitatea de Arte din București	16.226.233	20.165.406	24,3%	-0,17%
U10	UNATC "I.L.Caragiale" din București	20.611.781	27.177.967	31,9%	6,10%
U11	UNEFIS din București	10.029.735	12.314.702	22,8%	3,75%
U12	SNSPA din București	27.852.251	33.420.642	20,0%	4,77%
U13	Universitatea "1 decembrie 1918" din Alba-Iulia	16.211.967	21.518.189	32,7%	2,49%
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	14.594.848	19.807.116	35,7%	6,95%
U15	Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău	24.197.225	29.334.828	21,2%	-2,31%
U17	Universitatea "Transilvania" din Brașov	102.301.958	128.547.504	25,7%	3,71%
U18	Universitatea Tehnică din Cluj Napoca	145.524.806	176.874.664	21,5%	-0,72%
U19	USAMV din Cluj Napoca	46.167.403	54.056.108	17,1%	-3,96%
U20	Universitatea "Babeș - Bolyai" din Cluj Napoca	205.328.422	246.257.407	19,9%	1,12%
U21	UMF "Iuliu Hațieganu" din Cluj Napoca	65.612.137	81.976.048	24,9%	1,79%
U22	Academia Muzică "GH. Dima" din Cluj Napoca	17.569.583	21.070.204	19,9%	2,66%
U23	Universitatea de Artă și Design din Cluj Napoca	11.062.773	12.610.971	14,0%	-1,10%
U24	Universitatea "Ovidius" din Constanța	52.188.954	62.563.180	19,9%	0,30%
U25	Universitatea Maritimă din Constanța	6.231.288	7.369.769	18,3%	4,66%
U26	Universitatea din Craiova	92.663.183	116.742.184	26,0%	1,24%
U27	UMF din Craiova	34.420.492	42.071.719	22,2%	-1,11%
U28	Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați	81.204.658	105.194.152	29,5%	2,76%
U29	Univ. Tehnica "Gheorghe Asachi" din Iași	115.131.794	142.384.302	23,7%	-0,46%
U30	USAMV "Ion Ionescu de la Brad" din Iași	33.223.495	40.362.410	21,5%	-0,80%
U31	Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași	126.313.045	157.674.386	24,8%	-0,98%
U32	UMF "Gr. T. Popa" din Iași	67.206.563	79.867.412	18,8%	-0,17%
U33	Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași	25.349.678	31.028.170	22,4%	0,71%
U34	Universitatea din Oradea	63.072.028	81.349.248	29,0%	1,49%
U35	Universitatea din Petroșani	17.629.355	21.930.657	24,4%	-1,09%
U36	Universitatea din Pitești	25.736.471	33.730.863	31,1%	2,19%
U37	Universitatea "Petrol-Gaze" din Ploiești	24.749.679	28.051.518	13,3%	-3,97%
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Reșița	8.466.138	9.120.240	7,7%	-7,75%
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	61.577.362	77.291.793	25,5%	0,55%
U40	Universitatea "Ștefan cel Mare" din Suceava	41.349.187	57.448.785	38,9%	4,97%
U41	Universitatea "Valahia" din Târgoviște	29.472.172	35.097.102	19,1%	-1,18%
U42	Universitatea "Constantin Brâncuși" din Târgu Jiu	9.257.301	12.862.186	38,9%	3,57%
U43	Universitatea "Petru Maior" din Târgu - Mureș	12.548.687	16.369.276	30,4%	1,46%
U44	UMF din Tg. Mureș	55.623.340	72.945.517	31,1%	1,09%
U45	Universitatea de Arte din Târgu - Mureș	12.341.708	13.713.534	11,1%	-3,53%
U46	Universitatea Politehnică Timișoara	94.422.978	122.855.907	30,1%	2,41%
U47	USAMV a Banatului "Regele Mihai I al României" din Timișoara	31.727.805	39.677.318	25,1%	0,69%
U48	Universitatea de Vest din Timișoara	74.219.310	94.677.656	27,6%	2,22%
U49	UMF "Victor Babeș" din Timișoara	49.981.374	59.158.731	18,4%	-2,90%
	Total	2.707.419.000	3.343.731.000	23,5%	0,95%

Sursa: CNFIS

Raport public anual – 2017 și 2018

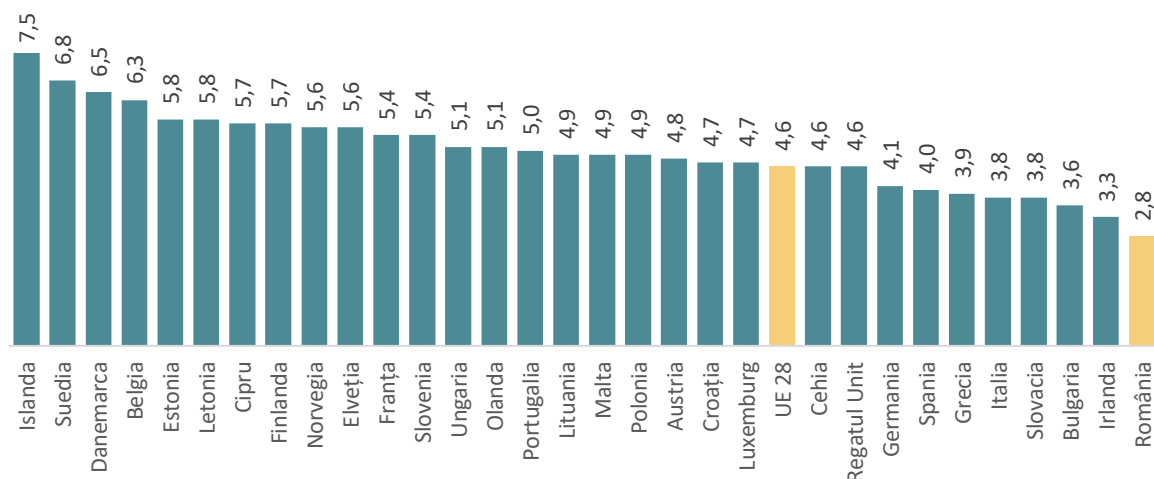
Pentru anii 2017 și 2018 variațiile de la nivelul numărului de studenți bugetați nu sunt, în general, semnificative, dificultățile financiare ale universităților fiind determinate mai mult de declinului numărului de studenți în regim cu taxă și a resurselor financiare din venituri proprii și de nivelul alocațiilor bugetare.

Capitolul IV. Tendințe internaționale în finanțarea învățământului terțiar

Starea finanțării învățământului superior din România poate fi mai bine caracterizată în momentul plasării acesteia în context european, în special cel definit de Uniunea Europeană. Pentru aceasta, însă, indicatorii folosiți în analiză trebuie să fie comparabili din punct de vedere al conținutului și al modalităților de măsurare. Demersul nu este facil. Cu toate că la nivelul Uniunii Europene se colectează date conform unui sistem de indicatori dezvoltat pentru caracterizarea acestui domeniu, statistica din România nu acoperă decât parțial problema finanțării învățământului superior.

Un bun punct de pornire în analiza sistemului de educație românesc este compararea cheltuielilor guvernamentale²¹ destinate educației din ultimul an pentru fiecare țară europeană. După cum se poate observa în graficele de mai jos, România a investit până în prezent puțin și investește în continuare puțin în educație față de celelalte state din Uniunea Europeană, plasându-se în coada clasamentului UE privind cheltuielile cu învățământul, fiind departe de dezideratul de 6% din PIB, stabilit prin Legea Educației Naționale.

GRAFICUL 4.1 - CHELTUIELILE GUVERNAMENTALE DESTINATE EDUCAȚIEI DE ȚĂRILE EUROPENE ÎN PENTRU ANUL 2017, CA PROCENT DIN PIB²²

Sursa: EUROSTAT (gov_10a_exp)

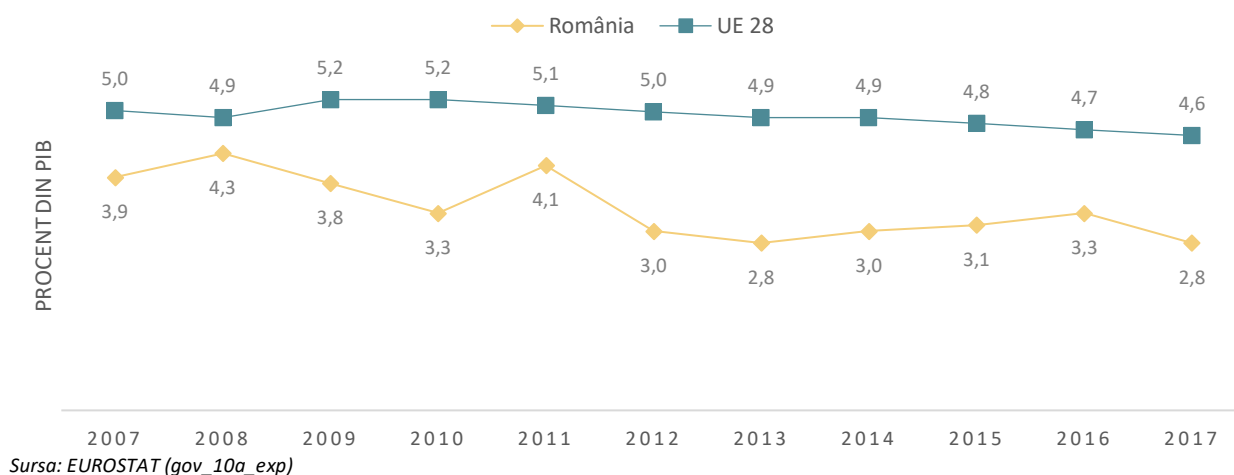
Desigur, s-ar putea obiecta că datele din graficul de mai sus reprezintă doar o fotografie de moment, defavorabilă ultimelor țări plasate, însă, după cum se poate observa, situația nu a fost radical diferită nici în anii anteriori, și nu se întrevăd schimbări de direcție, judecând după cheltuielile din anul curent. Conform Eurostat, raportat la procent din PIB, cea mai mare finanțare de care a beneficiat învățământul din România a fost cea din 2008, de 4,3%. Remarcabilă este nu numai nerespectarea angajamentului de a prioritiza educația aducând-o la un nivel de finanțare mai ridicat, ci diferența dintre cheltuielile guvernamentale destinate educației la nivel național comparat cu media europeană. După cum se poate vedea în graficul

²¹ Trebuie menționat că datele disponibile prin Eurostat pentru ultimii ani se referă la cheltuieli guvernamentale, care pot fi diferite de cheltuielile strict bugetare, în sensul că le cuprind atât pe acestea, cât și alte cheltuieli cu surse diferite de finanțare.

²² Sursa: Eurostat - https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Government_expenditure_on_education, date prelucrate de autor.

4.2, România păstrează o distanță semnificativă față de media europeană, distanță care a plasat constant țara noastră la coada clasamentului.

Graficul 4.2 - PONDEREA ÎN PIB A CHELTUIELILOR GUVERNAMENTALE CU EDUCAȚIA, ROMÂNIA VS. MEDIA UE-28, ÎN PERIOADA 2007-2017²³

În ceea ce privește ponderea cheltuielilor publice pentru finanțarea educației în PIB, se remarcă faptul că media înregistrată pentru spațiul Uniunii Europene este cuprinsă între 4,6% - în anul 2017 și 5,2% - în anul 2011, aceasta înregistrând o scădere în ultimii ani. Analiza nivelului cheltuielilor guvernamentale pentru educație raportat la PIB relevă aspecte generale ale finanțării - ponderea din PIB a cheltuielilor cu educația reprezentând un important indicator de fundamentare a politicilor macroeconomice pentru orice țară. Datele recente confirmă observația făcută în rapoartele mai vechi, și anume că tendința de apropiere față de media europeană, care a prevalat în perioada de creștere economică din anii 2000-2008, a fost răsturnată începând din 2009, iar îndepărtarea de valoarea medie a Uniunii Europene se accentuează și în prezent.

Deși prin adoptarea strategiei Europa 2020, statele membre UE au căzut de acord asupra faptului că una dintre prioritățile majore constă în obținerea unui învățământ de calitate, care să reprezinte fundația pentru o creștere economică inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii sociale pentru toți cetățenii, acest deziderat nu este transpus și în politica de finanțare, pe termen mediu și lung. Problema finanțării în educație nu este numai o problemă punctuală, ci vizează capacitatea de dezvoltare a unei țări. Din acest motiv este necesară asumarea unei politici de finanțare adecvată a educației pe termen lung.

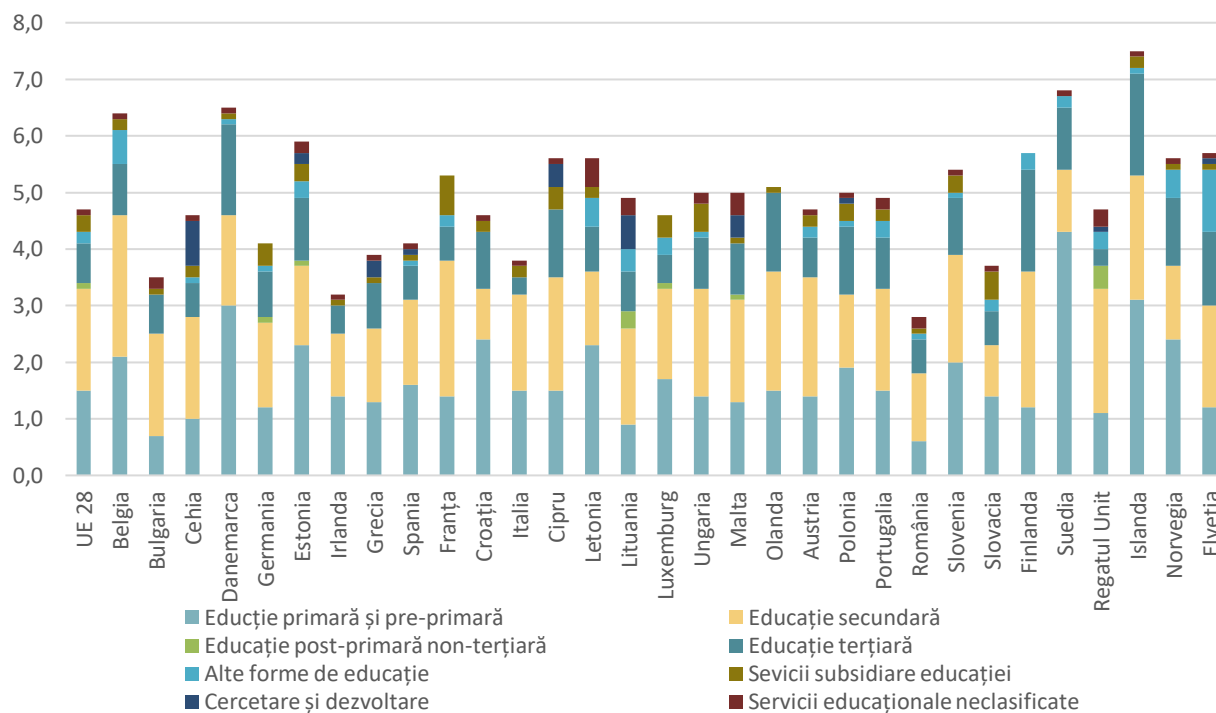
Cu referire la statele membre ale Uniunii Europene, și luând în considerare ponderea medie în PIB a cheltuielilor publice pentru educație de 4,6% înregistrată în anul 2017, se poate realiza gruparea acestora în: state membre care au înregistrat ponderi peste medie și state membre care s-au situat sub medie. În prima grupă sunt incluse 20 de state membre ale UE, având ponderi în PIB ale cheltuielilor publice pentru educație cuprinse între 6,8% - în cazul Suediei și 4,6% - în cazul Cehiei. Șase dintre statele membre din această grupă (Suedia, Portugalia, Cehia, Luxemburg, Ungaria și Estonia) au înregistrat creșteri ale acestei ponderi în anul 2017 față de anul 2016, iar celelalte state au înregistrat abateri negative de până la 0,4 % (Finlanda). În grupa a doua sunt incluse celelalte 8 state membre ale UE-27, având ponderi în PIB ale cheltuielilor publice pentru educație care coboară de la 4,1% - în cazul Germaniei, până la 2,8% - în cazul României. Așadar, România ocupă ultimul loc în clasamentul UE-27 în anul 2017 când vine vorba de finanțarea educației. De remarcat decalajul considerabil - 0,5% - până la cea mai apropiată țară de România în acest clasament al ponderii în PIB a cheltuielilor cu educația, Irlanda. Trebuie semnalat, de asemenea,

²³ Sursa: Eurostat - https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Government_expenditure_on_education, date prelucrate de autor.

parcursul relativ diferit al Bulgariei cu privire la acest indicator în ultimii zece ani, și cu precădere capacitatea acestei țări de a evita un trend descendent semnificativ. Acest lucru merită menționat deoarece în momentul aderării, Bulgaria pornea de pe poziții relativ egale cu țara noastră în ceea ce privește domeniul analizat.

În contextul mai larg al cheltuielilor guvernamentale cu educația poate fi plasată și discuția despre finanțarea învățământului superior. Această secțiune a început cu discuția cheltuielilor din sectorul educațional mai larg, deoarece ar fi o greșală ignorarea dezvoltărilor globale din domeniul educației, dată fiind dependența învățământului superior de celelalte forme de învățământ care îl preced. Prezentul raport, precum și cele precedente, scot în evidență felul în care neajunsuri și inegalități în aceste segmente educaționale (cu privire la clivajul rural-urban, de exemplu) se reflectă asupra populației eligibile pentru studii universitare și determină cadrul general de desfășurare a studiilor universitare, precum și competențele și așteptările viitorilor studenți. Având în vedere acestea, graficul 4.3 oferă o imagine foarte utilă a distribuției cheltuielilor dedicate educației în țările europene, având în vedere ponderile din PIB alocate acestui sector.

GRAFICUL 4.3 - CHELTUIELI GUVERNAMENTALE DESTINATE EDUCAȚIEI, PE CATEGORII, CA PROCENT DIN PIB, ÎN 2017²⁴

În ceea ce privește strict finanțarea publică a învățământului terțiar, în 2017 România se plasează aproape de media europeană, cu 0,6% din PIB alocat acestui sector conform Eurostat, însă trendul descendent din ultimii ani se resimte și în acest domeniu.

²⁴ Sursa: Eurostat - https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Government_expenditure_on_education.

TABELUL 4.1 - CHELTUIELI GUVERNAMENTALE DESTINATE EDUCAȚIEI TERȚIARE ÎN PERIOADA 2008-2017²⁵, CA PROCENT DIN PIB

Țară/An	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
UE 28	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.7	0.7	0.7
Belgia	0.7	0.9	0.9	0.9	1	1	0.9	0.9	0.9	0.9
Bulgaria	0.8	0.9	0.8	0.8	0.7	0.8	0.9	0.8	0.7	0.7
Cehia	0.8	0.8	0.8	0.9	0.9	0.9	0.9	0.8	0.7	0.6
Danemarca	1.2	1.4	1.4	1.4	1.6	1.6	1.7	1.7	1.7	1.6
Germania	0.8	0.9	0.9	0.9	0.8	0.9	0.9	0.8	0.8	0.8
Estonia	1.7	1.7	1.5	1.5	1.6	1.4	1.3	1.2	1.1	1.1
Irlanda	0.9	0.8	0.7	1	0.9	0.7	0.7	0.6	0.5	0.5
Grecia	0.9	0.9	0.9	0.9	1.0	0.9	0.9	0.9	0.8	0.8
Spania	0.6	0.7	0.7	0.7	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
Franța	0.6	0.6	0.7	0.7	0.7	0.6	0.6	0.6	0.7	0.6
Croația	1	1.1	1.2	1.2	1.1	1.2	1	1.1	1.1	1
Italia	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3	0.3
Cipru	0.9	1	1.2	0.8	0.7	0.8	0.9	1.2	1.1	1.2
Letonia	1.0	1.1	1.0	1.1	1.1	1.0	0.9	1.0	0.7	0.8
Lituania	1.1	1.3	1.2	1	1.4	1.2	1.2	1.2	0.8	0.7
Luxemburg	0.2	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4	0.3	0.6	0.5	0.5
Ungaria	0.9	1	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.8	0.9
Malta	0.7	0.8	0.9	1.1	1.0	1.1	1.0	0.9	1.0	0.9
Olanda	1.3	1.4	1.3	1.3	1.3	1.4	1.3	1.4	1.4	1.4
Austria	0.8	0.7	0.7	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.7	0.7
Polonia	1.6	1.4	1.5	1.5	1.5	1.4	1.5	1.5	1.2	1.2
Portugalia	1.0	1.1	1.1	1.2	1.1	1.1	1.1	0.7	0.6	0.9
România	1.3	1	0.9	0.9	0.8	0.7	0.6	0.8	0.6	0.6
Slovenia	1.1	1.2	1.2	1.2	1.3	1.3	1.2	1.0	1.0	1.0
Slovacia	0.6	0.7	0.7	0.6	0.6	0.6	0.6	0.7	0.6	0.6
Finlanda	1.7	2.0	2.1	2.0	2.0	2.0	2.0	1.9	1.9	1.8
Suedia	1.2	1.3	1.2	1.3	1.2	1.2	1.2	1.1	1.1	1.1
Regatul Unit	0.7	0.8	0.8	0.6	0.6	0.5	0.5	0.3	0.2	0.3
Islanda	:	:	:	:	1.7	1.6	1.6	1.6	1.5	1.8
Norvegia	1.0	1.1	1.0	1.0	1.0	0.9	1.1	1.1	1.2	1.2
Elveția	1.1	1.2	1.2	1.2	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3

IV.1. Noua agendă a Uniunii Europene pentru învățământul superior

În 2017, Comisia Europeană a publicat „Noua agendă a UE pentru învățământul superior”²⁶, un document normativ care setează prioritățile uniunii în domeniul învățământului superior, în concordanță cu mesajul cheie al Cărții albe a Comisiei privind viitorul Europei²⁷ privind capacitatea UE de a construi un viitor mai bun pentru cetățenii europeni. În cadrul obiectivelor europene, învățământul superior joacă un rol unic, în principal datorită creșterii, pe piața muncii, a cererii de persoane înalt calificate și implicate din punct de vedere social: în perioada de până în 2025, se preconizează că jumătate din toate locurile de muncă de la

²⁵ Sursa: Eurostat - https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Government_expenditure_on_education.

²⁶ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind o nouă agendă a UE pentru învățământul superior, 30.05.2017, disponibilă la adresa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1496304694958&uri=COM:2017:247:FIN>.

²⁷ “White Paper on the Future of Europe - Reflections and scenarios for the EU27 by 2025”, disponibilă la adresa: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2017/EN/COM-2017-2025-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>.

nivelul UE vor necesita calificări de nivel ridicat. În condițiile în care deja se resimte o lipsă de personal înalt calificat, diverse inițiative europene precum „Investiția în tinerii Europei”²⁸ și “Noua agendă pentru competențe”²⁹ au clarificat faptul că sisteme eficace de educație și de formare sunt fundamentale pentru societăți echitabile, deschise și democratice, precum și pentru o creștere economică și o ocupare durabilă a forței de muncă. De asemenea, pilonul drepturilor sociale al UE³⁰, instituit în 2018 pornind de la inițiativa președintelui Comisiei europene Jean-Claude Juncker și construit pornind de la 20 de principii cheie, identifică educația inclusivă și de calitate ca fiind o prioritate pentru cooperarea europeană și un drept fundamental al cetățenilor.

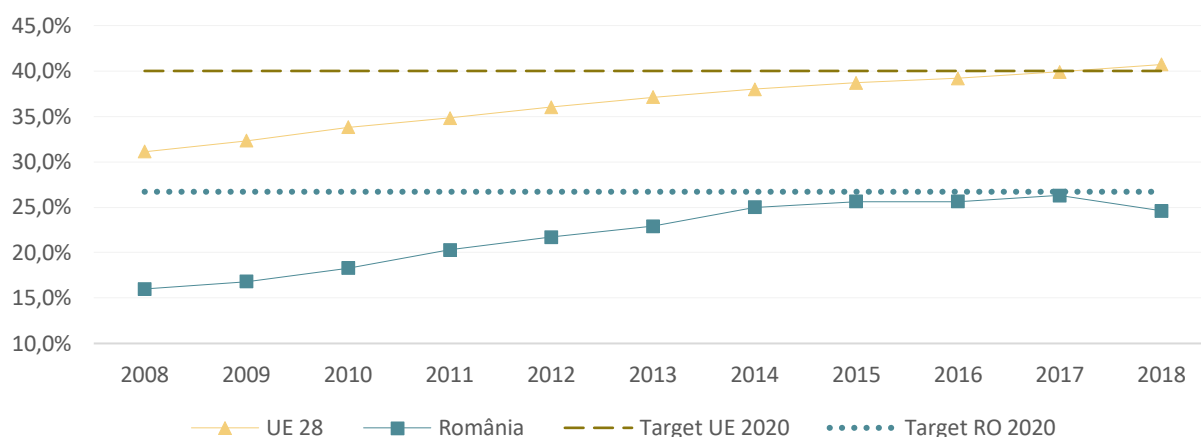
Însă domeniul învățământului superior este responsabilitatea statelor membre, iar Uniunea Europeană poate doar ajuta în eforturile acestora de reformă educațională. În acest sens, noua agendă pentru învățământul superior urmărește să se asigure că inițiativele UE care sprijină modernizarea acestuia sunt axate pe eficacitate, echitate, interconectivitate și inovare. De altfel, UE are un istoric de succes în sprijinirea învățământului superior prin cooperarea în domeniul politicii și prin programele de finanțare, iar noile țeluri propuse sunt construite pe baza realizărilor precedente. De exemplu, noua agendă are în vedere extinderea accesului la învățământul superior, accentuându-se dimensiunea socio-economică a acestui proces, ca o continuare a măsurilor luate conform strategiei Europa 2020 și cadrului strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale. Conform acestora, Consiliul European a convenit că 40% din tinerii europeni ar trebui să aibă o calificare în învățământul terțiar sau un echivalent până în 2020. Cu privire la acest obiectiv european, România și-a propus ca până în 2020 să depășească procentul de 26,7% tineri (30-34 ani) cu educație superioară, având în vedere că a pornit cu un deficit semnificativ în ultima decadă datorat politicii sistemului de învățământ din perioada socialistă. Figurile 4.5 și 4.6 descriu progresul înregistrat de țara noastră cu privire la acest indicator comparativ cu media europeană, respectiv cu celelalte țări europene.

²⁸ “Tinerii încotro - o nouă Strategie Europeană pentru Tineret”, detalii disponibile la adresa: <https://www.erasmusplus.ro/stire/vrs/IDstire/470>

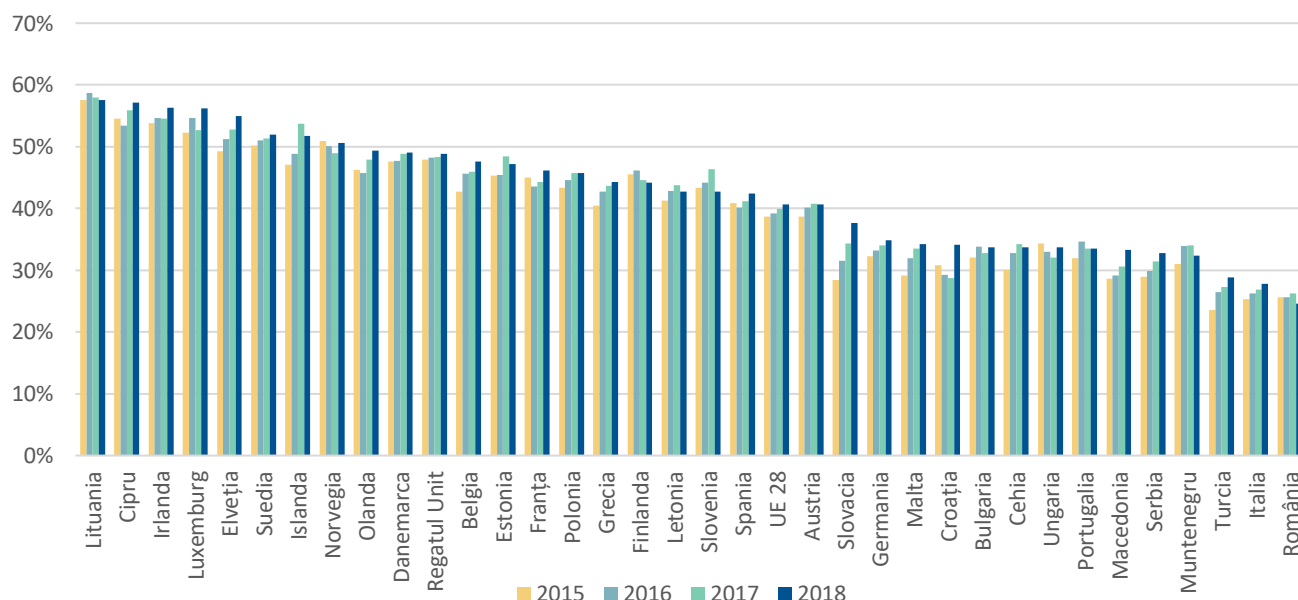
²⁹ Disponibilă la adresa: <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=19362&langId=en>.

³⁰ Mai multe informații despre Pilonul european al drepturilor sociale - *O Uniune Europeană mai favorabilă incluziunii și mai echitabilă*, sunt disponibile la adresa: https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights_ro#background.

GRAFICUL 4.4 - EVOLUȚIA PROCENTULUI DIN POPULAȚIA CU VÂRSTE ÎNTRE 30 ȘI 34 DE ANI CU STUDII SUPERIOARE ÎN PERIOADA 2008-2018³¹

GRAFICUL 4.5 - EVOLUȚIA PROCENTULUI DIN POPULAȚIA CU VÂRSTE ÎNTRE 30 ȘI 34 DE ANI CU STUDII SUPERIOARE ÎN PERIOADA 2015-2018

În sprijinul atingerii acestei ținte, începând din 2011, proiectul european de modernizare pentru învățământul superior a oferit o direcție strategică pentru activitățile UE și ale statelor membre în scopul:

- consolidării datelor concrete legate de ceea ce funcționează în învățământul superior (în educație, cercetare, inovare și conceperea sistemelor) prin studii, grupuri de experți și analize, precum și prin monitorizarea criteriilor de referință și a indicatorilor;
- sprijinirii cooperării, învățării reciproce și consilierii orientate în materie de politici între guverne și autoritățile responsabile de învățământul superior;
- consolidării capacității și rezultatelor instituțiilor de învățământ superior prin finanțarea proiectelor inovatoare de cooperare între instituții și partenerii lor (Erasmus+, Orizont 2020) și prin fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI), investițiile în infrastructură, instalații, competențe și proiecte inovatoare. Proiectele Băncii Europene de Investiții au sprijinit, de

³¹ Sursa: Eurostat

asemenea, investițiile în infrastructura învățământului superior, inclusiv prin Fondul european pentru investiții strategice (FEIS);

- sprijinirii mobilității internaționale a studenților, a personalului și a cercetătorilor ca modalitate pentru aceștia de a-și îmbogăți experiența și a-și dezvolta competențele (Erasmus+ și acțiunile Marie Skłodowska-Curie) și
- consolidării colaborării dintre învățământul superior, cercetare și mediul de afaceri.

În prezent, Uniunea Europeană se află pe drumul cel bun către atingerea țintei de 40%, dar, cum a evidențiat și consultarea publică privind viitorul sprijin al uniunii pentru învățământul superior desfășurată în 2016³², sistemele de învățământ superior ale țărilor membre se confruntă cu provocări, inclusiv:

- “o necorelare între competențele de care are nevoie Europa și competențele pe care le deține: numeroase părți din UE se confruntă cu deficite cu privire la anumite profesii înalt calificate în ceea ce privește atât calificările, cât și calitatea competențelor aferente. În același timp, prea mulți studenți sunt absolvenți cu competențe de bază slabe (alfabetizare, competențe numerice și digitale) și fără a deține gama de competențe transversale (rezolvarea problemelor, comunicare etc.) care le este necesară pentru a rezista într-o lume aflată în schimbare³³;
- diviziuni sociale persistente și aflate în creștere: persoanele din grupuri socioeconomice dezavantajate și din medii de migranți au o probabilitate mult mai mică de a intra în învățământul superior și de a-l finaliza; persoanele din mediul academic și absolvenții de studii superioare sunt adeseori percepuți ca fiind detașați de restul societății; de asemenea, segregarea de gen în funcție de domeniul de studiu este încă răspândită³⁴;
- un decalaj în materie de inovare: instituțiile de învățământ superior adeseori nu contribuie atât de mult cât ar trebui la inovare la nivelul întregii economii, în special în regiunile lor. Performanța învățământului superior în materie de inovare variază mult între regiunile UE;
- diferitele componente ale sistemelor de învățământ superior nu colaborează întotdeauna în mod corespunzător: finanțarea, stimulentele și mecanismele de recompensare în învățământul superior nu sunt întotdeauna configurate pentru a recompensa munca de calitate în ceea ce privește predarea și cercetarea, inovarea, incluziunea și implicarea socială. Cooperarea cu școlile, cu furnizorii de formare profesională și cu furnizorii de cursuri de învățare pentru adulți este adeseori limitată.”

Având în vedere aceste provocări nou identificate, Uniunea Europeană a definitivat în ultimii ani o nouă direcție de acțiune în ceea ce privește sprijinul învățământului superior din țările membre. Uniunea va aborda cele patru probleme de mai sus, concentrându-se asupra a patru priorități corespunzătoare de acțiune, sprijinite prin viitoare activități la nivel comunitar:

1. Combaterea viitoarelor necorelări în materie de competențe și promovarea excelenței în dezvoltarea competențelor;
2. Consolidarea unor sisteme de învățământ superior interconectate și favorabile incluziunii sociale;
3. Asigurarea faptului că instituțiile de învățământ superior contribuie la inovare;
4. Sprijinirea unor sisteme de învățământ superior eficiente și eficiente.

Dintre inițiativele deja demarate la nivel comunitar, merita menționat summitul de la Göteborg din mai 2018, în urma căruia Comisia Europeană a publicat o comunicare intitulată „Construirea unei Europe mai

³² Rezultatele acestora sunt disponibile la adresa: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:cd0fa1ca-2ee9-11e6-b497-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_2&format=PDF

³³ A se vedea „Lipsa de personal calificat și excedent de personal în domeniul anumitor ocupații în Europa” (Skill shortage and surplus occupations in Europe) (CEDEFOP, 2016): „Pe teritoriul întregii UE...primele cinci ocupații cu deficit aparțin profesioniștilor din domeniul TIC; medicilor; profesioniștilor în domeniul științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STEM); asistentelor medicale și moașelor și cadrelor didactice.” Situația este diferită de la o regiune la alta;

³⁴ Rezultatele studiului Eurostudent prezentate în secțiunea următoare a prezentului raport pot confirma aceste concluzii;

puternice: rolul politicilor în domeniul tineretului, educației și culturii” (COM(2018)0268). În această comunicare este descrisă viziunea unui spațiu european comun al educației, care va cuprinde:

- “un program Erasmus+ consolidat;
- crearea a cel puțin 20 de universități europene până în 2024; acest lucru ar trebui să contribuie la apariția unor diplome europene, care să fie recunoscute în întreaga Europă;
- crearea unei legitimații europene de student pentru a facilita mobilitatea;
- o propunere de recomandare a Consiliului privind promovarea recunoașterii reciproce automate a diplomelor de învățământ superior și a celor de absolvire a învățământului secundar superior, precum și a rezultatelor perioadelor de învățare petrecute în străinătate (COM(2018)0270).”³⁵

IV.2. Condițiile socio-economice ale vieții de student în România și Europa. Raportul EUROSTUDENT

După cum se poate constata din subcapitolul precedent, dimensiunea socio-economică a vieții de student a căpătat o importanță deosebită în planurile Uniunii Europene de îmbunătățire a calității învățământului superior. De altfel, începând din 2001, prin Comunicatul miniștrilor de la Praga, îmbunătățirea dimensiunii sociale a învățământului superior este unul dintre scopurile procesului Bologna. Dedicția față de acest scop a fost reafirmată în 2015 prin comunicatul de la Erevan, unde miniștrii educației din cele 47 de țări membre ale Spațiului European al Învățământului Superior s-au angajat să “îmbunătățească dimensiunea socială a învățământului superior, să contribuie la echilibrarea accesului la educație al ambelor genuri și să creeze oportunitățile de acces la studii și terminare a acestora, incluzând mobilitățile internaționale, pentru studenții proveniți din medii dezavantajate”.

România, ca membra a Spațiului European al Învățământului Superior, și-a asumat acest angajament și participă alături de celelalte țări europene la monitorizarea progresului înregistrat în acest domeniu prin programul de cercetare EUROSTUDENT³⁶. Acesta este un studiu european aflat în cea de-a șasea etapă de implementare care are ca domeniu de analiză dimensiunea socială a învățământului superior, scopul principal al cercetării fiind colectarea de informații și calcularea unor indicatori comparabili la nivel european privind condițiile sociale și economice ale vieții studenților - constructorii societății bazate pe cunoaștere și punctul central al strategiilor de eficientizare și responsabilizare a învățământului superior. Utilitatea proiectului constă în a înțelege cum funcționează din punct de vedere social sistemul de învățământ superior, pornind de la o serie de date comparative culese în fiecare țară participantă la studiu. Desigur, studierea calității vieții de student nu duce automat la îmbunătățirea acesteia, însă culegerea de informații referitoare la aceasta dimensiune poate fi primul pas pentru a o îmbunătăți. În următoarea secțiune, sunt prezentate rezultatele etapei a VI-a a programului Eurostudent, etapă bazată în România pe un studiu derulat în anul 2017 de Institutul de Științe ale Educației și Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior.

IV.2.1. Caracteristici demografice ale studenților și tranziția către învățământul universitar

Conform cercetării derulate de Institutul de Științe ale Educației, 54% dintre participanții la ancheta Eurostudent VI³⁷ în România au fost de sex feminin cu o scădere cu circa 5 puncte procentuale față de

³⁵ Parlamentul European: Fișe descriptive despre Uniunea Europeană - învățământul superior. Informații disponibile la adresa: <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/140/hoger-onderwijs>;

³⁶ Cercetarea din România a fost asigurată de Institutul de Științe ale Educației și Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI).

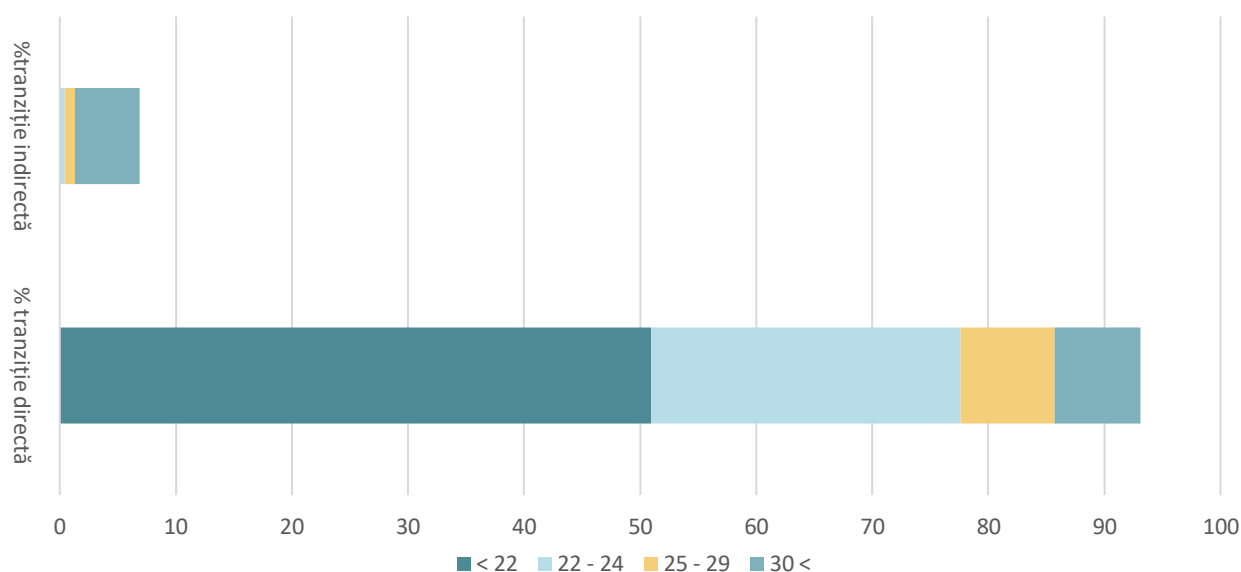
³⁷ Chestionarul a fost aplicat online unui număr de 4.172 de studenți din 115 facultăți, din cadrul a 40 de universități din România. Populația studiului este formată din totalitatea studenților înmatriculați într-un program de studii universitare, public și privat, la nivel de licență și masterat, adică nivelele 6 și 7 ISCED 2011 (Clasificarea Internațională Standard a Educației). Eșantionul este unul probabilist, stratificat și bi-stadial. Stratificarea s-a făcut în funcție de nivelul de studii (de licență sau master), forma de proprietate a universității (publică sau privată), orașul universitar, universitate și facultate.

situația din 2015. Ponderea acestora este mai ridicată în rândul studenților de la licență și master integrat: 63%. Datele evidențiază că și în România, ca și în majoritatea țărilor europene, sistemele de învățământ superior cuprind mai multe fete decât băieți. Cu toate acestea, segregarea pe baza de gen în ceea ce privește domeniile de studiu rămâne o problemă, cel puțin la nivelul studiilor de licență, conform studiului: în domenii precum inginerie, prelucrare și construcții servicii, agricultură, și științe veterinare învață în continuare mai degrabă bărbați; în științele educației, științe sociale sau sănătate și asistență socială studiază preponderent femei.

În ceea ce privește statutul de părinte, acesta este puțin prezent în rândul studenților tineri, ponderea fiind similară cu media europeană de 10%. În total, doar 9% din studenții români respondenți sunt părinți. Aceste persoane se află în principal în grupul de vârstă de peste 31 de ani care se află în tranziție întârziată de la liceu. Acest procent nu este departe de rezultatele din studiile anterioare. Pe de altă parte, ceea ce pare să fie caracteristic învățământului superior românesc este prezența slabă a persoanelor cu dizabilități pe băncile facultăților, rezultat similar cu cel din etapa anterioară a studiului: doar 7% din studenții români intervievați au declarat că au diferite tipuri de dizabilități, spre deosebire de media europeană de peste 15%. România se află la coada clasamentului european, alături de Albania, Serbia, Georgia și Franța.

În ceea ce privește tranziția spre învățământul superior, mai mult de jumătate dintre studenții care au participat la studiu au vârsta mai mică de 22 de ani, vârsta medie pe întregul eșantion fiind de 24,2 ani, iar mediana de 21,8 ani. Aproape toți acești studenți se află în tranziție directă de la liceu către universitate. La polul opus, aproximativ 1 din 10 respondenți au vârsta de 31 de ani sau mai mult, în acest grup aflându-se cei mai mulți studenți cu tranziție întârziată de la liceu la facultate. Pentru o imagine de ansamblu, se poate consulta figura 4.7.

GRAFICUL 4.6 - TRANZIȚIA SPRE ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR

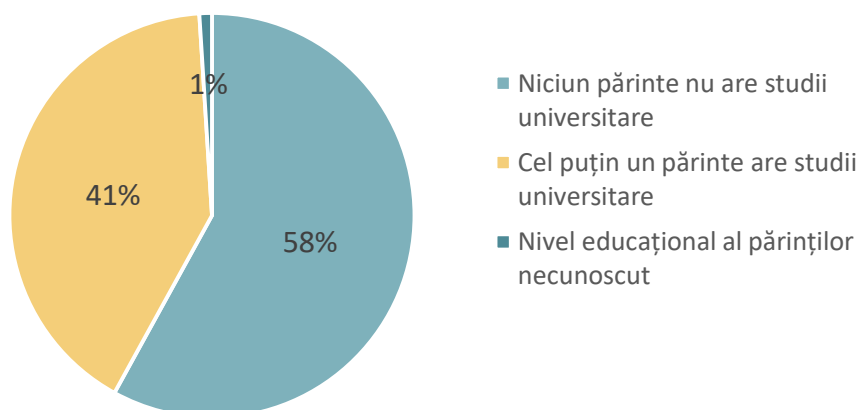

Datele au fost ponderate astfel încât structura eșantionului să corespundă cu cea din populație în ceea ce privește parametri precum sexul, grupa de vârstă, nivelul de studii, domeniul de studii și mărimea centrului universitar.

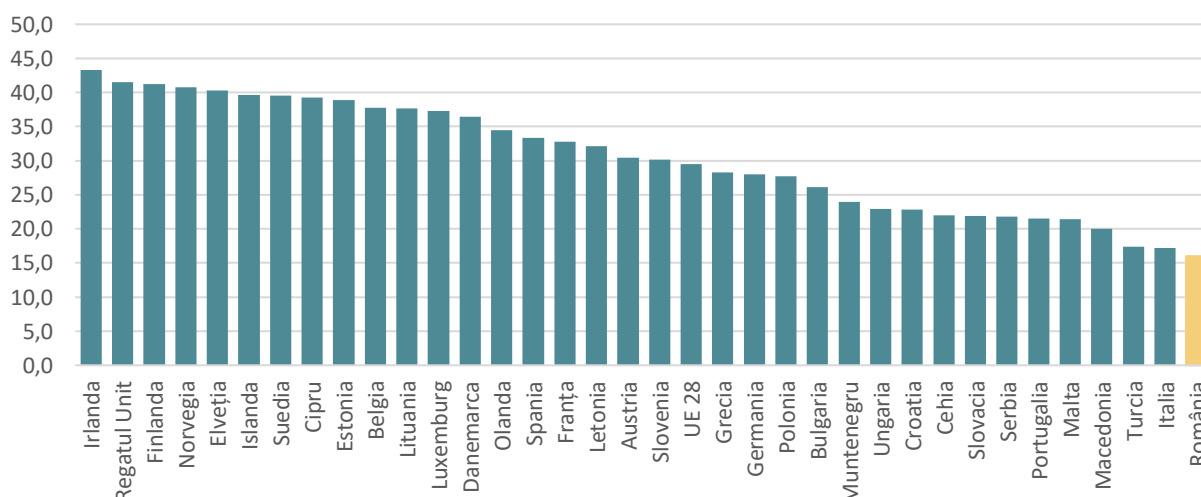
IV.2.2. Caracteristicile mediului familial din care provin studentele și studenții

Din graficul reprezentat de figura 4.8 de mai jos se poate observa faptul că aproape 60% dintre studenți provin din medii familiale în care niciunul dintre părinți nu a finalizat studii universitare. România se situează mult peste media Uniunii Europene (47%) la acest capitol, motivul identificat de cercetători ca cel mai probabil fiind politica sistemului de învățământ din perioada socialistă în care accesul la învățământ universitar era restrictiv. De altfel, din același motiv, România se află printre ultimele țări din spațiul european din punctul de vedere al ponderii populației cu studii universitare în totalul populației (Fig. 4.9).

GRAFICUL 4.7 - NIVELUL DE ȘCOLARIZARE AL PĂRINȚILOR

GRAFICUL 4.8 - PROCENTUL DIN POPULAȚIA CU VÂRSTE ÎNTRE 25 ȘI 74 DE ANI CU STUDII SUPERIOARE³⁸

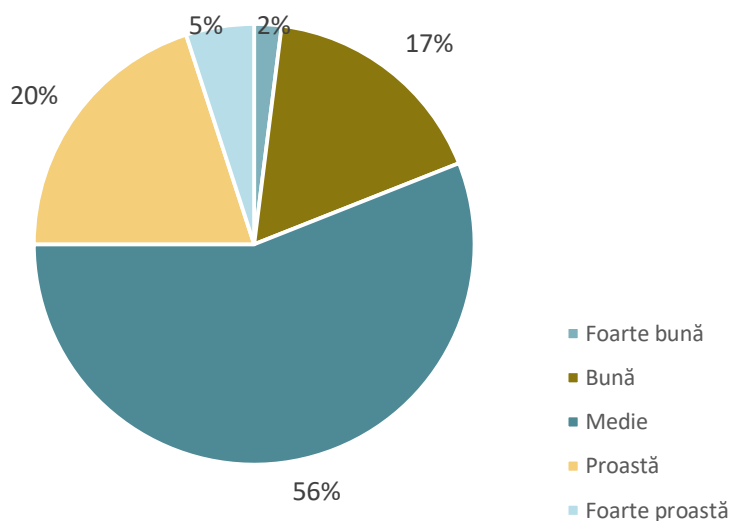

Mai mult de jumătate dintre studenți și studente apreciază faptul că familiile din care provin au o situație financiară medie, aproximativ 20% bună sau foarte bună și aproximativ 25% proastă sau foarte proastă. Cu alte cuvinte, după cum se poate observa din graficul 2.8, un sfert dintre studenții din România au șanse mici să se bazeze numai pe sprijinul familiei în perioada în care aceștia își urmează studiile. De asemenea, așa cum era de așteptat, există o corelație între nivelul de educație al părinților și situația financiară a familiei, doar 11% dintre cei ai căror părinți nu au studii universitare au declarat că situația financiară a

³⁸ Sursa: Eurostat, indicator edat_lfs_9913, pentru anul 2017.

gospodăriei este bună sau foarte bună, comparativ cu cei care au cel puțin un părinte cu studii universitare. Dintre aceștia, aproximativ 30% consideră că familia din care provin are o situație financiară bună.

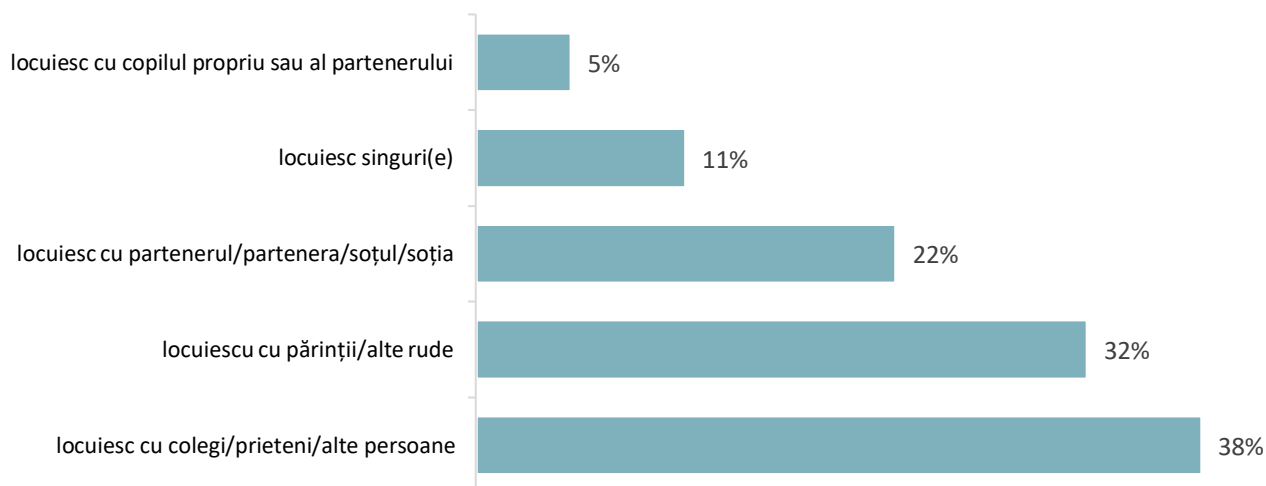
GRAFICUL 4.9 - PERCEPȚIA STUDENȚILOR ROMÂNI ASUPRA PROPRIEI SITUAȚII FINANCIARE

IV.2.3. Situația locativă a studentelor și studenților

În anul 2017, 38% dintre respondenți declarau că locuiesc împreună cu alte persoane (colegi, prieteni etc.), iar 32% locuiesc cu părinții, lucru care sugerează că locuiesc în orașele sau în proximitatea orașelor care au centre universitare. De asemenea, 22% locuiesc cu partenerul/partenera și 5% cu copiii. Nu în ultimul rând, 11% dintre studenți declarau că locuiesc singuri.

GRAFICUL 4.10 - SITUAȚIA LOCATIVĂ A STUDENTELOR ȘI STUDENȚILOR

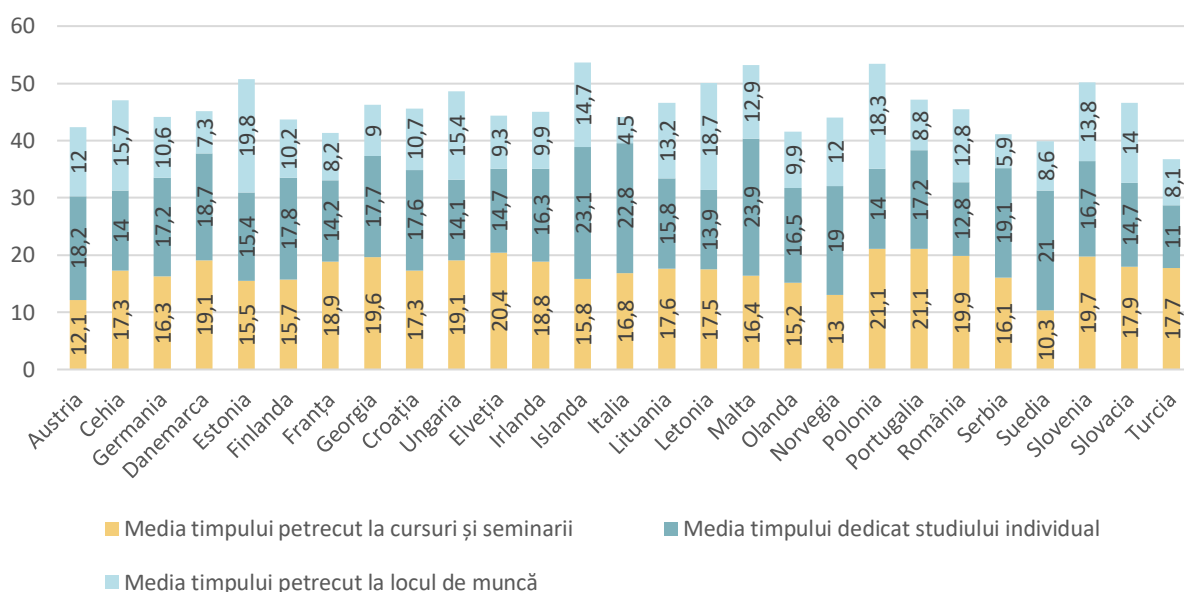

În ceea ce privește profilul celor care locuiesc în cămine studențești, acestea sunt de regulă persoane din grupele de vârstă sub 22 ani și 22-24 ani, mai degrabă bărbați, urmează preponderent programe de studii de licență, în general declară că familia se confruntă cu dificultăți financiare și nu lucrează pe timpul studiilor.

IV.2.4. Bugetul de timp al studenților și situația pe piața muncii

Bugetul total de timp dedicat de studenți educație și muncii plătite variază în țările participante la studiul Eurostudent de la 40 de ore pe săptămână până la mai mult de 50 de ore pe săptămână petrecute învățând și muncind. Studenții din Islanda, Malta, Polonia, Estonia, Letonia și Slovenia raportează cele mai mari bugete de timp, depășind pragul de 50 de ore. În țări precum Suedia și Turcia, studenții petrec până la 40 de ore angajați în aceste activități. Figura 4.12 detaliază aceste rezultate.

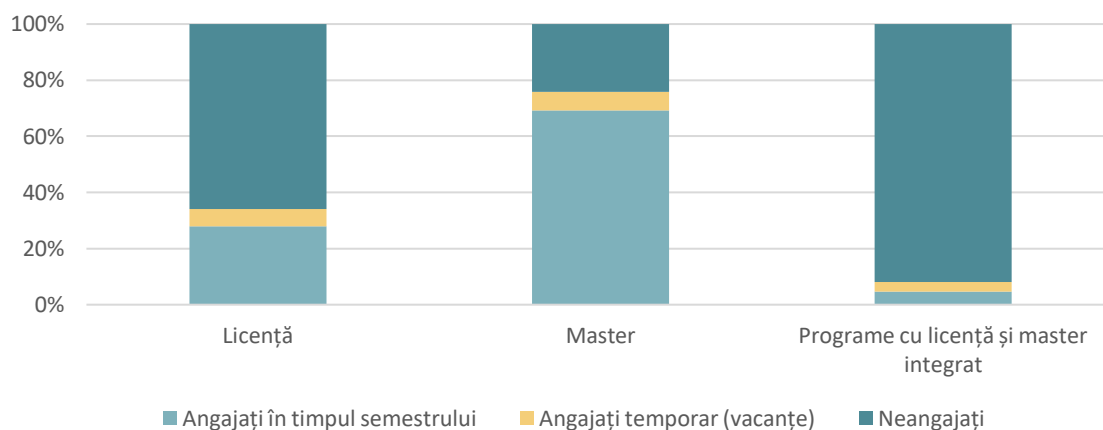
GRAFICUL 4.11 - BUGETUL SĂPTĂMÂNAL DE TIMP (MĂSURAT ÎN ORE) AL STUDENȚILOR (ÎMPĂRȚIT PE ACTIVITĂȚI)

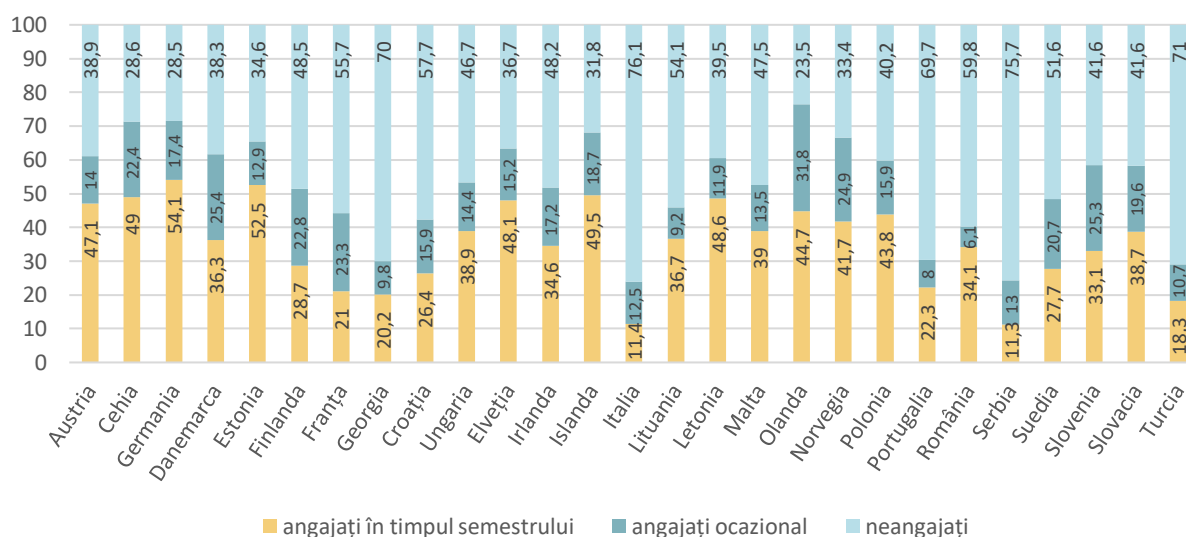
În medie, durata de timp dedicată studiului individual și timpul petrecut la cursuri și seminarii în țările participante la studiu sunt egale, aproximativ 17 ore fiind alocate fiecăreia dintre cele două activități. În țări ca Estonia, Croația, Danemarca, Germania și Olanda sunt raportate valori apropiate de această medie. În mai puțin de o treime din țările europene (Islanda, Malta, Italia, Finlanda, Norvegia, Austria, Serbia și Suedia), timpul individual de studiu ia valori mai mari decât cel petrecut propriu-zis cu profesorii, depășindu-l pe acesta cu de la 2 la 11 ore. Nu același lucru se întâmplă și în România, unde, conform datelor raportate, studenții dedică, în medie, cu 7 ore mai puțin studiului individual.

În ceea ce privește îmbinarea studiilor cu activitatea pe piața muncii, 34% dintre studenții care au participat la studiu au declarat faptul că muncesc în timpul anului universitar, iar 6% au fost angajați la locuri de muncă ocazionale (în vacanțe). Din figura 4.13 se poate observa că majoritatea studenților care au un loc de muncă în timpul anului universitar studiază la nivel de masterat. Totodată, este important de menționat că majoritatea studenților înscriși în programe care au licență și masterat integrat nu se angajează în perioada cursurilor.

GRAFICUL 4.12 - PREZENȚA PE PIAȚA MUNCII A STUDENȚILOR ROMÂNI

GRAFICUL 4.13 - PREZENȚA PE PIAȚA MUNCII A STUDENȚILOR EUROPENI

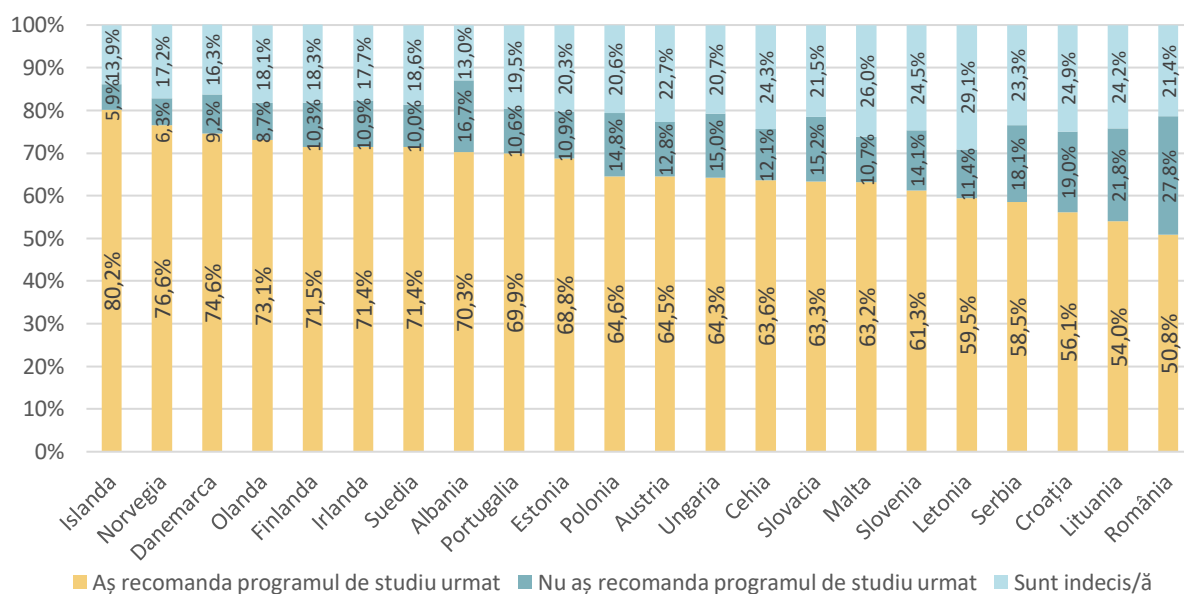

După cum se poate observa din figura 4.14, o diferență semnificativă în cazul României față de restul țărilor participante la studiu poate fi întâlnită în cazul proporției de studenți angajați ocazional.

IV.2.5. Evaluarea programelor de studiu

Și în acest caz, România se plasează pe ultimul loc între țările participante la studiu din punctul de vedere al satisfacției studenților cu privire la toate cele trei aspecte supuse evaluării. Dintre cei intervievați, studenții de la masterat sunt în medie mai mulțumiți, comparativ cu cei de la nivelul de licență. După cum se poate observa din figura 4.15, doar jumătate dintre studenții români ar recomanda propriul program, aproximativ 20% nu sunt decizi, iar aproape 30% nu ar recomanda programul parcurs de ei altor studenți.

GRAFICUL 4.14 - EVALUAREA AFIRMAȚIEI: "AȘ RECOMANDA PROGRAMUL DE STUDIU URMAT"

În ceea ce privește planurile privind continuarea studiilor la nivel universitar, aproximativ 59% dintre studenți au declarat că își doresc să continue imediat după terminarea nivelului de studiu, 7% vor continua în viitor, 10% nu doresc să continue studiile, iar 24% nu sunt decizi. Dintre cei care doresc să continue, cei mai mulți se află la nivelul de licență.

Cu privire la percepția privind propria pregătire și a competențelor proprii în vederea integrării pe piața muncii, nu există consens în rândul celor intervievați în ancheta Institutului de Științe ale Educației. Cercetătorii implicați în proiect concluzionează că aceste rezultate sunt influențate și de structura pieței muncii care pentru anumite domenii de studii furnizează ocupații foarte apropiate de specializarea urmată (e.g. educație, medicină, tehnologia informației, inginerie etc.), în timp ce în cazul altor domenii, studenților le este mai puțin clar ce ocupație vor avea în momentul finalizării studiilor. În condițiile în care piața muncii este extrem de dinamică iar tipul de ocupații ce necesită studii universitare se schimbă cu o frecvență ridicată, un număr relativ mare de respondenți și respondente nu și-au putut estima propriile șanse de angajare.

Tot pe tema corelării competențelor obținute după finalizarea învățământului superior cu cele cerute pe piața muncii, o consultare publică³⁹ de mare amploare⁴⁰ cu scopul revizuirii proiectului de modernizare al UE pentru învățământul superior, finalizată în februarie 2016, ne oferă următoarea imagine de ansamblu asupra problemei:

- 71% dintre studenți sau proaspăt absolvenți și 61% dintre angajații instituțiilor de învățământ superior nu sunt de acord cu afirmația potrivit căreia „există o bună corelare între oferta de absolvenți de învățământ superior și cunoștințele și competențele de care are nevoie economia”;
- 55 % dintre respondenți nu sunt de acord cu afirmația potrivit căreia „persoanele care concep cursurile învățământului superior sunt suficient de conștiente de nevoile probabile de competențe pe piața forței de muncă”;

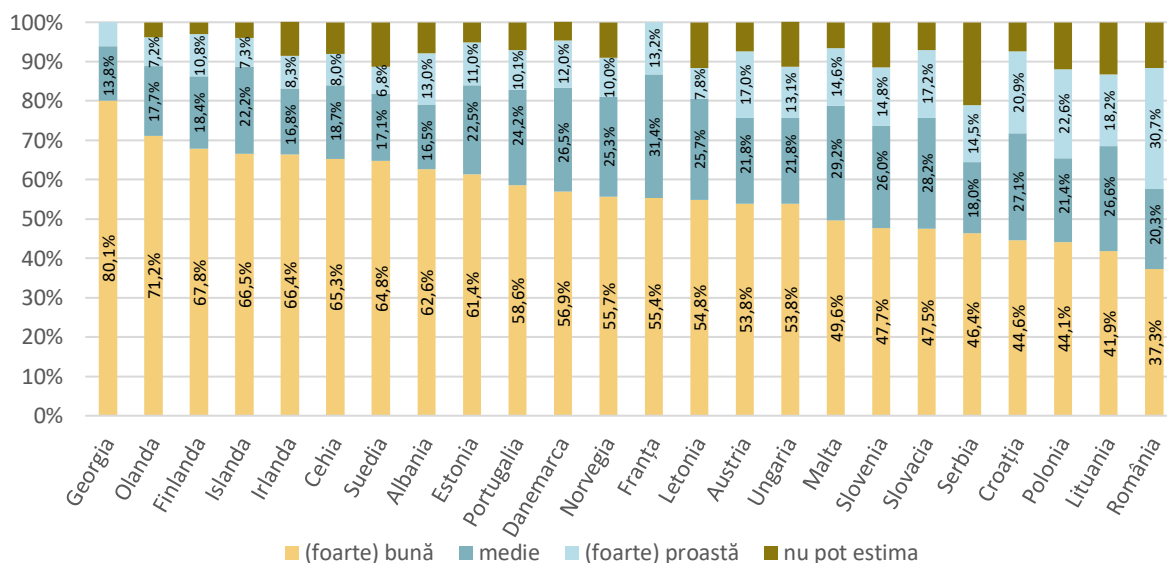
³⁹ Raportul care prezintă rezultatele cercetării poate fi consultat la adresa: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:cd0fa1ca-2ee9-11e6-b497-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_2&format=PDF.

⁴⁰ Consultarea online a avut 1485 de respondenți, 1005 dintre aceștia fiind studenți, angajați ai instituțiilor educaționale sau recent absolvenți, iar restul de 480 fiind reprezentanți ai unei organizații (în general o organizație de învățământ superior).

- 47 % dintre respondenți nu sunt de acord cu afirmația potrivit căreia „sistemele de învățământ superior funcționează bine”;
- 29 % dintre studenți sau proaspăt absolvenți sunt de acord cu afirmația potrivit căreia „studenții sunt bine sprijiniți pentru a face alegeri în cunoștință de cauză cu privire la domeniul pe care să îl studieze”.

Aceste rezultate sunt foarte bine corelate cu datele disponibile pe platforma Eurostudent prezentate în figura 4.15.

GRAFICUL 4.15 - ESTIMAREA PROPRIEI PREGĂTIRI PENTRU PIAȚA MUNCII ÎN RÂNDUL STUDENȚILOR EUROPENI

Capitolul V. Rezultate ale indicatorilor de calitate propuși pentru pilotare în anul 2017

Capitolul V este dedicat prezentării principalelor rezultate obținute în urma calculării indicatorilor propuși spre pilotare pentru anul 2017. Analizând rezultatele obținute, CNFIS consideră necesar ca acești indicatori să fie monitorizați periodic, fiind însă indicat ca pe viitor să se urmărească realizarea anumitor modificări necesare care au fost identificate în urma pilotării indicatorilor (atât la nivelul tipurilor de date colectate, cât și la nivel de modalitate calcul).

V.1. Rata de absolvire a programelor de studii de licență (IC1.5)

Indicatorul propus spre pilotare se calculează la nivel de ramură de știință (RS), ca raportul dintre numărul total al absolvenților proprii (care au obținut diploma de licență în ultimii 4 ani universitari finalizați) și numărul total al studenților înmatriculați în anul I licență (în aceeași ramură de știință în anii universitari corespunzători cohortelor respective). Indicatorul a fost calculat utilizând datele disponibile, astfel: absolvenții raportați de universități pentru ultimii 4 ani (2015-2018) în platforma ANS și studenții raportați de universități către MEN prin machetele CNFIS, cu data de referință 1 ianuarie din perioada 2012 – 2015.

Pentru a simplifica și optimiza calcularea indicatorului propus spre pilotare, fiind motivate în principal de modalitatea de raportare a datelor disponibile la nivelul CNFIS, au fost luate următoarele decizii:

- Indicatorul a fost calculat pentru 32 ramuri de știință (RS) dintr-un total de 39, deoarece în cadrul domeniilor de ierarhizare (DI)/domeniilor de licență (DL) sunt incluse specializări/programe care au durată de studii diferită (ex: Teologie, Arhitectură și Urbanism, Medicină, Medicină dentară și Farmacie) și implicit număr diferit de credite,
- Totodată, s-a convenit calcularea indicatorului propus spre pilotare ca medie pentru ultimii trei ani finalizați (inclusiv pentru RS a căror durată de studii este de 4 ani și pentru ultimul an finalizat în cazul RS "Medicină veterinară" a cărei durată de studii este de 6 ani).
- Neexistând o detaliere a absolvenților străini (cu diplomă și fără diplomă), analiza s-a realizat plecând de la premisa potrivit căreia absolvenții promoției curente pentru cetățeniile UE și SEE și non-UE corespunzători raportărilor perioadei 2015-2017 sunt tot absolvenți cu diplomă.

Totodată, este extrem de important de menționat faptul că, în etapa de analiză primară a datelor s-au constatat anumite inconsistențe privind modalitatea de raportare de către universități, fapt care ar putea să aibă un impact direct asupra rigurozității rezultatelor indicatorului:

- au fost identificate universități care nu au raportat (sau au raportat un număr foarte mic) de absolvenți cu diplomă (promoția curentă) la unele dintre domeniile de licență din RS (ex: RS - Ingineria transporturilor, RS- Filologie), deși în urmă cu durata anilor de studiu au avut înscriși studenți la licență An I.
- există universități care au raportat absolvenți mai mulți, la unele dintre domeniile de licență din RS (RS-Matematică, RS-Psihologie și științe comportamentale), decât studenții înscriși în anul I în urmă cu durata de studiu. Valorile maxime care depășesc 100% se explică prin faptul că au fost raportați de către universități, inclusiv absolvenții care nu făceau parte din promoția respectivă, finalizând studiile alături de o altă cohortă, prin urmare numărul lor depășește numărul studenților înscriși în anul I.

În tabelul de mai jos sunt prezentate rezultatele indicatorului propus spre pilotare pe ramuri de știință, calculat în două modalități: a) ca raport între studenți și toți absolvenții (cu diplomă și fără diplomă ai respectivei promoții), dar și b) ca raport studenți - absolvenți cu diplomă.

Se pot observa diferențe importante între valorile rezultate în urma aplicării celor două variante de calcul al indicatorului, acesta înregistrând valori mai mari dacă se iau în calcul și absolvenții fără diplomă, nu doar cei cu diplomă. Cea mai mare diferență este în cazul ramurii de știință „Cinematografie și media”, care însă înregistrează valori ridicate ale indicatorului (indiferent de numitorul utilizat). Printre domeniile în care sunt diferențe importante între cele două categorii de rezultate (între 13,3% și 13,9%) se numără „Științele comunicării”, „Arte vizuale (doar Istoria și teoria artei)” sau „Inginerie chimică”. Cu alte cuvinte, în cadrul acestor ramuri de știință există un număr important de absolvenți care nu au obținut diploma de licență, deși au finalizat studiile.

Analizând rezultatele indicatorului IC1.5 în care s-au luat în calcul toți absolvenții (cu diplomă și fără diplomă), se observă faptul că ramurile de știință cu cele mai mari rapoarte medii, la nivel național sunt „Teatru și artele spectacolului”, „Cinematografie și media”; „Psihologie și științe comportamentale”, „Ingineria resurselor vegetale și animale”, „Biologie”, „Medicină veterinară”, situația fiind asemănătoare și în cazul indicatorului calculat cu absolvenții cu diplomă. În același timp, cele mai mici medii ale rapoartelor pe RS la nivel național se identifică în cazul ramurilor „Informatică”; „Fizică”; „Chimie”, „Inginerie civilă”, „Inginerie mecanică, mecatronică, inginerie industrială și management”; „Filosofie”; „Istorie” sau „Studii culturale”. Practic, în cazul acestor ramuri de știință, numărul studenților care se înscriu în anul I de studiu este semnificativ mai mare decât cel al absolvenților (din cohorta respectivă). Situația privind ramurile de știință în care se regăsesc cele mai mici rapoarte se menține și în situația indicatorului calculat cu numărul de absolvenți cu diplomă.

Astfel, ținând cont de limitările enunțate anterior (în special de faptul că pentru anumite ramuri de știință indicatorul nu poate fi calculat având în vedere faptul că acestea includ domenii de licență/specializări cu durată și număr de credite diferite) este necesară o clarificare și îmbunătățire a modalității de calcul a indicatorului propus spre pilotare, dar și o atentă monitorizare a datelor (în special cele privind absolvenții) raportate de către universități.

TABELUL 5.1 – RATA DE ABSOLVIRE A PROGRAMELOR DE STUDII DE LICENȚĂ LA NIVEL NAȚIONAL

Domeniu fundamental	Ramura de știință	Nr. credite	Absolvenți (cu diploma și fără diploma)					Absolvenți cu diplome				
			Medie - la nivel nat.	Min. - la niv. nat.	Max. la niv. nat.	Mediana - la niv. nat.	Medie - la nivel nat.	Medie - la nivel nat.	Min. - la niv. nat.	Max. la niv. nat.	Mediana - la niv. nat.	Medie - la nivel nat.
Matematica și științe ale pământului	Matematică	180	63,1%	50,3%	112,6%	72,5%	70,9%	57,0%	39,1%	111,1%	66,4%	65,3%
	Informatică	180	55,6%	33,5%	78,8%	60,8%	60,4%	47,1%	29,2%	70,6%	52,6%	51,4%
	Fizică	180	51,3%	28,5%	75,7%	68,0%	60,0%	48,0%	27,1%	75,7%	62,3%	56,3%
	Chimie	180	53,5%	32,8%	90,1%	63,8%	62,7%	49,6%	29,3%	80,5%	59,2%	58,8%
	Științele pământului și atmosferei	180	60,7%	47,1%	72,4%	60,1%	60,2%	54,1%	41,4%	97,4%	54,6%	57,0%
Științe ingineresti	Inginerie chimică	240	62,5%	48,3%	105,6%	63,0%	66,7%	57,8%	44,1%	72,4%	56,0%	57,6%
	Inginerie civilă	240	51,9%	35,1%	70,8%	54,3%	54,1%	38,2%	14,3%	62,4%	47,0%	44,3%
	Inginerie electrică, electronică și telecomunicații	240	59,5%	31,9%	72,6%	58,7%	57,8%	54,5%	28,0%	70,8%	53,3%	51,3%
	Inginerie geologică, mine, petrol și gaze	240	60,1%	31,1%	82,8%	63,2%	62,3%	52,9%	11,2%	80,0%	59,7%	56,6%
	Ingineria transporturilor	240	58,2%	37,3%	105,7%	67,0%	66,7%	51,8%	0,9%	101,8%	57,3%	54,4%
	Ingineria resurselor vegetale și animale	240	69,3%	47,8%	104,1%	71,2%	70,7%	63,6%		100,3%	65,4%	66,9%
	Ingineria sistemelor, calculatoare și tehnologia informației	240	65,4%	46,7%	77,4%	63,7%	63,0%	60,1%	15,7%	106,5%	55,4%	56,5%
	Inginerie mecanică, mecatronică, inginerie industrială și management	240	56,3%	34,9%	304,8%	55,5%	64,2%	50,2%	15,0%	245,8%	48,5%	56,2%
Științe biologice și biomedicale	Biologie	180	72,1%	58,4%	88,7%	73,1%	73,1%	67,4%	52,0%	85,4%	69,1%	67,5%
	Biochimie	180	48,6%	13,9%	76,0%	55,1%	48,3%	39,8%	13,9%	70,6%	29,9%	38,1%
	Medicină		180/240/360									
	Medicină veterinară	360	81,7%	71,2%	91,8%	80,2%	80,9%	77,0%	69,9%	79,7%	78,3%	76,6%
	Medicină dentară		180/360									
	Farmacie		180/300									
Științe sociale	Științe juridice	240	66,6%	45,6%	102,1%	67,5%	69,7%	55,4%	28,6%	89,5%	54,3%	58,3%
	Științe administrative	180	62,8%	43,5%	75,8%	69,3%	65,9%	53,9%	31,3%	72,7%	60,2%	58,1%
	Științe ale comunicării	180	66,1%	51,9%	79,5%	68,3%	67,7%	52,2%	43,5%	70,9%	59,8%	58,3%
	Sociologie	180	63,4%	46,1%	81,7%	66,0%	66,8%	53,0%	35,6%	76,0%	58,7%	56,8%

Capitolul V. Rezultate ale indicatorilor de calitate propuși pentru pilotare în anul 2017

Domeniu fundamental	Ramura de știință	Nr. credite	Absolvenți (cu diploma si fără diploma)					Absolvenți cu diplome				
			Medie - la nivel nat.	Min. - la niv. nat.	Max. la niv. nat.	Mediana - la niv. nat.	Medie - la nivel nat.	Medie - la nivel nat.	Min. - la niv. nat.	Max. la niv. nat.	Mediana - la niv. nat.	Medie - la nivel nat.
Științe umaniste și arte	Științe politice	180	60,2%	29,3%	76,3%	59,8%	60,1%	51,3%	25,0%	70,0%	51,9%	50,2%
	Științe militare, informații și ordine publică		NA									
	Științe economice (doar Cibernetică, statistică și informatică economică)	180	58,9%	46,9%	86,2%	66,5%	66,6%	50,8%	35,7%	78,8%	59,9%	59,0%
	Științe economice (fără Cibernetică, statistică și informatică economică)	180	63,8%	46,9%	83,7%	66,4%	65,4%	55,1%	36,6%	70,3%	55,8%	56,5%
	Psihologie și științe comportamentale	180	71,3%	56,6%	112,3%	78,3%	77,6%	61,2%	39,8%	120,0%	68,6%	68,9%
	Filologie	180	58,3%	48,6%	90,5%	62,2%	64,1%	46,3%	1,7%	72,9%	49,2%	51,3%
	Filosofie	180	41,5%	24,4%	71,8%	46,7%	47,7%	32,4%	11,6%	61,5%	38,0%	36,8%
	Istorie	180	49,5%	40,1%	65,3%	53,5%	54,4%	41,6%	34,7%	60,5%	50,1%	47,7%
	Teologie		180/240									
	Studii culturale	180	53,9%	27,7%	96,7%	55,7%	53,2%	41,9%	20,8%	61,7%	39,6%	38,9%
	Arhitectură și urbanism		180/300/360									
	Arte vizuale (fără Istoria și teoria artei)	180	79,0%	39,6%	80,7%	75,1%	69,1%	72,0%	36,2%	77,0%	64,6%	64,8%
	Arte vizuale (doar Istoria și teoria artei)	180	53,4%	45,2%	83,9%	64,6%	64,6%	40,1%	32,4%	69,1%	50,8%	50,8%
	Teatru și artele spectacolului	180	80,9%	63,0%	93,0%	76,2%	76,5%	73,8%	59,3%	86,7%	67,0%	68,6%
	Cinematografie și media	180	90,0%	76,5%	97,9%	90,2%	88,2%	72,6%	59,6%	85,4%	72,0%	72,3%
	Muzică (doar Interpretare muzicala)		180/240									
	Muzică (fără Interpretare muzicala)	180	66,9%	46,4%	99,8%	66,7%	65,5%	54,0%	35,3%	70,1%	62,4%	56,8%
Știința Sportului și Educației Fizice		180	66,8%	49,3%	82,5%	67,6%	67,8%	60,0%	37,9%	86,1%	58,8%	58,7%

V.2. Numărul total de puncte de credit (IC1.6)

Indicatorul propus spre pilotare „**Raportul dintre numărul total de puncte de credit acumulate de studenți și numărul maxim de puncte de credit ce se pot realiza**” se calculează ca raportul dintre numărul total de puncte de credit acumulate de studenți în fiecare an de studii și numărul maxim de puncte de credit ce se pot realiza. Universitățile raportează în platforma Registrul Matricol al Universităților din România (RMUR), numărul de credite obținute de studenți, nu „numărul de puncte de credit”, așa cum este specificat în denumirea indicatorului de pilotare. Analizând datele disponibile în sistemul RMUR s-a putut observa faptul că modalitatea raportare a creditelor diferă între instituțiile de învățământ superior, rezultând o colectare diferențiată în funcție de numărul de credite anuale, respectiv numărul cumulat de credite (de exemplu, pentru un student de anul III - licență, o universitate a raportat doar creditele din anul II de studiu, recent încheiat, pe când o altă universitate a raportat 110 credite, cumulând creditele obținute în anii I și II de studiu). De asemenea, s-a constatat faptul că există și ”praguri” diferite între universități, chiar facultăți, cu privire la numărul de credite cu care se poate trece într-un an superior, motiv pentru care diferă și modul de raportare.

Astfel, lipsa informațiilor privind punctele de credit și raportarea diferită și neuniformizată a universităților despre credite a condus la concluzia că indicatorul nu poate fi aplicat în perioada imediat următoare.

V.3. Mobilități profesionale internaționale ale cadrelor didactice (IC3.3)

Indicatorul propus spre pilotare se calculează ca raport între numărul de mobilități profesionale internaționale Outgoing (*visiting professor* pentru cel puțin o lună, mobilități cu activitatea didactică de cel puțin o săptămână – exemplu ERASMUS și ERASMUS+, doctor honoris causa) și numărul total al cadrelor didactice titulare cu normă de bază (din ultimii patru ani finalizați la momentul raportării – ex. datele raportate la 1 ianuarie 2018, reprezintă informații privind cadrele didactice care au participat la mobilități profesionale în anul universitar 2016/2017, notat în analiză 2017).

Indicatorul IC3.3 își propune să măsoare preocuparea universităților pentru creșterea calității actului didactic prin schimbul de experiență cu mediile academice/de cercetare de la nivel internațional, prin dezvoltarea de parteneriate, dar și prin promovarea imaginii universității pe plan internațional.

Indicatorul a fost calculat utilizând datele disponibile la nivelul UEFISCDI - CNFIS, pe baza raportărilor universităților din ultimii 3 ani, 2016-2018, pentru mobilitățile realizate în perioada 2015-2017. Această decizie se justifică prin faptul că în anul 2015 un număr mare de universități nu au raportat participări ale cadrelor didactice la mobilități Outgoing. Din totalul de 48 de universități, au raportat mobilități profesionale internaționale în fiecare din cei trei ani de raportare luați în calcul, astfel:

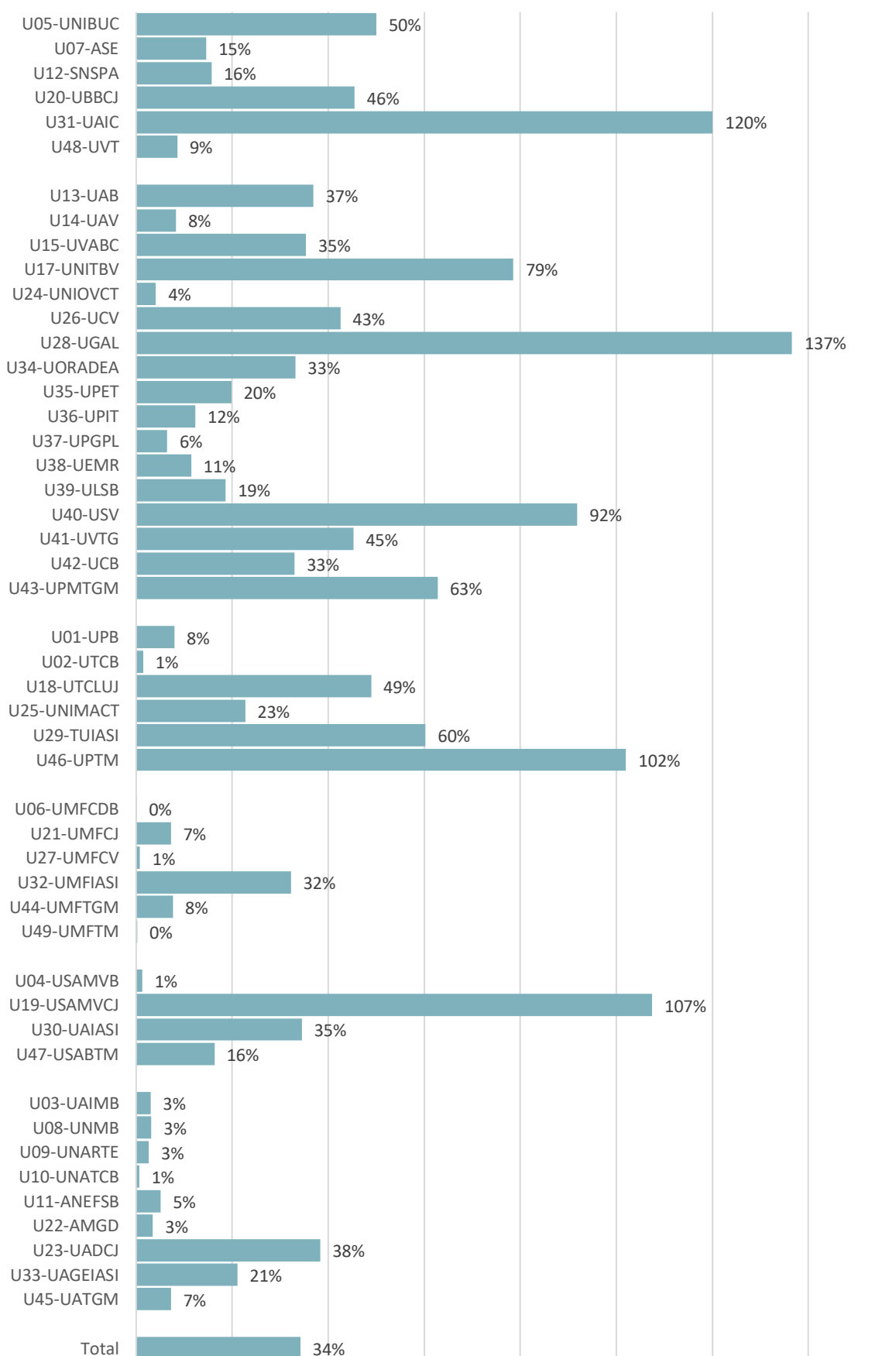
- în 2015 - 45 universități din care 22,22% universități au un număr redus de mobilități profesionale internaționale (sub 10 participări) ;
- în 2016 - 41 universități din care 19,51% universități au un număr redus de mobilități profesionale internaționale (sub 10 participări);
- în 2017 - 44 universități din care 27,27% universități au un număr redus de mobilități profesionale internaționale (sub 10 participări).

Analizând **valoarea indicatorului IC3.3** se poate observa faptul că, la nivel național, patru universități înregistrează valori mai mari de 100%: Universitatea “Dunărea de Jos” Galați – 136,58%; Universitatea “Al. I. Cuza” Iași – 120,06%; USAMV Cluj Napoca – 107,42%; Universitatea Politehnică Timișoara – 102%, aceste valori putând fi determinate de participarea aceluiași cadru didactic la mai mult de o

conferință/simpozion/congres internațional în anul universitar respectiv⁴¹. Valoarea indicatorului la nivel național este de aprox. 34%. Cea mai mică valoare (0,08%) aparține universității UMF Carol Davila din București, iar valoarea cea mai mare este a Universității “Dunărea de Jos” din Galați (136,58%). Diferența dintre cele doua extreme este foarte mare (136,50%). Așa cum se poate remarca din Graficul 4.1, doar 17 universități au participări peste media de la nivel național.

⁴¹ Probabilitatea participării în număr mare atât a cadrelor didactice titulare, dar și a altor categorii de cadre universitare la Congrese și Conferințe internaționale poate fi influențată de poziția geografică a anumitor universități, ele fiind avantajate de vecinătatea cu țările de la granița cu România.

GRAFICUL 5.1 - REZULTATE IC 3.3 (2017)

Examinând mediana (17,47%) se remarcă asimetria de stânga a valorilor obținute, predominând universitățile care au un număr mic de participări la mobilitățile profesionale *Outgoing*. Totodată, valoarea coeficientului de variație rezultat (110,63%) indică faptul că media participării la mobilitățile profesionale *Outgoing* a celor 48 universități de stat analizate nu este reprezentativă, existând extreme (v. Tabelul de mai jos).

	Min.	Max.	Mediana	Media	Coef.variație	Q1	Q3
Indicator IC3.3	0,08%	136,58%	17,47%	30,57%	110,63%	6,11%	43,23%

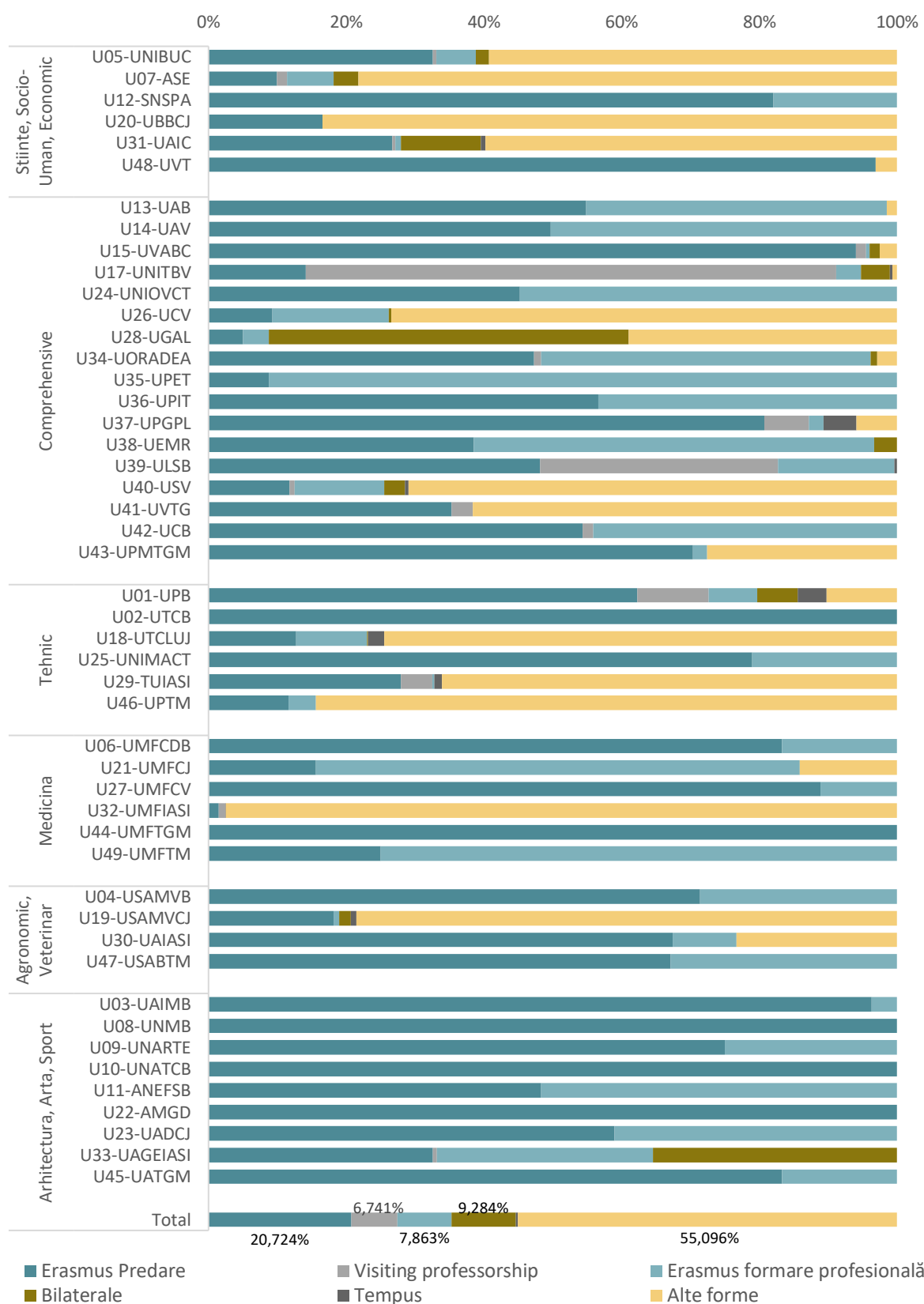
În plus, analizând indicatorii de simetrie (*quartile*) se observă următoarele:

- 25% dintre universități au intervalul participărilor la mobilitățile *Outgoing* cuprins între 0,08% (valoarea minimă a indicatorului) și 6,11%,
- 75% dintre universități au sub 43,23% și 25% peste 43,23% participări la mobilitățile *Outgoing* (v. Graficul 5.1);
- 25% au între 43,23% și 136,58% (valoarea maximă a indicatorului) participări la mobilitățile *Outgoing*.

Analizând **datele** pe tipuri de mobilități și durată se pot identifica explicații privind variațiile mari ale indicatorului. Aceste valori sunt determinate de participarea masivă la tipul de mobilități *Outgoing* "Alte forme" și "Bilaterale", majoritatea mobilităților fiind cu durată "Foarte scurte < 1 săptămână". Acest tip de mobilități, cu durata mai scurtă de o săptămână poate include inclusiv participarea cadrelor didactice la conferințe și congrese internaționale.

Raportul între numărul de mobilități profesionale internaționale (diferențiate pe tipuri distincte de mobilități) și numărul total de mobilități profesionale internaționale *Outgoing*, calculat la nivel de universitate, indică faptul că, la nivel național, tipul de mobilitate "Alte forme" reprezintă 55,39% din totalul mobilităților, "Erasmus predare" este 20,51%, urmate la distanță mare de mobilitățile de tipul "Bilaterale" (9,29%); iar "Tempus" reprezintă doar 0,29% din totalul mobilităților *Outgoing* (v. Graficul 5.2).

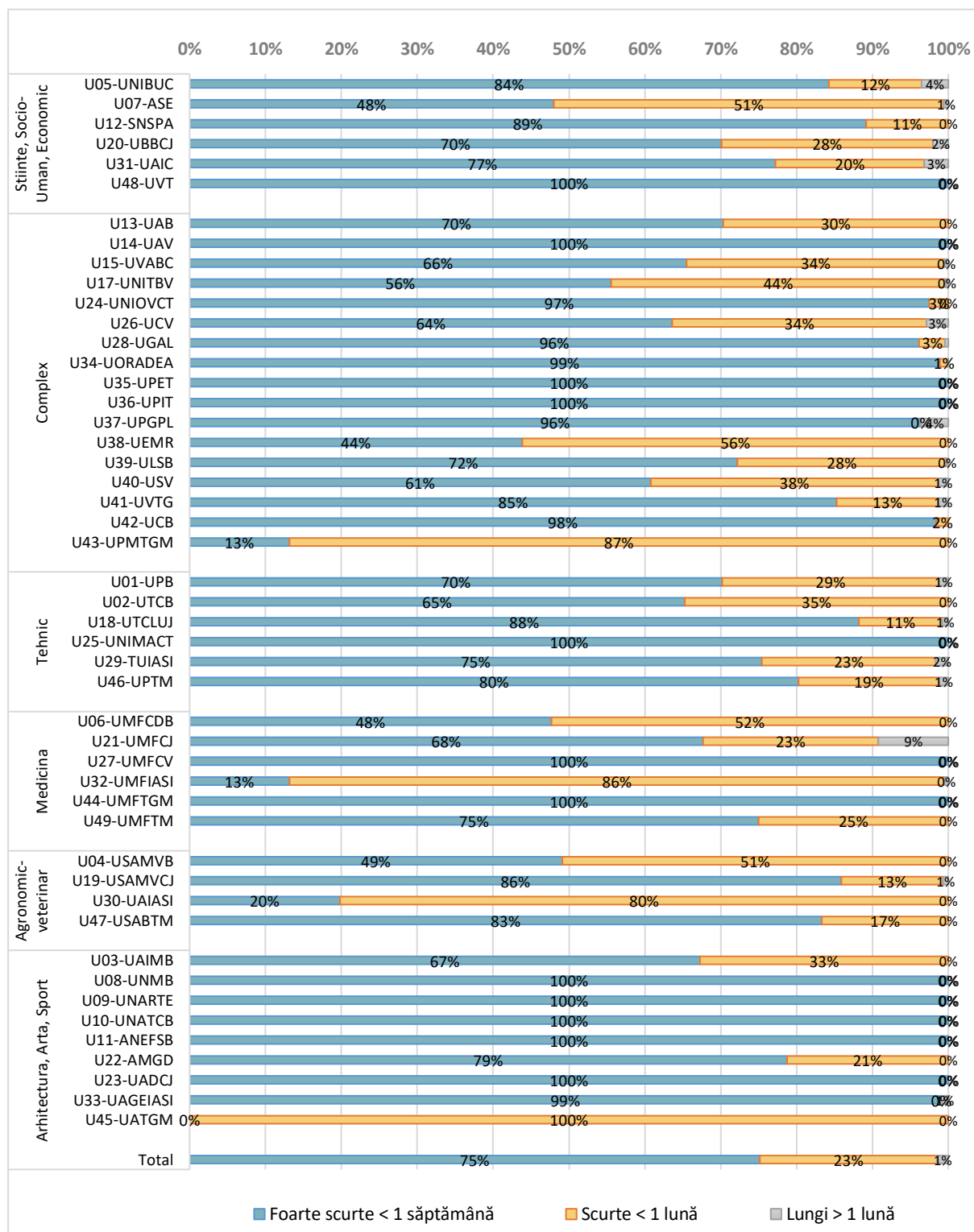
GRAFICUL 5.2 - PONDEREA CATEGORIILOR DE MOBILITĂȚI OUTGOING IN TOTAL MOBILITĂȚI (PERIOADA 2015 - 2017)

În ceea ce privește participarea cadrelor didactice la mobilități Outgoing, **în funcție de durată** (v. Graficul 5.3), se observă la nivel național că ponderea cea mai mare provine din categoria mobilităților cu durată

“Foarte scurte < 1 săptămână” (aprox. 75%), urmată de mobilitățile cu durată “Scurte < 1 lună” (aprox. 24%), iar cea mai mică pondere este deținută de mobilitățile cu durată “Lungi > 1 lună” (aprox. 1%).

GRAFICUL 5.3 - PONDEREA PARTICIPĂRII CADRELOR DIDACTICE LA MOBILITĂȚI OUTGOING, ÎN FUNCȚIE DE DURATĂ (PERIOADA 2015 - 2017)

Astfel, din analiza indicatorului și a variabilelor sale rezultă faptul că în cadrul mobilităților internaționale ale cadrelor didactice universitare, mai ales în cazul tipurilor de mobilitate “Alte forme”, care au și o durată foarte mică (< 1 săptămână), există probabilitatea participării, pe lângă cadrele didactice titulare cu norma

de bază, și a altor cadre universitare. În acest caz se produce o distorsionare a valorii rezultatului, ceea ce conduce la creșterea artificială a valorii finale a indicatorului.

De asemenea, faptul că universitățile au raportat, fără o detaliere distinctă a tipurilor de mobilități, participări la Congrese sau Conferințe în cadrul mobilităților “Alte forme” reprezintă una din cauzele pentru care unele universități au obținut o valoare mare a indicatorului. Pe de altă parte titlul de “doctor honoris causa” nu reprezintă un tip de mobilitate, este un tip de recunoaștere națională și internațională, integrarea în același indicator (echivalarea cu celelalte date luate în calculul indicatorului) fiind problematică.

Astfel, indicatorul IC3.3 se poate lua în calcul în viitor, pentru finanțare, doar în situația în care se precizează clar faptul că se raportează participările la mobilități profesionale internaționale ale cadrelor didactice titulare, cu norma de bază în universitate. În momentul acesta indicatorul IC3.3 poate fi utilizat numai pentru analize și comparații între universități.

V.4. Doctorate în cotutelă internațională (IC3.4)

Indicatorul IC3.4 “Doctorate în cotutelă internațională finalizate” se calculează ca raportul între numărul de susțineri reușite ale unor doctorate în cotutelă internațională (absolvenți de programe doctorale în cotutelă internațională), și numărul de absolvenți de doctorat (din ultimii doi ani finalizați la momentul raportării – ex.: datele raportate la 1 ianuarie 2018, reprezintă informații privind absolvenții de programe doctorale care au finalizat studiile în anul universitar 2016/2017).

Indicatorul își propune să măsoare capacitatea universităților din România de a coopera și încheia parteneriate cu alte instituții de învățământ superior din străinătate în vederea coordonării unor activități specifice dezvoltării științei și cercetării dedicate ciclului doctoral.

În România, numărul absolvenților de programe de doctorat în cotutelă internațională este extrem de mic (28 în 2017 și 12 în 2018), raportul la nivel național fiind de aproximativ 1%. În cei doi ani analizați, doar 16 universități au avut doctoranzi care au finalizat studiile de doctorat în colaborare cu altă instituție (v. Tabelul 4.2). Având în vedere numărul foarte mic de doctoranzi în această situație (respectiv universități), este dificil de implementat un astfel de indicator de diferențiere a instituțiilor de învățământ superior, mai ales că programele în cotutelă pot fi și rezultatul unor colaborări individuale între doctorand și instituția din străinătate.

TABELUL 5.2 - RATA DE ABSOLVENȚI DE DOCTORAT ÎN COTUTELĂ INTERNAȚIONALĂ DIN TOTAL DOCTORANZI

Cod univ.	Universități	2017 Nr.abs doct cotutela/Nr.total abs.doct	2018 Nr.abs doct cotutela/Nr.total abs.doct	IC3.4
U15	Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacau	16,7%	0,0%	8,3%
U29	Universitatea Tehnica "Gheorghe Asachi" din Iasi	8,8%	5,9%	7,4%
U40	Universitatea "Stefan Cel Mare" din Suceava	7,7%	4,8%	6,2%
U49	Universitatea de Medicina si Farmacie "Victor Babes" din Timisoara	2,6%	7,1%	4,9%
U28	Universitatea "Dunarea de Jos" din Galati	0,0%	8,7%	4,3%
U19	Universitatea de Stiinte Agricole si Medicina Veterinara din Cluj-Napoca	1,2%	5,6%	3,4%
U22	Academia de Muzica "Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca	6,3%	0,0%	3,1%
U03	Universitatea de Arhitectura si Urbanism "Ion Mincu" din Bucuresti	5,9%	0,0%	2,9%
U20	Universitatea "Babes-Bolyai" din Cluj-Napoca	3,2%	0,6%	1,9%
U44	Universitatea de Medicina si Farmacie din Targu Mures	3,3%	0,0%	1,7%
U17	Universitatea "Transilvania" din Brasov	3,2%	0,0%	1,6%
U41	Universitatea "Valahia" din Targoviste	2,1%	0,0%	1,1%
U21	Universitatea de Medicina si Farmacie "Iuliu Hatieganu" din Cluj-Napoca	0,0%	2,0%	1,0%
U01	Universitatea Politehnica din Bucuresti	1,8%	0,0%	0,9%
U48	Universitatea de Vest din Timisoara	1,7%	0,0%	0,8%
U31	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iasi	1,6%	0,0%	0,8%
Total		1,4%	0,6%	1,0%

V.5. Finalizare studii persoane din medii dezavantajate (IC4.6)

Indicatorul „*Finalizarea programelor educaționale de către persoane provenite din medii dezavantajate socioeconomic*” propus spre pilotare se calculează ca raportul între numărul de absolvenți care provin din medii socioeconomic dezavantajate (SED)⁴² și numărul total de absolvenți (la nivel de universitate). Indicatorul are în vedere să urmărească capacitatea instituțiilor de învățământ superior de a asigura egalitatea de șanse *înțeleasă în termeni de rezultate*, cu alte cuvinte își propune să măsoare capacitatea universităților de a sprijini studenții și studentele din medii SED în vederea finalizării cursurilor și obținerea diplomei de absolvire.

Conform metodologiei de finanțare, indicatorul se determină utilizând datele disponibile din ultimul an universitar finalizat, însă pentru a putea compara rezultatele acestui indicator cu indicatorul din aceeași clasă, privind raportul studenților SED, dar și pentru a echilibra variațiile înregistrate de la un an la altul⁴³, valoarea indicatorului IC4.6 a fost calculată ca medie pentru ultimii doi ani finalizați de raportare: informațiile raportate de universități la 1 ianuarie 2017 (absolvenți în anul universitar 2015/2016) și 1 ianuarie 2018 (absolvenți în anul universitar 2016/2017).

Universitățile care înregistrează valori ale IC4.6 mai mari de 50% (3 universități – Universitatea din Târgoviște, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava și Universitatea „Constantin Brâncuși” din Târgul Jiu) sunt instituții care deservește zone cu un nivel scăzut al PIB-ului⁴⁴ sau cu rată a șomajului peste media de la nivel național de 4% (fie județele⁴⁵ în care au sediul universitățile sau județele din apropiere). Totodată, în graficul de mai jos, se poate observa faptul că printre universitățile care prezintă un raport scăzut al absolvenților din medii dezavantajate (sub media la nivel național pentru IC4.6) se numără universități de artă și medicină, iar valori peste medie se înregistrează în cazul universităților din domeniul agronomic-veterinar și complexe (mai mult de jumătate din instituții care fac parte din această categorie).

Important de menționat este faptul că în prezent, printre indicatorii utilizați în distribuția finanțării suplimentare se numără și indicatorul de calitate IC4.1 „*Capacitatea de a integra persoanele provenite din medii dezavantajate socioeconomic în programe educaționale*” măsurat ca ponderea studenților SED din total studenți (în cadrul clasei de indicatori *C4 Orientare regională & echitate socială*). Indicator care, la fel ca în cazul IC4.6, are la bază măsura capacității instituțiilor de învățământ superior de a asigura principiul echității în educație. Datele utilizate în calculul indicatorului IC4.1 și IC4.6, deși au aceeași dată de referință, reprezintă informații pentru cohorte de studenți diferite. Cu toate acestea, comparând rezultatele universităților la indicatorul propus spre pilotare IC4.6, cu valorile indicatorului IC4.1 se observă faptul că diferențele la nivel de universități nu sunt semnificative. Astfel, sunt 31 de universități care au diferențe de valori (IC4.6 față de IC4.1) în intervalul -5% și 5%, cele mai mari diferențe negative înregistrându-se în cazul Universității de Vest din Timișoara (-18%), Universitatea Națională de Arte "George Enescu" Iași (-17%) sau Universitatea "Ovidius" din Constanța (-14%), iar cea mai mare diferență pozitivă este în cazul Universității de Arte din Târgu Mureș. În plus, nivelul de asociere între cele două valori este extrem de ridicat și semnificativ statistic: 0.91 (aplicând testul de corelație Pearson)

Prin urmare, având în vedere faptul că diferențele între valorile înregistrate de către cei doi indicatori sunt mici, iar nivelul de corelație este foarte ridicat, se poate spune că indicatorii au rezultate similare (chiar

⁴² Universitățile raportează în platforma ANS absolvenții/studenții care aparțin uneia sau mai multora din următoarele categorii: a. persoane cu domiciliul în mediul rural sau orașe sub 10.000 de locuitori; b. persoane care provin din centre de plasament (orfani) c. persoane care aparțin unor grupuri dezavantajate (romi), d. persoane cu dizabilități

⁴³ Cauzate inclusiv și de a diverse probleme raportarea datelor.

⁴⁴ <https://www.euractiv.ro/social/romania-in-30-din-cele-41-de-judete-pib-ul-pe-cap-de-locuitor-este-sub-50-din-media-ue-7357>

⁴⁵ Conform INS pentru anul 2017, rata șomajului în: Dâmbovița (Universitatea din Târgoviște) – 5,3%; Suceava (Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava) – 5,4%; Gorj (Universitatea Constantin Brâncuși din Târgul Jiu)

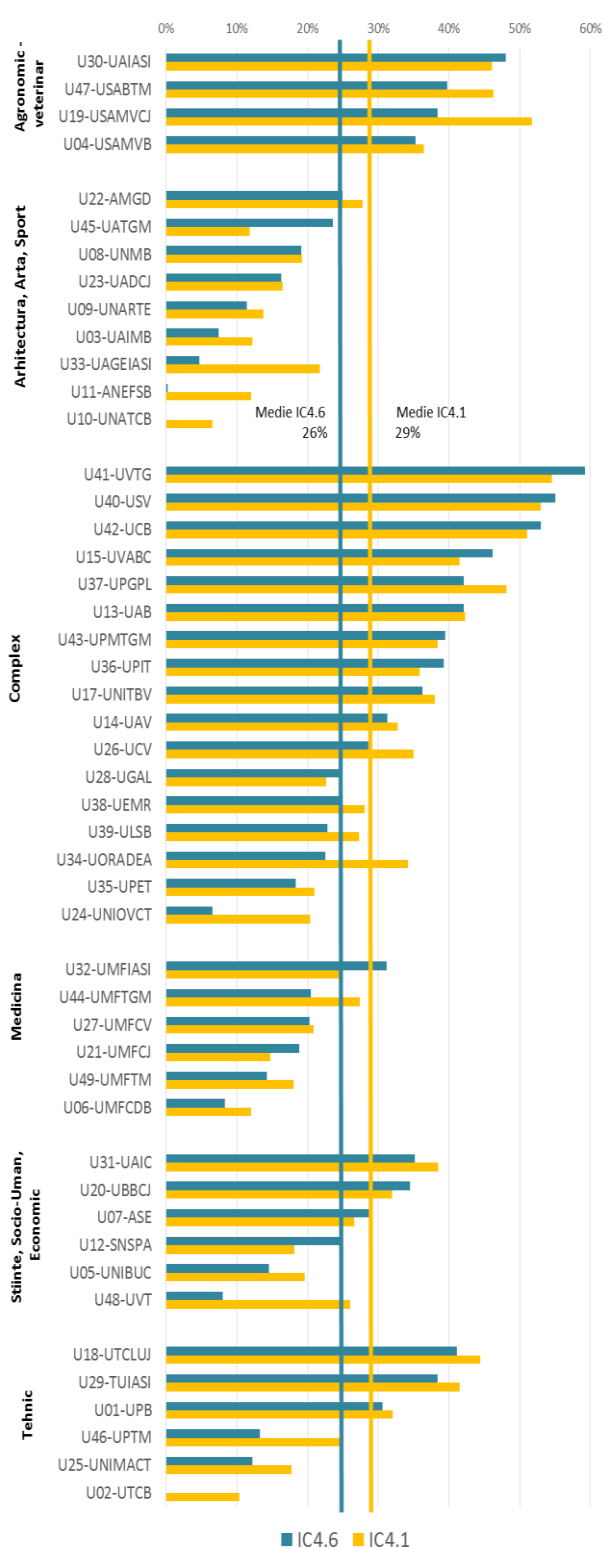
dacă datele se referă la absolvenți, respectiv studenți din generații diferite). Astfel, introducerea indicatorului IC4.6 în lista indicatorilor de calitate nu va contribui la o diferențiere semnificativă între universități, ci doar la o fragmentare mai mare a ponderilor pe care le au indicatorii din clasa C4. *Orientare regională & echitate socială*.

Pentru a măsura capacitatea instituțiilor de a sprijini studenții și studentele care provin din medii SED, un indicator mai indicat (cel puțin pentru o etapă de implementare) ar fi măsurarea raportului de absolvenți SED din studenții SED din cohorta respectivă. Practic, să se monitorizeze rata de studenți SED care reușesc să finalizeze studiile și să obțină diploma de absolvire.

TABELUL 5.3 - RATA DE ABSOLVENȚI SDE DIN TOTAL ABSOLVENȚI

Cod univ.	Universități	nr. absolventi medii SED/nr. total absolventi	
		2017	2018
U01	Universitatea Politehnica din Bucuresti	30%	31%
U02	Universitatea Tehnica de Constructii Bucuresti	0%	0%
U03	Universitatea de Arhitectura si Urbanism "Ion	5%	10%
U04	Universitatea de Stiinte Agronomice si	31%	40%
U05	Universitatea din Bucuresti	13%	16%
U06	Universitatea de Medicina si Farmacie "Carol	11%	6%
U07	Academia de Studii Economice din Bucuresti	28%	29%
U08	Universitatea Nationala de Muzica din	17%	21%
U09	Universitatea Nationala de Arte din Bucuresti	9%	14%
U10	Universitatea Nationala de Arta Teatrului si Cinematografica "I. L. Caragiale" din Bucuresti	0%	0%
U11	Universitatea Nationala de Educatie Fizica si	0,4%	0%
U12	Scoala Nationala de Studii Politice si	20%	30%
U13	Universitatea "1 Decembrie 1918" din Alba	39%	45%
U14	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	28%	35%
U15	Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacau	44%	48%
U17	Universitatea "Transilvania" din Brasov	32%	41%
U18	Universitatea Tehnica din Cluj-Napoca	37%	45%
U19	Universitatea de Stiinte Agricole si Medicina	36%	40%
U20	Universitatea "Babes-Bolyai" din Cluj-Napoca	32%	37%
U21	Universitatea de Medicina si Farmacie "Iuliu	23%	14%
U22	Academia de Muzica "Gheorghe Dima" din	25%	25%
U23	Universitatea de Arta si Design din Cluj-	9%	24%
U24	Universitatea "Ovidius" din Constanta	6%	7%
U25	Universitatea Maritima din Constanta	7%	17%
U26	Universitatea din Craiova	12%	46%
U27	Universitatea de Medicina si Farmacie din	20%	21%
U28	Universitatea "Dunarea de Jos" din Galati	24%	26%
U29	Universitatea Tehnica "Gheorghe Asachi" din	34%	43%
U30	Universitatea de Stiinte Agricole si Medicina Veterinara "Ion Ionescu de la Brad" din Iasi	43%	54%
U31	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iasi	26%	44%
U32	Universitatea de Medicina si Farmacie "Gr. T.	25%	37%
U33	Universitatea Nationala de Arte "George	6%	3%
U34	Universitatea din Oradea	8%	37%
U35	Universitatea din Petrosani	13%	24%
U36	Universitatea din Pitesti	35%	43%
U37	Universitatea "Petril-Gaze" din Ploiesti	44%	41%
U38	Universitatea "Eftimie Murgu" din Resita	21%	28%
U39	Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	18%	27%
U40	Universitatea "Stefan Cel Mare" din Suceava	54%	56%
U41	Universitatea "Valahia" din Targoviste	56%	63%
U42	Universitatea "Constantin Brancusi" din Targu	53%	53%
U43	Universitatea "Petru Maior" din Targu Mures	38%	40%
U44	Universitatea de Medicina si Farmacie din	9%	32%
U45	Universitatea de Arte din Targu Mures	24%	24%
U46	Universitatea "Politehnica" din Timisoara	12%	15%
U47	Universitatea de Stiinte Agricole si Medicina Veterinara a Banatului din Timisoara	42%	38%
U48	Universitatea de Vest din Timisoara	4%	12%
U49	Universitatea de Medicina si Farmacie "Victor	12%	17%

GRAFICUL 5.4 - VALORILE INDICATORILOR IC4.6 ȘI IC4.1, PE CATEGORII DE UNIVERSITĂȚI

V.6. Monitorizarea angajabilității absolvenților (IC4.7)

Indicatorul propus spre pilotare se urmărește din punct de vedere al *“Existenței unei proceduri interne pentru colectarea de informații cu privire la statutul⁴⁶socio-profesional și locul de muncă, la 12 luni de la absolvire al absolvenților studiilor de licență și de master din ramura de știință, pentru analiza acestor date și pentru publicarea online a principalelor rezultate ale acestor analize”*. Astfel, acest proces de urmărire este propus să se realizeze: a) după 12 luni de la momentul absolvirii b) procedură internă și pentru analiză și publicare, sursa datelor fiind site-ul universităților, raportul de prezentare al rezultatelor urmând să fie făcut public pe site-ul universității.

S-a constatat lipsa surselor centralizate și validate de date cu privire la angajabilitatea absolvenților. În acest sens, s-au avut în vedere platformele informatice administrate de MEN cu privire la studenți – absolvenți, precum și tipurile de date urmărite de ARACIS în procesele de evaluare instituțională sau la nivel de domeniu.

Totodată, analizând date individuale publicate de unele instituții de învățământ superior s-a observat lipsa unor metodologii și instrumente unitare de colectare a datelor pe tema angajabilității absolvenților, fapt care conduce la imposibilitatea realizării unor diferențieri la nivel de universități.

Pentru obținerea unor rezultate de etapă, pe termen mediu se poate avea în vedere reglementarea și operaționalizarea sistemelor informatice de tipul platformei Absolvenți și Piața Muncii (<http://sapm.forhe.ro/>), care printr-o serie de colectări succesive și o bună agregare a datelor vor putea oferi rezultate concludente și validate pentru acest tip de indicatori.

⁴⁶Pentru profesii liberale, inclusiv integrarea în organizații profesionale

Capitolul VI. Propuneri de optimizare a finanțării din fonduri publice a învățământului superior din România

VI.1. Viziunea și principiile CNFIS, cu privire la finanțarea învățământului superior din România

Potrivit legii, misiunea CNFIS este aceea de a sprijini MEN în realizarea politicilor publice din domeniul învățământului superior, prin elaborarea fundamentată a propunerilor de reglementări privind finanțarea universităților, prin stabilirea costului mediu per student echivalent pe cicluri și domenii de studii, prin înaintarea de propuneri pentru optimizarea finanțării învățământului superior, precum și prin verificarea periodică a eficienței gestionării fondurilor publice de către instituțiile de învățământ superior.

În realizarea misiunii sale, CNFIS și-a asumat respectarea și promovarea următoarelor principii definite prin legea educației naționale:

- principiul autonomiei universitare;
- principiul responsabilității publice;
- principiul eficienței manageriale și financiare;
- principiul transparenței;
- principiul echității;
- principiul asigurării calității.

În plan strategic, CNFIS își propune să acționeze pentru a sprijini MEN și instituțiile de învățământ superior în direcția realizării următoarelor obiective de interes național:

- transformarea învățământului superior din România într-un factor activ al creșterii economice și dezvoltării sociale a țării;
- consolidarea instituțională și financiară a instituțiilor de învățământ superior, astfel încât acestea să dispună de mijloacele necesare pentru a putea îmbunătăți semnificativ calitatea activităților didactice și de cercetare. Consiliul a constatat menținerea contradicției între dezideratul legal potrivit căruia „(7) În România învățământul constituie prioritate națională” (LEN 1/2011, art.2) și realitățile concrete ale funcționării sistemului de învățământ superior.

După 1990, învățământul superior din România a cunoscut o perioadă de expansiune, de diversificare a ofertei educaționale și de extindere a rețelei instituționale. Deoarece în toată această perioadă nivelul resurselor financiare alocate din fonduri publice nu a crescut proporțional cu această expansiune, cele mai multe dintre instituțiile de învățământ superior se confruntă în continuare cu fenomene de subfinanțare, concretizate în efecte nocive atât asupra funcționării lor instituționale, cât și asupra calității rezultatelor activității didactice și de cercetare. Luând în considerare faptul că subfinanțarea și incertitudinile legate de aceasta diminuează capacitatea universităților de a face față provocărilor societății contemporane și de a-și îndeplini rolul social, CNFIS și-a propus să continue acțiunile pentru:

- conștientizarea la nivelul factorilor de decizie și a opiniei publice a necesității finanțării corespunzătoare a sistemului de învățământ superior și implementării de strategii coerente de dezvoltare a universităților din România;
- repartizarea judicioasă a resurselor financiare existente, conform politicilor naționale din domeniul educației și principiilor unei gestiuni responsabile a fondurilor publice;
- stimularea, prin mecanisme de finanțare, a consolidării instituționale și a constituirii unui ansamblu de bune practici la nivelul diverselor instituții de învățământ superior, precum și a asumării de către aceste instituții a unui rol activ la nivel local și regional, astfel încât universitățile să devină un factor de incluziune și de coerență socială.

Pe lângă aceste obiective generale, Consiliul și-a propus să continue obiectivele enunțate anterior prin mai multe rezultate de etapă, având inițial ca orizont în anul 2019:

- creșterea graduală, în etape succesive, a finanțării de ansamblu a învățământului superior;
- dimensionarea mijloacelor financiare astfel încât, în anul 2019, creșterea valorii alocației bugetare din fonduri publice, să fie în acord cu creșterea finanțării învățământului superior, până la procentul de 6% din PIB pentru educație;
- continuarea demersurilor pentru alocarea, prin competiție de proiecte, a fondului pentru dezvoltare instituțională și monitorizarea riguroasă a implementării proiectelor finanțate;
- continuarea alocării unei sume în valoare de cel puțin 30% din suma alocată universităților ca finanțare de bază pentru finanțarea suplimentară, în vederea stimulării excelenței instituțiilor și a programelor de studii, pe baza unor criterii și standarde de calitate.

Consiliul apreciază ca prin atingerea acestor obiective, care ar trebui să fie asumate de factorii de decizie din domeniu, s-ar asigura îmbunătățirea condițiilor de funcționare a universităților și a calității de ansamblu a învățământului superior din România. În consecință, recomandările de optimizare incluse în acest raport cuprind atât prezentarea propunerii de metodologie de finanțare pe anul 2019, cât și un set de sugestii care vizează stabilitatea și predictibilitatea sistemului de învățământ superior pe termen mediu.

În vederea adoptării unei viziuni pe termen lung, Consiliul menține propunerile următoare:

- elaborarea și lansarea în dezbateri publice a unor politici și mecanisme instituționale care să producă efecte benefice la nivelul sistemului de învățământ, având ca orizont anul 2030;
- agregarea și analiza rezultatelor obținute ca urmare a dezbaterilor publice organizate cu toți factorii interesați (decidenți politici, cadre didactice, cercetători, studenți, reprezentanți ai mediului socio-economic și ai altor segmente sociale interesate de destinul învățământului superior din România);
- optimizarea procedurilor și mecanismelor propuse, pe baza rezultatelor dezbaterilor publice și fundamentarea acestora printr-un riguros proces de pilotare.

Avem convingerea ca aceste demersuri privind formularea și implementarea unor politici publice eficiente vor conduce la așezarea finanțării învățământului universitar românesc pe principii și reglementări care să asigure stabilitate și predictibilitate.

VI.2. Prezentarea propunerii de metodologie de finanțare pentru anul 2019

În cadrul acestei secțiuni prezentăm sintetic arhitectura generală și elementele principale ale propunerii CNFIS privind metodologia de finanțare pentru anul 2019.

Astfel, la nivel de structură, metodologia propusă pentru anul 2019 prevede ca din suma alocată în bugetul național pentru finanțarea instituțională a universităților să se repartizeze 1,5% pentru finanțarea situațiilor speciale, care nu pot fi integrate în formula de finanțare, să fie alocate sumele reprezentând valoarea granturilor doctorale pentru studenții doctoranzi înmatriculați începând cu anul universitar 2011/2012, iar suma rămasă să se distribuie având în vedere următoarele ponderi pentru cele trei componentele principale ale finanțării:

- finanțarea de bază: 72%;
- finanțarea suplimentară: 26,5%;
- fondul de dezvoltare instituțională: 1,50%.

VI.2.1. Finanțarea de bază

La nivelul componentei **Finanțării de bază** (asociată ciclurilor de licență și master), sumele se distribuie potrivit numărului de studenți, ponderați întâi cu coeficienții de echivalare aferenți ciclurilor și formelor de învățământ distincte, iar apoi cu coeficienții de cost aferenți domeniilor fundamentale de studiu și

ramurilor de știință corespunzătoare acestor domenii. Pentru determinarea finanțării de bază corespunzătoare fiecărei universități se au în vedere caracteristicile proprii acesteia (anume numărul de studenți echivalenți unitari pentru ciclurile de licență și master) precum și parametrii mai generali ai sistemului în ansamblu, între care un rol determinant îl are alocația pe student echivalent unitar care depinde de (1) quantumul finanțării alocate de la bugetul de stat și (2) numărul total al studenților echivalenți unitari prezenți în sistemul de învățământ superior. Deși au fost discuții privind valoarea coeficienților de echivalare și de cost, cu referire la necesitatea fundamentării acestora pe baza diferențelor existente la nivelul costurilor reale, CNFIS a propus, până la finalizarea acestor calcule, păstrarea nivelului coeficienților de echivalare și de cost în vigoare în anul anterior, pentru a evita șocurile în finanțare. Precizăm faptul că pentru finanțarea asociată ciclului de studii doctorale propunerea CNFIS pentru anul 2019 menține principiul finanțării prin intermediul granturilor doctorale fundamentate printr-un set de calcule distincte pentru trei grupuri de domenii de finanțare diferențiate sub aspectul valorii fondului de cercetare inclus în grant, precum și prin niveluri diferite de finanțare a regiei școlilor doctorale. Astfel, în **domeniul de finanțare D1** sunt incluse programele de studii doctorale asociate ramurilor de științe socio-umane, în **domeniul de finanțare D2** sunt incluse programele de studii doctorale asociate ramurilor de științe naturale și ingineresti, în **domeniul de finanțare D3** sunt incluse programele de studii doctorale asociate ramurilor de științe biologice și biomedicale, iar în **domeniul de finanțare D4** intră programele de studii doctorale din ramura de știință Arte (*fără cele din domeniul de studii universitare de doctorat Istoria și teoria artei*), valoarea grantului pe fiecare domeniu mai sus definit fiind precizat în Anexa 5.1.

Datele utilizate pentru repartizarea pe universități vor avea la bază raportările realizate de instituțiile de învățământ superior, corespunzătoare raportării cu data de referință ianuarie 2019, pentru anul universitar 2018/2019

VI.2.2. Finanțarea suplimentară

Finanțarea suplimentară este prevăzută a se repartiza și pentru anul 2019 în funcție de indicatorii de calitate. Sunt menținute cele patru clase de indicatori de calitate și ponderile acestora (predare/învățare – 30%; cercetare științifică/creație artistică – 40%; orientare internațională – 10%; orientare regională și echitate socială - 20%) și se are în vedere completarea, acolo unde este cazul, și actualizarea modului de calcul al indicatorilor (exemplu: indicatorul C 2.1 privind calitatea resursei umane, C4.1 privind integrarea persoanele provenite din medii dezavantajate socio-economic în programe educaționale, indicatorul C4.3 privind practica studenților de la ciclul de licență și indicatorul C 4.4 Locuri în cămine studentești), cu menținerea aplicării criteriilor și standardelor de calitate la nivelul ramurilor de știință sau la nivel de universitate.

Cele patru clase de indicatori cuprind un număr total de 15 indicatori de calitate, construiți și distribuiți în interiorul claselor pe baza principiilor și logicii generale enunțate încă de la crearea lor și anume relevanța disciplinară a acestora precum și necesitatea asigurării echilibrului și stabilității finanțării instituțiilor de învățământ superior. În tabelul 5.1. se poate identifica denumirea, încadrarea și ponderea specifică fiecărui indicator individual și fiecărei clase de indicatori în ansamblu.

Pentru anul 2019 se urmărește, încă din 2018, continuarea aplicării FS integral pe indicatori de calitate. Și în cazul finanțării suplimentare, datele utilizate pentru dimensionarea alocațiilor disponibile vor fi cele pentru anul universitar 2018/2019, iar datele utilizate pentru calculul indicatorilor de calitate vor fi cele disponibile la 1 ianuarie 2019 (similar principiului aplicat și în anii 2016 și 2017).

TABELUL 6.1 - LISTA INDICATORILOR DE CALITATE PROPUȘI PENTRU ANUL 2019 ÎN VEDEREA REPARTIZĂRII FINANȚĂRII SUPLIMENTARE

Clasa de indicatori	Denumire indicator	Pondere
C1. Predare/învățare (30%)	C1.1 Raportul dintre numărul studenților și numărul de cadre didactice	10%
	C1.2 Raportul numărului de studenți de la ciclul de master și numărul de studenți de la ciclul de licență	8%
	C1.3 Raportul dintre numărul de cadre didactice cu vârsta de până la 40 ani, inclusiv, și numărul total de cadre didactice	6%
	C1.4 Raportul dintre numărul cadrelor didactice titulare care au dreptul de a conduce doctorat și numărul de cadre didactice	6%
C2. Cercetare științifică / creație artistică (40%)	C2.1 Calitatea resursei umane	12%
	C2.2 Impactul activității științifice / creației artistice	10%
	C2.3 Performanța activității științifice / creației artistice	12%
	C2.4 Fondurile pentru cercetare științifică / creație artistică	6%
C3. Orientare internațională (10%)	C3.1 Ponderea mobilităților studențești prin programul ERASMUS și ERASMUS MUNDUS	5%
	C3.2 Ponderea studenților străini înscriși în programe de studii	5%
C4. Orientare regională & echitate socială (20%)	C4.1 Capacitatea de a integra persoanele provenite din medii dezavantajate socio-economic în programe educaționale	5%
	C4.2 Contribuția universității la fondul de burse	4%
	C4.3 Activitatea de practică pentru ciclul de studii de licență	4%
	C4.4 Locuri în cămine studențești	5%
	C4.5 Fondurile nerambursabile atrase de universitate	2%
Pondere totală		100%
Pondere totală din finanțarea instituțională		26,5%

VI.2.3. Fondul pentru dezvoltarea instituțională

În ceea ce privește **fondul pentru dezvoltarea instituțională** a universităților de stat, CNFIS susține continuarea alocării pe bază competițională a acestuia și în anul 2019, având în vedere necesitatea creșterii transparenței alocării fondurilor de la buget și răspunsului pozitiv recepționat din partea universităților. În acest sens, propunerea de metodologie pentru anul 2019 a completat forma metodologică aprobată de MEN pentru anul 2018, prin OM Nr.3094/2018, cu elemente mai detaliate privind modalitatea de alocare a fondului de dezvoltare instituțională, reglementările procedurale de aplicare și domeniile prioritare pentru care diversele universități ar urma să depună aplicații, precum și privind procedura și criteriile de evaluare a proiectelor depuse. Propunerile CNFIS susțin: menținerea modalității de evaluare a proiectelor la nivelul unor comisii unice pe fiecare direcție de finanțare, creșterea perioadei de implementare a proiectelor, depunerea unui singur proiect instituțional pe fiecare domeniu de finanțare, precum și crearea unui cont unic instituțional la nivel de universitate. Astfel, propunerile susținute de CNFIS pentru metodologia de repartizare a fondului de dezvoltare instituțională pentru anul 2019 au fost discutate și agreeate la nivelul MEN și CNR, în perioada de sfârșit a anului 2018 și început de 2019, fiind aprobate prin OM nr. 3129/05.02.2019. Ca dispoziții finale pentru anul 2019, s-a agreeat, conform propunerilor prezentate CNR și deciziilor din ședința plenară CNFIS, din 15 noiembrie 2018, menținerea domeniilor specifice de finanțare din 2018 pentru care se pot depune proiecte de dezvoltare instituțională, astfel:

- creșterea echității sociale, în vederea incluziunii sociale și sporirea accesului la învățământul superior, corelarea ofertei educaționale cu cererea pieței muncii (inclusiv cele privitoare la consilierea și orientarea în carieră);
- internaționalizarea învățământului superior din România;
- asigurarea funcționării în bune condiții a grădinilor botanice universitare, a stațiunilor didactice, a bazelor de practică și a altor infrastructuri de susținere a activităților didactice, din subordinea universităților;
- susținerea activităților societăților antreprenoriale studențești (SAS) din cadrul universităților;
- îmbunătățirea calității activității didactice, inclusiv a respectării deontologiei și eticii academice;
- susținerea cercetării și excelenței din universități.

VI.3. Propuneri de optimizare pe termen mediu a finanțării învățământului superior din România

VI.3.1. Ajustarea finanțării instituționale totale a învățământului superior la cadrul normativ și la obiectivele Strategiei 2020

CNFIS a urmărit ca și pe parcursul anilor 2017 și 2018 să asigure, în continuare, orientarea finanțării instituționale a învățământului superior la cadrul normativ și la obiectivele Strategiei 2020. În acest sens, Consiliul continuă să aibă în vedere identificarea soluțiilor și implementarea acțiunilor asumate de România:

- îmbunătățirea sistemului de guvernare și management al instituțiilor de învățământ superior, în vederea optimizării calității predării și a cercetării științifice;
- sporirea relevanței programelor de studii de nivel licență și masterat, prin întărirea relațiilor instituționale dintre universități, mediul de afaceri și organizațiile de cercetare științifică;
- modernizarea învățământului terțiar prin organizarea unor programe de studii post-universitare și prin susținerea internaționalizării învățământului superior, inclusiv prin dezvoltarea cercetării științifice și a mobilității;
- dezvoltarea resurselor umane angajate în sectorul public în instituțiile de învățământ superior și în cele de cercetare/dezvoltare.

În conformitate cu Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015-2020 (aprobată prin HG nr. 565 din 15 iulie 2015), respectiv Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014-2020 (aprobată prin HG nr. 929 din 21 octombrie 2014), Consiliul susține ca în alocarea fondurilor să se țină cont de prioritizarea domeniilor cu potențial competitiv, respectiv a celor de specializare inteligentă sau de prioritate publică. Între acestea pot fi menționate domenii ca: sănătatea, bioeconomia, tehnologia informației și a comunicațiilor, spațiul și securitate, energie, mediu și schimbări climatice, eco-nanotehnologii și materiale avansate.

Consiliul își menține poziția prezentată și în rapoartele anterioare că atingerea tuturor obiectivelor și realizarea acțiunilor asumate pe plan european de România, sunt condiționate de gradul de susținere financiară din fonduri publice, de la bugetul de stat, al acestor priorități. Anii 2017 și 2018, au adus o creștere a bugetului alocat Ministerului Educației Naționale, măsură care a condus la încetinirea fenomenului de subfinanțare cronică a învățământului superior, fiind depășit procentul minim de 0,30% raportat la PIB, pentru această zonă a educației.

Ca urmare CNFIS menține propunerile pentru îmbunătățirea stării finanțării învățământului superior, care au în vedere cele două categorii de acțiuni specifice și anume: repartizarea eficientă a resurselor financiare existente, în vederea sporirii eficienței și a transparenței utilizării fondurilor publice, precum și necesitatea identificării de măsuri la nivel instituțional în vederea diversificării formelor de finanțare a universităților din alte surse decât cele de la bugetul de stat.

Acțiunile Consiliului s-au concretizat, în aplicarea *Metodologiei de alocare a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază și finanțarea suplimentară a instituțiilor de învățământ superior de stat din România*, pentru anul 2017 și cea pentru anul 2018, în cadrul căreia la Art. 4. alin. (1) se prevede că "În vederea încurajării excelenței în instituțiile de învățământ superior se constituie un fond de finanțare suplimentară a universităților în sumă, la nivel național, de minimum 30% din suma alocată la nivel național universităților de stat ca finanțare de bază". În baza acestei prevederi, s-a menținut utilizarea unui procent de 26,5% din finanțarea de bază pentru finanțarea suplimentară.

De asemenea, s-a realizat alocarea fondului pentru dezvoltarea instituțională pe criterii competitive, în baza unor direcții prioritare, stabilite și armonizate cu prioritățile asumate la nivel național și internațional, Consiliul înaintând MEN, atât în anul 2017, cât și în anul 2018, propunerile sale cuprinse într-un *Proiect de ordin de ministru privind metodologia de alocare și utilizare a fondului pentru dezvoltarea instituțională a universităților de stat*.

Având în vedere demersurile anterioare ale CNFIS privind finanțarea prin granturi de studii și necesitatea optimizării în viitor a finanțării din fonduri publice a învățământului superior, atât pentru anul 2017, cât și pentru anul 2018, CNFIS a susținut continuarea finanțării ciclului de studii de doctorat prin granturi de studii și și-a propus o analiză privind actualizarea costurilor reale de la nivelul ciclurilor de licență și master și detalierea acestora pe domenii de studiu, inclusiv pe baza observațiilor și solicitărilor universităților și a analizei diferențelor existente pentru acestea, la nivelul cheltuielilor materiale și indirecte.

Pentru universități, determinarea costurilor totale este foarte importantă, întrucât ar permite, în principal, o realocare internă mai eficientă a resurselor și îmbunătățirea procesului de luare a deciziilor strategice în baza unei mai bune înțelegeri a efortului investițional. Având în vedere dificultățile majore în determinarea costurilor totale ale programelor de studii, legate mai ales, de determinarea cât mai precisă a cheltuielilor materiale și de estimarea corectă a costurilor indirecte, CNFIS are în atenție stabilirea unui set de criterii de analiză pentru estimarea costurilor reale și, implicit, a coeficienților de cost (de diferențiere între programe de studii), pornind de la faptul că alocațiile bugetare pentru un student echivalent nu reflectă costurile reale ale programelor de studii respective, valoarea lor fiind semnificativ mai mică decât costurile, în cazul tuturor programelor de studii.

Trebuie menționat că discrepanțele semnificative dintre costurile reale și alocațiile bugetare demonstrează subfinanțarea cronică a tuturor programelor de studii, indiferent de valoarea coeficienților de cost, ceea ce are consecințe semnificative în întreg sistemul de învățământ. Pentru a funcționa în condiții de subfinanțare, instituțiile de învățământ superior iau măsuri de comasare a cursurilor, de mărire a formațiunilor de lucru, care conduc la scăderea calității procesului didactic, dar și măsuri de mărire a normelor didactice la limita permisă de legislația în vigoare.

Una dintre consecințele cele mai grave ale subfinanțării programelor de studii, mai ales a celor de licență, se remarcă în cazul domeniilor care atrag mai puțini studenți, unde veniturile nu pot acoperi costurile. În aceste situații există riscul major ca universitățile să ia în considerare o posibilă închidere a programelor de studii nesustenabile, cu consecințe grave asupra acoperirii nevoilor sociale.

În concluzie, în vederea optimizării finanțării din fonduri publice a învățământului superior și creșterii calității procesului de învățământ, CNFIS propune și pentru perioada 2019-2020 creșterea graduală a alocației bugetare, în concordanță cu costurile reale. În cazul menținerii restricțiilor bugetare, această măsură trebuie corelată cu alocarea cifrei de școlarizare programelor de studii prioritare la nivel național.

Pentru stabilirea cifrei de școlarizare CNFIS susține în continuare principiile eficienței și al relevanței (aplicate la nivelul procesului educațional, în general, și al programelor de studii, în particular) și criteriile privind: i) creșterea competiției în selectarea candidaților în instituțiile de învățământ superior de stat; ii) respectarea angajamentelor luate în cadrul Strategiei Europa 2020, privind indicatorul educația terțiară; iii) folosirea rezultatelor studiilor de inserție a absolvenților pe piața forței de muncă; iv) asigurarea unei tranziții graduale, care să nu pună în pericol echilibrele fragile din sistemul de învățământ superior.

VI.3.2. Diversificarea formelor de sprijin financiar pentru studenți

Acest subcapitol prezintă, pe scurt, principalele recomandări ale CNFIS privind îmbunătățirea formelor de sprijin financiar pentru studenți, formulate în urma consultării cu reprezentanți ai CNR, ai sindicatului Alma Mater și federațiilor studențești reprezentative la nivel național, consultarea fiind destinată definitivării propunerilor privind cuantumul bursei sociale, pe baza analizei datelor raportate de universități în anii 2017 și 2018. Recomandările CNFIS sunt orientate pe următoarele direcții:

Gestiunea financiară a alocațiilor bugetare destinate burselor pentru studenți, recomandări generale:

- Constituirea unui fond distinct pentru acordarea burselor sociale (calculat pornind de la cuantumul estimat al unei burse sociale și de la numărul estimat de solicitări eligibile de burse sociale), astfel încât să se poată aplica reglementările legislative specifice în vigoare (v. art.223 alin.10) și să nu fie

afectată utilizarea fondului de burse pentru stimularea excelenței, conform legii (de performanță și de merit);

- Creșterea semnificativă, graduală, a fondului pentru bursele de studiu (bursele pentru stimularea excelenței, conform legii), pentru a se asigura corelarea cuantumului acestora cu cel al bursei sociale, creștere solicitată și de asociațiile studențești;
- Menținerea burselor pentru studenți și pentru zilele libere, sărbătorile legale din timpul anului universitar și pentru perioada de practică, în conformitate cu planurile de învățământ.
- Creșterea graduală a finanțării instituționale în vederea alocării de la buget a sumelor aferente costurilor reale pentru un student, acestea putând asigura îmbunătățirea creșterii calității procesului educațional și îmbunătățirea bazei materiale.
- Introducerea unui sistem de burse suplimentare, pentru încurajarea studenților în alegerea unor programe de studii din domenii considerate prioritare la nivel național.

Diversificarea surselor de finanțare și sprijin pentru studenți, recomandări pentru instituțiile de învățământ superior:

- Creșterea contribuției instituționale din venituri proprii pentru burse și alte forme de sprijin pentru studenți, în special pentru facilitățile de masă (valoarea cheltuielilor minime cu masa reprezintă aproximativ 75% din valoarea estimată a bursei sociale);
- Diversificarea formelor de sprijin pentru studenți, din venituri proprii extrabugetare sau venituri din proiecte instituționale, în vederea completării sumelor alocate pentru bursele studenților.

La nivel național se propune accelerarea demersurilor privind crearea cadrului de implementare a sistemului de împrumuturi bancare pentru credite și burse de studii pentru studenți, menționat în Legea educației naționale nr.1/2011 (v. art. 204), ce ar putea permite susținerea, și prin alte mijloace financiare decât cele de la bugetul de stat, a studenților care provin din familii cu venituri reduse, în vederea acoperirii taxelor de studii și a costului vieții pe perioada studiilor, cu posibilitatea de rambursare a creditului după momentul finalizării studiilor și integrarea absolventului pe piața muncii sau cu posibilitatea de transformare a creditului în burse de studii, în funcție de tipul de credit și de nivelul performanțelor obținute de student în perioada de studii.

De asemenea, CNFIS propune crearea cadrului legal pentru ca bursele sociale să poată fi finanțate și de către autoritățile locale (de unde studentul își are rezidența), cu atât mai mult cu cât majoritatea actelor care constituie dosarul social sunt emise de către aceste autorități, ceea ce va conduce la implicarea reală a autorităților locale, județene sau regionale, ca beneficiari direcți ai rezultatelor învățământului superior, în sprijinirea financiară a studenților proveniți din aria de jurisdicție a respectivelor autorități.

În contextul aplicării indicatorilor de calitate pentru alocarea finanțării suplimentare a universităților, CNFIS a avut în vedere includerea printre aceștia a unora care vizează direct modul în care universitățile sprijină buna desfășurare a studiilor, spre exemplu activitatea de practică (inclusiv ciclul de studii de masterat) sau finalizarea programelor educaționale de către persoane provenite din medii dezavantajate socio-economic.

VI.4. Propuneri referitoare la diversificarea surselor de finanțare a învățământului superior din România

Diversificarea surselor de finanțare este o măsură importantă în garantarea stabilității instituționale și a autonomiei instituțiilor de învățământ superior, mai ales în condițiile limitării inevitabile a volumului resurselor disponibile de la bugetul de stat, acestea continuând să reprezinte sursa cea mai importantă de finanțare pentru cele mai multe universități din Europa și din lume.

Pe de altă parte, considerând valorile absolute, evoluțiile din ultima decadă sunt problematice în acest sens, deoarece în cadrul sistemului au scăzut veniturile obținute din taxe, din contracte de cercetare și/sau pentru realizarea unor obiective de investiții.

În aceste condiții, există tendința de a considera că fondurile europene, ar putea reprezenta un panaceu pentru problemele financiare ale universităților din România. Este incontestabil faptul că aceste fonduri pot constitui un supliment binevenit de resurse, precum și un stimulent în dezvoltarea unor activități sau componente de activități pentru care fondurile alocate de la buget ar fi fost insuficiente sau inadecvate. Pe de altă parte, nu trebuie subestimate aspectele problematice ale angajării universităților în derularea de proiecte finanțate din fonduri europene. Rambursarea unora dintre cheltuielile efectuate poate întârzia considerabil, universitățile putându-se confrunta cu grave probleme de asigurare a fluxurilor financiare (*cash-flow*), precum și cu incertitudini care le destabilizează instituțional. În consecință, este extrem de important ca, la nivel național, să se creeze un cadru de derulare a proiectelor cât mai eficient, care să minimizeze distorsiunile și să garanteze maximum de predictibilitate, încurajând totodată universitățile în derularea unor proiecte cât mai apropiate de activitățile lor centrale, de formare și cercetare.

Având în vedere tendința de limitare a bazinului demografic al recrutării din țară a studenților cu taxă, care să studieze la universitățile din România, diversificarea surselor de finanțare a instituțiilor de învățământ superior ar presupune extinderea acestei recrutări fie la studenți din alte țări, fie la categorii sociale și/sau de vârstă care până acum nu au efectuat studii universitare. Ambele căi enunțate mai sus necesită însă adoptarea unor politici coerente la nivel național, vizând creșterea atractivității studiilor universitare desfășurate în România, liberalizarea regimului de vize și rezidență în România pentru studenții străini, precum și crearea cadrului normativ pentru dezvoltarea la nivel universitar a unor forme flexibile de învățământ pe întreg parcursul vieții.

Unele programe de masterat sau doctorat pot beneficia de finanțarea directă sau indirectă a mediului economic privat interesat, fie prin finanțarea directă a desfășurării unor asemenea programe, fie prin acoperirea taxelor de studii/acordarea unor burse pentru studenți. Acordarea unor facilități fiscale pentru firmele care susțin asemenea activități, precum și activitatea de practică a studenților, ar putea contribui la creșterea semnificativă a acestor finanțări.

Finanțarea europeană (prin programe de cercetare specifice) sau cea internațională (în special pe baza unor acorduri bilaterale sau a unor programe ale agențiilor de dezvoltare internațională ale unor țări) reprezintă, în prezent, o potențială resursă, puțin valorificată de către universitățile românești.

Dincolo de utilizarea fondurilor nerambursabile provenite de la Uniunea Europeană, fie direct, fie prin intermediul statului român, universitățile pot avea în vedere și explora o serie de surse alternative de venituri, în funcție de planurile operaționale strategice pe care și le propun. Dezvoltarea unor parteneriate cu agenți economici puternici reprezintă, pentru unele domenii științifice cu aplicabilitate practică mai mare (cum ar fi științele ingineresti, spre exemplu), o direcție posibilă de dezvoltare. Dezvoltarea unor programe de studii netradiționale, orientate către persoane adulte, poate constitui o direcție de dezvoltare pentru universitățile care gestionează programe de studii orientate mai degrabă spre științele socio-umane sau umaniste. În plus, oferirea unor programe de pregătire profesională de calitate, pentru angajați sau persoane active care doresc să se dezvolte profesional pe parcursul carierei, reprezintă activități pe care universitățile ar putea să le dezvolte și pe care statul ar trebui să le susțină.

VI.5. Propuneri privind creșterea acurateței bazei informaționale a finanțării învățământului superior

Având în vedere faptul că aplicarea oricărei metodologii de finanțare implică utilizarea în manieră directă a datelor în algoritmi de alocare a fondurilor publice, CNFIS a continuat și în 2017 și 2018 activitățile care privesc consolidarea și actualizarea bazelor de date și a instrumentelor informatice dezvoltate la nivelul UEFISCDI, care să faciliteze procesul de gestiune și de raportare în timp real a informațiilor de la nivelul instituțiilor de învățământ superior și să permită integrarea acestora la nivel național.

Raportarea datelor de către universități, inclusiv cele necesare pentru implementarea metodologiei de finanțare pentru anul 2017, cât și cea pentru anul 2018, s-a realizat la nivelul următoarelor platforme

informatice administrate de UEFISCDI: Registrul Educațional Integrat (REI)⁴⁷, Registrul Matricol Unic (RMU), Studenți, Absolvenți și Piața Muncii (SAPM)⁴⁸ și Platforma informatică ANS⁴⁹.

Platformele REI-RMU. Platforma Registrul Educațional Integrat (REI) asigură interoperabilitatea între sistemele de gestiune existente în sectorul educațional – învățământul preuniversitar, învățământul universitar și formarea continuă - precum și cu sistemele de gestiune conexe, printr-o soluție de tip *cloud*, în vederea urmăririi parcursului educațional și profesional al unei persoane. REI integrează și un modul de actualizare și generare a nomenclatoarelor pentru învățământul superior, asigurând unicitatea nomenclatoarelor utilizate la nivelul sistemului educațional (SIIIR, RMU, ARACIS etc.). Sistemul REI este interconectat cu aplicația Ministerului Educației Naționale *Note Bac (parte din sistemul informatic SIIIR pentru învățământul preuniversitar), asigurându-se astfel trasabilitatea absolvenților de Bacalaureat către sistemul terțiar de învățământ. Platforma Registrul Matricol Unic (RMU), accesibilă prin intermediul REI, asigură gestiunea integrată a datelor privind studenții universităților de stat și particulare din România, pentru toți anii universitari și pentru toate ciclurile de studii, constituind un demers susținut de structurare, colectare și centralizare a informațiilor privind studenții.

Lansarea sistemelor REI-RMU a avut loc la sfârșitul anului 2015 și a fost urmată de o perioadă de testare a sistemului RMU din partea universităților, iar anul 2016 a debutat cu încărcarea datelor pentru anul I de studiu al anului universitar 2015/2016.

La o luna de la demararea procesului s-au înregistrat peste 100.000 de studenți, iar la sfârșitul anului 2017, erau înregistrați peste 1 milion de studenți din anii universitari 2015-2016, 2016-2017 și 2017-2018, pentru ultimul an universitar 2017-2018, situația școlară fiind actualizată pentru aproximativ 60% din studenți.

Pe toată durata anului 2017 s-au actualizat și verificat nomenclatoarele de programe de studiu (în conformitate cu observațiile transmise de universități), asigurându-se suport tehnic permanent universităților, au fost corelate informațiile introduse în platforma RMU cu informațiile preluate de la MEN referitoare la NOTE BAC și s-a menținut suportul pentru modulul CNATDCU de evaluare a tezelor de doctorat, prin intermediul acestui modul, disponibil începând cu iunie 2016.

Platforma SAPM, concepută ca o bibliotecă de instrumente pentru dezvoltarea și implementarea de studii de monitorizare a studenților și absolvenților, facilitând accesul securizat instituțiilor de învățământ superior, a fost pregătită, începând cu anul 2016 pentru a asigura instrumentul de implementare, la nivel național, a studiului internațional EUROSTUDENT VI, coordonat de UEFISCDI împreună cu Institutul de Științe ale Educației, România participând la a patra implementare a studiului european. Studiul european EUROSTUDENT, aflat în cea de-a șasea etapă de implementare începând cu anul 2016, este un studiu preponderent cantitativ privind dimensiunea socială a învățământului superior, ce și-a propus să contribuie la stabilirea de structuri naționale de monitorizare a dimensiunii sociale a învățământului superior, în 27 de state din Europa. Cercetarea urmărește colectarea și analizarea de date privind condițiile de viață și de studiu ale studenților din Europa, cu scopul de a obține indicatori comparabili pe plan european, principalele subiecte analizate fiind situația și contextul actual al studiilor, condițiile de viață, mobilitatea internațională și situația familială a studentului de nivel de licență și master.

Platforma ANS. Platforma națională ANS de colectare unitară a datelor statistice relevante pentru învățământul superior, a asigurat în continuare suportul pentru raportarea periodică a datelor statistice privind sistemul de învățământ superior din România, raportarea fiind realizată pentru două etape de referință: 1 ianuarie 2017 și 1 octombrie 2018. Tipurile principale de date colectate și centralizate în platforma națională ANS sunt: date universitate (date financiare; baza materială; programe de studii); date privind Studenții și Absolvenții; date privind Cadrele universitare: Personal universitar; Personal didactic și de cercetare (pe ramuri de știință); date privind politicile universitare (Servicii cazare; Burse; Mobilități; Alte politici).

⁴⁷ <https://rei.gov.ro/>

⁴⁸ www.sapm.forhe.ro

⁴⁹ <https://date.invatamant-superior.ro/>

Totodată, în vederea facilitării accesului la datele introduse de către universități, în platforma ANS s-au dezvoltat diferite tipuri de rapoarte care centralizează datele statistice introduse în fiecare secțiune. Universitățile au acces la propriile rapoarte, iar reprezentanții MEN, sau ai consiliilor consultative ale acestuia, au acces la rapoartele specifice fiecărei universități și/sau la rapoartele centralizate la nivel național (cu toate universitățile care au finalizat raportarea), pe fiecare secțiune în parte, în funcție de nivelul de acces. De asemenea, au fost implementate și rapoarte pe baza machetelor transmise de CNFIS și minister necesare pentru centralizarea și asumarea datelor pentru repartizarea alocațiilor bugetare pentru universități.

Pe toata durata anului au avut loc demersuri pentru realizarea interoperabilității platformelor menționate cu instituții centrale care au nevoie de date certificate de MEN/universități cu privire la statutul unei persoane din sistemul de învățământ superior.

VI.6. Concluzii

Cu toate că, atât în anul 2017, cât și în anul 2018, finanțarea de la buget a învățământului superior a sporit în termeni nominali, creșterea continuă să fie insuficientă în raport cu nevoile și obligațiile financiare ale universităților, iar veniturile obținute de universități din surse extra-bugetare au continuat să fie semnificativ influențate de scăderea numărului studenților cu taxă, ceea ce a făcut ca instituțiile de învățământ superior de stat să depindă într-o măsură și mai mare de alocațiile de la bugetul de stat. Calitatea învățământului superior și competitivitatea universităților din România sunt puternic afectate de subfinanțarea cronică, ceea ce, pe termen mediu și lung, va avea efecte negative asupra dezvoltării durabile a societății românești. De aceea, aplicarea mecanismului de finanțare pe baza criteriilor de calitate, atât în 2017, cât și în anul 2018, și propunerea continuării acestuia pentru anul 2019 constituie un important demers al CNFIS. Aceste mecanisme trebuie să rezulte dintr-o strategie coerentă la nivel național în domeniul educației și dintr-un set de priorități pentru dezvoltarea pe termen lung a sistemului învățământului superior din România.

Conform rolului său de a sprijini Ministerul Educației Naționale în elaborarea și implementarea politicilor privind finanțarea instituțiilor de învățământ superior, anul 2017 a reprezentat pentru CNFIS o etapă de aplicare a noii metodologii de finanțare. În același timp, Consiliul a susținut un set de propuneri care vizează adoptarea și implementarea unor politici și mecanisme instituționale pe care le consideră capabile să producă efecte benefice la nivelul sistemului de învățământ superior, într-un orizont de timp de 5-10 ani. Aceste propuneri, care evident vor necesita o dezbatere amplă, dar și integrarea într-o strategie de ansamblu cu privire la dezvoltarea sistemului universităților din România, vizează următoarele aspecte:

1. Ajustarea finanțării instituționale totale a învățământului superior la cadrul normativ și la obiectivele Strategiei 2020 privind asigurarea calității, implementarea unei finanțări care să țină seama de performanță, dar și prioritizarea domeniilor cu potențial competitiv, respectiv a celor de specializare inteligentă sau de prioritate publică, întărirea legăturilor dintre Universitate și mediul economic și creșterea angajabilității absolvenților;
2. Continuarea implementării finanțării studiilor universitare de doctorat pe bază de granturi multianuale, dimensionate pe baza unor standarde de cost specifice domeniilor de studii și analiza privind extinderea eșalonată a aplicării acestui mecanism la ciclurile de master și licență;
3. Creșterea cuantumului finanțării pe student;
4. Continuarea repartizării pe bază de proiecte a Fondului pentru Dezvoltare Instituțională;
5. Modernizarea învățământului terțiar prin organizarea unor programe de studii post-universitare și prin susținerea internaționalizării învățământului superior, inclusiv prin dezvoltarea cercetării științifice și a mobilității cadrelor didactice și a studenților;
6. Sporirea cuantumului diverselor forme de sprijin material pentru studenți și a reformei politicilor de alocare, astfel încât acestea să devină mai eficiente în direcția asigurării echității (referitor la accesul la educația de nivel universitar) și să contribuie la atragerea studenților spre domenii de studii considerate prioritare la nivel național;

7. Crearea cadrului normativ pentru dezvoltarea și finanțarea de la buget a unor forme flexibile de învățământ superior pe întreg parcursul vieții, care să permită adulților acumularea și certificarea unor competențe profesionale constitutive calificărilor de la nivel licență și/sau master, în condiții riguroase de asigurare a calității, garantate de cele mai performante universități din sistem;
8. Creșterea acurateții bazei informaționale a finanțării învățământului superior din România prin consolidarea și operaționalizarea efectivă și utilizarea optimă a sistemelor informatice pentru învățământul superior. Asigurarea vizibilității datelor la nivel național și internațional prin dezvoltarea de rapoarte centralizatoare în beneficiul factorilor de decizie.